
ȘI DACĂ SFÂNTA CRUCE
NU ESTE O CRUCE?
LUDMILA FILIPOVA
LABIRINTUL
DE
PERGAMENT
E POSIBIL CA LEGENDA LUI ORFEU
ȘI COBORÂREA SA ÎN INFERN SĂ FIE
MAI MULT DECÂT MITOLOGIE?

Fiecare scena din roman se bazează pe un fapt istoric autentic, pe un artefact existent sau pe un loc adevărat. Cititorii nerăbdători să urmărească singuri indiciile pot vizita unicul Muzeu Virtual de Vestigii, de pe site-ul romanului, www.parchmentmaze.com, care conține mii de fotografii din Moscova, Bulgaria, Birmania, Vatican, Grecia, Roma și de pe vechiul teritoriu al Traciei, colecționate de autoare în cei patru ani de cercetare. Indiciile sunt organizate în funcție de locație.

Fiecare capitol din Labirintul de pergament *începe cu un fragment dintr-un manuscris misterios, din care lipsesc ultimele pagini, astfel încât cititorul să își poată descoperi singur calea afară din labirint.*

PROLOG

În ianuarie 2008, a început restaurarea uneia dintre primele biblioteci din Roma, aflată la începutul celui mai vechi drum din Europa, Via Appia Antica. Pe parcursul lucrărilor, a fost descoperit un manuscris a cărui existență a luat istoricii prin surprindere. Aceștia au estimat că manuscrisul era vechi de aproximativ două sute de ani. Interesant a fost faptul că nu avea nici autor, nici titlu, ci doar un număr de catalog. Avea un semn care semăna cu o meandră[1] sau cu o porțiune dintr-un labirint gravat pe coperta de piele și având în mijloc cuvintele „Poarta Taenarului". Pentru a-l include în noul catalog, arhiviștii i-au pus numele *Labirintul de pergament.* Conținea un amestec curios de artefacte, decupaje, imagini și texte; unele dintre acestea păreau să fi fost adăugate manuscrisului mult după crearea lui. La prima vedere, subiectele variate nu păreau să aibă vreo legătură. Însă studierea cu mai multă atenție a textului a arătat că diferitele imagini și artefacte erau de fapt indicii pentru labirintul din manuscris. Deși fiecare cititor își putea găsi de unul singur drumul prin amestecul de cuvinte din manuscris, nimeni nu putea desluși misterul acestuia, probabil pentru că manuscrisul nu avea nici început, nici sfârșit – acestea fuseseră distruse. Ultima notiță în cerneală, neterminată, se afla la pagina 406. Bibliotecarii au păstrat vechiul număr de catalog pentru ca manuscrisul să poată fi găsit. Ei știau că fiecare manuscris este creat pentru a fi descoperit într-o zi…

NEÎNTRUPATUL

 Pagina 407 *începea cu o imagine din peștera Gâtul Diavolului și cu următorul citat:*

„După ce a plâns-o destul în fața cerului, cântărețul din Rhodope, hotărât să înduplece cu rugăminți chiar împărăția umbrelor, a îndrăznit să se coboare pe poarta Taenarului până la Styx. Trecând printre mulțimile ușoare și printre chipurile celor care au avut parte de morminte […], strunind coardele pentru cântec, astfel a grăit: «O, zeități ale lumii subpământene». […] Sufletele palide îl plângeau. [Orfeu și Eurydice] porniră prin tăcerea mută pe o cărare povârnită, greu de urcat, întunecoasă, învăluită într-o negură deasă”.[2]

Metamorfozele, Publius Ovidius Naso, Cartea X, *Povestea lui Orfeu și a lui Eurydice*

Pe potecă, peștera Gâtul Diavolului, Munții Rodopi, 1944

Nimeni nu știa ce era lumea de sus.

Atinse fața sculptată în piatra dinaintea lui – fața primului om care coborâse din regatul de sus. Acest om venise la ei, aici jos, redându-le speranța că specia umană nu era iremediabil pierdută printre umbre. Îl numiseră Orfeu. Acest om le adusese muzica, precum și speranța că avea să vină o zi în care se vor putea întoarce acasă. Îi dăduseră în schimb cunoștințele adunate și aduse aici de ei din lumea lor. Apoi, îi arătaseră lui Orfeu drumul de întoarcere.

Acum privi pentru ultima oară înapoi la întunericul de nepătruns al lumii lui și își croi drum spre ieșire. Urcă încet, fiindcă poteca era abruptă, umedă, întunecoasă și îngustă. Pietrele ascuțite îi tăiau picioarele, în ciuda bătăturilor. Urca de ore întregi. Dar nu se putea întoarce. Nici nu se putea opri. Așa că renunță să se mai gândească la ce era Sus și la ce era Jos și își concentră în schimb gândurile și puterea asupra mersului înainte – pas cu pas de-a lungul stâncii ude.

Făgașul îngust îl duse la un râu, iar râul către o peșteră spațioasă, care era totuși mult mai mică decât lumea lui. Continuă drumul în sus, târându-se până când ajunse la scări și începu să le urce. Era și o balustradă de care se putea ține, dar nu avea idee cine o făcuse. Nimeni nu vorbise despre așa ceva. Nimeni nu se întorsese vreodată de Sus. Oare el avea să o facă?

Pas cu pas, își târâi picioarele mai departe. Zgomotul infernal al apei curgând în cascadă îi amuțea gândurile, în timp ce aburul rece îi uda și îi amorțea trupul palid. Apoi îl scălda o lumină caldă. Voia să creadă că Lumea de Sus se schimbase în cele din urmă, că cele Șapte Stele care profețeau Sfârșitul se întorseseră la locurile lor, că și el se va întoarce acasă. Aveau să îl aștepte – la fel cum îi așteptaseră pe toți cei care nu mai veniseră înapoi.

Deși pierduseră mulți oameni, nu aveau să se oprească să îi trimită. Pentru că știau că, dacă renunțau vreodată la speranța de a se întoarce pe pământ, ar fi încetat să mai fie oameni. Povestea celor întâmplate trecuse din gură în gură, mii de ani, până în ziua de azi.

„Îi voi mai vedea vreodată?" se gândi, știind că întrebarea nu avea niciun rost.

Era la fel ca moartea. Nu știai unde avea să te ducă. Poate nicăieri. Poate în rai, poate în iad. Așa că, în loc să pierzi vremea cu teama, mai bine savurează necunoscutul, bucură-te de rezolvarea eternei ghicitori umane care a lăsat nedumerite toate generațiile dinaintea ta. Nu are rost să te lași înnebunit de frică sau de emoții.

Văzu tunelul la distanță, în capătul scărilor, lângă Chiparosul Alb, scăldat în lumină pură. Auzise povești și legende despre el.

Simțea lumina alunecându-i pe piele, caldă și moale. Tremură când simți cum îl usucă. Ochii lui nu puteau să vadă. Încă nu. Ei îl învățaseră că simțurile trupului aveau nevoie de câteva ore ca să se adapteze. Iar ochii lui aveau să poată vedea, deși mai mult pe întuneric.

Îl împingea de la spate dorința de a afla ce se întâmplase cu Primii care părăsiseră pământul. Se pregătise toată viața pentru această zi – momentul după care nimic nu mai putea fi la fel.

Viața era diferită aici. Copacii creșteau în sus, nu în jos. Iar frunzele lor erau colorate, nu mohorâte ca în lumea lui. Animale nenumărate omorau și devorau alte animale. Fiecare vietate lupta cu disperare pentru supraviețuire. Cu cât mergea mai departe, cu atât își dădea seama că, pentru ca unul să trăiască aici, altul trebuise să moară. O lume ciudată.

Auzea sunete, diferite de urletele animalelor. Era un fel de vorbit, dar într-o limbă necunoscută. Pe lângă cuvinte, erau și strigăte, gemete și țipete de durere.

Un bubuit ca de tunet, asurzitor și înspăimântător – văzu flăcări, iar în flăcări, oameni. „Legenda era adevărată, se gândi. Flăcările erau tot pe pământ."

OPT SORI

***Pagina 408** începea cu o tăietură dintr-o carte nemțească. Sub ea, titlul arăta în litere mici că era vorba despre Friedrichshain[3], unul dintre cele trei buncăre ale lui Hitler. La sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, în turnul de control a izbucnit un foc, care s-a întins apoi în întreaga clădire. Cauza conflagrației este în continuare necunoscută. Multe opere de artă s-au pierdut pentru totdeauna în foc. Astăzi, lumea le cunoaște doar din fotografii și din descrierile incluse în cataloagele mai multor muzee, întocmite înainte de 1945.*

Berlinul de Est, 1945

…Opt sori vor străluci și vor striga adevărul
Că raiul în iad ar putea fi pe pământ…

Acestea erau ultimele rânduri pe care Georg le citi *pe pagina 408,* ultima pagină a manuscrisului. Titlul îi sărise în ochi – *Labirintul de pergament.* Însă cartea nu avea niciun sens pentru el, așa că o aruncă într-un colț.

Paiul de chibrit din mâna lui se înnegri și se stinse. Întunericul îl cuprinse din nou.

— Raiul? șopti băiatul aproape imperceptibil.

Degetele lui uscate și acoperite de bătături pipăiau după cutia cu chibrituri. Mai erau două paie. Tunetul bombelor care explodau se oprise. „Poate s-a terminat totul", se gândi el. Ciuli urechile, dar auzi doar vaietul îndepărtat al sirenelor și șuieratul înfundat al vântului, ca un tanc ce se târa pe cer.

Georg aprinse un pai, iar lumina acestuia umplu celula de beton, luminând urâțenia-i uscată și cenușie. În fața lui se aflau două cufere de lemn, fixate în piatră unul lângă celălalt. Băiatul se sprijinea de un teanc înalt de dosare și rapoarte științifice, tipărite pe mii de foi de hârtie desprinse. Atât cât îl ținuseră paiele de chibrit, Georg încercase să citească literele care acopereau hârtia. Milioane de simboluri de cerneală, mărșăluind inflexibile în tăcere. Majoritatea paginilor purtau ștampila CONFIDENȚIAL și semnătura Führerului.

Băiatul nu voia să fure cuvintele, voia doar să își umple timpul. În orice caz, paginile conțineau mai mult teorii plictisitoare despre „o rasă nouă și o religie veche". Iar cel mai interesant lucru era o poveste despre un fel de *Cod Solar.* Dintre toate semnele care însoțeau textul, Georg recunoscu numai svastica. Era desenată de mână, cu vârtejurile numerotate de la unu la opt cu numere arabe.

A doua zi, în celula de beton, Georg deschise unul dintre cufere, scoțând bolțurile cu unghiile. Era plin cu cărți și cu plăcuțe de piatră acoperite de hieroglife obscure. Pe fundul celui de-al doilea cufăr, găsi o mică amuletă de piatră cu o cruce, șapte stele și alte detalii cioplite în ea. Era prinsă de o legătoare din piele. Georg o ridică grijuliu. Crezu că ar putea fi ceva valoros. Dar lumina următorului pai de chibrit arătă că nu era decât o pietricică gravată. Cu toate astea, o strânse în pumn. Voia să creadă că micuța cruce îl putea apropia de Dumnezeu, care avea să îl observe. Chiar și necredincioșii se așteaptă să îi urmărească cineva.

Buncărul era plin de ruși. Limba lor ciudată răsuna cu ecou prin pereții reci. Băiatul strânse tăcut amuleta de piatră și se rugă să nu fie descoperit de dușman.

Penultimul pai pâlpâi și se stinse, ca și amintirea ultimelor zile. Mai avea unul singur. Afară era liniște. Până și sunetul sirenelor și vântul tăcuseră. Înghiți cu zgomot, ca și cum ar fi încercat să scoată ceva care i se oprise în gât, doar ca să se asigure că mai avea auz.

Pipăi cu degetele peretele gol. Când găsi un lambriu desprins, îl împinse cu umărul. Lambriul din carton cenușiu căzu pe podea, ridicând în aer un nor de praf. Georg tuși și ieși din ascunzătoare.

Abia dacă putea să deslușească luna pe cerul plin de fum. Ca o arătare gigantică, își arunca strălucirea albastră-argintie pe turnurile buncărului Friedrichshain.

Băiatul ascultă cu atenție. Frânturi de rusă pluteau de afară. „Au lăsat paznici", își dădu el seama.

— Sergent Alexeev, am încărcat aproape nouăzeci de tablouri, se auzi o voce joasă.

Când Hitler realizase că invazia rușilor în Berlin era inevitabilă, ordonase ca toate lucrările prețioase de artă să fie ascunse în buncăre. Georg rămăsese să păzească o parte din arhiva personală a Führerului, construită într-unul dintre turnurile Friedrichshain.

Băiatul trase cu ochiul prin gaura din perete care servea drept fereastră. Afară, doi soldați încărcau mai multe cufere din lemn într-un camion militar. Alții stăteau de pază, fumând neliniștiți.

„Ne-au învins!" gândi băiatul. Primise ordine clare: trebuia să ardă manuscrisele dacă soldații ruși capturau buncărul. Georg strânse mai tare cutia de chibrituri. Ezită – de îndată ce flăcările cuprindeau hârtia, Câinii Roșii aveau să-i adulmece ascunzătoarea. Dar era datoria lui! Cu toții aveau o datorie – iar ceea ce făcea diferența între oameni era dacă fugeau sau rămâneau cinstiți. Führerul spusese că această arhivă nu trebuia să cadă vreodată în mâinile ocupanților.

Aprinse ultimul pai. Flăcările îi dansau în pupile. Pentru o clipă ezită din nou, înainte să lase paiul aprins să cadă în ascunzătoarea lui. Hârtia se răsucea, iar flăcările albe scuipau funingine neagră ca umbrele torturate din Hades.

Georg o rupse la fugă pe scări, nemaiauzind decât propriul gâfâit isteric. Văzu o ușă și o deschise. Drumul era liber. Sentimentul de libertate îi curgea prin trup ca apa care se scurge în venele goale ale unei plante ofilite. Băiatul alergă către râu.

— Stai! strigă o voce aspră din spatele lui. Stai sau trag.

Georg se întoarse. Buncărul arăta ca un corb uriaș în noapte, cocoțat pe o pajiște de un alb cenușiu. Era înconjurat de un nor de fum, un vârtej care amenința să îl ia cu el în orice clipă. Ambele turnuri erau în flăcări.

Trei soldați alergau după el.

— Trage! strigă unul dintre ei.

— Dar e doar un băiat!

— Fasciștii nu au vârstă!

Râul era scăparea lui. Strângea atât de tare talismanul cu cruce, încât palma îi sângera.

Bărbatul care dăduse ordinul ridică arma. Gura puștii urmărea silueta scheletică a băiatului care sărea în stânga și în dreapta, încercând să se ferească de gloanțe. Georg aproape ajunsese la apă când simți bila de plumb străpungându-i trupul. Căzu fără viață în apa rece.

— Scoate-l din noroi! strigă ofițerul rus către unul dintre soldați.

Ofițerul căută trupul lui Georg. Observă pumnul strâns, îl deschise și văzu amuleta. O studie la lumina flăcărilor.

Fiul lui Dumnezeu răstignit pe cruce. Deasupra Lui, șapte stele aranjate în semicerc. Sub acestea, o lună. Jos – cuvintele *Orfeus-Bacchus.* Rusul hotărî că era un fel de glumă de prost gust. Puse amuleta în buzunar și împinse cadavrul descărnat cu piciorul în râu. Flăcările dansau pe suprafața netedă și întunecată a apei; limbile de foc săreau sălbatic în ritmul țipetelor și al sirenelor.

Focul cuprinse întreaga clădire. Soldații încercau să îl stingă, dar nu reușeau, așa că încărcară în camioane tot ce se putu și porniră spre Moscova.

CASTELUL UITAT

*Pe colțul de sus, din dreapta, al **paginii 409** erau lipite tăieturi dintr-un ziar. Arătau o fotografie cu turnurile și porțile unui castel năpădit de buruieni. Lângă fotografie se afla o notiță: „Un grup de experți a fost trimis într-o misiune de urgență la un castel părăsit din Alpi, în apropiere de granița franco-elvețiană”. Potrivit articolului de lângă fotografie, castelul era părăsit, dar „plin de comori secrete”.*[4]

Granița franco-elvețiană, 1 martie, în prezent

Ploaia înghețată le biciuia fețele fără milă. Vârtejurile perlate atacau cele șase siluete care se târau prin troienele de zăpadă. Vântul se izbea de ele și se reîntorcea în uitare. Poteca dispăruse de mult, așa că ghidul se orienta după stâlpii înalți de metal care se întrezăreau dintre troiene și care marcau drumul.

Trecuseră câteva ore de când începuseră să caute castelul prin valurile albe de munte. Expediția lor spre granița franco-elvețiană îi ducea prin Alpi la o altitudine de 1 200 de metri. După atingerea vârfului, începură să coboare spre teritoriul francez.

O potecă îngustă, acoperită de zăpadă adâncă, neatinsă, ducea către castelul Jacques. Era și un drum vechi de căruțe, dar acesta se afla pe partea franceză a frontierei.

Vera Kandilova mergea greoi și în tăcere în urma tatălui ei. Vântul rece și ploaia biciuitoare îi amorțiseră conștiința. Încetase să mai tremure. Își înfășurase capul într-o pungă de plastic, lăsând doar o crăpătură pentru a vedea spatele tatălui ei. Grăbi pasul și îl ajunse din urmă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, chiar trebuia să mergem pe jos pe vremea asta? întrebă ea vlăguită.

— Vera, amintește-ți că *tu* ai vrut să mergi cu noi, răspunse profesorul cu asprime. Toți am venit voluntar. În acel castel sunt artefacte prețioase și numai Dumnezeu știe ce-o fi dispărut deja!

Vera tăcu. Tatăl ei avea dreptate. Ea fusese cea care dorise să meargă cu ei. Credea că o vizită la castel avea să stârnească un interes care să înlăture acest talmeș-balmeș din prezent. În ultima vreme, petrecuse mult timp de una singură. Devenea din ce în ce mai dificil să hrănească fantomele flămânde ale ambițiilor ei nerealizate. Când simțea că se apropie, încerca să le înăbușe cu muncă și cu studiu.

Când călătorii porniseră la drum în dimineața aceea, soarele strălucea pe cerul violaceu. Aici în munți însă, părea că iadul deschisese gura printr-o felie de lună, ca să înghită pământul.

Vera simțea epuizarea care îi rodea membrele. Voia doar să lase totul baltă și să se prăbușească în zăpadă. Însă merse mai departe. Poate fiindcă toți își continuau drumul.

Grupul dădea putere fiecăruia în parte. Cu toate acestea, Vera începu să rămână în spate și, în cele din urmă, toți o depășiră. Tatăl ei se întoarse de câteva ori ca să se asigure că încă mai era acolo. Regretând comentariile lui aspre, o aștepta pe fiica lui și o luă pe după umeri.

— Draga mea, vrei să mergi la expoziția de la Moscova?

— Cea din martie? La Muzeul Pușkin? întrebă ea înveselindu-se brusc. Glumești?! E visul oricărui arheolog!

— Păi, eu nu voi putea merge, răspunse el mohorât. Poți să te duci în locul meu.

Vera se opri în loc, ca și cum picioarele i-ar fi fost bătute în cuie. Se uită uimită la tatăl ei. Nu îi stăteau în fire astfel de gesturi.

— Priviți! Văd luminile! strigă ghidul arătând în defileul lărgit.

Într-adevăr, câteva puncte galbene și palide tremurau undeva jos, ca țiparii pe fundul unui ocean neexplorat. Aceste semne de civilizație înviorară grupul. Vera strânse cotul tatălui ei, simțind că picioarele i se scufundă în zăpadă. Cu mare efort reuși să și le miște și să își continue drumul.

La porțile de lemn ale castelului îi întâmpină un bărbat îmbrăcat într-un palton maroniu. Gluga îi ascundea jumătate de față. Cu lanterna într-o mână, semăna cu un temnicer dintr-un roman de Dumas – timpul și progresul păreau că săriseră peste acest locșor părăsit din Alpi. Bărbatul se prezentă drept domnul Marten, îngrijitorul castelului Jacques. Ghidul îi avertizase deja că era un excentric. Vorbea puțin și aproape niciodată cu alți oameni. Păstrase cheia castelului ani de zile. Domnul Marten îi anunță că trebuiau să aștepte până dimineață ca să arunce o privire în castelul nelocuit. Călătorii epuizați și înghețați de frig îl binecuvântară în gând pentru că nu îi invitase înăuntru.

Grupul de bulgari le rezervase camere la un hotel din apropiere. Ghidul, pe care îl angajase ambasada de la Geneva ca să îi ducă la castel, rămase cu ei peste noapte pentru a se asigura că totul este în ordine.

Grupul luă cina în taverna de la subsolul hotelului, unde fură și singurii clienți. Hangiul încercă să facă focul, repetând într-una că făcea asta numai în onoarea lor. Se pare că nu mai avusese vizitatori de câteva luni bune. Le servi o pâine de casă presărată ici și colo cu niște pete maronii suspecte și o supă de ceapă cu o pojghiță groasă și uscată – promise să fie mai bine pregătit pentru mesele din zilele următoare. Dădea întruna înconjur mesei, trăgând cu ochiul la cei din grup. Vizibil nerăbdător să îi ia la întrebări pe vizitatori, hangiul părea că își storcea creierii ca să deschidă cumva conversația; în cele din urmă, se hotărî și zise:

— Cam rece noaptea asta pentru călătorii, nu-i așa?

Încerca să pară posomorât, sperând probabil că asta avea să îi ascundă înclinația vădită spre a-și băga nasul în treburile altora. Străinii răspunseră cu zâmbete politicoase și mult prea nesatisfăcătoare, așa că încercă din nou.

— Nu prea avem turiști în Alpi în perioada asta a anului, zise el. Încotro mergeți?

— Am ajuns deja, slavă Domnului! răspunse Hristo Kuzmanov, singurul din grup care vorbea franceza.

— Aici? întrebă hangiul nedumerit.

— Am venit la castel.

Hangiul păli, ca și cum cineva tocmai scosese un dop și îl golea de sânge. Îi studie pe oaspeți cu atenție, unul câte unul, începând cu Vera, care era ocupată să îndepărteze pojghița groasă de pe supă și să o așeze pe un șervețel. Apoi se uită la profesorul bătrân. Ceilalți doi oameni de lângă el spuseseră că erau un fel de oameni de știință, deși păreau mai degrabă niște șoareci flămânzi în haine ude. La capătul mesei, un tânăr cu ochi albaștri, care se recomandase drept reporter, vorbea cu ghidul ars de soare.

Încet-încet, hangiul își recăpătă culoarea din obraji.

— Vă referiți la castelul bulgăresc? întrebă el trăgând cu zgomot un scaun de la masa de alături și așezându-se la masa lor.

Luă privirile lor surprinse drept un semn că putea continua.

— De când a murit el acum cinci ani, nimeni nu a fost acolo, șopti el privind în jur pe furiș ca un conjurat din *Cei trei mușchetari.*

Se aplecă spre mijlocul mesei, în timp ce picături de sudoare i se scurgeau pe față.

— Domnul Marten a avut grijă singur de locul ăsta, continuă el.

— Îngrijitorul, da, l-am întâlnit, răspunse Kuzmanov, apoi se trase mai aproape de hangiu.

Kuzmanov, directorul Muzeului de Etnografie, studiase istoria la Paris, pregătindu-se pentru o carieră strălucită, demnă de ambiția lui măreață.

— Domnul Marten e puțin ciudat. Nu se amestecă printre noi, localnicii. Uneori are vizitatori foarte stranii… străini. Sunteți prieteni cu el?

— Suntem un grup de experți trimiși de guvernul Bulgariei. Proprietarul castelului a lăsat statului toată averea lui. De atunci însă, au existat nenumărate ciondăneli legale cu familia decedatului în legătură cu moștenirea, se oferi tatăl Verei să explice.

Spre deosebire de ceilalți, el nu șoptea.

— Știam că murise, răspunse tăios hangiul.

Vorbea engleza cu un pronunțat accent franțuzesc. Apoi strigă la barman:

— Adu-ne o carafa de vin roșu!

Intrigat, se decise să mai stea o vreme la masa bulgarilor.

— Și cine a câștigat? întrebă hangiul.

— Statul. Testamentul era de necontestat.

Kiril, jurnalistul, se băgă și el în discuție.

— Hmm… serios? Trebuie să știți că au fost niște vremuri înspăimântătoare la castel… explică hangiul. Sătenii spun că existau fantome. Dar eu n-am văzut niciuna. Ce m-a îngrijorat cel mai tare a fost… frăția.

Spuse ultimele cuvinte atât de încet, încât ceilalți fură nevoiți să îi citească pe buze.

— Ce frăție?

— Nu știți? Această regiune a fost unul dintre cele mai mari centre ale ereticilor creștini numiți catari[5]. Apoi adăugă cu o voce mai sonoră: Se spune că și azi mai există secrete în câteva organizații.

Hangiul era nerăbdător să îi bombardeze cu tot ce știa el despre subiect. Le povesti că acești catari apăruseră în secolul al X-lea; credințele lor se răspândiseră în Europa, dar sediul lor era în Franța. Le povesti și despre teologia cataristă: secta propovăduise că, încă din timpuri imemoriale, existase o luptă nesfârșită între principiile de întuneric și de lumină, între spirit și materie. Catarii susțineau ideea de bază a dualismului și împărtășeau credința bogomililor[6] în reîncarnare. Ceea ce o impresionă cel mai mult pe Vera fu faptul că acești catari credeau că soarele este diavolul și că diavolul este, de fapt, Creatorul.

— Am auzit de ei, se lăudă Kiril adulmecând mirosul unei știri senzaționale. Dar ce legătură avea proprietarul castelului cu ei?

— Aici veneau tot felul de oameni. Ca să-l vadă pe bulgar, răspunse hangiul. Oameni ciudați. Iar muzica lor îți îngheța sângele în vine…

— Ritualuri? întrebă reporterul zâmbind. Le-ați văzut vreodată?

— Nu, era imposibil. Se încuiau la subsol. Nu puteai auzi decât muzica.

Hangiul se ridică și duse scaunul înapoi la masa alăturată.

— Bănuiesc că nu veți sta prea mult pe aici, nu? întrebă el pe același ton rece cu care îi întâmpinase.

— Probabil o săptămână, răspunse Kuzmanov.

Hangiul luă carafa de vin roșu și o duse înapoi la bar. Vera se uită la el. Era scurt și îndesat, ca o amforă grecească. Trupul i se clătina ca un tirbușon, necesitând eforturi mari ca să meargă drept. Ajunse la bar și se piti după el.

Vera aprinse o țigară, trăgând fumul în piept. Închise ochii ca să îl savureze. Expirând un fuior cețos, se lăsă înapoi în scaun. Nu fuma des – o făcea doar când se simțea bine cu alții sau când era foarte singură.

— Sper că nu te superi, îi spuse ea lui Kiril, care stătea lângă ea și urmărea rotocoalele plutitoare de fum.

— Nicio problemă. Sunt obișnuit.

— Tata a spus că acest misterios proprietar de castel a murit de cancer…

— Grozav mod de a-ți acoperi urmele.

— Ce urme?

— M-am uitat la fișele lui medicale. Tumoarea era doar în fază incipientă. Dar nu e ciudat că s-a decis deodată să-și schimbe testamentul complet și să-l semneze în spital? Cu cinci zile înainte de a muri?

— Interesant, spuse Vera, apoi stinse țigara.

Se uită la ceas – era aproape miezul nopții. Își bău vinul și se uită din nou la bar. Hangiul ștergea tejgheaua cu o cârpă soioasă, fără să își ia o clipă ochii de la străini. Barul părea să fi fost construit cu mulți ani în urmă. Era făcut dintr-o singură bucată de lemn solid și tencuit cu pietre mari la bază. În mijloc avea un desen cu un rege care se ținea bine de tronul lui aurit. Sub el se afla o inscripție în latină: „Rex Solaris” – Regele Soare.

AMULETA

Pagina 410 *începea cu o schiță a Amuletei Orfice. La prima vedere, părea să fie Iisus răstignit. Lângă desen era o notă cu litere mici: „În 1945, un medalion misterios a dispărut din buncărul Friedrichshain. Acest medalion a provocat multe dispute academice în prezent. Obiectul este făcut din hematită gravată. Măsoară 14 pe 19 milimetri. Se știe că arheologul E. Gerhard l-a obținut la Roma înainte de 1867. A fost cumpărat apoi de Muzeul din Berlin, în 1904, și este inclus în catalogul muzeului cu numărul 1164". Celebrul istoric Eisler (1921) a fost primul care a publicat un articol academic despre acesta. El a scris următoarele: „Este remarcabil pentru istoria religiilor, fiindcă Hristos este arătat în locul lui Orfeu, și nu invers".*

Berlin, 2 martie, în prezent

Era o zi liniștită și senină. Doctorul Franz Werder ajunse la ultima cotitură a potecii. Vârful dealului era deja vizibil printre crengile copacilor. Tenișii lui băteau cărarea întortocheată de pe dealul artificial din parcul Friedrichshain. Colina în sine nu avea un nume. Apăruse în mijlocul orașului cu vreo jumătate de secol în urmă[7], ca spatele cocoșat al unui monstru uriaș, verde.

Briza răcoroasă a dimineții îndepărtă gândurile întunecate ale lui Werder. Închise ochii pe jumătate când razele soarelui străpunseră frunzișul copacilor și tufișurile din jurul lui.

Werder alerga aici în fiecare dimineață. Cu cât se forța mai mult la urcușul dealului, cu atât mai satisfăcător i se părea restul zilei. Timpul pe care îl petrecea în parc dădea viață rutinei lui monotone de șoarece de bibliotecă, îngropat în artefactele și în arhivele Muzeului de Istorie.

Ruinele buncărului Friedrichshain

Exact înainte de a ajunge pe platoul din vârf, Werder văzu gaura mare ce despărțea în două peretele de beton din vârful dealului. Vizitatorii mai tineri nu știau de ce se afla zidul acela în vârful colinei. Franz Werder era unul dintre puținii oameni care știau că, în urmă cu cincizeci de ani, acela fusese locul în care se aflase unul dintre cele trei buncăre ale lui Hitler. Dealul abrupt fusese creat pentru a ascunde pentru totdeauna ruinele lui de cetățenii berlinezi.

Tot ce mai rămăsese din turnul de control ars era un zid crăpat în două de bombe. Acum stătea acolo inofensiv, acoperit de graffiti. Totuși, de câte ori îl vedea, Franz simțea o mână invizibilă care îl strângea de gât. Auzea strigătele îndepărtate și exploziile, bocetul nesfârșit cântat de vânt și de foșnetul frunzelor.

Îi sună telefonul, dar ezită să răspundă. Alergarea de dimineață era timpul dedicat doar lui însuși, evadarea lui secretă din oraș și din preajma oamenilor lui. Se uită la ecran. Era sunat de directorul muzeului – iar el nu îl suna prea des.

— Werder la telefon, zise el.

— Te sun ca să te anunț că vei pleca într-o călătorie.

Directorul nu pierdea vremea cu vorbe goale.

— Ce călătorie?

— Te duci la Moscova. Colegii noștri ruși ne-au informat cu bunăvoință, deși în ultima clipă, despre o anumită expoziție.

— Ce expoziție?

— „Epoca merovingienilor – Europa fără frontiere”, spuse directorul râzând. Vor expune lucrări obținute de Rusia în al Doilea Război Mondial. Nu cred că e o întâmplare faptul că nu am fost informați mai devreme. După o scurtă pauză, adăugă: Expoziția se deschide peste cinci zile la Muzeul Pușkin. Trebuie să mergi acolo. Am putea să recuperăm câteva dintre lucrările noastre furate.

— Cum adică peste cinci zile?! Am programată o călătorie…

— Ca să nu uit, îl întrerupse directorul. Muzeul de Arheologie din Bulgaria a sunat de trei ori – te căutau. O fostă studentă… Vera Kandilova… insistă să obțină informații detaliate de la departamentul tău despre amuleta orfică. Se pare că i-ai promis că i-o trimiți.

— A, da… I-am promis. Face cercetări despre Orfeu.

Franz Werder privi în jos spre poteca întortocheată, pierdut în gândurile sale. Își amintea că aceeași femeie îl mai sunase și altădată. Îi explicase că studia legătura dintre orfism și creștinism. Promisese să o ajute. Era extrem de insistentă. Curios, se gândi el, interesul pentru artefactul miniatural crescuse în ultima vreme în mod inexplicabil.

Oameni din toată lumea întrebaseră de el. Cu o săptămână în urmă, primise o scrisoare de la Universitatea Columbia și chiar de la National Geographic.

Ajunse acasă cât ai clipi. Locuia pe Buschingstrasse, la numărul 9, în apropiere de parc. Făcu un duș rece. Gândul de a pleca la Moscova îl revigorase. Evadarea din rutină are un mod ciudat de a ne readuce la viață.

CODUL SOLAR

Pagina 411 *începea cu schița în cărbune a unui soare. Sub el apăreau mai multe hieroglife, urmate de un text scris de mână: „Din Antichitate, oamenii au crezut că Zeul Soare este născut pe 25 decembrie, după cele mai lungi trei nopți ale anului. Cei mai mulți zei păgâni erau născuți la aceeași dată. Orfismul este una dintre cele mai cunoscute religii având cultul soarelui. A fost uitat de mult faptul că Dionis, el însuși un fiu de zeu, s-a născut tot în această zi, la fel ca zeitățile Osiris și Mithra. Deși Iisus Hristos s-a născut tot în această zi solară, cultul solar este totuși un subiect tabu în creștinism”.*

Catacombele romane, 2 martie

Bărbatul era îmbrăcat într-o rasă neagră, cu un guler alb strâns în jurul gâtului. Sub el atârna o cruce de fier care se legăna pe pieptul lui, păstrând ritmul pașilor. Ochii lui priveau printr-o pereche de ochelari fără rame, cu lentile groase. Părul blond presărat cu fire gri platinate și obrajii rumeni îi trădau rădăcinile germane.

Preotul nu se grăbea. Silueta lui obscură se contopea cu întunericul nopții. Mergea de-a lungul aleii pavate prin grădinile verzi care acopereau labirinturile subterane ale catacombelor Romei. Aleea ducea spre Via Appia Antica, considerată ca fiind cel mai vechi și mai lung drum din Europa. Zidurile antice de piatră care străjuiau drumul erau decorate cu basoreliefuri de marmură, rămășițe ale clădirilor străvechi. Ruinele unui castel fără nume se ridicau pe panta verde dincolo de ei.

În timp ce mergea pe alee, Herbert se gândea la cât de trecătoare era viața în comparație cu civilizația umană, care nu dispărea niciodată. Dimpotrivă, civilizațiile își lăsaseră o amprentă ce avea să fie descoperită și de generațiile următoare. Inspirau teorii pline de imaginație, stârneau curiozitatea, umpleau cărțile de istorie și hrăneau ambițiile arheologilor. Chiar și atunci când rămășițele de piatră ale vechilor civilizații se prăbușeau, metamorfoza civilizației ca ansamblu continua, încorporând idei timpurii în însuși fundamentul ei. Lui Herbert îi plăcea să încerce să își găsească drumul prin labirintul lor. Astăzi însă, nu încerca să se gândească la ele. Teroarea îi cuprindea încet toată ființa.

În ciuda pasului molcom, ajunse la capătul aleii, care se termina în apropiere de o biserică micuță, Domine Quo Vadis. Biserica reprezenta o mare atracție turistică. Dincolo de porțile înalte de lemn, se afla o lespede de marmură în care se vedeau două urme de pași simetrice, asemănătoare cu Aleea Celebrităților de la Hollywood. Piatra de culoarea untului era înconjurată de gratii de fier, în jurul cărora turiștii se înghesuiau ca să se minuneze de ce vedeau. Ghizii turistici le spuneau că acelea erau urmele pașilor lui Iisus. Potrivit unei legende catolice, picioarele lui Hristos se adânciseră în piatră când Sfântul Petru îl văzuse după înviere și îl întrebase unde se ducea, iar Hristos îi răspunsese: „Mă duc la Roma ca să fiu răstignit a doua oară”.

Lespedea era doar o încercare umană de a materializa urmele lăsate de neîntrupați, se gândi Herbert. Traversă caldarâmul din fața bisericii și merse mai departe pe strada îngustă. Intrarea în Catacombele San Domitilla era la câțiva pași distanță.

Întoarse cheia în broasca ruginită și deschise ușa. Herbert traversă curtea, iar umbra lui alunecă peste ferestrele bazilicii.[8] Liniștea și întunericul i se păreau nefirești lui Herbert.

Uşile închise ale Bisericii Domine Quo Vadis

Nu mai venise niciodată acolo noaptea. „Dar ce contează lumina în catacombe?” se gândi el. Scoase lanterna și începu să coboare treptele abrupte care duceau la străvechea vizuină artificială. „Lucrez aici de ani de zile, se gândi el. Cred că sunt singura persoană care știe drumul spre tunelul sudic. Probabil de asta a venit străinul la mine. Sau poate a aflat de vechiul manuscris.”

Când ajunse la altarul bazilicii subterane, aprinse un pai lung de chibrit și începu să aprindă lumânările una câte una. Umbrele tremurătoare executau un dans spectral pe pereți și pe fața lui Herbert.

— Sunteți sigur că ați recunoscut simbolurile Codului Solar? îl întrebase direct cu o zi înainte străinul cu ochii alungiți, de o culoare neobișnuită.

Era un om rece, lipsit de expresie. Herbert mai văzuse și alții ca el.

În ziua precedentă, îl dusese pe străin la Catacombele San Callisto și îi arătase o cameră laterală situată față în față cu sarcofagul papei Miltiades[9], așa cum îi ceruse acesta. Celula întunecoasă se numea Camera Mortuară Patru Anotimpuri. Pictorul înfățișase ciclul nesfârșit al vieții de după moarte. În imagine se vedea clar un tânăr care ținea în mână o liră orfică[10] și cânta înconjurat de animale[11]. Ghizii turistici nu îl menționau pe Orfeu. Nu trebuiau să le atragă vizitatorilor atenția asupra scenelor eretice ca aceea.

— De cât timp se află crucea sub sarcofag? îl întrebase străinul.

— Din secolul al II-lea d.Hr.

Bărbatul cu ochii colorați scosese un aparat micuț și făcuse o fotografie cu fresca. Herbert îl urmărise curios. Era cel mai ciudat om pe care îl văzuse preotul vreodată. Nu doar ochii lui erau diferiți, dar era și foarte înalt; purta pălărie și uneori, pe întuneric, Herbert putea să jure că vedea o luminozitate în jurul mâinilor lui.

Apoi, bărbatul ceruse să meargă la Catacombele Sfinților Petru și Marcellinus, care erau închise oficial pentru vizitatorii civili. Herbert simțise capcana, dar nu se putuse împotrivi dorințelor străinului. Acum, doar moartea îl mai putea opri. Ceea ce simțea putea fi înțeles doar de către o persoană obsedată de fiorul descoperirii. Regreta deseori ziua în care mersese la biblioteca de la începutul drumului Via Appia Antica, căutând un manuscris la care se făcea referire în cărțile istorice pe care le citea în acel moment. Credea că ar trebui să fie o greșeală, dar de îndată ce rostise numele cu voce tare, bibliotecarul dispăruse pe un coridor îngust și se întorsese câteva minute mai târziu cu o carte numită *Labirintul de pergament.* În paginile acesteia, Herbert descoperise întrebarea al cărei răspuns îl mai căuta și astăzi, încercând să găsească indicii care să îl conducă la Codul Solar ce fusese folosit – precum și ascuns – în urmă cu mii de ani. Manuscrisul se termina fără un final la ***pagina 411***. Din acel moment, Herbert știuse că nu putea spune nimănui ce văzuse. Totuși, coincidențele între ceea ce citise și ceea ce descoperise în catacombe erau atât de numeroase și de inexplicabile, încât îl lăsaseră sfâșiat între bănuiala că avea halucinații și speranța că într-o bună zi cineva avea să vină și să caute codul. Și atunci era posibil ca Herbert să afle răspunsul. Dar anii trecuseră și nimeni nu venise să îl caute. Până atunci.

Acum, în ciuda senzației de sfârșit iminent care îl însoțea, bărbatul cu ochi stranii părea să fie singurul care putea potoli setea chinuitoare de cunoaștere a istoricului. Avea să afle, în sfârșit, dacă într-adevăr descifrase simbolurile de pe pereți sau doar și le imaginase.

Merseră la Catacombele Sfinților Petru și Marcellinus.

Herbert îi arătă străinului încă o frescă. Aceasta îl înfățișa tot pe Orfeu, cu o liră în mână. Lângă el se afla un copac, în care stătea un păun[12] ce îl privea pe cântăreț.

— Probabil sunteți trac, nu-i așa? încercă Herbert să deschidă conversația. Nu știu cum ar trebui să arate un trac, dar…

— De ce vorbiți despre traci? îl întrerupse străinul.

— Căutați indicii care să ducă la Orfeu. Știți, mulți traci au fost îngropați aici. Au lucrat cu miile în Imperiul Roman.

Străinul tăcea.

— Unii spun că împăratul Constantin cel Mare era și el tot trac. Știați asta? Se spune că el a dat comandă să fie scrise Evangheliile[13]. Sarcina i-a revenit unui necunoscut, tot de origine tracică. Acestea fiind date, e imposibil să nu existe nicio legătură între orfism și creștinism.

— Nu sunteți credincios, spuse străinul.

Vorbea perfect italiana.

— Sunt preot de zece ani. Dar sunt istoric de douăzeci și cinci.

Aerul răcoros atinse cu buzele spatele lui Herbert și îl făcu să se înfioare. În toți acești ani, nu reușise să se obișnuiască.

În arcadele de piatră ale bazilicii se vedeau încastrate bucăți de marmură albă, unele dintre ele mai vechi cu mii de ani decât restul zidurilor. Atrăgeau atenția imediat, atât de neobișnuit de albe pe suprafața gri-maronie. Observatorii mai atenți vedeau numele și simbolurile scrise pe ele. Majoritatea reprezentau pecețile companiilor și antreprenorilor antici, care azi li se păreau oamenilor misterioase și chiar magice.

Cu cât întunericul catacombelor îl cuprindea mai tare pe Herbert, cu atât se simțea mai sufocat de teama de necunoscut. Încercă să nu se gândească la asta și reluă sarcinile în gând. A doua zi trebuia să îi trimită doamnei arheolog Vera Kandilova fotografiile promise. Schimbau e-mailuri de luni de zile. Ea îi explicase că făcea cercetări despre Orfeu și că aflase despre frescele din catacombele romane care arătau o conexiune ideologică între Orfeu și Hristos. Herbert își ajuta colegii ori de câte ori putea. Credea că rostul cunoștințelor era acela de a fi transmise mai departe.

Apoi auzi pași. Herbert ridică privirea. Umbrele flăcărilor lumânării dansau pe domurile umede. Străinul se apropia.

MOȘTENIREA DINTR-O ALTĂ LUME

*Pe **pagina 412** nu se afla nicio fotografie, ci doar o referință la legătura dintre imaginea modernă a lui Orfeu și înțeleptul antic din legenda „lumii subterane secrete” și a „pământului nocturn”. Se mai spunea și că multe dintre dovezi se pierduseră din pricina ignoranței oamenilor. Numai cei inițiați puteau interpreta corect dovezile rămase. „Întrebările logice rămân fără răspuns, inclusiv cum a apărut religia pe care oamenii au asociat-o cu numele lui Orfeu și cine era Orfeu de fapt. Orfeu a fost menționat pentru prima dată în secolul al VI-lea î.Hr. Și a fost descris ca fiind extraordinar de celebru.”*

Din *Orfeu tracul,* de Valeria Fol, 2008

Dimineață devreme, razele soarelui mângâiau fața Verei. Perdelele de dantelă, vechi și zdrențăroase, atârnate la ferestre blocau prea puțin lumina soarelui, ale cărui raze picurau în întunericul din camera ei.

Privirea somnoroasă a Verei alunecă pe suprafețele camerei de hotel, ca și când ar fi încercat să își dea seama dacă sufletul ei ieșise deja din vise și coborâse în corpul său terestru, gata pentru o nouă zi.

Razele soarelui zburdau ca niște iepuri jucăuși pe tavan. Când era mică, îi plăcea să se joace cu reflecțiile din oglindă, încercând să fie ca ceilalți copii. În cele din urmă însă, se plictisise să fie ca toată lumea și încercase în schimb să se placă pe ea însăși.

Își trase o pereche de blugi jerpeliți, un pulover albastru ponosit și o geacă veche. Știa că avea să lucreze în condiții ca de peșteră. Apoi coborî la restaurant, dar descoperi că era gol. Părea că oamenii nu mai luau micul dejun. Unii nu aveau timp, iar alții trăiau cu iluzia că acest lucru îi ajuta să slăbească.

O ospătăriță voinică o informă că nu aveau la micul dejun decât cafea și cornuri.

— Să văd aduc ceva, domnișoară?

Vera se uită cu atenție la șorțul de dantelă al femeii și la mânecile sale bufante, apoi răspunse:

— Da, vă rog.

Deschise caietul și numerotă pagina: *118.* Apoi își notă ideile care îi veniseră peste noapte.

Aproape își terminase dizertația pentru masteratul în arheologie de la Universitatea din Sofia. Tatăl ei lucra în departamentul de preistorie de la Institutul Național de Arheologie. Spre deosebire de el, ea prefera să se ocupe de subiectele legate de traci și de Antichitate – poate tocmai pentru că pe el nu îl interesau mai deloc.

Profesorul Kandilov le părăsise pe Vera și pe mama ei cu mult timp în urmă. Pe când Vera avea șapte ani, el începuse să bolborosească incoerent. Bâiguia că se pierduse pe el însuși, că monotonia zilelor îl sufoca, că avea nevoie să respire și să își trezească simțurile la viață, că ducea dorul emoției descoperirii, că viața era prea scurtă ca să o petreacă încercând să satisfacă iluziile societății, că toată lumea avea dreptul să își caute fericirea pierdută. Cu aceste explicații plecase la Moscova, unde fusese chemat ca lector universitar invitat. Când se întorsese, închiriase un apartament în suburbii. Vera îl vizita la sfârșit de săptămână, însă suporta cu greu să stea acolo, de obicei numărând minutele până la plecare. Ea nu îi înțelegea pe niciunul dintre părinții ei. De aceea, când crescuse, începuse să îi imite pe amândoi în tot ce făceau, aflându-se în cele din urmă în același bucluc.

De când mama ei murise din cauza unei boli chinuitoare, cu câțiva ani în urmă, Vera se concentrase asupra tezei pentru a-și îneca durerea. În timpul lungilor nopți de nesomn însă, cercetarea devenise atât de amplă, încât – în loc să fie o teză – se transformase în ideea unei cărți. Niciunul dintre colegii ei nu scrisese nimic legat de acest subiect. Vera dedicase cea mai mare parte a ultimului an scrisului și cercetării, crezând că tema principală a muncii ei era atât de scandaloasă și de neașteptată, încât cartea avea să o scoată, în sfârșit, de pe orbita tatălui ei și să o facă un om independent,

de care trebuia să iei seamă. În timpul liber, Vera se juca de-a logodnica unui bărbat pe nume Kaloyan. Nu avea timp să se gândească la lucrurile care nu se întâmplaseră încă.

Subiectul de bază al cercetării ei era ideea că povestea lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu, era mai veche decât creștinismul – precedându-l cu cel puțin două milenii. Cele mai vechi rădăcini pe care le descoperise până în acel moment erau conceptele orfismului.

Căutarea de noi dovezi devenise în curând o obsesie, apărută probabil în primă fază în timpul nopților fierbinți de vară pe care le petrecuse în copilărie cu bunica ei în Pazardzhik.[14] Bătrâna se credea o prințesă tracică, descendentă a unei familii străvechi. La apusul soarelui, mergeau amândouă pe dealul de lângă oraș, încercând să surprindă ecoul îndepărtat al cântecului lui Orfeu.

Vera puse punct propoziției și zâmbi. 118 pagini ar fi trebuit să fie de ajuns pentru a convinge cititorii că ideile orfice stăteau la baza creștinismului. Cel puțin asta își propusese ea să demonstreze. Însă pe parcurs apăruse sentimentul sâcâitor că tot nu descoperise cel mai important lucru: cine era, de fapt, Orfeu? Și cum ajunsese el să știe toate lucrurile acelea pe care le repovestiseră discipolii săi?

Acesta era un lucru pe care nimeni nu îl știa – motiv pentru care întrebarea nu era niciodată pusă. Și, înainte de Orfeu, nu părea să fie nimic altceva.

O oră mai târziu, grupul se adună în fața hotelului. Kuzmanov aduse mănuși, măști și lanterne. În castel nu exista electricitate. Potrivit raportului de la ambasadă, trecuseră ani întregi de când intrase cineva în majoritatea camerelor și în pivnițe.

Domnul Marten descuie poarta cu indiferență. Purta un impermeabil roșu-deschis. Deși în ziua aceea nu ploua, își ridicase gluga, ca și cum se aștepta la o ploaie torențială. Vera ridică ochii din instinct. Cerul era de un albastru-deschis extrem de plăcut, cu nori răzleți.

Ușa scârțâi. Grupul îl urmă pe îngrijitor pe un coridor întunecos. Profesorul Kandilov propuse ca experții să meargă să exploreze câte doi, astfel încât nimeni să nu rămână singur.

— Vă temeți de fantome? glumi reporterul.

— Mă tem că n-o să am alibi dacă dispare ceva! răspunse profesorul.

Kiril făcu pereche cu Vera. Li se dădură instrucțiuni pentru examinarea unui număr de camere de la parter și a pivniței. Kuzmanov rămase cu domnul Marten.

Vera coborî scările cu încredere. Înainte să dispară din lumina zilei, se uită la ceas.

— E deja ora unsprezece.

Kiril o urmă. Era observator în expediție și, din când în când, mormăia ceva în reportofon. Sarcina lui era să raporteze pentru un ziar tot ce vedea. Când nimic din interiorul castelului nu îl impresiona în mod deosebit, urmărea mișcările fluide ale Verei. La rândul ei, Vera pășea curajoasă înainte, părând să ignore pericolele posibile care pândeau într-un castel abandonat, cunoscut drept ascunzătoarea excentricilor. Deodată, începu să dea din mâini precipitat, ca să dea la o parte pânzele de păianjen care i se lipeau de față.

Avea prinsă de frunte o lanternă, ca minerii. Purta părul într-o coadă lungă, împletită. Trupul ei zvelt înota în jacheta uzată, care era cu câteva numere mai mare.

Întunericul rece îi învăluia precum decorul unei povești necunoscute. În pivniță nu se vedea lumina zilei. Razele de la lanternele lor pâlpâiau și se alergau pe pereți una pe cealaltă. Niște plante cățărătoare anemice creșteau din fiecare crăpătură din mortar – nederanjate de oameni, își întinseseră lujerii pe pereții prăfuiți și pe tavan. Camerele erau pline de tot felul de obiecte puse unele peste altele. Era ca și cum castelul Jacques fusese construit cu un singur scop – acela de a servi drept depozit.

— Oh, probabil îți trebuie câteva vieți ca să colecționezi atâtea mizerii, observă Kiril amuzat.

— Sau, mai bine, ce fel de viață ar trebui să trăiești ca să aduni toate astea? răspunse Vera scurt.

Vocea ei era plină de tristețe. Își aminti de propriul bunic. Când murise, găsiseră casa lui plină de lucruri prețioase, dar și de vechituri fără valoare. Fiecare obiect își avea povestea sa. Bunicul ei adunase o mulțime de lucruri ca să compenseze nimicnicia existenței lui. Mormanele umpleau golul, dându-i proprietarului un sentiment al creației. Vera și mama ei nu aveau însă spațiu ca să păstreze colecția lui măreață. Tatăl ei tocmai

plecase la Moscova, așa că cele două femei invitaseră câțiva negustori de nimicuri, care împărțiseră cutiile între ei și plecaseră cu povestea vieții unui om.

Vera era cu totul absorbită de inspecția atentă a obiectelor împrăștiate la întâmplare. Era evident că unele dintre acestea aveau o mare însemnătate culturală, în timp ce altele erau doar rămășițele unei vieți exilate acum în trecut. Din când în când, se oprea ca să își treacă degetele peste vreo carte sau peste vreun tablou acoperit de praf ori ca să ridice câte o figurină pe care o răsucea în mână. Apoi nota un număr în carnetul ei, împreună cu un fel de descriere, și făcea poze unor obiecte cu aparatul masiv care îi atârna la gât. Reporterul cu părul deschis la culoare o observa tăcut pe Vera.

— De ce ar vrea o fată ca tine să devină arheolog? rupse Kiril tăcerea.

— Vrei să spui o blondă ca mine?

— Vreau să spun, o femeie tânără… și frumoasă.

— Poate tocmai din acest motiv. Pentru că nimeni nu s-ar aștepta la asta, răspunse ea scurt, fără să zâmbească sau să îl privească pe jurnalist.

— Și cu ce te ocupi în timpul liber? Colecționezi oase din trupuri putrezite și le numerotezi? râse Kiril, încercând să neutralizeze cu umor împrejurimile înfiorătoare.

— Nu. Pe tata îl interesează oasele.

— Nu se teme de răzbunarea sufletelor pe care le văduvește de odihna eternă? De ce cred arheologii că au drepturi asupra oaselor și bunurilor oamenilor?

Tânărul jurnalist devenise interesat de subiect din momentul în care văzuse două cufere cu oase erodate într-unul dintre birourile Muzeului de Arheologie. Îl îngrozea gândul că într-o zi cineva ar fi putut ajunge să studieze chiar propriile sale rămășițe.

— Ascultă, nu am luat oasele nimănui… Dar pot să-ți spun că fiorul descoperirii face ca teama de răzbunare să pară nesemnificativă.

După ce rosti aceste cuvinte, Vera intră într-o cameră mică, îngusta ca o cămară, nu mai mare de șase metri pătrați. Nu avea ferestre, iar pereții nu erau tencuiți. Din tavan cădeau câteva fire. Pe un perete gol de cărămidă se afla un singur corp de bibliotecă cu trei rafturi, care atârna nesigur în câteva cuie. Rafturile păreau instabile, dar, din fericire, pe acestea nu se afla decât o carte, neagră și prăfuită. Era atât de veche, încât șanțurile de pe cotor ajunseseră niște fire. Vera luă cartea și privi coperta ei de piele, pe care titlul era scris cu litere aurite:

Catacombele creștine de la Roma

Ediția întâi[15]

Vera mângâie literele aurite, apoi dădu paginile cu grijă. Erau pline de semne de carte. Unul roșu, din mijloc, îi atrase atenția Verei, așa că deschise cartea la pagina respectivă și aruncă o privire pe text.

— Uimitor, exclamă ea.

— Ce? întrebă Kiril.

— Frescele. Uite, zise Vera, arătându-i una dintre fotografii. Am și eu cartea aceasta și toate imaginile cu Hristosul orfic sunt descrise și în a mea, la pagina 103. Dar, spuse ea dând pagina, uite aici. N-am văzut niciodată această frescă din Catacombele Sfinților Petru și Marcellinus. Interesant… Și sub ea cineva a scris o notă care face referire la ***pagina 412*** dintr-un manuscris… nu înțeleg.

Kiril o privea puțin confuz.

— Ar putea fi o altă ediție a aceleiași cărți.

— Da, aceasta e prima, iar a mea este a doua.

— Înseamnă că autorii au decis că nu era atât de importantă și au exclus-o din ediția a doua ca să facă economie de spațiu. E de înțeles. Și eu fac asta zilnic la ziar.

Pe fața Verei se văzu clar iritarea produsă de raționamentul lui Kiril.

— De fapt, asta ar putea fi cea mai importantă frescă din toate catacombele romane.

— Ce e atât de important la ea? N-am auzit niciodată de un Hristos orfic.

— Uită-te numai la ea! zise ea, arătându-i prima imagine. Bărbatul cu pelerină ține un plectru[16] într-o mână și lira lui Orfeu în cealaltă.

— Acela e Orfeu?

— Păi, lira este simbolul lui, dar pălăria de pe cap este cu siguranță a lui Mithra.

— Zeul persan?

Vera se încruntă la el pentru că o întrerupsese înainte de a-și termina ideea.

— Pasărea din copac este un porumbel, unul dintre simbolurile creștine evidente de la acea vreme. Ca peștele. În imaginea de jos, legătura este și mai evidentă prin includerea mielului. Vera arătă următoarea imagine și adăugă: Mielul îl urmează pe Bunul Păstor.

— Stai. Despre ce legătură vorbești?

— E clar că pictorul încerca să înfățișeze transformarea lui Orfeu, a lui Hristos și a lui Mithra într-unul singur.

— Dar ce au acești trei zei în comun?

Vera nu răspunse. Se așeză pe o cutie prăfuită, dând pagină după pagină. Se opri să fotografieze câteva dintre ele: mai întâi se asigura că focalizarea este perfectă, apoi făcea poza, ținându-și răsuflarea.

— N-am auzit niciodată de o asemenea legătură. De unde știi toate acestea?

— E subiectul cărții mele, răspunse ea fără să ridice capul.

— Scrii o carte?

Când Vera văzu ochii lui Kiril umplându-se de uimire, fața îi străluci și zâmbi rezervat.

— O carte de cercetare. Cu multe poze – ca să o fac mai… ușor de înțeles.

— Și care este subiectul?

— E destul de serios ca să schimbe lumea.

— A, puțin cam ambițios, nu crezi? E secret?

— E prea devreme ca să fie anunțat în media.

— Am să păstrez secretul, cu condiția să îmi promiți mie primul interviu… într-o bună zi!

— De acord. Voi avea nevoie de atenția presei…

Kiril se așeză lângă ea pe podeaua rece, sprijinindu-și bărbia pe genunchi. Vera îi explică mândră teoria ei.

— Acum înțeleg de ce nu vrea nimeni să o publice, spuse Kiril zâmbind. Dar de ce să fure cineva o religie în loc să devină, pur și simplu, adeptul ei?

Vera își luă ochii de pe carte și îi fixă cu asprime asupra reporterului.

— Nu e atât de simplu. Imaginează-ți că ești convins că religia respectivă reprezintă sursa unei puteri incredibile. În acest caz, devine periculoasă în mâinile dușmanului și neprețuită pentru tine.

— Da, cred că am mai auzit despre cărți orfice incinerate și despre texte tracice șterse de pe tăblițe de piatră. Nu a fost arsă însăși Școala lui Pitagora din cauza cărților păstrate acolo?[17]

— De mai multe ori. Istoria ne spune că de îndată ce conspiratorii au obținut puterea cunoștințelor orfice, au început să îi vâneze și să îi ucidă pe cei inițiați. Au distrus toate sursele învățăturilor lor, lăsându-le doar pe cele rescrise de ei înșiși, treptat, o religie foarte răspândită a dispărut și o alta s-a născut pe ruinele ei.

— E o poveste frumoasă, zâmbi afectat reporterul. Dar ce e, de fapt, puterea asta despre care vorbești? Un fel de Sfântul Graal?

Râse din nou. Vera se încruntă la el și își înfipse unghiile în coperta neagră.

— Nu știu. Un secret. Cunoașterea unui lucru… Adevărul s-a păstrat și s-a transmis membrilor unei societăți orfice de inițiați.

— Misterele orfice?

Vera încuviință din cap, continuând să dea paginile cărții, ca o pasăre care scormonește în cenușă.

— Și cum ți-a venit ideea asta?

— Totul a început acum doi ani, când am văzut fotografia unei amulete de piatră pe coperta unei cărți din biroul tatei. Ceea ce m-a impresionat a fost amestecul interesant al simbolurilor gravate pe amuletă. Erau o lună, șapte stele aranjate în semicerc, un bărbat răstignit, două pene mari la picioarele lui și un subtitlu despre Orfeu. Intrigată, am deschis cartea, dar autorul nu spunea nimic despre amuletă. Așa că am căutat pe internet și am aflat că piatra respectivă dispăruse într-un incendiu dintr-un buncăr german în timpul războiului. Pe parcurs însă, am dat peste o dezbatere științifică pe tema asta: *Orfismul la baza creștinismului.* După multe cercetări despre acest subiect am decis să scriu o carte de nonficțiune pe această temă. Oamenilor le plac scandalurile religioase.

— Hmm… Nu știam că Orfeu e atât de popular. Credeam că e un cântăreț.

— Trebuie doar să știi unde să te uiți. Shakespeare însuși a scris despre transformare…

Impresionat, Kiril luă cartea veche despre catacombe și o frunzări – văzu fotografii cu frescele romane subterane originale. Unele dintre acestea aveau semne de eroziune, în timp ce altele erau complet distruse de mâna omului.

— Acestea sunt cele mai cunoscute imagini cu Hristos orfic din Catacombele San Domitilla, spuse Vera. Îl arată pe Orfeu așa cum apărea Hristos în creștinismul timpuriu – ca Bunul Păstor. Dar Orfeu se află în centrul stelei în opt colțuri.

— Steaua în opt colțuri? Care e semnificația ei? o întrerupse Kiril.

— Nu știu sigur… Dar îmi imaginez că, la un moment dat, sub picioarele lui Orfeu trebuie să fi fost un text important, care a fost distrus de atunci de vandali.

— Dar nu e posibil ca transformarea despre care vorbești să fie doar o greșeală?

Vera se uită enervată la Kiril. Pentru o clipă, regretă că îi povestise toate acestea unui jurnalist.

— Trebuie să fi avut mult curaj artiștii ca să arate o asemenea legătură…

Deodată, auziră vocea îndepărtată a unui bărbat, ca purtată de vânt de pe vârful stâncos al unui munte. Vocea striga numele Verei. Zidurile umede de piatră distorsionau sunetele, dându-le o rezonanță misterioasă și un ecou ruginit.

— Ești acolo? întrebă vocea de afară.

Vera rămase aproape de Kiril și șopti:

— Ar fi bine să nu spunem nimănui ce am văzut aici.

— Dar cred că ar putea fi important, zise Kiril, privind-o nedumerit.

— Păi… dacă nu o găsesc ei singuri, nu merită să știe… Vreau să o folosesc în cartea mea.

Ușa se deschise și Kuzmanov dădu buzna în încăpere.

— Ce se petrece aici? strigă el. Tatăl tău și-a ieșit din minți de griji!

— I-auzi, chiar a observat că nu sunt acolo? Asta numesc eu un miracol. Hai, să mergem! se răsti Vera.

Se aplecă, luă caietul și lanterna și urcă scările. Avea expresia hotărâtă a unui om gata să facă orice pentru a-și atinge scopul.

METAMORFOZE

Pagina 413 începea cu acest text:
„Transformarea dintre Orfeu, Hristos și chiar Mithra este înfățișată în sute de picturi murale, sculpturi și antichități. Un exemplu este monumentul descoperit în cimitirul Ad Duas Lauros din Roma. Imaginea lui Orfeu este înfățișată între scenele care sugerează niște puncte comune între înțeleptul trac și Vechiul și Noul Testament. Scenele sunt aranjate în formă de cruce." (Catacombele creștine de la Roma, *Schnell și Steiner, pagina 103). Anumiți specialiști pretind că, la un moment dat, în frescă se afla un text la picioarele lui Orfeu, care spunea așa: „Opt sori între Rai și Iad…" Însă acest text nu mai există. Suprafața frescei a fost grav avariată.*

Roma subterană

— Herbert?

O voce bărbătească sparse liniștea umedă și îi întrerupse gândurile.

Era el – bărbatul cu ochii stranii: colorați, tăcuți, mai alungiți decât caucazienii obișnuiți. Dar nu părea nici asiatic. Era pur și simplu diferit. Avea o siluetă înaltă și musculoasă, haine simple, o tunsoare scurtă care nu sărea în ochi, iar pielea îi era atât de albă și de palidă, încât părea să fie o persoană nordică. Sau chiar o fantomă. Dar în întuneric își acoperea mereu trupul și capul cu pălăria, ca și cum ar fi avut ceva de ascuns.

În catacombe

— Să mergem, spuse el brusc.

Herbert ridică lanterna mare, una dintre cele cu carcasă de cauciuc, pentru a fi protejată de loviturile accidentale. Uneori se prăbușeau porțiuni din tuneluri. Dar Herbert nu se gândise niciodată că numai lanterna avea acest strat protector.

Merseră aproape treizeci de minute prin labirintul rece al catacombelor. Lămpile distanțate luminau o ceață fantomatică de picături perlate, transformându-le într-un nor de muște transparente care roiau în vidul întunecat. Umezeala se furișa pe pereți, hrănind mușchiul gros care creștea pe tavanul de piatră. Când umezeala ajungea la roca vulcanică, strălucea în șuvițe de siliciu, care punctau magma, sclipind precum o mină de aur.

— De ce sunteți aici? șopti Herbert.

Întotdeauna șoptea în cimitirul abandonat.

— Oamenii pierd prea mult timp gândindu-se la ce este posibil, răspunse bărbatul.

Mergeau spre capătul cel mai sudic la catacombelor. Herbert ridică mâna ca să îi arate a treia frescă. Și aceasta îl înfățișa tot pe Orfeu, acum în mijlocul unei turme de

oi.[18] Străinul îngenunche și o fotografie. Era foarte cunoscută în cercurile academice, așa că, în afară de a o fotografia, nu avea ce altceva să facă.

— Turiștii vin aici? întrebă el.

— Nu… nu au voie.

— Bine.

Străinul se ridică și cei doi bărbați merseră încet mai departe. În acest tunel, aerul era închis și podeaua neuniformă. Nu mai fusese ventilat de ani întregi. Străinul se aplecă și ridică de jos un os uman. Îl apropie de ochi ca să vadă mai bine.

— Oamenii sunt credincioși atunci când vine vorba despre cei apropiați lor și necredincioși când vine vorba despre altcineva, spuse el ca o concluzie, examinând osul mai departe.

Suflă praful de pe os și îl puse într-una dintre găurile din zid. Cândva, un credincios își îngropase aici o rudă pentru pacea sufletului lui și a familiei. Apoi, un alt credincios îl scosese la suprafață, se gândi străinul.

— Știți, de obicei, turiștii le fură, spuse Herbert surprins de gestul străinului. Le pun pe rafturile lor cu diverse suvenire.

— Eu nu sunt turist.

Își continuară drumul prin tunelul îngust. La intervale regulate, în ziduri erau săpate găuri ce semănau cu niște rafturi în care puteau încăpea vreo douăzeci de volume groase. Locuitorii timpurii ai Romei puneau în ele cadavre și le sigilau cu lespezi de marmură albă. Găurile mai mici erau pentru bebeluși. Acum, toate erau goale, întunecate și pustii. Șase rânduri de găuri de la podea până la tavan pe ambele părți ale tunelului, cât vedeai cu ochii. După fiecare cotitură a tunelului, găurile reîncepeau.

Herbert se împiedică și căzu. Se prinse cu mâna de marginea unei găuri săpate în zid. Ochii i se cufundară în întunericul ei. Simțea că nu mai vrea să continue.

— O sută de mii… șopti el.

— Mergeți mai departe.

— O sută de mii de cadavre au fost îngropate numai în catacomba asta. Nu e îngrozitor? Atât de multe cadavre…

— Oamenii mor, remarcă străinul cu răceală. Iar alții se nasc.

— Oamenii nu vor accepta niciodată moartea. E precum singurătatea – deși e acolo mereu, nu capitulezi niciodată în fața ei.

— Nu mai pălăvrăgiți…

— Și eu mă tem, continuă Herbert. Am devenit chiar preot. Oamenii fac orice ca să păcălească moartea.

Străinul îl urma îndeaproape pe bărbatul în rasă neagră, care sporovăia continuu cu însuflețire.

Tunelul îngust se termină în cele din urmă într-o sală mare. Tencuiala era încă bine conservată, însă acolo unde se erodase se vedea pământul fragil, maroniu, ca un memento lăsat acolo intenționat, care să arate că totul este trecător.

— Din secolul al IV-lea, explică Herbert repede.

Sub domul tavanului se aflau două camere mortuare. În afară de locurile erodate, nici măcar un centimetru de pe pereți sau de pe tavan nu era neacoperit de fresce colorate, dominate de nuanțele șofranului. Cu un efort chinuitor, pictorii scoseseră în evidență credința lor în măreția zeilor și a sfinților care aveau grija morților.

— Tot acest efort… Oameni care au muncit din greu printre cadavre putrezite, în aerul rece și infestat, doar ca să îmbrace lealitatea în iluzii, șopti Herbert monoton. Când trăim cea mai mare îndoială în călătoria sufletelor noastre, avem cea mai mare grijă de mormintele noastre. Efortul ne dă sentimentul că suntem aproape de ceea ce ne dorim.

— Așa a fost mereu.

— Dar omul ar face orice ca să creadă că sfârșitul nu e în pământ. Raiul este o iluzie frumoasă, pe care mileniile au transformat-o într-un adevăr.

— Vă înșelați, adevărul a fost aproape șters, răspunse bărbatul, apoi adăugă: Acum tăceți.

Preotul făcu în liniște câțiva pași, apoi începu să șoptească din nou.

— Catacombele sunt una dintre cele mai cunoscute atracții ale Romei. Nu vă interesează istoria lor?

— Nu.

După zece minute, Herbert arătă spre tavan. Orfeu se afla în centrul unui octogon. Lângă el, ca vârfurile unei stele, erau scene din Vechiul și din Noul Testament.

— Artistul e necunoscut, comentă Herbert. Majoritatea oamenilor de știință consideră că legătura dintre Orfeu și David este intenționată. Amândoi aveau putere asupra sufletelor prin vorbă și cântec… dar nu știu nimic despre octogon.

— Dați-vă înapoi, îl întrerupse bărbatul.

Examină cu grijă pictura murală, trecându-și degetele peste ea. Sub picioarele înțeleptului trac se afla o inscripție în litere micuțe, iar la sfârșit era mâzgălită o referire la *pagina 413* dintr-o carte fără nume. Străinul scoase din rucsac un târnăcop cu mânerul scurt și lovi tencuiala care conținea textul.

— Ce faceți?! strigă istoricul.

— Dați-vă la o parte. Mai am nevoie de dumneavoastră.

Lovi încă o dată imaginea, scoțând câteva bucăți solide de tencuială. Acestea căzură pe podea, ridicând un nor de praf. Speriat, preotul se dădu înapoi. Ar fi putut să fugă, dar nu o făcu.

Bărbatul ezită pentru un moment, întrebându-se dacă să lovească în tavan cu târnăcopul, dar se opri. Nu avea rost. Fotografiile frescei existau deja în câteva cărți de istorie. Dar fără inscripție nu putea fi înțeleasă decât de cei care îi cunoșteau secretele. Puse bucățile sparte de tencuială într-un sac, pe care îl aruncă pe umăr. În acel moment, lui Herbert i se păru că vede din nou lumina aceea ciudată din jurul mâinilor bărbatului. Acesta își șterse praful alb de pe față cu mâneca și spuse răgușit:

— Acum vreau să văd tripla divinitate.

Herbert se ridică și merse mai departe. Nu spuseră nimic. Nu se auzea decât sunetul pașilor grei, care propagau un ecou prin tuneluri. Singura lumină din tunel venea de la lanternele lor. Ajunseră la capătul catacombei, unde nu exista lumină electrică și nici semne pentru ghizi. Aerul era încărcat de praf și de mirosuri ciudate. Herbert lumină bolta de deasupra uneia dintre camerele mortuare. Acolo era Orfeu, având pe cap coiful militar al lui Mithra și cântând la liră pentru un miel și un păun.

— Îngenunchează! ordonă străinul.

O meandră în opt colțuri era vizibilă pe mușchiul încordat al gâtului său.

Herbert recunoscu simbolul. Căzu în genunchi. Mâinile îi tremurau și scăpă lanterna.

— Nu puteți șterge istoria, șopti el.

— Acestea sunt toate imaginile care conțin simboluri codificate?

— Da…

— Cum pot fi sigur că nu mințiți?

Un fior de gheață îi trecu lui Herbert prin trup.

— Nu pot să mint.

Istoricul ridică crucea de fier care îi atârna pe piept și i-o arătă omului cu ochii alungiți.

— Nu sunteți credincios.

Străinul zâmbi. Apoi se întoarse la pictura murală și o lovi cu târnăcopul, distrugând mai întâi fresca, apoi textul de sub aceasta. Tencuiala se prăbuși în praf, lăsând în locul său doar rocă vulcanică moale.

— Puteți distruge artefactele, dar nu și istoria, spuse Herbert neputincios.

Acum nu mai șoptea.

— Întoarceți-vă.

Istoricul în vârstă se supuse. Cuvintele nu mai contau. Fiorii reci dispăruseră. Trupul îi era amorțit. Dar așteptarea meritase. Atâția ani… poate că Cei Ascunși supraviețuiseră. Însă nu avea să afle răspunsul niciodată.

Se auzi o singură împușcătură.

Străinul adună bucățile rămase în sac și se întoarse pe drumul pe care venise.

Pagina 415 *începea cu un tabel din două coloane, ce conținea douăzeci și două de simboluri identice în fiecare dintre ele. Inscripția de lângă acestea spunea: „Prima coloană conține sistemul de scriere din Creta, Linear A, iar a doua arată simboluri vechi de 8000 de ani, descoperite în Balcani. Tabelul a fost alcătuit de Harald Haarman de la Universitatea din Helsinki, care a descoperit peste cincizeci de simboluri comune între alfabetele Atlantidei Balcanice centrale dispărute și scrierea miceniană Linear A. El spune că numărul semnificativ de paralele exclude posibilitatea unei coincidențe. Eminentul arheolog din Letonia M. Gimbutos definește hieroglifele pretracice drept «simbolurile lineare ale Vechii Europe», indicând originile lor posibile”.*

Conform R. Rudgley, antropolog britanic

— Nu erau catari, șopti Kiril în timp ce o urma pe Vera prin pădurea de pânze de păianjen.

— Poftim?

— Am citit destul ca să știu că rezidenții castelului părăsit nu aveau nimic de-a face cu ei.

Vera nu răspunse. La capătul coridorului subteran se vedea o licărire de lumină ce semăna cu un indicator spre Lumea de Sus. Vera simți mirosul înțepător de praf, amestecat cu cel de hârtie și de mucegai. Mergea încrezătoare în fața celorlalți. Abia urcase ultimele trepte, când îl văzu pe tatăl ei aplecat peste o cutie, aranjând meticulos în ea câteva obiecte mici, maronii.

— Vera, aici erai! Te-am căutat prin tot castelul! strigă profesorul.

— Ei bine, m-au găsit. Tu ai găsit ce căutai?

Când auzi sarcasmul din vocea ei, profesorul se întoarse la aranjarea în cutie a obiectelor de lut, desfigurate de timp. Se concentra atât de tare să nu le avarieze, încât

arăta precum un ceasornicar a cărui tresărire cât de mică ar fi distrus mișcarea continuă a mecanismului.

Kuzmanov se afla în spatele Verei; când îl văzu pe tatăl ei, spuse cu glas tare:

— Domnule profesor, am mai găsit una!

Îi întinse lui Kandilov o tăbliță de lut, lată cât palma lui. Simbolurile, ce arătau ca hieroglifele, păreau să fi fost gravate cu unghia.

— Foarte neobișnuită. Nu seamănă cu nimic din ce am găsit până acum, nu-i așa?

Profesorul dădu din cap. O expresie de încântare i se întipări pe față. Se uită la pătratul zgâriat de lut ars, atingându-l cu mănușile de latex, parcă nevenindu-i să creadă că este adevărat. Apoi se uită la Vera și spuse:

— Tocmai am găsit ceva foarte neașteptat – obiecte preistorice rare.

— Unde? întrebă ea surprinsă.

— Mai ales sub scări. Dar unele erau împrăștiate prin casă. Ca tableta asta, de exemplu.

Vera se uită în cutia de carton, unde tatăl ei încă mai aranja cu grijă descoperirile.

— Nu pot fi adevărate! exclamă ea.

— De ce nu?

Kiril o privi surprins.

— Aceleași artefacte sunt expuse la muzeul din Vratsa[19], în Bulgaria. Sunt dintre cele mai importante produse de olărit din neolitic descoperite vreodată.

— Serios? Dar ce-i așa de special la ele? întrebă Kiril curios.

— Simbolurile de pe ele, răspunse profesorul Kandilov în timp ce se îndrepta de spate, întinzându-se ca să își reașeze vertebrele. Vera are dreptate… aceste obiecte sunt foarte asemănătoare celor găsite în 1969 în satul Gradeshnitsa. Sunt vechi de aproape 8000 de ani. Unii profesori sunt de părere că sutele de pictograme antice de pe acestea sunt dovezi ale primului sistem primitiv de scriere din lume.[20]

Impresionat, reporterul porni micul lui reportofon și se apropie de profesor.

— Anul trecut am fost la o conferință de presă, își aminti Kiril. Era organizată de un american care pretindea că citise *Testamentul lui Orfeu,* scris acum 7000 de ani, iar el publicase chiar o carte despre el. Cartea conținea și referințe legate de obiectele de lut de la Gradeshnitsa. Susținea că descifrase mesajele folosind hieroglife egiptene.

Vera se uită la tatăl ei. Știa că subiectul acesta îl enerva de fiecare dată.

— Vorbești despre Dr. Gaid[21], nu? îl întrerupse profesorul supărat. Nu e nici istoric, nici arheolog, iar american nici atât. Numele lui adevărat e Gaidarski și nimeni din cercurile academice nu-l ia în serios.

— Se poate și asta, dar tot e de senzație! spuse Kiril încântat. Imaginați-vă, primul alfabet și prima civilizație să apară tocmai în Bulgaria!

— Nu te grăbi să tragi concluzii, băiete. Aceste semne nu reprezintă un sistem de scriere. Și apoi, nu vorbim despre Bulgaria, ci despre Tracia Antică.

— Nu te aștepta ca tata să-ți vorbească despre lucruri senzaționale! interveni Vera. Dar îți zic eu unul. Se presupune că semnele pe care le vezi sunt litere autentice scrise de prima civilizație. Nu râde, a fost dovedit. Dar lucrul curios este că în mileniul al IV-lea î.Hr. au dispărut fără niciun motiv.

Profesorul luă din geantă o rolă de hârtie transparentă de culoarea ceaiului și înfășură obiectele de lut în ea. Apoi le așeză cu grijă în cutie și, după o pauză lungă, adăugă:

— Personal, mă interesează mai mult cum au ajuns copiile acestea aici.

— De ce credeți că sunt copii? Dacă cele expuse la muzeu sunt copii ale celor de aici?

La același lucru se gândise și Vera. Figurinele păreau absolut autentice. Și nu ar fi fost prima dată când cineva înlocuise un exponat de muzeu cu un fals. Tăblițele de lut erau deosebit de valoroase în cercurile academice europene, deși academicienii bulgari preferau să le ignore.

— Aș aprecia dacă nu ai scrie nimic în ziarul tău despre ce am văzut, cel puțin deocamdată, concluzionă profesorul aspru. Dacă ai dreptate, e cu atât mai important ca numai noi să știm despre aceste descoperiri. Trebuie examinate mai întâi.

În acel moment, Vera își dădu seama pentru prima dată de legătura care o preocupa.

— Știam eu, spuse ea în șoaptă. Cunoștințele trebuie să fie și mai vechi decât Orfeu. Dar a cui a fost ideea, atunci?

Vorbi atât de încet, încât nimeni nu o auzi. Cuvintele erau doar pentru urechile ei.

BĂRBATUL DE PE CRUCE

În colțul din dreapta-sus al paginii 416 era o fotografie de la Muzeul din Berlin, din catalogul de dinaintea anului 1945. Era marcată ca exponatul nr. 1164. Sub aceasta se afla următorul text: „Amuleta îl înfățișează pe Orfeu-Bacchus crucificat, atârnat de cruce în poziția caracteristică lui Hristos. Baza este o pecete cilindrică de origine necunoscută, din anul 300 d.Hr. Crucea este încoronată cu un semicerc, semnul zeului selenar Menos, care apare la miezul nopții în misterele zeului tracic Sabazios. Cele șapte stele ale Pleiadelor sunt gravate deasupra crucii cu brațe egale – ea însăși un simbol al stelei principale din constelația Orion, așa-numitul Vânător Nocturn, altfel spus – semnul lui Dionis”.

Din *Tracia Antică* de Al. Fol, K. JORDANOV,
K. POROYHANOV și V. FOL

Doctorul Werder căuta un loc în care să își parcheze Citroenul verde. Găsi un loc liber pe o stradă lăturalnică îngustă, exact vizavi de intrarea în Muzeul Pergamon, peste râul Spree. Înainte să iasă din mașină, își puse pe bord permisul oficial de parcare. Silueta lui zveltă, puțin înclinată, se îndreptă către Muzeul Bode.

Strada era pustie. Se opri în mijlocul drumului și își puse pălăria cadrilată. I se părea că îi conferă o înfățișare tinerească și misterioasă. Își fixă privirea asupra cupolei impresionante a muzeului. Era simbolul Muzeului Kaiser Friedrich, așa cum fusese numit cândva; era construit pe confluența râurilor Spree și Kupfergraben, formând o insulă triunghiulară. Cele mai impresionante erau intrarea cu pardoseală de marmură și bazilica splendidă în stilul florentin renascentist.

Muzeul Bode este locul în care lucra doctorul Werder și unde fusese adăpostită amuleta lui Orfeu până când dispăruse, în 1945.

Werder grăbi pasul. Nu voia să îl facă pe director să aștepte. Acesta era un om nerăbdător, predispus uneori să țipe și să amenințe oamenii cu concedierea. Cel puțin așa auzise. Doctorul nu îl văzuse furios până atunci pentru că fusese întotdeauna meticulos și punctual. Salută gardienii în uniformă și merse mai departe pe coridor.

Muzeul tocmai se deschisese și pe holuri era o liniște profundă, intensă, deranjată numai de sunetul pașilor lui. Îl urmăreau ca și cum ar fi fost prinși de umbra lui, făcând ecou prin tavanele înalte, boltite. Ochii sutelor de zei și de sfinți din icoanele și sculpturile creștine timpurii îi urmăreau toate mișcările. Savantul nu le întoarse privirea. Deși îi studia în cele mai mici detalii de ani întregi, simțea că a le vedea durerea și lacrimile incrustate pe față nu era un mod bun de a-și începe ziua.

— Nu am uitat de fereastra spartă. Mă gândeam că mâine… se grăbi Werder să îi explice directorului de îndată ce intră în biroul acestuia.

— Ia loc și închide ușa.

Directorul deschise un seif de metal dintr-un perete. Scoase o foaie de hârtie și un plic sigilat. I le dădu lui Werder și spuse:

— Citește asta.

Scrisul mic îl făcu pe istoric să apropie foaia de ochi. Cuvintele erau în rusă, dar scrise fonetic cu caractere latine, ca și cum ar fi trebuit să fie rostite, nu citite.

Cu douăzeci și cinci de ani în urmă, Werder își luase doctoratul la Moscova, așa că știa limba rusă destul de bine. Citi: „O persoană anonimă caută un cumpărător la Moscova pentru un obiect cu descrierea dată de dumneavoastră. Printre alții, este interesat și Muzeul Pușkin de ofertă. Nu s-a publicat nicio informație oficială din cauza unei tentative de furt…”

Textul nu era semnat.

— La ce obiect credeți că se referă? întrebă Werder.

— N-o să-ți vină să crezi… Amuleta micuță cu inscripția cu Orfeu, care era înainte, mai precis până acum șaizeci de ani, o parte din colecția departamentului vostru.

Directorul făcu câțiva pași și se prăbuși într-un fotoliu de piele. Fără să se uite la Werder, continuă:

— Anul trecut am făcut câteva investigații neoficiale cu privire la ea. Dacă obiectul acela există undeva în lume, vreau să îl iau înapoi și să pun capăt tuturor speculațiilor despre el și despre noi.

— Când ați primit mesajul?

— Acum trei luni.

— Și?

— Asta-i tot… Tot nu am aflat cine încearcă să o vândă sau dacă mai e de vânzare.

— Cine e sursa?

— E mai bine să nu știi. Directorul deschise plicul sigilat și continuă: Ieri am primit o invitație de la Ministerul Culturii din Moscova. Îi dădu plicul lui Werder, adăugând: Despre asta ți-am spus dimineață. Fie rușii pun ceva la cale, fie sunt prea încrezători. Pentru prima dată de la al Doilea Război Mondial, vor expune oficial ce au furat din muzeele noastre. Ce obrăznicie!

— Poate că încearcă să dovedească posesia obiectelor extrem de prețioase?

— Există aproximativ o duzină de obiecte pentru care aș face orice ca să le aduc înapoi în Germania. Le plătim dacă trebuie. Dar mai întâi avem nevoie de o imagine clară despre ce se întâmplă la Moscova. Asta e treaba ta la expoziție.

— Păi… voi face tot posibilul, răspunse istoricul nu prea convins.

— Apropo, s-a mai publicat ceva despre amuletă – departamentul de relații cu publicul mi-a trimis o copie.

Începu să răsfoiască zgomotos un dosar gros și, când găsi pagina pe care o căuta, spuse:

— Nu știu ce văd toți la amuleta asta. Mereu e câte unul care își bagă nasul și scrie prostii.

— Probabil fiindcă, dacă se dovedește a fi într-adevăr din secolul al III-lea, venind din locul care este acum Bulgaria, ar putea crea îndoieli asupra opiniilor acceptate despre „bărbatul de pe cruce”.

Directorul se ridică și aruncă dosarul pe birou. Apoi se duse la fereastră, luându-și un aer gânditor. Își aprinse un trabuc cu aromă de vanilie și suflă un fuior de fum spre pervaz.

— Nu înțeleg, spuse el mai apoi. De ce ar vrea oamenii să iscodească cea mai valoroasă iluzie a noastră și să îi distrugă rădăcinile? Și dacă reușesc? Ce o să facem după aceea cu teama noastră copleșitoare de moarte? Credința noastră în Dumnezeu, în rai și în iad pare să fie singurul lucru care pare să dea însemnătate existenței noastre pe pământ.

— A fost o vreme în care oamenii nu găseau răspunsul niciunei întrebări fără să facă referire la Dumnezeu, în timp ce azi singurele întrebări la care nu găsim răspuns sunt cele legate de Dumnezeu. Aceasta pare să fie natura umană. Nu putem trăi dacă nu ne băgăm nasul undeva.

— Știi, Werder, în fiecare duminică oamenii merg la biserică împreună cu familia. Și eu mă duc, fiindcă toată lumea o face. Dar de când am început să încărunțesc, plănuiesc să cred cu adevărat. Cum altfel aș putea face față zilelor de pe urmă? Amintește-ți doar că, fără miracolul lui Hristos, nici departamentul tău nu ar exista, spuse el.

Rosti aceste ultime cuvinte încet și apăsat.

— Asta nu e chiar adevărat… Dacă ne abandonăm credința vreodată, aceleași forțe care încearcă azi să îl demaște pe Hristos ar lupta atunci să îl renască, cu mai multă râvnă ca niciodată. Acum se dorește repunerea în drepturi a cultului lui Orfeu pentru că, în urmă cu mii de ani, acesta a fost șters de pe fața pământului din cauza ambițiilor creștinismului. Și tocmai acesta e miracolul de care avem nevoie pentru a ne restabili credința… Mai mult ca sigur trebuie ca mai întâi să îl distrugem!

— Și asta s-ar putea întâmpla în curând.

Directorul plecă de la fereastră și se așeză la birou. Lăsă trabucul pe marginea unei scrumiere de cristal și deschise din nou dosarul. Când puse degetul arătător pe foaia de hârtie, se lumină la față și spuse:

— Ascultă numai cum se termină acest articol de pe internet: „Așadar, la finalul studiului meu, îndrăznesc să spun că amuleta orfică are astăzi propria logică internă, care nu este de sine stătătoare, ci trebuie mai degrabă înțeleasă în contextul unei alte învățături secrete. Și, cum încă nu ne-am edificat asupra acestei cunoștințe, logica vindecării cu hematii ne rămâne ascunsă[22]”. Ridică privirea pentru a se uita la Werder și adăugă: Ți-a cerut cineva informații despre amuletă?

— Aproape lunar trimite cineva câte o cerere. Nu ascund de nimeni puținele informații pe care le avem despre ea – sau sursele și interpretările contradictorii[23], că tot veni vorba. Unii oameni de știință de azi chiar cred că nu vorbim despre o singură amuletă, ci de cel puțin două sau poate trei.

— Dacă mai există, amuleta trebuie să fie acum la Moscova.[24] Trebuie să o luăm înapoi. Asta va fi în sarcina ta.

— Voi face tot ce pot…

— Muzeul Pergamon și strada lui babiloniană atrag deja grupuri mari de turiști. Toți vor să vadă exponatele egiptene antice. Poate că amuleta asta va reînvia interesul și pentru expozițiile noastre – mai ales pentru colecția creștinismului timpuriu. Dacă e atât de populară când lipsește… imaginează-ți ce se va întâmpla când va fi, în sfârșit, găsită.

— Dar nu cunosc pe nimeni în Rusia.

— Am aranjat să te ajute serviciile speciale rusești. Scandalurile nu sunt în interesul Moscovei.

— Dar obiectul ar putea fi deja într-o colecție privată.

— Din acest motiv ai nevoie de servicii speciale.

Doctorul Werder părăsi biroul directorului adâncit în gânduri și merse de-a lungul coridorului de marmură luminat de soare către departamentul lui de la parter.

De îndată ce ajunse în birou, își verifică căsuța poștală electronică. Din obișnuință. Acțiunile pe care le repetăm se transformă mai devreme sau mai târziu în obicei, conturându-ne zilele și umplându-le. Ne răsplătesc loialitatea dându-ne sentimentul că nu ne pierdem timpul.

După ce se asigură că nimic important nu se întâmplase în căsuța lui virtuală din universul internetului, Werder trecu la sarcinile sale zilnice. Notă cu tristețe în calendar faptul că trebuia să-și amâne călătoria la Roma. Plănuia să viziteze biblioteca de pe străvechea *Via Appa Antica,* de lângă catacombele romane, să caute acolo un manuscris misterios numit *Labirintul de pergament.* Era citat într-un almanah creștin vechi, păstrat în arhivele Muzeului Bode. Werder era sceptic cu privire la presupusul conținut al acestuia, așa că se hotărâse să vadă dacă manuscrisul exista cu adevărat.

Apoi istoricul completă lista artefactelor din departament care se pierduseră în cel de-al Doilea Război Mondial. Găsi chiar și o hartă a Moscovei și o listă. Se uită la rețeaua roșie-albastră de străzi și bulevarde, despărțită la mijloc de o linie mai închisă și mai groasă – râul Moscova.

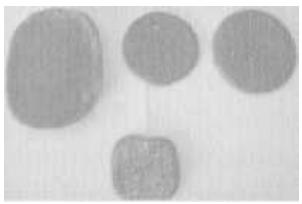
INDICII DE LUT

Pagina 417 *începea cu Zborul:*
„Pe parcursul migrării (abandonării pământurilor lor), oamenii care părăseau Balcanii Centrali au început treptat să piardă simbolurile materiale ale identității lor, cele prin care îi recunoaștem (mai precis, ceramica). Cu toate acestea, au reușit să păstreze de-a lungul anilor ceea ce este cel mai greu de pierdut – credințele și conceptele lor religioase. Descendenții lor au luat cu ei aceste urme imateriale către locuri și mai îndepărtate, unde au construit așezări noi. Tradițiile religioase ale nou-veniților s-au amestecat cu cele ale localnicilor și poate au suferit chiar influențe din Asia Mică, Orientul Mijlociu și Egipt”.

Profesor Ana Raduncheva[25], despre dispariția populației calcolitice[26] din Balcanii Antici, în *Rezumatul tezei de doctorat,* 1999, p. 43

Noaptea, în Alpi, se așterne cel mai adânc întuneric – fără îndoială din cauza faptului că nu există o rețea electrică care să traverseze în zigzag vârfurile munților și care să prevină căderea întunericului ca la oraș. În munți, vălul nopții învăluie pământul, acoperit doar de cerul presărat cu stele, ca și cum un artist ar stropi cu pensula picuri de vopsea argintie. Totuși, nici măcar aceste stele fără număr nu pot lumina pădurea. Doar luna aruncă umbre fantomatice ce zboară printre crengile copacilor, jucându-se de-a prinselea cu țipătul bufnițelor sau cu urletul îndepărtat al câinilor.

Aceasta este așa-numita „tăbliță de lut” de la Gradeshnitsa, celebră pentru că este cea mai veche piesă scrisă din lume. Datează cu aproximație din 5500 Î.Hr. Și este cel mai vechi artefact de acest fel găsit până acum. Tăblițe similare, dar cu mai puține simboluri, au fost descoperite în Serbia și în România. Semnele de pe aceasta sunt considerate unul dintre primele sisteme de protoscriere din lume. O mie de ani mai târziu, alte asemenea sisteme de scriere au apărut în Mesopotamia și în Egipt.

Doar două ferestre de la hotelul din apropierea castelului erau luminate. Una dintre acestea era a Verei. Nu reușea să doarmă după tot ce văzuse în ziua aceea; totuși, în ciuda emoției, simțea o greutate care o sâcâia. La Sofia se obișnuise să caute singurătatea, dar aici, vidul era precum un ac invizibil care îi injecta otravă letală. Ca și cum singurătatea ar fi fost o vrăjitoare deghizată într-un personaj familiar, ceea ce te

făcea să nu o gonești, însă, atunci când erai departe de viața de zi cu zi, se insinua până la piele, stârnind o teamă teribilă.

Vera deschise frigiderul și scoase o sticlă mică de vin, sperând că alcoolul avea să îi mai aline conștiința. După vreo șase guri, strâmbă din nas și puse sticla jos. Simți lichidul amar curgându-i prin trup. Nu se putuse obișnui niciodată cu gustul înțepător al alcoolului – pe de altă parte, cine ar bea o asemenea chestie doar pentru gust?

Scoase din geantă aparatul foto, pentru a vedea pozele obiectelor de lut descoperite în ziua aceea. Le compară cu fotografiile celor excavate la Gradeshnitsa, pe care le găsi cu ușurință pe internet.

„Copii perfecte", se gândi ea – asta dacă erau falsuri, desigur. Erau identice până la cel mai mic detaliu. Vera știa că, dacă exista cineva mai încântat decât ea de descoperirea lor, acela era tatăl ei. Pictogramele preistorice gravate în lut, cele mai vechi descoperite până la acel moment, reprezentau unul dintre subiectele lui preferate. Dar, spre deosebire de ea, el nu își permitea păreri grăbite – sau entuziasmul. „Îi lipsește euforia descoperirii", se gândi Vera. Totuși, el nu și-ar fi riscat reputația pentru câteva pictograme de lut. Întreaga lui carieră academică gravita în jurul recunoașterii oficiale și al respectului din partea celorlalți membri ai breslei.

Profesorul Kandilov era precaut cu lucrurile de senzație nereușite. Rămânea loial faptelor, oricât de plictisitoare ar fi fost.

Vera auzise nenumărate povești despre comorile bulgărești furate din țară în timpul regimului comunist. Se presupunea că anumite artefacte renumite fuseseră înlocuite în secret cu imitații perfecte, ca falsurile care erau expuse în prezent în muzeele din Bulgaria. Cu toate acestea, singurii care știau acest lucru erau foștii agenți secreți.

Obiectele de lut pe care le găsiseră în ziua aceea dovedeau că lucrurile descoperite în apropiere de Gradeshnitsa și Karanovo erau mai valoroase decât își imaginaseră vreodată oamenii de știință. Pictogramele și hieroglifele gravate pe ele puteau contesta teoriile acceptate despre apariția primelor alfabete scrise, precum și parcursul dezvoltării civilizațiilor per ansamblu. Această afirmație era atât de extremă, încât mai mult îi speria decât îi intriga pe istorici. Astfel, deși simbolurile de pe obiectele de ceramică și de piatră din Balcani erau extraordinar de clare și de sistematice, majoritatea istoricilor preferau să le vadă ca pe niște decorațiuni întâmplătoare.

Decorațiunile tindeau însă de obicei spre simetrie și repetiție – și tocmai asta le lipsea semnelor de lut. Până și felul în care erau gravate indica faptul că scriitorul începuse cu simboluri mari, împodobite, iar spre sfârșit, când realizase că rămâne fără spațiu, făcuse simboluri mai mici și mai înghesuite pentru a putea cuprinde întregul mesaj. Totuși, cel mai interesant lucru despre simbolurile din Balcanii Antici era statutul pe care îl aveau, acela de cele mai vechi semne cunoscute din lume. La câteva secole după dispariția inexplicabilă a civilizației balcanice care le crease, simbolurile păreau să fi fost readuse la viață odată cu apariția civilizațiilor din Egipt și Creta, ca și cum vestigiile Primului Popor fuseseră duse către Est și Sud. Însă nimeni nu știa cum și de ce se întâmplase acest lucru.

Când obiectele de lut fuseseră descoperite prima dată în Balcani, savanții din toată lumea fuseseră siguri că aceea era o formă avansată de scris adusă din Orientul Mijlociu. Cu toate acestea, după efectuarea testelor de datare cu carbon, simbolurile grafice de pe obiecte se dovediseră a fi cu mult mai vechi decât orice lucru cunoscut anterior. Cum acest fapt contravenea radical adevărului acceptat categoric, istoricii respinseseră ceea ce era evident. Iar simbolurile lânceziseră în muzee, nedescifrate și uitate.

Vera își termină paharul cu vin, însă tot nu reuși să oprească zgomotul neîncetat al gândurilor. Își îmbrăcă blugii și ieși pe coridorul tăcut. Liniștea era mai intensă decât zgomotul orașului. Ezită să aprindă lumina, pentru că nu voia să știe nimeni că este acolo. Lăsă ușa puțin deschisă ca să îi lumineze drumul și se furișă spre camera tatălui ei. Când ajunse aproape, încetini pasul și ascultă. Pe sub ușă se vedea o geană de lumină. Bătu timid în ușă.

— Pot să intru? întrebă ea băgând apoi capul pe ușă.

Profesorul tocmai încheia o convorbire telefonică – evident, cu cineva din Bulgaria, pentru că înainte de a închide spusese „noapte bună" în limba sa maternă. Avea o expresie neliniștită.

— S-a întâmplat ceva? îl întrebă Vera, încercând să pară mai degrabă curioasă decât îngrijorată.

— Probleme la muzeu… Se pare că zilele astea nu am deloc noroc cu tăblițele de lut.

Vera luă cuvintele lui drept o invitație și păși în cameră, închizând ușa în urma ei.

— Are ceva de-a face cu cele pe care le-am găsit azi? Sunt reale?

— Nu… nu e vorba de asta. Hai să discutăm mai târziu. Am de lucru acum.

Profesorul își puse ochelarii și se îndreptă spre biroul pe care pusese câteva figurine ciocolatii. Restul obiectelor se aflau tot în cutie, pe podea. Pe colțul biroului se zăreau un microscop înalt, o lupă, o perie moale și un borcan cu chimicale pe care le folosea pentru câteva teste științifice simple.

— Sunt autentice sau doar imitații foarte bune? întrebă ea insistentă.

— Va trebui să mai fac câteva cercetări… e foarte posibil să fie originale.

Vera se apropie. Ezită o clipă, apoi, în ciuda nodului din stomac, se uită la tatăl ei. Încă de când era copil, se temuse să îl privească atunci când vedea furia în ochii lui. Chiar și o sclipire a privirii lui aspre o făcea să încremenească.

Și totuși, ochii lui păreau acum mai blânzi decât îi văzuse Vera vreodată. Așa că făcu și ultimii pași spre el. Se aplecă spre figurine și le examină cu grijă. Unul dintre obiecte semăna cu o cutie cu picioruțe pentru bijuterii sau pentru bomboane. Lângă acesta se aflau două tăblițe cu niște crestături simetrice și câteva statuete de femei cu șolduri late.

Model de lut al unei așezări calcolitice de acum 7000 de ani.
Face parte din Cultura de la Gradeshnitsa și are gravate mai multe meandre, în timp ce intrarea este pavată cu hieroglifa egipteană pentru „arcă” (potrivit lingvistului dr. Ștefan Guide)

— Alte meandre, șopti ea.

— Poftim?

Profesorul nu înțelegea.

— Modelul de lut la care te uiți… Meandra este simbolul folosit cel mai frecvent pe acesta, la fel ca și pe alte obiecte pe care le-am văzut la castel.

— Și ce-i cu asta?

— Uneori nu e nevoie de microscop ca să vezi ce e clar. Vera privea mai departe peste umărul tatălui ei, studiind detaliile „modelului de așezare”, așa cum le plăcea savanților să spună. Examină formele figurinei de lut, învârtind-o în loc, apoi făcu un pas înapoi și șopti:

— Nu vezi semnul?

Profesorul se uită curios la ea. Vera îi arătă spirala dreptunghiulară repetată și adăugă:

— Trebuie să aibă o semnificație. Nu poate fi doar de decor… Uite unde apare. Iar pe tăbliță cu simbolurile e destul de evident că e unul dintre semnele scrise.

Vera nu îi spuse tatălui ei adevăratul motiv pentru care voia să îi afle înțelesul. Același simbol se repeta și pe tăblița de lut pe care profesorul o păstrase ani de zile la Muzeul de Arheologie. Avea cam aceeași mărime ca și cea care stătea acum pe birou și părea să fie tot preistorică. Principala diferență însă era că cealaltă tăbliță reprezenta un cadou personal pe care tatăl ei îl primise din partea unui celebru colecționar bulgar de antichități, care hotărâse că era prea banală pentru a sta printre comorile lui. Îi spuneau „Tăblița Fără Nume", pentru că nimeni nu știa unde și cum fusese descoperită.

Cu o zi mai devreme, Vera văzuse același simbol pe inelul îngrijitorului de la castel, domnul Marten. Doar atunci făcuse legătura între simbolul de pe vasul preistoric, semnul de pe inel și imaginea lui Orfeu.

— De ce te interesează? o întrebă profesorul.

Vera ezită un moment.

— L-am mai văzut în arta antică, mai ales în scenele cu Orfeu și Dionis.

— Ești foarte atentă. De fapt, acest simbol, meandra, a apărut pentru prima dată în Epoca Neolitică, exact în Balcani. Dar nimeni nu știe cu adevărat ce însemna la acea vreme. Ar putea simboliza soarele sau spirala începutului etern și a nemuririi. Nu știu.

— Ar putea fi oare dovada nașterii orfismului? Soarele și nemurirea sufletului uman sunt doctrinele lui de bază.

— Vera, ce e prostia asta – orfism în timpuri preistorice?

Vera roși și își lăsă ochii în pământ, în timp ce profesorul continuă:

— Meandra este foarte des întâlnită în culturile antice, dar este folosită mai ales ca decor. O poți vedea în mai multe sisteme antice de hieroglife. Aproape peste tot are sensul de „protector".

Vera se întrebă cum de era posibil ca tatălui ei să îi scape o legătură atât de evidentă, tocmai când el însuși o spunea cu voce tare. Dar nu voia să stârnească o ceartă.

— Poate că supraviețuirea acestui simbol fundamental în timp este un indiciu că cei care l-au creat nu au dispărut de tot, așa cum cred oamenii de știință. Aproape că au reușit să îl ascundă de Sfârșit… Cel puțin, adăugă ea, simbolul ar fi putut fi folosit pentru a numi prima civilizație. Academicienii s-au întrebat ani la rând cum să-i spună. Ce zici de meandrii?

Profesorul își frecă barba și își scoase din nou ochelarii. Zâmbi blând și spuse:

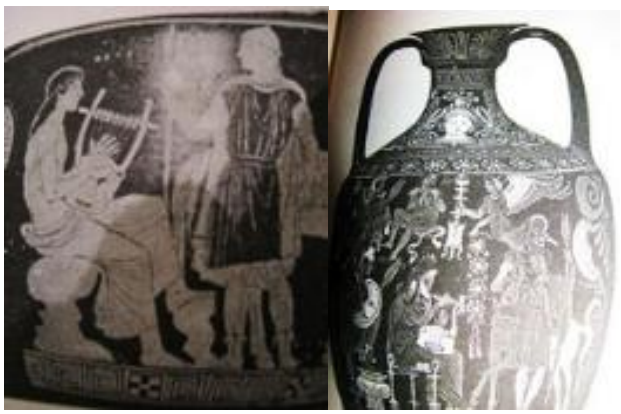
— E mai bine decât nimic… Dar înainte să îi numești Prima Civilizație, vei avea nevoie de ceva mai multe dovezi.

— Există vestigii mai vechi ale civilizației? întrebă ea indignată. Doar pentru că Balcanii de azi sunt sinonimi cu sărăcia și infracțiunea nu înseamnă că trebuie să închidem ochii la artefactele convingătoare care demonstrează existența primei culturi omenești avansate din lume… Tocmai în Balcani. Știi și tu că există indicii vechi de șapte sau chiar opt mii de ani în Balcanii Centrali care îi dovedesc existența. Ba, mai mult, tracii antici au fost primii oameni care au exploatat aurul, au creat primele bijuterii din aur și au dezvoltat un sistem de scriere

rudimentar. S-a descoperit și sare acolo, ca să nu mai spun de cunoștințele matematice și astrologice prototracice. Calendarul pe care l-au creat ei a devenit baza calendarului balcanic antic, pe care UNESCO l-a declarat ca fiind cel mai exact din lume!

— Da, dar de ce ar apărea toate aceste lucruri tocmai în Balcani și nicăieri în altă parte?

— Am găsit o demonstrație bună atunci când am citit un studiu de la *National Geographic* despre fertilitatea solului. În articol se spunea că, încă de la începuturile umanității, cea mai mare concentrație de „sol excepțional de fertil" a existat aici, în Balcanii Centrali.[27] Aceasta a fost o condiție preliminară pentru evoluția locală avansată. Pentru mine, nu e important dacă au fost primii, ci de ce, date fiind toate lucrurile pe care le știau și pe care le-au realizat, și-au distrus deodată propriile temple și vestigii și au dispărut într-o singură zi.[28] E ca și cum au fugit de ceva anume…

Orfeu cântând la lira cu șaapte coarde. Decorațiunile de sub el sunt de cele mai multe ori brațele meandrelor, cruci și simboluri în formă de V.

Profesorul râse.

— Vera, nu poți să ascunzi, pur și simplu, o civilizație întreagă.

— Sigur că nu poți! Mă refeream doar la ultimii dintre ei! E ca și cum i-ar fi înghițit pământul.

Profesorul Kandilov își puse ochelarii din nou pe nas. Apucă o pensulă subțire și începu să curețe corpul unei figurine de lut care o reprezenta pe Zeița Mamă.

— O să includ semnul ăsta în teza mea, spuse Vera. Ar putea face lucrurile mai interesante…

— Dar tu nu scrii despre Orfeu?

— Ba da, dar imaginează-ți doar că meandra face conexiunea dintre cultura calcolitică din Balcani și orfismul și civilizația tracică. Simbolul are un rol esențial pentru ambele.

— Nu fi ridicolă, râse el. Există o lacună stratigrafică[29] de un mileniu între ele. Oamenii din perioada calcolitică au dispărut fără urmă, pârjolindu-și propriile pământuri, care au rămas nepopulate peste unsprezece secole… Nicio putere de pe pământ nu poate crea o legătură între acestea.

— Dar sună bine, nu-i așa? Aș putea să asociez anticii cu secretul care l-a transformat pe Orfeu dintr-un cântăreț într-un înțelept și un profet. În orice caz, nimeni nu poate explica în ce fel a aflat tot ce știa. Dacă a găsit mesajele ascunse ale meandriților și le-a descifrat?

Ochii ei se plimbau pe conturul figurinelor de lut, fără să se uite însă la ele. Un torent irezistibil îi purta imaginația pe cărări ciudate. Lucra de ani de zile la ideea despre Orfeu. Cu toate acestea, nu își dăduse seama până acum că imaginea poetului tracic era mereu acompaniată de un mănunchi de meandre repetate. Nu îi trecuse prin gând nici cât de vechi puteau să fie acestea. În seara aceea, decise că respectiva coincidență între simboluri era mult prea surprinzătoare pentru a fi inventată de imaginația ei bogată. În schimb, începu să bănuiască faptul că meandra putea fi simbolul secret al lui Orfeu.

Râsul tatălui ei o aduse brusc din nou în prezent.

— Deci tu crezi că Orfeu a readus la viață Cunoștințele Ascunse ale civilizației calcolitice dispărute!

Profesorul privi în interiorul ceștii de ceai. Asigurându-se că nu era goală, o învârti și bău și ultimele picături.

— De ce nu? Există dovezi că Orfeu a studiat în Egipt[30] și că a fost în Regatul Lumii de Jos, orice ar însemna asta, însă imediat după aceea le-a împărtășit multe cunoștințe tracilor și a devenit profet.

Profesorul întredeschise un ochi, ca să vadă prin microscop. Făcând un efort susținut să nu tremure, spuse:

— Vera, istoria nu e un joc.

— Niciodată nu mă lauzi, orice aș face!

— Nu te aștepta să îți susțin iluziile. Ideea ta despre legătura dintre poetul trac și Hristos este scandaloasă și inadmisibilă. Iar acum vrei să te amesteci într-o conspirație la nivel global despre o civilizație antică… zise tatăl ei din ce în ce mai furios. Niciun istoric care se respectă nu te va sprijini. Îți vei distruge reputația înainte de a o construi. Și pe a mea la fel.

— Spune orice vrei. Ideea mea e senzațională – în plus, tocmai am descoperit o cale de a o face și mai bună. Și se bazează întru totul pe fapte!

— Vera, nu comite o sinucidere profesională… Reputația înseamnă totul în arheologie.

— Reputația? Dar adevărul? Ai spus chiar tu – acestea sunt artefacte!

— Nu vreau să ne certăm. Ești prea încăpățânată. Doar ține minte că e ușor să te păcălești cu privire la „adevăr”, pentru că oamenii văd mereu doar ceea ce caută. Oamenii nu rezistă să nu inventeze motive, explicații și asocieri între fapte. În astrologie, o mână de stele ar putea crea o constelație, dar în știință, o mână de semne nu creează o civilizație.

Profesorul evita să îi încurajeze pe tinerii oameni de știință care adoptau poziții extreme pentru a-și propulsa cariera. Era supărat pe fiica lui pentru că se grăbea să asocieze fapte contradictorii în combinații ilogice, deși interesante. În mintea lui, totul suna atât de improbabil, încât prefera să le catalogheze drept pure coincidențe.

— Dar dacă acceptăm că meandriții nu au părăsit pământurile noastre, insistă Vera, poate că unii dintre ei au reușit să se ascundă undeva… în secret… Și de aceea avem sute de

inscripții în piatră în Bulgaria, cu simboluri antice pe care tot nu le-am descifrat.

Profesorul își mai turnă ceai din vasul de porțelan și zâmbi chinuit. Vera se uită la pantofii lui învechiți, cu talpă groasă, și la pantalonii bej ponosiți, atât de îndrăgiți de tatăl ei și de întreaga generație de arheologi în vârstă. Erau susținuți de o curea veche, zdrențuită. Profesorul completase ținuta cu un pulover albastru, larg și urât, pe care îl purta mereu în zilele friguroase. În clipa aceea, se simți învăluită de o afecțiune profundă pentru tatăl ei în vârstă.

— Asemănările dintre semne se pot datora paralelelor în dezvoltarea societăților în timpul perioadelor istorice comparabile. În orice caz, există sute de exemple de scris egiptean și sumerian, în timp ce au fost descoperite doar zece exemple de pictograme nedescifrate ale civilizației dispărute a meandriților, adăugă el tăios.

— De fapt, ar putea fi mai multe, nu putem ști… Gândește-te numai cât de multe artefacte au fost distruse sau furate de hoți și de colecționari! Am văzut câteva și în pivnița castelului azi… Și chiar tu mi-ai spus că există cel puțin șase tăblițe cu simboluri din culturile calcolitice în colecții private. Nu ai primit și tu una cadou? Nu a primit una și celebrul arheolog și profesor Ovcharov? Vor apărea și altele, vei vedea.

Profesorul rămase tăcut, ezitând asupra unui răspuns.

— Tăblița fără Nume a dispărut, spuse el încet. Înainte să apuc să o cataloghez.

— Cum adică „a dispărut”? îl întrebă Vera, simțind că pe frunte îi apar stropi de sudoare.

Încercă să pară surprinsă, însă efortul ei o dădeau de gol. Nu îndrăznea să se uite la tatăl ei – orice observator din afară și-ar fi putut da seama că ascundea ceva.

— Am primit un telefon de la muzeu, răspunse el, exact când plecam de la ambasadă ca să mergem la castel. Cineva a luat-o din carcasa de pe biroul meu.

— Dar cum? A mai dispărut și altceva?

— Nu, doar tăblița.

Liniștea nopții fu spartă de țipătul unei femei. Venea din pădure – singura casă din direcția aceea îi aparținea îngrijitorului. Vera își lipi nasul de geam ca să vadă ce se întâmplase.

Pe coridor murmurau voci tensionate. Afară, în fața hotelului, se stârni zarvă. Vera și profesorul se grăbiră să ajungă la parter. Hangiul era deja la ușă, ținând în mână o pușcă de vânătoare. Majoritatea celor din grupul bulgar erau adunați afară, vorbind cu fervoare.

— Ați auzit și voi? întrebă hangiul.

Vera și tatăl ei încuviințară din cap.

— Am auzit doar un țipăt, apoi nimic altceva, adăugă el speriat.

— Hai să mergem să vedem ce se întâmplă! sugeră Kuzmanov. Jur că s-a auzit un țipăt.

— Sunt fantome prin părțile astea.

— Și stârnesc necazuri?

Kuzmanov nu credea în fantome – deși i-ar fi plăcut să dea peste una.

Alergară cu toții spre casa domnului Marten. Când ajunseră, ușa de la intrare se deschise și în prag se ivi soția lui Marten, cu o valiză în mână. Se uită la ei temătoare, apoi arătă tăcută către etajul casei.

— Asta este una dintre nopțile care mă fac să îmi fie dor de oraș, anunță ea supărată, ca și cum

cineva îi ceruse o explicație.

O porni apoi spre camioneta parcată în fața casei. Aruncă valiza în spatele ruginit al mașinii și porni motorul.

Între timp, hangiul dăduse buzna în casă. Pașii lui încordați sunau cu ecou pe podelele de lemn și făceau să tremure toată construcția. După câteva minute apăru din nou.

— Totul e în regulă, anunță el.

Grupul porni spre pădure. Se împărțiră în perechi și dispărură în labirintul de poteci și de copaci. Vera rămase cu tatăl ei. Încălțările lor scârțâiau pe zăpada proaspăt căzută, în timp ce liniștea amplifica ecourile vocilor îndepărtate și pocnetele crengilor rupte. Din când în când auzeau strigătele beților de la han. Vera apucă brațul tatălui ei ca să se sprijine. Amândoi încercau să își protejeze fața de crengile tăioase.

În cele din urmă, dădură peste o potecă umblată. Când profesorul o lumină cu lanterna, Vera tresări de spaimă. O siluetă se deslușea în fața lor – și se apropia de ei. Rămaseră locului încremeniți, neîndrăznind să mai respire. Umbra luă forma unui om corpolent. Apăru o figură – aceea a domnului Marten. Era lipsită de expresie, rece și palidă, ascunsă pe jumătate de gluga hainei. Se uita la ei în timp ce se apropia. Profesorul îi lumină ochii cu lanterna.

— Nu îndreptați aia spre mine! strigă Marten într-o engleză stricată.

— Ce se întâmplă aici? Am auzit un țipăt!

— Uneori pădurea vorbește, răspunse îngrijitorul netulburat. Nu vă duceți mai adânc în pădure. Vă rătăciți.

Vera și tatăl ei nu știau cum să reacționeze.

— Dă-mi lanterna. Vă arăt eu drumul înapoi.

Când domnul Marten întinse mâna după lanternă, i se văzu pentru o clipă brațul pe sub mânecă, dezvăluind pe încheietură un tatuaj. Deși doar îl întrezări, Vera era sigură că era o meandră albastră încadrată de o stea octogonală. Nu văzuse niciodată cele două simboluri combinate.

Se uită la ceas. Trecuse deja de ora unu.

COLECȚIONARII

Pagina 418 *începea cu istoria Babilonului, care a fost înființat de Nimrod (Geneza 10:9, 10; 11: 1–9). Încă de la început, orașul a simbolizat o respingere a noului Dumnezeu și o contestare a Voinței Lui. Turnul Babilonului era un monument al apostaziei, o citadelă a revoltei contra Păstrătorului Cerurilor. Profetul Isaia îl descrie pe Lucifer ca regele nevăzut al Babilonului (Isaia 14:4, 12–14). Fondatorii Babilonului intenționau să creeze un regat care să fie complet independent de Dumnezeu. Din acest motiv, Dumnezeu a decis să distrugă turnul și să îi împrăștie pe cei care îl construiseră în depărtări (Geneza 11:7, 8). Oamenii au suferit multe încercări și subjugări din partea stăpânilor străini.*

Roma, noaptea de 4 martie

Se întâlneau în văzul lumii. Când erau la Paris, mergeau pe al optulea pod de pe Sena. Nici măcar vagabonzii nu mergeau acolo, fiindcă, potrivit legendei locului, era tărâmul umbrelor ciudate. Alegeau întotdeauna nopți ploioase, cu vânt, când oamenii își acopereau capetele cu glugi și cu umbrele, astfel încât nimeni să nu le recunoască trupurile și fețele acoperite. Știau în ce fel se deosebeau de oameni și învățau să își ascundă luminozitatea, pielea și forma. Alegeau momente ale zilei când vânturi nervoase vuiau pe deasupra râului, înecându-le cuvintele. Șopteau și își citeau răspunsurile unul altuia de pe buze. Modul lor de a lucra suferea rareori îmbunătățiri și nu era niciodată încălcat.

La Roma, foloseau moșia și castelul familiei Santoni. Aceștia se trăgeau dintr-un vechi clan florentin, care se mutase în orașul șarpelui cu șapte capete pe la mijlocul secolului al XVI-lea. Carlo Santoni fondase o organizație modelată după o frăție apărută pentru prima dată la Florența, în anul 1200, al cărei scop inițial era să îi ajute pe cei bolnavi. Membrii săi cu glugi negre îi însoțeau și pe prizonierii condamnați la moarte și se îngrijeau să fie trimiși cum se cuvine în călătoria lor către lumea cealaltă.[31] Santoni se despărțise de prima frăție în semn de protest contra abuzului de putere al unora dintre membri. La Roma, își folosise moștenirea de familie și reconstruise organizația conform propriilor credințe.

Castelul Santoni se afla pe o moșie mare, la marginea orașului. Zidurile înalte și porțile de fier protejau terenurile verzi, enorme. Un paznic stătea permanent la intrare, încă de când vecinii otrăviseră câinii de pază. Locuitorii din zonă schimbau între ei povești de groază despre castel. Se speriau de zgomote, despre care credeau că făceau parte din ritualuri secrete acompaniate de o muzică ciudată. Unii susțineau chiar că văzuseră umbre întunecate și emanații fantomatice dincolo de zidurile castelului.

Astăzi, două siluete intrară pe poartă la amurg, trecând pe sub steaua în opt colțuri pe care se adunau ultimele raze ale soarelui.

Se întâlniră în curtea interioară, înconjurată de statui vechi de piatră și de chiparoși înalți și subțiri. Umbrele lor erau nefiresc de alungite și tremurau deasupra frunzelor de nufăr de pe suprafața lacului.

Îmbrăcate în pelerine lungi cu glugă, cele două siluete nu păreau să observe stropii grei de ploaie care le cădeau pe capete și care plescăiau apa, formând cercuri la suprafață. Ceața sufoca înserarea ca un burete cenușiu, înecând până și briza luminată de lună.

— Mă îngrijorează manuscrisul, începu Neîntrupatul.

— Ce e cu el?

— Un bărbat – un istoric german renumit – a fost la bibliotecă luna trecută ca să-l caute. Și-a petrecut toată ziua studiindu-l… Poate că a venit vremea să-i schimbăm locul de păstrare.

— De ce nu-l luăm noi? Doar pentru o vreme…

— Nu, e singura cale de întoarcere, răspunse Neîntrupatul. Nouă ni se poate întâmpla orice, nu putem lăsa să se închidă calea de întoarcere.
— Atunci, să rupem primele pagini. Sunt prea multe indicii acolo.
— Așa voi face, spuse fața de sub glugă, apoi tăcu. Dar asta nu e tot… Un vânzător de antichități din Birmania încearcă iar să găsească un cumpărător pentru o tăbliță de aur. Se potrivește descrierii. Se opri să răsufle și continuă cu voce mai joasă: Se spune că este englez, unul dintre cei care au devenit atât de mult de-ai locului, încât afirmă că Vechiul Continent e „în străinătate”. Generalul Hultau mi-a oferit informația personal.
— Tăblița se află tot în Birmania? întrebă cealaltă umbră.
— Da. Texte antice sunt inscripționate pe ambele fețe.
— Generalul nu va uita niciodată ce am făcut pentru el. Cum a aflat despre vânzătorul de antichități?
— Englezul provine dintr-o familie de foști administratori din colonii. A încercat să vândă obiectul în Europa, dar a avut probleme cu documentele… Probabil că are nevoie de bani, cugetă Neîntrupatul.
— Crezi că ar putea fi într-adevăr veriga lipsă? În Birmania? se întrebă cealaltă umbră cu voce tare.
— Trebuie să investigăm!
— Nu putem face nimic. Birmania este condusă de o dictatură militară aspră.
— Se va ocupa generalul nostru de asta. Dacă nu putem scoate tăblița de aur din țară, va trebui să o distrugem… L-am trimis deja pe Ariman acolo.
— Îl lași pe cel mai bun agent al tău să se întoarcă? Vocea celeilalte umbre părea plină de teamă. Își va da seama…
— Ba nu. Ariman nu are trecut. Nu are amintiri. E doar o mașină.
— Cea mai bună mașină a ta, zise cealaltă voce topindu-se în ropotul ploii torențiale.
— Dacă este cu adevărat tăblița lipsă, trebuie să fie distrusă cât mai repede posibil! Și trecută în manuscris. Apoi nu vom mai avea ce face cu mașina…
— Încă nu sunt pregătiți să afle.

MENADELE

Pagina 419 *începea cu vorbele lui Dionis din* Bacantele lui Euripide, *unde un cor de menade cânta versuri orfice:*
„O, fericit acel monah,
Când din mulțimea grăbită
Se prăbușește la pământ, în roba lui sfântă din piele de ied,
Urmărind capra ca să-i bea sângele,
Un dulce banchet de carne negătită,
Grăbindu-se spre Frigia sau spre dealurile Libiei…”
Dansul menadelor pe versanții munților era considerat o evadare din povara civilizației în lumea frumuseții și libertății nonumane, a vântului și a stelelor.

Vera se trezi devreme cu o durere de cap și cu umerii înțepeniți. La micul dejun luă doar un măr, iaurt și cafea. Taverna era goală din nou – doar aerul îmbibat de miros de țigară dădea de înțeles că acolo fuseseră oameni cu o seară înainte. Hangiul se odihnea cu capul pe tejghea, luptându-se cu un căscat permanent, trosnindu-și fălcile precum un tigru bengalez. Mirosul cinei de cu seară venea dinspre bucătărie.

Ghidul intră în camera afumată.

— Ai întârziat! îl întâmpină Vera.

— Păi, din câte văd, numai tu ești gata.

— Exact – cu toții așteaptă să îi adune cineva. Ai putea fi tu acela.

Chemaseră ghidul de urgență ca să îi conducă pe jurnalist, pe Vera și pe tatăl ei din nou la ambasada din Geneva. Profesorul Kandilov trebuia să se întoarcă la Sofia ca să organizeze investigația cu privire la furt. Tăblița fără Nume era unul dintre cele mai valoroase artefacte peste care dăduse, pentru că purta simboluri ale civilizației balcanice dispărute. Unii savanți erau chiar de părere că asemenea tăblițe reprezentau cheia care avea să răspundă la întrebarea complexă despre felul în care fuseseră capabile civilizațiile din Egipt și din Mesopotamia să facă un astfel de progres din nimic. Fiindcă nu exista nicio explicație adecvată, nenumărați sceptici considerau că aceasta era dovada influențelor extraterestre. Profesorul promova plin de zel ideea că civilizațiile urmau o cale evoluționară naturală și că indiciile de pe vasele de lut din Balcani puteau sprijini această idee – Vera avea într-adevăr dreptate când spunea că acestea erau cele mai timpurii astfel de artefacte. Dar tatăl ei nu putea admite public acest lucru fără să pună în pericol tot ce realizase până atunci.

Hangiul veni către Vera căscând din nou din toate puterile. Se uită cu răceală la tânăra femeie și apoi își fixă privirea asupra ghidului.

— Ai ajuns deja? întrebă el pe un ton nemulțumit.

Scoase o cârpă umedă din buzunar și șterse masa.

— Avem de parcurs o trecătoare muntoasă dificilă. Un mic dejun consistent este esențial, răspunse ea.

Vera se uită la ceasul său de mână ca să verifice ora. Ceasul ei avea obiceiul de a se ascunde sub mânecă, dar simplul gest de a se uita la el îi dădea întotdeauna un sentiment că orice aștepta era pe punctul de a se petrece.

— Trebuie să prind un avion în seara asta, îi spuse ea ghidului după care ieși din restaurant.

Vera, tatăl ei și Kiril își luară la revedere de la Hristo Kuzmanov, care avea să rămână acolo ca să inventarieze tot ce moștenise statul de la proprietarul castelului. Când ghidul le spuse că prognoza meteo prevăzuse vreme bună, se hotărâră să se întoarcă pe aceeași potecă prin Alpi.

Soarele îi încălzea în timp ce urmăreau linia orizontului, iar pădurea deasă de molid îi proteja de vânt. Singurul sunet ce se auzea era scârțâitul cizmelor pe zăpadă. Poteca

muntoasă se unduia prin puful de eider alb și moale. Razele soarelui se răsfrângeau pe fuioarele perlate, făcându-le să strălucească.

Vera își puse ochelarii de soare, ca să își protejeze ochii de lumina puternică. Îi lăsase din nou pe ceilalți să o depășească. Privirea îi rătăcea pe marginea impozantă a vârfurilor albastre-cenușii, care o făceau să realizeze cât de ridicole păreau aici problemele zilnice și sufocante din viața de la oraș. După ce ajunseră în vârful potecii, începură coborârea. Petice mici de verdeață deasă începură să apară, indicând pajiștile ascunse sub stratul gros de zăpadă. În timp ce coborau, câțiva nori albi apărură pe cer, urmărindu-le umbrele și trecând peste vârfurile muntoase. Poteca îngustă se unduia prin regiunea rurală elvețiană neatinsă. Prin ceața îndepărtată, văzură cabanele de munte cu acoperișul roșu, înghesuite una într-alta.

Verei îi apăru în gând fața domnului Marten. Apariția lui neașteptată în pădure cu o seară înainte o speriase îngrozitor. Ce îl adusese acolo în toiul nopții? Probabil că era acolo dinainte ca ei să audă țipătul. Iar când îi văzuse pe Vera și pe tatăl ei, nu dorise ca ei să intre și mai mult în pădure – spusese că pentru siguranța lor. Dar ea auzise foarte clar țipătul – sau era cineva care plângea? Marten părea că ascunde ceva, era mereu tăcut și evita contactul cu oamenii. Refuzase și să se lase fotografiat – era un miracol că reporterul reușise să surprindă un instantaneu cu spatele lui. Călugării și membrii frăției secrete se ascundeau de restul lumii în același fel.

Vera își aminti apoi și tatuajul lui. Încercă să își dea seama dacă mai văzuse undeva combinația aceea de meandre cu steaua în opt colțuri, dar nu reuși. Văzuse o stea în altă stea sau o stea în opt colțuri cu o cruce echilaterală, dar niciodată împreună cu o meandră. Oamenii nu își fac orice fel de tatuaje pe încheieturi, însă tot nu putea să înțeleagă ce sens avea combinația aceea. În cele din urmă, hotărî că nu avea atâta importanță, de vreme ce nu avea să îl mai vadă niciodată.

Îi ajunse din urmă pe ceilalți, care erau în mijlocul unei discuții.

— Crezi că ai putea ajunge cu un camion la castel? îl întrebă profesorul pe ghid.

— De pe partea franceză, da. Prin Gex.

— Vei avea nevoie de mai mult de un camion ca să cari toate lucrurile din toate camerele acelea, acumulate în ani de zile.

— Am auzit că ați descoperit ceva valoros, spuse ghidul furios.

— Cum ai aflat? Nu am stat acolo decât douăzeci și patru de ore, exclamă profesorul uimit, sperând că bărbatul nu se referea la figurinele de lut.

— Ați uitat că pe aici toți ne cunoaștem între noi… Totul aparține castelului, spuse el tăios, apoi o luă grăbit înainte.

Profesorul luă asta drept un reproș pentru că luaseră cu ei descoperirile. Știa că nu avea voie să facă asta. Însă după pierderea tăbliței prețioase din muzeul din Sofia, aceste artefacte erau singurele care îi mai puteau sprijini teoria.

— Nu pot permite ca o asemenea comoară să putrezească într-un castel umed, se apără el.

Ghidul nu răspunse. Nici măcar nu se întoarse.

Un norișor plutea între soare și pământ, aruncând o umbră pe poteca muntoasă și deasupra celor patru siluete care își croiau drum prin labirintul de vârfuri și văi.

— Vera, e rândul tău, se întoarse Kiril spre ea după ce termină un cântec popular macedonean.

— Rândul meu să fac ce?

— E rândul tău să cânți. Nu așa am spus? Trebuie să cântăm fiecare câte un cântec, să mai treacă vremea.

— Asta ai spus tu. Eu n-am fost de acord, răspunse ea cu răceală.

Vera încetini pasul, sperând să rămână în urmă.

— Ești mereu atât de singuratică! Reporterul nu era dispus să o lase în pace, așa că adaugă:

Haide, nu e nimeni în jur să te audă, cu excepția munților. Cântă ceva!

— Urăsc să cânt. Nu știu niciun cântec.

— Oricine știe măcar o strofa din ceva, obiectă profesorul.

Vera se încruntă. Știa că ar fi fost mai ridicol să se încăpățâneze – trebuia să cânte ceva și să termine odată cu asta. Se uită spre cer și încercă să se gândească la o melodie. Buzele începură să i se miște și se auzi cântând încetișor *Little White Cloud*[32]. Treptat, vocea îi deveni mai puternică și cântă tot mai tare. Profesorul zâmbi și încetini ca să o audă. Curând, era umăr la umăr cu jurnalistul.

— Ce voce minunată… Fiica dumneavoastră cântă foarte bine! Kiril spuse asta ca și cum ar fi fost obligat să o menționeze – ca și cum profesorul n-ar fi știut deja.

— Nu cântă niciodată. Nu îmi vine să cred că a fost de acord, răspunse Kandilov.

Iar norișorul alb eliberă soarele din îmbrățișarea sa.

PRIN OCHII LOR

Pagina 420 *vorbea despre traficul cu antichități. În Europa, această practică părea să fi început în prima parte a secolului XX. Obiecte de valoare erau duse pe furiș pe tot globul și vândute pentru cea mai bună ofertă. Unele comori au ajuns în celălalt capăt al lumii – dar nu au avut șansa să se afle că reprezentau artefacte prețioase, pentru că, pur și simplu, adunau praful pe raftul conacului vreunui milionar sau erau încuiate într-un seif. Anumite obiecte care puteau schimba felul în care înțelegem istoria umanității aveau un astfel de destin. Dar „a putea" nu e sinonim cu „a vrea". În căutarea lor, ce avea în vedere și mai multe obiecte de valoare care să satisfacă cererea la nivel global, traficanții continuau să excaveze siturile din Balcani aproape zilnic, visând că, în sfârșit, aveau să se îmbogățească… Într-o bună zi…*

Birmania, lacul Inlay, ora locală 20.00

La ora aceasta, aerul rece începea să coboare de pe munți și să se amestece cu căldura, aducând cu el mirosul apropierii nopții. Cortina întunecoasă cădea precum cenușa peste lac și peste case, până când formele își pierdeau conturul. Lumina tremura în ceața cenușie, în timp ce liniștea amorfă ascuțea toate sunetele. Cerul infinit, de culoare indigo, acoperea pământul, înghițind ziua.

Luntrașul împingea ritmic gondola peste fundul noroios al râului, cu un băț lung, ajutându-se cu piciorul. Mișcările lui fluide dezvăluiau ani întregi de experiență. Piciorul lui osos apăsa pedala atașată de cârmă, iar mușchii zvâcneau sub piele ca frânghiile. Ochii lui priveau mecanic la tatuajul străinului, de pe partea stângă a gâtului, exact sub linia părului scurt. Luntrașul nu mai văzuse un asemenea model.

Semăna cu o spirală ceva cam grosolană sau cu un râu care șerpuia în jurul axei sale, terminându-se cu un cap de șarpe. Dar acesta nu era un șarpe oarecare, ci un șarpe cu ochi de foc. Deasupra capului avea un semicerc din șapte stele.

Scoase bățul din apă și curăță buruienile înfășurate pe el, apoi îl puse în barcă. Bărbatul scund, cu pălărie de paie, se aplecă și trase brusc de cablul de pornire al motorului fixat în exteriorul bărcii. Aerul nopții se umplu de zgomotul motorului.

Străinul stătea nemișcat în partea din față a bărcii. Nu se întoarse nici măcar atunci când norul urât mirositor de benzină îl învălui. Privea drept înainte, ca și cum ar fi căutat ceva. Prora bărcii se târa prin apă, stârnind unde și făcând stufărișul de pe mal să se legene. Roiuri de licurici înspăimântați alergau după strălucirea violet, ca niște paji care escortau ultima licărire a soarelui. Vârfuri muntoase enorme se vedeau în depărtare, înconjurate de pânze de păianjen cețoase. La picioarele lor sclipeau domurile aurite ale vechilor temple budiste.

Bărbatul tatuat își șterse picăturile de apă de pe față. Vântul rece al nopții îi străpungea trupul, pe care soarele îl încălzise în timpul zilei.

Ariman se documentase și știa exact locația casei englezului. Avea să o găsească ușor printre celelalte. Localnicii trăiau pe apă ca la Veneția. În loc de străzi și de mașini, aveau canale și gondole. Lacul era renumit în țară pentru grădinile uriașe de roșii, care nu creșteau din sol ca în oricare altă parte, ci exact în mijlocul lacului. Era o idee strălucită a localnicilor – să folosească fiecare bucățică de teren arabil disponibil și încă puțin pe deasupra. Împleteau coșuri pe care le umpleau cu alge și plantau în ele grădini de legume.

Amurgul se transformă în noapte. Gondola plutea pe lângă o piață pustie. În timpul zilei era atât de multă gălăgie, încât nici nu îți auzeai vocea, însă acum era părăsită. Ici și colo, o barcă singuratică, plină de suvenire, plutea spre casă. Apa era calmă și liniștită. Reflexiile luminilor disparate de la ferestre sclipeau pe suprafața de oglindă a apei. Un nor negru amenința să devoreze luna cu fălci fumegânde.

În clipa aceea, Ariman simțea înăuntrul său o goliciune lipsită de suflet. O senzație necunoscută. O simțea urlând în gât, ilar conținea și ceva dulce, care îl împiedica să se grăbească să scape de ea. De la sosirea lui în țară cu o seară înainte, se simțise ciudat și vulnerabil. Era prima dată când venea acolo, dar locul acela îi părea mai puțin străin decât oricare altul în care fusese. Poate din pricina liniștii și simplității stilului de viață local. Sau poate din cauza disciplinei stricte a juntei conducătoare, care îl făcea să se simtă ca acasă. Sau poate din cauza ochilor acelora…

Era ceva pe fața localnicilor care i se părea cunoscut. Ca prima zi a unei toamne calde – foarte familiară, foarte diferită și dulce, pentru că știi cât de trecătoare e frumusețea ei. Privea în ochii lor, examinându-le formele, culorile, expresiile. Erau aproape ca ale lui, se gândea el. Zâmbetele largi pe care oamenii le purtau pe față tot timpul îl captivau, de parcă ascunsese toată viața asemenea zâmbete în adâncul sufletului său. Și nu petrecuse decât o noapte în țară.

Ariman se vedea pe el însuși în ei, deși erau foarte diferiți de el. Erau foarte mici, slabi și descărnați, cu pielea arsă de soare. Fețele lor erau netede și aveau ochii înguști. El, pe de altă parte, era aproape de două ori cât localnicii. Avea pielea foarte deschisă la culoare, iar trupul îi era puternic și musculos. Avea nasul drept, sprâncenele groase… oricum, nu conta. Pleca a doua zi. Și, înainte de asta, avea să șteargă toate amintirile.

Luntrașul știa foarte puține cuvinte în engleză. Nu îl putea întreba pe străin de unde venea sau ce făcea acolo. Știa doar că urmau vremuri grele. Circulau zvonuri că junta pregătea alte asupriri la adresa călugărilor care încă i se opuneau cu neclintire. Avea să curgă mult sânge. Toți se temeau pentru viața lor, cu excepția străinilor.[33]

Grădina pe apă a hotelului de pe lac

Bărbatul îi porunci să se oprească. Luntrașul legă gondola de unul dintre docuri, lângă o grădină de lotuși cu frunze de nufăr și bâtlani cu picioare lungi.

Străinul coborî și îi aruncă niște bani la picioare. Era un bacșiș generos.

NEBUNI ȘI ILUZII

Pagina 421 *începea cu un citat din Shakespeare:*
„ANTIPHOLUS DIN SIRACUZA:
Pe pământ, în cer, în iad e
Ce văd aici? Visez! Sunt treaz? Sunt beat!
Știut de ele, mie doar mascat?
Spun tot ce-or vrea și merg mereu așa
Prin ceață; 'ntâmple-se ce s-o-ntâmpla.
CURTEZANA
Nu e nicio îndoială: Antipholus a-nnebunit”.[34]

Comedia erorilor de William Shakespeare

Geneva, 5 martie

După ce se târâră pe o cărare stâncoasă printre piscurile Alpilor mai mult de două ore, cei patru călători ajunseră la un drum pavat, unde îi aștepta un jeep care să îi ducă la ambasada Bulgariei din Geneva. Epuizați, se trântiră în mașină. Vera se așeză în silă lângă tatăl ei, așteptându-se ca el să înceapă dintr-o clipă în alta să îi țină morală din nou.

Cu toate acestea, gândul de a merge la Moscova o înveselea. Munca ei la Sofia putea să mai aștepte – la fel și problemele ei. Avea să se folosească de timpul acesta ca să se gândească, ca să încerce să descopere sensul mozaicului care devenise viața ei înainte ca piesele să se împrăștie de tot. De la distanță vedea formele mai clar, în timp ce în mijlocul lor se simțea pierdută.

Uneori avea impresia că cele mai palpitante aspecte din viața ei erau așteptările legate de evenimentele viitoare, înfrumusețate din greu cu personaje și rezultate alese de ea. Vera avea suficientă experiență ca să știe că nimic din ce își imagina nu se adeverea vreodată; totuși, viața fără asemenea așteptări ar fi fost doar un cerc vicios. Chiar dacă nu se întâmpla niciodată nimic și nu îi rămâneau decât iluziile, cel puțin reprezentau cea mai frumoasă parte a vieții.

Profesorul era tăcut. Stătea nemișcat în mașină, cu bărbia în palme, uitându-se pe geam. Deși Vera era supărată pe el, nu putea să nu simtă că ceva din ce spusese ea îl necăjise. Se hotărî să rupă tăcerea – și se întrebă câteva minute în șir cum să înceapă, fiindcă sprâncenele lui se împreunau amenințător, formând o umflătură proeminentă deasupra nasului.

— O să mă lași să fotografiez artefactele de lut? întrebă ea răsucindu-și buzele într-un zâmbet timid.

— De ce te interesează atât de mult?

— Pentru că… simbolurile gravate pe ele ar putea fi cea mai veche formă de scris din lume. Gândește-te numai ce s-ar întâmpla dacă ar fi cu adevărat diferite de originalele de la muzeu!

Profesorul își încrucișă brațele posomorât. Expresia lui rămase în continuare neliniștită.

— Există experți în preistorie care vor investiga asta, răspunse el cu răceală.

— Dar dacă vor dispărea și aceste obiecte? adăugă ea, regretând cuvintele de îndată ce le spusese.

Tatăl ei își scoase ochelarii, închise ochii și își frecă fruntea încrâncenată. Părea că ar vrea să șteargă și gândurile din mintea ei. Vera se încruntă. Cu câteva luni în urmă, pe când plănuia să fure Tăblița fără Nume de la muzeu, nu își imaginase niciodată că tatăl ei avea să o ia atât de în serios. Însă tot nu se simțea vinovată, fiindcă, după părerea ei, nu era totul decât un joc. Credea că oamenii decideau singuri când să se maturizeze – poate atunci când uitau să se joace și începeau să trateze totul cu seriozitate. În orice caz, a fi adult nu era o chestiune legată de numărul anilor. Câtă vreme pentru Vera

căutarea senzațiilor tari era cel mai important aspect, iar lucrurile încă mai păreau cumva fanteziste ușor de reparat, se gândea că încă i se permitea să rămână într-o lume unde totul era posibil. Acum însă, realiza că pentru tatăl ei nu era o glumă ceea ce se întâmplase. Se dovedea că lumea avea cel puțin două dimensiuni: cea a așteptărilor ei și cea a regulilor celorlalți.

Drumul se strecura prin canioanele înghețate și printre șirurile de vârfuri albăstrui care se întindeau până la linia orizontului. Vera își scoase caietelul din geantă, prinzând gândurile rătăcitoare și lăsându-le să prindă formă pe hârtie. Făcea asta deseori, ca să șteargă gândurile nedorite cu o simplă mișcare a mâinii. Însă drumul plin de curbe împiedica acest exorcism emoțional – după vreo zece minute, începu să simtă răul de mașină, așa că închise caietul și anunță hotărâtă:

— O să-ți arăt că mitul chivotului lui Orfeu nu e doar o legendă.

Profesorul suspină fără să își ia ochii de la coroana de vârfuri muntoase.

— Ajunge cu tâmpeniile astea despre chivoturi, Vera, spuse el cu indiferență. Arheologia are un singur punct comun cu Indiana Jones. Știi care e acela?

— Care?

— Faptul că Indiana Jones se autointitulează arheolog.

— De ce nu mă încurajezi niciodată? întrebă ea nervoasă întorcându-se spre fereastră. Mama așa ar fi făcut.

Kandilov aruncă o privire spre fiica lui. Putea fie să se enerveze, fie să încerce să o înțeleagă. Voia să descopere de ce se comporta așa. Cea mai probabilă sursă a temperamentului ei furtunos era faptul că încă nu trecuse peste moartea mamei ei. Își ascundea sentimentele în spatele măștii furioase a unei tinere fete iresponsabile. Părea atât de fragilă și de mică, de parcă nu crescuse niciodată. Pentru el, avea să fie mereu fetița care îl trăgea de păr printre gratiile pătuțului. O apucă nesigur de mână și i-o strânse.

— Vera, nu vreau să ne certăm. De ce nu-mi povestești despre Kaloyan?

— N-am ce să-ți povestesc, sincer. Ne căsătorim în octombrie.

— Ah! Ei bine, asta nu știam! Nu mi-ai spus!

— Îți spun acum.

Kandilov se întoarse ca să îi vadă fața mai bine. Semăna cu mama ei, deși era altcumva, având ceva diferit, necunoscut – aceea era fiica lui. Vera se schimbase mult după moartea femeii care o crescuse. Se transformase dintr-o fetiță lipsită de griji într-o femeie singuratică și încăpățânată, uneori aproape nepoliticoasă. Devenise nemiloasă, mai ales cu ea însăși. Sufletul ei vulnerabil, înfometat de dragoste, era închis în spatele zidurilor de piatră ale perfecționismului și ale ambițiilor nerealizate. Era precum un animal prins în gura unei capcane realizate nu din fier, ci din propriile sentimente. Și cu cât încerca mai mult să se elibereze, cu atât mai tare o strângea.

— Din câte îmi dau seama, lucrul acesta nu pare să-ți fi schimbat viața în vreun fel, observă el.

— De ce ar trebui ca o nuntă să schimbe lucrurile? Îmi place viața mea. Și îmi place de mine însămi.

— Aici e problema. Când oamenii sunt îndrăgostiți, își doresc de obicei ca viața lor să se schimbe.

— Nu îți place Kaloyan, nu-i așa?

— Am luat cina cu el de două ori. Nu prea am avut ocazia să-l cunosc. De cât timp locuiți împreună?

— În ultima vreme nu am locuit împreună. Am decis să nu facem asta… înainte de nuntă.

— Voi știți cel mai bine.

Jeepul ajunse în centrul Genevei și se opri în fața ambasadei Bulgariei.

Secretarul-șef ieși să îi întâmpine pe nou-veniți cu un zâmbet exersat. Le dădu Verei și lui Kiril biletele de avion pentru Sofia, adăugând:

— Domnule profesor Kandilov, va trebui să rămâneți aici peste noapte. Zborul dumneavoastră către Moscova e mâine.

— De fapt, trebuie să mă întorc în Bulgaria. A avut loc un furt la muzeu, răspunse el pe un ton tăios.

— Voi merge eu la Moscova în locul tău, șopti Vera cu un zâmbet șters, ca și cum nu îndrăznise să creadă până atunci că va avea șansa să meargă la cea mai importantă conferință de arheologie a anului.

Își puse apoi geanta în mașina care trebuia să o ducă la hotelul unde avea să își petreacă noaptea, înainte de a lua primul avion spre Moscova.

— Ne vedem săptămâna viitoare la Sofia! spuse ea sec grupului, după care dădu să urce în mașină.

Profesorul încercă din greu să își mascheze dezamăgirea. Nu se aștepta la prea mult, poate doar la un „mulțumesc”. Uneori, Vera era de nesuportat. Se agăța de orice cuvânt al lui ca să se certe și îi ridiculiza eforturile de a se apropia de ea, ca și cum îl considera sursa tuturor problemelor ei. Ca să evite aceste schimburi tensionate, abia dacă își mai vorbeau. Dar asta nu era o soluție. El spera ca totul să treacă în timp și că avea să vină o zi în care Vera să fie din nou fetița pe care și-o amintea, dinainte să plece să muncească în Rusia.

— Timpul trece repede, Vera. Tot ce rămâne sunt semințele pe care le plantezi în acele câteva momente trecătoare, îi zise tatăl ei drept răspuns.

Așteptă. Realizând că ea nu avea să facă prima mișcare, se apropie și o mângâie pe umăr.

— Am întârziat, strigă ea, fugind spre mașină.

Profesorul o urmări cu privirea. Înainte de a urca în mașină, Vera se opri și îl privi în ochi, ca și cum i-ar fi părut rău pentru răceala ei.

— Nu-mi place să mi se spună ce să fac. Știi asta, spuse ea ca o scuză. Și oricum, nu am planuri mari ca să devin profesor.

Kandilov își apucă valiza de la secretarul-șef, care se aplecase să îl ajute. Profesorul o duse singur la cealaltă mașină, care mergea spre aeroport. Fu nevoit să se folosească de ambele mâini ca să o ridice, gârbovit de greutate. Era plină cu artefactele de lut pe care trebuia să le ducă intacte la Sofia.

VESTIGIUL DE AUR

*Textul de la **pagina 422** spunea:*
„Există zeci de tăbliţe de piatră, lut şi aur în colecţii private. Majoritatea acestora nu au fost niciodată examinate de oamenii de ştiinţă. Printre ele se află şi un număr de tăbliţe descoperite în apropierea satului Gradeshnitsa, datând cu aproximaţie din 5500 î.Hr., precum şi altele din Karanovo şi Tartaria, în Bulgaria, şi Vinca şi Lepenski Vir, în Serbia. Sunt considerate toate vestigiile primei civilizaţii. Asemănările dintre ele – precum şi vechimea lor – indică faptul că au rămas de la o civilizaţie eneolitică din Balcani, care pare să fi dispărut în mod misterios. Unii istorici o numesc «Epoca de Aur» a istoriei umanităţii, deoarece multe dezvoltări culturale importante au apărut în această perioadă.[35] *Deşi peste 400 de artefacte cu simboluri antice au fost examinate, încă sunt considerate dovezi neconcludente pentru a fi acceptate drept mesaje în primul protoscris lăsat moştenire de către Prima Civilizaţie”.*

Birmania, miezul nopţii

Ariman se ascundea în umbra casei de câteva ore, stând nemişcat în barca de lemn pe care o închiriase de la gura canalului. Era camuflat printre stâlpii care ieşeau din apă ca să sprijine casa englezului. Casa părea să fie cea mai solidă din cartier, ca şi cum s-ar fi lăudat cu faptul că tatăl bărbatului fusese un colonist bogat. Ochii lui Ariman priveau fix spre apa neagră. În cele din urmă, auzi paşi venind de pe mal. Sunau de parcă cineva mergea împiedicat.

Ariman privi din ascunzătoarea sa şi văzu un bărbat beat. Recunoscu silueta subţire, încovoiată, ale cărei picioare lungi arătau mai mult ca nişte picioroange decât ca nişte membre umane. Avea părul blond, aproape roşiatic, şi tenul rumen. Ochii îi ieşeau din orbite ca nişte bile albastre în spatele ochelarilor groşi. Englezul se clătina, târşâindu-şi picioarele pe drum. Era atât de aproape, încât Ariman îi simţea fiecare mişcare. Când păşi pe scândurile de lemn ale platformei, tuşi şi scuipă apoi în apă înainte de a intra în casă.

Veneau zorii, dar norii întunecoşi care acopereau cerul nu permiteau niciunei raze de soare să atingă pământul. Ariman mai trase o dată lung din ţigara tare şi o stinse de marginea bărcii. De obicei nu fuma. Dar când intrase în sat, simţise nevoia să amuţească vocile care strigau înăuntrul său. Locul acela avea un efect ciudat asupra lui – îl făcea să caute răspuns la întrebări nepuse vreodată. Fusese învăţat că întrebările erau o slăbiciune, la fel ca şi teama, amintirile sau intimitatea. Aşa că nu şi le permitea.

Cumpărase ţigara de la săteanul care îi dăduse barca. Luntraşul lingea marginea hârtiei pătrate, o presăra cu rumeguş şi tutun, apoi o rula.

Ariman auzi în casă vocea unui copil, urmată de un ordin – „Treci la culcare!” Ariman mai aşteptă câteva minute. Un copil nu trebuia să fie martor la aşa ceva. Apoi îşi părăsi ascunzătoarea, se furişă prin umbră de-a lungul casei de lemn, sări pe platforma de sus şi puse mâna pe clanţă. O deschise încet, ţinând arma în cealaltă mână.

Înăuntru era linişte şi întuneric. Urcă treptele de lemn – ştia că în casele de la ţară dormitoarele se aflau la etaj. Scândurile scârţâiră sub tălpile lui. Când ajunse sus, găsi o cameră mare, deschisă. Intră şi văzu o saltea pe podea, pe care se afla o movilă de trupuri încălecate. Ariman apăsă ţeava pistolului pe capul englezului şi şopti: „Ridică-te!” Bărbatul începu să dea neajutorat din mâini, încercând să strige. Ariman îl apucă de guler şi îl dădu jos din pat. Femeia micuţă de lângă el sări în sus ca un cerb speriat şi alergă în colţ, unde dormea băieţelul.

— Unde e tăbliţa de aur? întrebă Ariman.
— Ce… tăbliţă?

Străinul apăsă țeava pe gâtul englezului. Bărbatul cu păr roșcat se înecă și începu din nou să se zbată.

— Unde e tăblița? repetă Ariman.

— N-am vândut-o… negustorii locali de antichități vor să știe ce reprezintă simbolul… Tuși violent și adăugă: Naiba să le ia de simboluri… se tem de ele. Nu vreau pe ea decât două sute de dolari.

Răsuflarea îi duhnea a whisky ieftin. Ochii îi erau învăluiți într-o rețea de vase de sânge, iar pleoapele îi cădeau epuizate.

— Te-am întrebat unde… repetă Ariman nemișcat.

— Aici, e aici… Am vrut s-o vând, dar e doar o mizerie. Tata a crezut mereu că e valoroasă, așa că a ținut-o ascunsă.

În vocea lui se auzea dezamăgirea. Sughiță și se răsuci.

Ariman apucă bluza bărbatului beat și îl trase mai aproape. Se uită cu răceală la el. Abia acum creierul îmbibat de whisky al englezului realiza că în casa lui se afla un străin periculos.

— Ce vrei de la mine? zise el tremurând.

— De ce a ascuns-o tatăl tău? De cine o ascundea?

Întrebarea nu era necesară, dar Ariman o puse oricum.

— Ți-am spus… credea că este valoroasă. A adus-o cu el din Europa, spuse el mândru. A spus că a cumpărat-o de la un colecționar privat, dar o ținea mereu încuiată în seif. Nu pot s-o vând. Se gândi o clipă la asta, apoi adăugă: Vrei s-o cumperi?

— Cui i-ai mai arătat-o?

— Doar câtorva negustori de antichități. Familia mea are nevoie de bani, dar nimeni n-o vrea. Nu e de prin locurile astea. Trebuie s-o vând în Europa.

Ariman privi în jur. Podeaua de lemn roasă. Camera mare cu mobilă simplă. Iar în colț, femeia micuță. Era de prin partea locului și părea înspăimântată. Stând ghemuită, îl ținea în brațe pe băiețel. Acesta nu părea să aibă mai mult de cinci ani și era foarte slab. Gâfâia și nu îndrăznea să se miște. „Băiatul nu ar trebui să fie aici!" se gândi Ariman. Își simțea brațele slăbite, ca și cum copilul i le secase de putere. Nu era nici asiatic, nici european – era o corcitură.

Și Ariman fusese numit corcitură pe când era copil. Îi auzise pe ceilalți copii tachinându-l. Nu le plăceau ochii lui… pentru că erau diferiți.

Se uită în oglinda de pe peretele opus. Ochi străini într-un corp străin. Ariman fusese mereu diferit, întotdeauna un străin. Nu știa cine era – și nici nu căutase, nu întrebase. Disciplina și ordinea îi oferiseră tot ce avea nevoie. Dacă mai era și altceva, nu voia să știe.

— Tati! strigă băiețelul.

Ariman își luă ochii de la oglindă și se uită la englez.

— Bețiv nenorocit! șopti el răgușit. Pentru asta vrei banii? Dă-mi tăblița!

Englezul amețit de băutură încremeni.

— Dar numai asta mi-a mai rămas de la tata! se tângui el.

Ariman îi duse arma la cap.

— Unde e?

— Oprește-te, tati! Nu! țipă băiețelul.

Mama lui îi strângea în brațe trupul uscățiv.

Ariman simți din nou slăbiciunea în brațe. Vocea băiatului îi trezea amintiri pe care mintea lui conștientă le ascunsese cu succes până atunci.

— Unde e? întrebă intrusul.

— Sub pat!

Englezul se întoarse către soția lui și spuse:

— Adu-mi-o!

Femeia lăsă băiatul jos. Merse desculță până la salteaua de pe podeaua de lemn și pipăi sub ea. Englezul tremura din tot trupul. Femeia găsi ceva învelit într-o hârtie.

— Deschide-o! porunci ucigașul.

Femeia desfăcu pachetul. Și ea părea surprinsă de tăbliță subțire de aur și își trecu degetele peste ea cu lăcomie. Nu era foarte mare – avea vreo 25 de centimetri pătrați și era acoperită în întregime de hieroglife ciudate. Se uită la soțul ei cu ochii plini de întrebări și de reproșuri. Pe fața ei încă mai erau urme de *thanaka,* pasta cosmetică locală făcută din scoarță de copac, care îi punea și mai mult în evidență spaima.

Femeia îi dădu străinului tăbliță. Se apropie de el încet, cu capul plecat, ca o gheișă japoneză. El o luă, o înveli din nou în hârtia înflorată și o băgă în buzunar. Femeia alergă să își ia din nou băiatul în brațe.

Străinul întoarse arma din nou către capul englezului. „Fără martori", se gândi el.

Atunci, băiatul se eliberă din brațele mamei și alergă spre tatăl său. Își înfășură brațele în jurul piciorului lui și urlă:

— Tati, tati!

„Fără martori", își repetă Ariman ca să amuțească țipetele. Dar băiatul îl lovea cu pumnii lui mici în picioare…

Pentru o clipă, nu văzu decât întunericul. Și un străin. Bărbatul care voia să îi rănească mama. O făcuse deja? Ea țipa. Cineva îl luă de mână și îl duse de acolo… amintirea dispăru. Se evaporă din mintea lui de parcă ar fi fost amintirea altcuiva. Nu știa ce se întâmplase cu femeia.

Brațele lui Ariman căzură în lături, cu arma îndreptată spre podea, ca și cum n-ar mai fi fost sub controlul lui.

Sări de pe fereastră pe terasa dură din lemn și coborî în canal. Se urcă în barca lui cu motor și se pierdu în pădurea de frunze de lotus. Valurile le făceau să arate precum zeci de aripi negre, care se zbăteau fără trup la suprafață.

Undeva, în depărtare, se auzea un cântec. O lumină strălucea la fereastra uneia dintre casele de lemn. O mamă îi cânta un cântec de leagăn copilului ei strâns la piept. Spre uimirea lui, Ariman recunoscu acel cântec. Mâna îi rămase vlăguită lângă motorul din exterior, incapabilă să îl pornească.

Barca plutea prin mijlocul papurii încâlcite. Se chinui să audă fiecare notă din cântec, simțind că i se pune un nod în gât. Nu înțelegea limba, dar știa cuvintele. Și le amintea de undeva.

…Te rog, adu-mi o broscuță de pe râul Meiktila,
Micuțul meu doar asta își dorește.
Te rog, adu-mi broscuța lui,
Cu ochii mari și trupul micuț,
Adu-o de pe malurile îndepărtate ale râului[36]
Ca să îmi adorm copilul cu un cântec…

Vocea femeii dispăru printre țipetele păsărilor și vâjâitul vântului.

Ochii lui Ariman străluceau în răcoarea dimineții. Nu își amintea începutul sau sfârșitul cântecului. Nici măcar nu știa numele femeii care îl cânta. Nu auzea numele copilului pe care îl legăna ca să adoarmă…

Porni motorul. Barca bârâi de-a lungul canalului, curentul ei simetric legănând trestiile. Florile nuferilor și ale lotușilor se unduiră ritmic până când își deschiseră leneș petalele, ca să adune lumina slabă a soarelui. Bâtlanii de un alb strălucitor țopăiau de pe un picior pe altul. Sătenii treziți în zori începeau să își pregătească bărcile pentru o nouă zi.

ZEUL FURAT

Pagina 423 *începea cu un citat: „Când Pavel a venit la Atena, a profitat de un altar inscripționat de o persoană superstițioasă pentru «zeul necunoscut» al locului, uitat de mult, dar la fel de temut, pentru a-i convinge printr-o stratagemă retorică isteață pe cetățenii «pioși» ai Atenei că erau deja adepții zeului imposibil de cunoscut și «întru totul ascuns» al evreilor, a cărui adorare adevărată nu le fusese încă dezvăluită de niciun profet”.*

Din *Orfeu pescarul,* de Robert Eisler
de la Institutul Austriac de Istorie, 1920, p. 56

— Nu mi-ai spus despre ce e vorba în cartea ta, îi aminti profesorul Kandilov.

„De fapt, nu m-ai întrebat niciodată”, se gândi Vera în sinea ei, în somn.

— Mă bucur că te interesează în sfârșit. Cartea mea caută originile zeului orfic care, cunoscut de-a lungul secolelor sub nenumărate nume diferite, are o istorie veche de peste patru mii de ani. De fapt, acum sunt convinsă că e mult mai veche de atât.

— Așadar, reciclezi bine cunoscuta teorie cum că primii creștini au adoptat pentru propriile scopuri religioase o credință care exista deja?

— Nu doar atât. Întrebarea mea e asta: dacă primii creștini au împrumutat doctrinele de la orfici, atunci orficii de la cine le-au luat? Din punct de vedere istoric, au apărut de nicăieri în Tracia – exact acolo unde meandrții dispăruseră cu două mii de ani mai devreme. Câteva secole după dispariția lor, nimeni nu a îndrăznit să intre pe pământurile care le aparținuseră. De fapt, tu ești cel care mi-a stârnit interesul pentru această civilizație antică și ascunsă…

— Ascunsă?

— Păi, din moment ce nu avem nicio dovadă că au fost exterminați sau distruși, cultura lor trebuie să fie ascunsă, răspunse Vera. Mi se pare curios că meandrții și tracii nu numai că au împărțit aceeași patrie geografică, dar au și venerat un singur Dumnezeu, în moduri asemănătoare – monoteismul e considerat un nivel înalt de dezvoltare pentru orice societate. Venerau cultul soarelui, pe Maica Sfântă și pe Fiul lui Dumnezeu. Încep să cred că nici Orfeu n-a fost autorul acestei veșnice povești, ci că și el a împrumutat-o la rândul său de undeva, de la altcineva. Vreau să știu cine a fost la origine.

— Merită să te joci cu două religii?

— Religiile nu mai există – doar exploatarea senzațională a speranțelor umane și dorința noastră disperată de a crede în nemurire. Și, în orice caz, nu compar doar două religii, ci studiez opt concepte religioase.

— Și de ce faci asta?

— Ți-am spus – pentru că am nevoie de un răspuns.

— Cred că e mai mult nevoia ta de a te opune. Nu m-ai iertat fiindcă te-am părăsit. Așa că acum mă vezi ca pe întruchiparea conservatorismului și a regulilor din cercurile academice.

— Ai lăsat-o să moară. Singură.

— Nimeni nu mi-a spus că era bolnavă.

Vera deschise ochii. Visase – acum, zgomotul motoarelor avionului îi umplea mintea, în tandem cu sforăitul celui de pe scaunul din spatele ei. Ici și colo, raze mici de lumină străluceau deasupra scaunelor unde mintea rătăcea în lipsa somnului, iar trupurile răsfoiau reviste.

O stewardesă stătea la postul ei singuratic de la capătul intervalului slab luminat. Privea în gol în timp ce scene din viață i se derulau în minte precum un colaj. Cealaltă stewardesă trecea printre rândurile de pasageri legați bine cu centura, uitându-se după scandalagii.

Vera se uita pe geam. Pe partea ei de avion, cerul înflorea în nuanțe de portocaliu și violet, în timp ce pe partea cealaltă se vedea soarele gonind dincolo de linia orizontului.

Trei ore în afara timpului. Acesta era zborul spre Moscova.

Ce ciudat e atunci când îți auzi gândurile zumzăind sub scalp în timp ce te desprinzi de pământ, încuiat într-o cutie trepidantă de metal, spre cer. Privind în jos, vezi vârtejul de evenimente și de oameni încremeniți într-o clipă de veșnicie.

— Oare chiar i-am spus asta?

Vera era îngrozită. Dar nu, visase. Profesorul nu o întrebase niciodată despre ideile ei. Și nu o lăuda niciodată. Vera se ținea cu încăpățânare la distanță de el – pentru că, în adâncul sufletului ei, știa că se agăța de cuvintele lui ca un om care se îneca și încerca să se apuce de o frânghie.

Se uită la ceas. Aveau să aterizeze la Moscova în jumătate de oră.

Vera se lăsă pe spate în scaun și închise ochii din nou. În ziua aceea nu reușea să scape de imaginea persistentă a tatălui ei. În clipa în care se despărțiseră, cu o zi înainte, realizase că fusese foarte rece cu el, ca și cum îl desconsiderase complet ca părinte. Acum o rodea remușcarea.

Avionul se cutremură. Vera deschise ochii – intraseră într-o zonă cu turbulențe. Semnul „Prindeți centurile” se aprinse deasupra capului. Strângându-și centura, Vera încercă să rămână calmă.

„Bietul tata! își spuse. Tot aștept să găsească vorbele potrivite care să treacă dincolo de furia mea. Dar poate că el e cel care are nevoie de mine…”

Pilotul care anunța că începea coborârea spre Moscova îi întrerupse gândurile.

PRIVIND ÎN INTERIOR

Pagina 424 *începea cu o strofă:*
„Bucură-te să trăiești Ceea ce nu ai trăit niciodată!
Din muritor te-ai transformat în Zeu!”

Strofă dintr-un text orfic inscripționat pe o tăbliță de aur din cimitirul Tompine Grande din Thurii, Italia

Ariman închirie o mașină care să îl ducă la aeroportul din Bagan. Călătoria dură cinci ore, deși erau mai puțin de 320 de kilometri. Drumurile erau pline de gropi, iar în unele locuri asfaltul se dezintegrase de tot. Nu mai fusese reparat de peste un secol – de când coloniștii britanici creaseră prima rețea de transport din țară.

Drumul șerpuia printre piscurile munților, în care răsuna ecoul fierăstraielor și duruitul camioanelor; acestea mergeau agale pe drum, ca turmele de dinozauri, cu sute de bușteni în burtă. Bieții săteni tăiau jungla ca să vândă lemnul albilor, care confecționau mobilă, hârtie și alte bunuri.

Dincolo de munți se vedeau câmpuri de orez nesfârșite, ce păreau că se întind până la cer. Suprafețele lor cenușii ca oțelul erau presărate cu milioane de smocuri verzi de iarbă, pe care degetele înnegrite și epuizate le recoltau bob cu bob. Mulțumită boabelor albe și prețioase, a generozității naturii și a iubirii umane, cetățenii extrem de săraci ai Birmaniei reușeau să supraviețuiască. Scânduri joase despărțeau câmpurile de orez în pătrate și serveau drept poduri ce le permiteau sătenilor să strângă vlăstarii de un verde-deschis. Aplecați, cu pantalonii suflecați, zeci de bărbați și femei înaintau cu greu, precum niște berze, prin mlaștinile cenușii, în timp ce bâtlanii albi îi supravegheau.

Mașina trecea prin mulțimea de oameni înfășurați în șaluri lungi până la glezne, ducând cu toții ceva pe cap sau pe umeri – coșuri cu fructe, legume, iarbă uscată, apă. Unele femei duceau și copii. Fețele le erau acoperite cu straturi groase de *thanaka.* În ciuda căldurii sufocante, își țineau capul sus și zâmbeau către străinul din mașină când privirile li se întâlneau. La început, Ariman ezită. Îi fusese interzis să intre în contact cu oamenii. Era o slăbiciune inutilă, o distragere de la misiunea care dădea sens vieții lui – așa îl învățaseră. Dar în curând începu să zâmbească și el. Nu știau cine e. Nu știa nimeni, nicăieri. Era mereu singur, ca o fantomă. Oricum, în țara aceea realiza că nu se întrebase niciodată de ce. Mai rău, realiza și faptul că nu avea niciun răspuns.

Văzu trei băieți slăbănogi înfășurați în halate de culoarea șofranului. Ariman coborâse din mașină și se apleca acum să bea apă dintr-o putină adâncă. Tinerii călugări budiști cărau ulcioare pline cu mâncarea adunată din sat, ca să o ducă la mănăstirea unde trăiau. Unul dintre băieți se apropie de Ariman și îi oferi ceva din vasul său. Nimeni din lumea oamenilor nu îi oferise vreodată ceva.

Temple budiste in valea Bagan

Ochii i se umplură de lacrimi, iar buzele începură să îi tremure. Voia să îi mulțumească băiatului cu toate cuvintele care clocoteau înăuntrul său, voia să îi dea ceva în schimb, dar își dădu seama că nu avea nimic în rucsac în afară de tăblița de aur. Băiatul văzu lacrimile din ochii bărbatului și fugi speriat. Ariman regretă această afișare a slăbiciunii. Se spălă cu apă rece pe față și pe ochi și se urcă înapoi în mașină, ca să-și continue drumul spre Bagan.

Drumul străbătea un desiș de lujeri – mii de temple budiste propteau cerul cu domurile lor de aur și de piatră albă. Mașina se opri la aeroport, exact la marginea orașului. Ariman îi mulțumi șoferului și plăti. Își aruncă geanta pe umerii lați, încordând mușchii gâtului.

Telefonul îi sună. O singură persoană îl putea găsi acolo: Neîntrupatul.

— Unde ești? întrebă o voce cunoscută.

— Tocmai plec din Bagan, spuse Ariman, apoi adăugă cu o voce sugrumată: Am dus misiunea la bun sfârșit.

— Bine. Acum ia avionul de la Bangkok la Moscova.

— Azi?

— Primul zbor pe care îl găsești. Vei găsi instrucțiuni în seiful de la aeroport.

— Combinația obișnuită?

— Combinația obișnuită.

COMEDII ȘI ERORI

Pagina 425 *începea cu următoarele cuvinte:*
„În religia orfică, «odată căzut, sufletul nu se mai poate întoarce în casa lui adevărată, cerul cel mai înalt, decât după zece mii de ani, împărțiți în zece perioade de câte o mie de ani fiecare, fiecare perioadă reprezentând o întrupare și perioada de pedeapsă sau de fericire care trebuie să îi urmeze». Tema rătăcirii, atât de frecventă în teologia orfică, este și tema acestei piese de teatru. Titlul piesei Comedia erorilor *poate fi citit și ca «O comedie a rătăcirii», întrucât cuvântul «eroare» vine din latinescul* errare, *«a rătăci»”.*

Mather Walker, analist al operelor lui William Shakespeare

Avionul plonjă brusc în abisul pufos. Vera privea neliniștită cum avionul se afunda în straturile groase de nori.

Străinul cu înfățișare blândă de lângă ea începu să se agite când avionul își începu coborârea. Era mai bine să rămână un străin, se gândi Vera. Își lipi fruntea de geam și se concentră asupra priveliștii din fața ei. Doar locurile de la geam ofereau intimitate în avion, de aceea și le disputau mereu oamenii. Cu toții fugeau de singurătate ca să o găsească.

Orașul apăru din ceață. Vera considerase întotdeauna Moscova magnifică și mitologică. Cel puțin avea să o vadă și să o cunoască. Dar, dintr-un motiv oarecare, simțea mai degrabă teamă decât încântare.

După ce își recupera și ultima valiză, urmă mulțimea pestriță spre ieșire. Silueta ei micuță se încovoia sub greutatea bagajelor. Se opri o clipă și puse totul pe jos. „Ce naiba fac?” Acest gând îngrijorător îi apăru brusc în minte. Înăbuși rapid orice fel de îndoieli, cu argumentul că acela nu era cel mai bun moment ca să își regândească planul. Undeva acolo, directoarea Institutului Cultural Bulgar o aștepta cu o hârtie pe care scria „Vera Kandilova”. Avea să fie surprinsă probabil de cât de tânără era Vera – până avea să își amintească cine era tatăl Verei și cine trebuia să se afle de fapt acolo, în locul ei.

Cu câteva zile înainte, Vera o sunase pe directoare ca să o anunțe că urma să vină la conferința de arheologie în locul profesorului Kandilov. Reușiseră să îi obțină o viză rapidă și sugeraseră chiar să țină o prelegere pe o temă la alegere la Institutul Cultural Bulgar. Aranjaseră deja ca tatăl ei să aibă un public rus și bulgar select. Când angajații institutului realizaseră că Vera era tot arheolog, insistaseră să vină ea în locul lui și să țină o prelegere, ca să nu dezamăgească invitații.

După ce se gândi puțin, Vera decise că aceea avea să fie ocazia ideală nu numai pentru a-și îmbunătăți CV-ul, dar și de a-și testa teoria în public. Se folosise de ziua liberă de la Geneva și de conexiunea rapidă la internet dintr-o cafenea micuță de lângă hotel ca să dezvolte câteva idei noi, care îi veniseră în timpul expediției la castelul Jacques. Cea mai sigură cale de a testa opinia publică era de a ține o prelegere într-un cerc restrâns din Moscova. Dacă ipoteza ei urma să pară extremă, avea să înțeleagă mesajul – însă fără critici care să apară în media sau în cercurile academice.

Luându-se după mulțimea de oameni, Vera ieși din sala cavernoasă pentru sosiri, în care răsunau limbi necunoscute și bagaje trântite. Privi în jur sperând să vadă un carton cu numele ei, în timp ce încerca să își ascundă nesiguranța. Nu îi avertizase că nu vorbea limba rusă.

Văzu în cele din urmă cartonul – și pe femeia micuță cu zâmbet fals din spatele acestuia. Părul ei era aranjat într-o tunsoare tipică anilor ’60, ținută bine de un strat gros de fixativ. De sub tunsoare apărea o față colorată ca un curcubeu, cu ochii fardați cu negru și albastru.

Vera își privi mâinile. Avea unghiile scurte și manichiura nefăcută. Puse jos bagajele și își adună repede părul într-o coadă, după ce scoase din buzunar un elastic de păr. Nu avea timp să se dea cu ruj. Femeia cu părul mare și cu machiaj țipător începu să îi facă semn cu mâna. Abia atunci zâmbi și Vera și se îndreptă spre ea.

— Ah, dumneavoastră sunteți domnișoara Kandilova? Sunteți atât de tânără! bolborosi directoarea.

„Așa spun toți”, se gândi Vera, apoi răspunse ca pentru a se apăra:

— Doar pare că sunt tânără!

Femeia zâmbi și mai larg drept răspuns, aproape stricându-și machiajul de la ochi. Băgă sub braț cartonul și apucă una dintre valizele Verei. Plecară împreună spre ieșire, făcându-și loc prin mulțimea de oameni.

Afară le întâmpină un Peugeot de culoarea vinului, care aproape că se prăbușea sub greutatea bagajelor și a pasagerilor. Timp de trei ore, își croiră drum cu greu prin traficul din Moscova, înainte ca șoferul și directoarea să o lase, în sfârșit, pe Vera la recepția hotelului bulgar din spatele reședinței ambasadorului.

COMORI ASCUNSE

Acest text se afla în colțul din dreapta-sus pe ***pagina 462****: „Puțini reușesc să urmărească firul simbolurilor. Logica umană este de o asemenea natură, încât oamenii rareori recunosc faptul că e posibil să nu știe ceea ce cred ei că știu. Din acest motiv, există indicii care nu au nevoie să fie ascunse – logica umană nici nu le poate recunoaște. Chiar și confruntați cu dovezi categorice, oamenii tot refuză să admită că nu mărețele civilizații din Egipt și din Creta minoică i-au influențat mai mult pe traci, ci mai degrabă predecesorii Celor Ascunși din Tracia, care cu câteva milenii mai înainte își purtaseră cunoștințele spre sud și est. Câțiva dintre ei au dispărut pe pământurile lor natale, în timp ce alții au fugit, urmăriți de forțele din Hades. Pentru că atunci când cele Șapte Stele se aliniază în semicerc, vântul moare, soarele își ia zborul, cenușa strălucește și umbrele se întorc…"*

Sursa: mâzgălită

Moscova

Camera ei avea numărul 909.

Cheia, lipită cu scotch, se blocă în broască. Vera trase de clanță spre ea, ca să vadă dacă astfel cheia se întorcea mai ușor. Ușa scârțâi și se deschise.

Își trase valiza dincolo de ușă. Roțile hodorogiră pe covorul prăfuit.

Vera se trezi într-o cameră mică. În stânga, un birou ieftin stătea adormit, cu fire dezgolite ieșind din peretele din spate.

În dreapta se afla patul, acoperit cu o pătură bulgară de lână, țesută de mână. Aprinse lumina din baie, care strălucea albă și goală. Nu se vedea nici urmă de săpun pe chiuvetă.

Se duse la fereastră. Draperiile șterse miroseau a timp și a povești nespuse. Aerul rece de iarnă șuiera în cameră prin crăpătura largă de sub ușa balconului. În depărtare se vedea un loc de joacă părăsit, plin de băltoace și înconjurat de clădiri enorme și mohorâte, ca niște paralelograme uriașe cu ferestre, în care trăiau oameni. Deasupra lor, nori cenușii acopereau cerul.

Visase ani de-a rândul să vină aici. Gândul la tot ceea ce trăise, precum și la tot ceea ce sperase o făcea să meargă mai departe. Dar acum, începea să accepte realitatea. Așteptările ei se transformaseră în castele de nisip, pe care soarele le prefăcuse în praf. Iar în inima ei simțea un gol chinuitor, ca și cum cineva întinsese o plasă lipicioasă ce avea să prindă aripile care ar fi căutat prin întuneric. Realitatea este întotdeauna diferită de așteptările noastre – însă e cu atât mai bine cu cât realizăm asta mai târziu. Fără speranță, suntem pierduți.

Vera tremura de frig. Se înfășură în haină și găsi un prosop în baie pe care îl băgă sub ușa de la balcon ca să blocheze curentul. Se ghemui pe podea, strângându-și genunchii la piept. Se sprijini cu spatele de caloriferul abia încălzit și se uită la peretele opus. O cuprinse deodată un val de teamă, acea teamă fără formă care pătrunde imperceptibil pe sub unghii și intră în carne. Mai ales când pereții par să se apropie și aerul se umple de tăcere – o clipă mai târziu, te simți învăluit de praful de șofran sălbatic. Prădat de puterea de a mai rămâne în tine însuți, singura ta salvare e să adormi sau să o rupi sălbatic la fugă.

Vera luă telefonul și derulă lista de contacte. Când găsi numele pe care îl căuta, formă numărul.

— La ce oră termini munca? întrebă ea.
— Șase și jumătate.
— Ne putem vedea azi? Te rog, spune da!
— La opt, la hotel Metropol?

— Ne vedem acolo.

Vera ieși grăbită din ambasada Bulgariei în strada mare. Era pustie, cu excepția unui soldat aflat în fața clădirii. Începu să le facă semn mașinilor în trecere. Femeia de la recepție îi explicase Verei că în Moscova aproape nimeni nu folosea taxiul – dacă aveai nevoie de mașină, pur și simplu stăteai la marginea drumului și le făceai semn cu mâna. Aproape fiecare mașină făcea și taximetrie. Verei nu îi venea să creadă, dar se hotărî să încerce totuși. După doar câteva minute, o Lada albă și lucioasă se opri în fața ei. Îi arătă șoferului adresa la care voia să ajungă. Acesta dădu din cap și spuse: „1000 de ruble". Vera nu își putea da seama încă dacă prețul era prea mare pentru drumul acela.

Tăcură amândoi tot drumul. Șoferul nu se obosi să vorbească. Niciunul dintre ei nu avea idee cine era persoana de lângă el sau a cui viață se intersectase întâmplător cu a sa în acel moment. Trecură peste râul Moscova. Vera nu văzuse niciodată un râu atât de lat care să străbată un oraș și i se părea incredibil de frumos. În timp ce mașina înainta pe malul lui, Vera privi inelul întunecat care urma sfios canalul de piatră îngăduit de metropolă. Pereții de granit îmbrățișau apa, în timp ce umbrele negre ale podurilor largi tăiau curentul curgător la fiecare kilometru. O singură navă plutea în aval, iar pasagerii se înghesuiau sub apărătoarea de pânză a punții. Pe punte, drapelul Rusiei se zbătea în vântul înghețat.

Lada albă se opri în fața monumentului lui Karl Marx. Șoferul arătă către clădirea crem din dreapta, un edificiu simplu împodobit cu furnir decorativ, cu mozaicuri și vitralii. O pancartă elegantă pe care scria „Hotel Metropol" era agățată lângă un mozaic propagandistic: *Dictatura proletariatului este capabilă să elibereze oamenii de prigoana capitalistă. – V. Lenin.*

Vera îi dădu șoferul două bancnote de 500 de ruble și deschise nervoasă portiera. Nu văzu băltoaca și călcă în ea – dar nu îi păsa prea mult că își murdărise încălțările. Traversă strada și intră pe ușa rotativă a hotelului. Căldura îi învălui trupul. Închise umbrela, lăsând un firicel de apă pe podeaua de marmură din hol.

Un paznic încruntat îi făcu semn să își pună lucrurile într-o cutie de plastic și să treacă prin detectorul de metale. Asemenea scanere se aflau peste tot în Moscova, chiar și la intrarea în magazine, muzee, hoteluri și restaurante mari. Un alt gardian în uniformă îi scotoci în geantă. Apoi îi ceru un act și un card de cazare de la hotel. Vera îi arătă invitația la următoarea conferință academică de la hotel, iar bărbatul o lăsă să treacă. Își lăsă haina udă la garderobă și urcă treptele acoperite cu un covor roșu către foaierul de la primul etaj.

Era strălucitor, spațios, luminos și decorat în stil somptuos. Pe ambele părți ale scării se aflau lămpi înalte, aurite, fiecare dintre ele având în vârf câte un mănunchi de beculețe sclipitoare. Schimbarea neașteptată de decor îi făcu ochii să înoate, pierduți în detalii. Candelabre de cristal atârnau de tavan precum coroanele unor uriași, incrustate cu diamante. Holul strălucea de foițe de aur și de sculpturi în lemn, granit și marmură albă, verde și roșie. Angajații, îmbrăcați elegant, și băieții de serviciu alergau încoace și încolo. Chiar și marmura de pe jos strălucea atât de tare, încât Vera ezită să calce pe ea de teamă să nu alunece.

Cu toate acestea, ceea ce o impresiona cel mai mult nu era opulența hotelului, ci mai degrabă adierea de grandoare țaristă asezonată cu aluzii la istoria secolelor trecute. Hotelul cu tradiție adăpostise atât de multe personaje din trecut, încât aproape că devenise un muzeu de istorie.

După ce ochii i se obișnuiră cu splendoarea, Vera merse mai departe. Pe partea opusă a recepției se aflau câteva mese, toate ocupate. La una dintre acestea stătea un bărbat slab de vreo cincizeci de ani, cu păr cărunt și barbă deasă. Vorbea la telefonul mobil, însă – când o văzu pe Vera – îi făcu semn cu mâna. Ea merse la masă cu fața luminată de un zâmbet larg.

— Se pare că au sporit măsurile de securitate pe aici. Probabil că așteaptă niște oaspeți importanți, comentă Vera în timp ce îi strângea bărbatului mâna.

— De fapt, e ceva absolut normal. Moscoviții trăiesc permanent sub amenințarea atacurilor teroriste. E prima ta vizită aici?

Vera dădu aprobator din cap.

— Cineva ar trebui să te ducă într-un tur al orașului.

— Munca mai întâi, distracția mai târziu…

— Deci ai reușit, în sfârșit, să ajungi aici!

— Mi-am dorit foarte mult – dar lucrurile nu s-au desfășurat așa cum am plănuit.

— Să nu te aștepți la prea multe de la conferință. După părerea mea, e mai mult spectacol, mărturisi bărbatul cu barbă.

Fusese corespondentul radio bulgar la Moscova timp de ani de zile. Locuia la căminul ambasadei și cunoștea orașul mai bine decât orașul său natal, Sofia.

— Ce vrei să spui?

— Un gest care să demonstreze reactivarea relațiilor ruso-germane. Au fost cu toții destul de reci din cauza operelor de artă furate în timpul celui deal Doilea Război Mondial.

— Am auzit că multe artefacte – care nu au mai fost văzute ani de zile – se vor afla în expoziție. Și că unele dintre ele sunt de origine bulgară.

— Te interesează ceva anume?

— Vino mâine la prelegerea mea și vei afla. Așadar, înțeleg că te interesează istoria?

— E doar un hobby.

— Uite lucrurile pe care mi le-ai cerut. Vera scoase din geantă câteva pagini printate și adăugă: Dar să nu afle tata că le-ai primit de la mine.

— Mulțumesc! Îmi vor fi foarte folositoare în cercetarea mea.

— Mai povestește-mi despre expoziție.

— Azi a fost conferința de presă.

Corespondentul sorbi încet din bere, bucurându-se de nerăbdarea Verei.

— Muzeul a dat de înțeles că, în afară de lucrările germane, mai sunt și obiecte de tezaur din Bulgaria în arhivele rusești. Și unul dintre aspectele conferinței va fi tezaurul de la Khan Kubrat. Dar vor mai fi și obiecte de aur care aparțin nobililor bulgari din Antichitate, pe care oamenii de știință bulgari nu le-au văzut niciodată.[37]

— Gândește-te numai câte alte artefacte există, despre care habar nu avem! exclamă Vera.

— Atunci, ai face bine să le faci poze, pentru că vor fi ascunse din nou în curând.

— Crezi că vor fi expuse vreodată în Bulgaria?

— Asta am întrebat și eu azi. Organizatorii au spus că depinde de inițiativa bulgarilor. În orice caz, atenția se va concentra aici asupra a 700 de obiecte luate din buncărele germane din timpul războiului. Au fost ascunse în arhivele muzeului mai mult de șaizeci de ani.

— Știi ce anume sunt?

— Per total, se presupune că rușii au circa 800 de obiecte din Germania. 600 dintre acestea au fost restaurate recent. Expoziția va include mâine și obiecte din Antichitate și din Evul Mediu.

— De ce acceptă nemții așa ceva? întrebă Vera uimită.

— Ce-ai vrea să facă? Nu prea pot să declare război. Luă o gură de bere și continuă: Nu e prima dată când se întâmplă. A mai fost o expoziție și în 2005, numită „Arheologia războiului: reîntoarcerea din uitare". Au arătat prima parte a colecției, care fusese adunată de Muzeul din Berlin din 1698. Din câte știm, armata rusă a scos-o din adăposturile antibombă după război.

Corespondentul zâmbi, iar ochii i se transformară în două cute. Era evident că subiectul îl amuza. Cu toate acestea, își dădea seama că tânăra arheolog căuta ceva mai specific.

— Multe lucrări neprețuite au fost preluate în timpul războiului. Te interesează ceva în mod deosebit?

— Caut artefacte necunoscute anterior, scene și fragmente care îi înfățișează pe eroii mitologici Orfeu și Dionis.

— Era ceva… va trebui să verifici, domnișoară Kandilova.

— Te rog, spune-mi Vera, spuse ea sigură că el nu va face asta niciodată.

Niciunul dintre ei nu mai vorbi în minutele care urmară. Corespondentul mai luă câteva înghițituri de bere.

— Ce oraș rece și mohorât, spuse ea în cele din urmă.

— Doar pare să fie astfel, răspunse el. Văzând că ea așteaptă o explicație, el adăugă: Nu da atenție căptușelii. Sapă mai adânc… Vera.

Bărbatul îi urmărea permanent pe ceilalți vizitatori ai hotelului, sorbindu-și berea. Nu comandase nimic altceva. Moscova era un oraș scump – iar Metropol era unul dintre cele mai scumpe hoteluri. Bulgarii care locuiau aici cumpărau numai de la anumite magazine și se distrau la ei acasă. Rareori își permiteau luxul de a lua masa în oraș.

Se uită la Vera ca și cum ar fi încercat să ghicească ultimele întrebări pe fața ei, apoi spuse:

— Trebuie să plec. Pot să te duc înapoi cu mașina, dacă vrei.

— E încă devreme. Mai rămân puțin aici, răspunse ea hotărâtă.

— Ei bine, o seară bună atunci.

El îi strânse mâna, zâmbi politicos și se îndreptă spre ieșire. Vera privi în jur. Era singura femeie care stătea într-un fotoliu din foaier. Acest lucru nu o deranja – prefera compania bărbaților.

NEÎNȚELES

Pagina 427 *se referea la lumea cealaltă.*
„Don Quijote crede într-o realitate despre care a citit în cărți. Această realitate se numește în general cavalerism. O lectură atentă dezvăluie faptul ca acest cavalerism este pentru Don Quijote acela al Căutării Sfântului Graal. O interpretare a Căutării Graalului arată că era vorba despre chinurile, încercările și aventurile Inițierii. Inițiații sunt oamenii care au evadat sau care evadează din lumea umbrelor. Oamenii obișnuiți doar au auzit despre aceștia din cărți. Inițiații trec prin anumite chinuri și încercări, care le permit să dezvolte resurse interioare latente ce le trimit viața din «lumea umbrelor» în lumea reală. Prin comparație cu lumea lor, viața omului obișnuit este una a nebuniei într-o lume plină de iluzii. Dar pentru omul obișnuit, poveștile despre lumea lor sunt legende imaginate de scriitorii de ficțiune, iar oamenii care le cred sunt nebuni. Se *credea că Dionis aducea nebunia pentru că simbolizează introducerea «sinelui» elevat într-o lume inferioară.”*

Sursa: Mather Walker

Vera se uită la ceas și se simți ușurată. Era deja zece și jumătate. Ziua trecuse repede, dar tot era încă prea devreme ca să se întoarcă în camera ei rece. Privi în jur.

Era prea multă lumină acolo. Se plimbă prin foaier, examinându-l ca pe un exponat de muzeu. Fiecare detaliu merita atenția ei, păstrând în el o fărâmă de veșnicie.

La capătul opus al sălii observă un lift. Ușile erau alcătuite din vitralii superbe, iar un candelabru de cristal splendid atârna de tavanul de deasupra liftului. Când se apropie, văzu alături o altă cameră, ceva mai mică. Atrasă de lumina difuză, intră.

Camera, finisată în mahon elegant, era aproape goală. În mijloc se aflau două mese vechi, înconjurate de fotolii de piele. Două coloane de un roșu-închis încadrau barul de marmură în formă de U. Deasupra laturii celei mai scurte, ticăia într-una un ceas încastrat, cu acele întrecându-se cu timpul într-o cursă furioasă.

Vera se așeză pe un scaun înalt de sub ceas și comandă un whisky. Un single malt.[38] Aprinse o țigară și suflă primul fum cu plăcere. Urmărea din priviri fiecare mișcare a barmanului. Precum un profesionist, acesta turna bere în pahare mari și alerga încoace și încolo în spatele barului. Vera se gândea la viitoarea expoziție și la oportunitățile pe care le oferea aceasta. Sentimentul prevestitor de rău care o cuprinsese în hotelul ei mohorât dispăruse.

Privirea i se opri întâmplător asupra siluetei unui bărbat de pe partea cealaltă a barului. Când se așezase, nu observase pe nimeni. Necunoscutul părea adâncit în propriile gânduri. Părea să fie străin. Forma alungită a ochilor lui reci și gânditori era neobișnuită pentru un caucazian, iar pielea părea nefiresc de albă pe lângă părul negru și trupul musculos. Sprâncenele i se împreunau amenințător. O cicatrice veche se întindea de la linia părului până pe frunte. Nu se uita spre ea. Nici spre barman. Singurul lucru pe care părea că și-l dorește era veșnicia.

Când Vera își dădu seama că ar fi vrut ca bărbatul să se uite la ea, se simți rușinată. Singurătatea, se gândi ea, îi face pe oameni dependenți de atenția altora. Însă mai era vorba de singurătate dacă tu însuți căutai izolarea? Poate doar în sensul fizic. Pentru că, în timp ce singurătatea era demnă de milă, solitudinea era sumbră – dar te revitaliza. Verei îi plăcea să își audă propriile gânduri într-un refugiu liniștit. Evita cu bună știință petrecerile zgomotoase, care nu făceau decât să evidențieze neputința ei de a se simți bine în moduri universal acceptate. Ea era întotdeauna aceea care ieșea din tipar, însă atunci când nu era nimeni în jur, acest lucru era mai greu de observat.

Acesta este barul din hotelul Metropol din Moscova, unde Ariman și Vera se întâlnesc pentru prima dată.

Apăsarea de pe pieptul ei se ușură treptat, ștergând urmele dezamăgirii ce se datora probabil încă unei iluzii spulberate. Timpul avea să o îndepărteze. Problema însă era că Verei i se părea din ce în ce mai greu să aibă încredere în cineva…

Când Vera îl întâlnise pe Kaloyan, el îi păruse o persoană cu care putea trăi. Deși nu știa mai nimic despre el, se decisese că îndeplinea majoritatea criteriilor ei. La acea vreme, încă mai credea că trebuia să facă lucrurile într-o ordine anume ca să își atingă scopul. Așa că își urmă planul pas cu pas – primul era să îl cunoască pe Kaloyan mai bine. Poate că acum se maturizase în sfârșit, căci se simțea cuprinsă uneori de teama că tot planul ei fusese o greșeală. Și că orice ordine în viață exista numai în mintea ei. Indiferent de câte ori rearanja piesele, întotdeauna sfârșea prin a avea o imagine semnificativă – chiar dacă diferită.

Cu timpul, Vera și Kaloyan ajunseseră să se cunoască până în cel mai mic detaliu, însă viața lor de zi cu zi se transformase în rutină. Puțin câte puțin, roseseră la temelia viitorului construit cu atâta grijă. Magia dispăruse pe nesimțite în zile și nopți, în obiceiuri enervante și ciorapi murdari, fraze exersate și cereri repetate. Dragostea lor pentru imagini imaginare se destrămase în realitate.

Relația lor ajunsese într-un punct în care pe Vera o irita totul la el, așa încât nu încerca decât să îl evite.

Nu îi era dor de el, ci doar de iluzia pierdută a uniunii lor veșnice. Pentru că, de această dată, își dădea seama de improbabilitatea ei absolută. Vibrația recurentă era trecătoare, așa că trebuia folosită cu chibzuință, fără să fie amestecată cu nevoia umană de veșnicie. Oamenii își doresc cu disperare să creadă că iubirea și dorința există dincolo de atingerea timpului, însă dorințele nu schimbă faptele.

Barmanul scăpă un pahar, care se sparse într-o mie de fragmente invizibile. Speriată, Vera sări de pe scaun. Un cuplu care stătea la masă în capătul opus al camerei o luă ca pe un semn că trebuia să plece, lăsând barul aproape gol.

Vera ezită o clipă, apoi se întoarse către bărbatul necunoscut și îl întrebă în engleză:

— Sunteți aici pentru conferință?

Bărbatul se uită la ea. Pe fața lui nu se citea nici surpriză, nici plăcerea interesului ei pentru el.

— Probabil voi rămâne, răspunse el cu răceală, fără să i se relaxeze niciun mușchi de pe față.

Ochii lui o priveau fără vreun semn de neliniște. Erau cei mai ciudați și mai colorați ochi pe care îi văzuse Vera vreodată. Nu o întrebă cine era, de unde venea sau de ce era singură. Se uită înapoi spre perete și luă câteva înghițituri din băutură, ca și cum ar fi studiat-o cu mare atenție.

Vera privi în jur după vreo mișcare din cameră care să îi distragă atenția, dar erau singuri în micul spațiu. Aerul nopții aducea cu el melodia aproape imperceptibilă a viorilor, pierdută în strălucirea castanie a luminilor. Liniștea nu făcea decât să îi sporească stânjeneala.

— Se pare că nu am găsit cel mai căutat bar din Moscova, comentă ea.

— Mie așa îmi place, răspunse bărbatul cu o voce joasă, răgușită.

— Presupun că și dumneavoastră abia ați ajuns…

El dădu aprobator din cap. Ca și cum nimic n-ar fi contat în afară de punctul la care se uita fix. Luă încă o înghițitură din băutură, cu aceeași concentrare exagerată de mai devreme.

— Și camera dumneavoastră e prea mică?

El nu răspunse imediat, apoi păru să se decidă că tăcerea ar fi fost prea nepoliticoasă.

— Camera mea este în regulă.

— Există seri întunecate când totul pare diferit. Ați observat vreodată? Epuizarea e apăsătoare, fără să îți aducă odihnă.

— Eu nu mă tem de întuneric.

— Dacă ați vedea camera mea, ați înțelege ce vreau să spun.

Pe buzele lui se întrezări un zâmbet aproape imperceptibil.

Vera îl observă, deși nu putea descifra înțelesul lui.

— Nu vă place să stați de vorbă.

— Nu fac asta prea des, răspunse el cu nonșalanță, fără să o privească.

Luă paharul și își termină băutura.

„Va mai comanda unul, se gândi Vera. Degajarea lui e doar teatru.” Încercă și ea să se comporte ca și cum n-ar fi interesat-o gesturile lui. Bărbatul scoase niște bani din portofel și îi băgă în pahar alături de nota de plată.

— Stați la hotel? îl întrebă Vera repede.

— Încă nu m-am hotărât.

Bărbatul se ridică de pe scaun.

— Noapte bună! adăugă el rigid.

Apoi își îndepărtă privirea și plecă.

RĂMĂȘIȚELE ISTORIEI

> ***Pe pagina 428*** *se afla o fotografie cu amuleta orfică din catalogul Muzeului din Berlin din 1909. În ciuda calității slabe, fotografia oferea totuși dovada existenței amuletei. „Cartea scrisă de Freke și de Gandy în 1999 conține o bine cunoscută fotografie «verde», în care o imagine în semitonuri a amuletei originale, din piatră gravată, apare în culoarea verde. Acest lucru ridică o serie de întrebări: (i) Obiectul este verzui, indicând faptul că nu e deloc hematit; (ii) pe obiect se văd crăpături, care par să sugereze că e făcut din fildeș. De fapt, hematitul este fragil și s-ar sparge dacă ar fi crăpat în acest fel; forma gravată apare în relief, în timp ce în catalogul din 1909 știm că este scobită; (iv) pe lângă toate acestea, imaginea este decorată cu o bogăție incredibilă de clarobscur.”*
>
> Analiza amuletei de către L. Tsonev, cercetător științific asociat

Pașii înăbușiți, ușile trântite și sforăitul din camerele vecine deveneau tot mai sonore pe măsură ce lumina zilei începea să intre prin draperii. Cineva tuși, iar o clipă mai târziu se auzi cum cineva trăgea apa. Se deschise o fereastră și cineva fluieră o serenadă spre stradă. Afară, pe hol, liftul se auzea venind și plecând, zăngănind metalic ușile.

Prima noapte la Moscova a doctorului Franz Werder nu fu prea bună. Se înscrisese pentru conferință în ultima clipă, așa că singura cameră pe care secretara lui reușise să o mai obțină era la un hotel micuț din apropiere de muzeu. Majoritatea participanților la conferință stăteau la Metropol, acolo unde se ținea ședințele. Cu toate acestea, directorul Muzeului din Berlin refuzase să plătească prețurile exorbitante pretinse de hotelurile mai acceptabile din Moscova.

Werder auzi o bătaie în ușă. Comandase micul dejun în cameră, pentru că nu știa când urma să vină mașina să îl ia.

Îl trezise soneria insistentă a telefonului. Recunoscuse vocea neliniștită a șefului de personal de la Ministerul Culturii german. Deci și ministrul Norman era acolo. Era prima dată de la al Doilea Război Mondial când un om de stat de rang înalt din Germania venea la Moscova pentru un eveniment cultural. Prezența ministrului le oferea celor din media un motiv bun ca să caute intenții ascunse în vizita la muzeu.[39] Istoricii nemți știau foarte bine ce lipsea din muzeele și din buncărele în care își păstrau obiecte de tezaur. De-a lungul anilor, organizaseră mai multe vizite neoficiale de la Berlin, ca să insiste ca obiectele să fie returnate. Cu toate acestea, răspunsul constant al Rusiei fusese că încă aduna informațiile necesare. Adevărul era că, după șaizeci și doi de ani de la terminarea celui de-al Doilea Război Mondial, sute de obiecte de tezaur neprețuite – care dispăruseră din Germania nazistă și care erau considerate oficial pierdute – erau ascunse în arhivele de la Moscova. Rușii nu îndrăzneau să le expună de teamă ca nu cumva nemții să le declare proprietatea lor.

Poziția fermă a Berlinului cu privire la „returnarea trofeelor” se atenuase pe măsură ce interesele economice în Rusia crescuseră – și se schimbaseră complet în cele din urmă, când se aflase că pierduta Sală de Chihlimbar a Rusiei ar fi fost descoperită în Germania.

— Credeam că ați ieșit deja! exclamă femeia ușurată.

— Așa de dimineață?

Doctorul Werder tocmai se uitase la ceas – era abia ora șapte.

— Domnul ministru Norman insistă să veniți la o întâlnire cu un expert.

— Ce întâlnire? întrebă istoricul, simțind că se trezește de tot.

— La muzeu… o întâlnire la nivel înalt, cu ușile închise. Ministrul a primit o scrisoare aseară și organizează o echipă.

Femeia părea nervoasă și cu răsuflarea tăiată.

— A insistat să veniți, adăugă ea.

— Când?

— La ora 9, la Muzeul Pușkin. Va veni o mașină să vă ia în curând.

Franz Werder își termină micul dejun și împinse căruciorul cu resturile pe hol. Se spălă din nou pe dinți, se pieptănă și rămase la fereastră, așteptând mașina.

Telefonul sună iar – recepția îl informă că mașina sosise, își luă haina și ieși din cameră.

Traficul de pe bulevard curgea în aceeași direcție cu râul. Încă pe jumătate adormit, Werder urmări cotiturile lui. Pentru o clipă, îi aminti de râul care înconjura muzeul din Berlin – doar că râul Moscova părea ceva mai lat. Mașina întoarse în apropiere de biserica restaurată Hristos Mântuitorul – una dintre minunile Moscovei, a cărei istorie este la fel de extraordinară ca și arhitectura ei.

Istoricul lăsă geamul în jos, ca să se bucure de imaginea strălucitoarei catedrale. Domul aurit sclipea în lumina reflectată a soarelui. Totuși, vântul rece îl făcu să se retragă din nou în căldura din interiorul mașinii.

Mașina se opri la intrarea muzeului, iar șoferul îi deschise savantului portiera.

— Vă așteaptă, spuse el arătând către aleea din curte.

Werder își încheie nasturii paltonului, nu din cauza frigului, ci mai mult ca să își îngrădească încrederea șovăitoare.

Tufișurile și brazii argintii erau acum albi din pricina zăpezii căzute peste noapte. Aleea tocmai fusese măturată. În muzeu nu erau vizitatori, pentru că lunea era închis pentru public. Liniștea grea și perfecta nemișcare dădeau un aspect fantomatic clădirii clasice. Șirurile falnice de coloane de marmură de la intrare semănau cu soldații aflați la datorie – gânditoare, invincibile, invocate de veșnicie.

Franz urcă treptele de la intrare. Când ajunse la ghișeul pentru bilete, un angajat al muzeului îl direcționă pe coridorul din dreapta. Auzi ecoul unor voci îndepărtate, tonurile lor serioase plutind prin camerele din apropiere. Când trecu pe sub rămășițele unor boite dintr-o biserică catolică, se auzi strigat pe nume de cineva.

— Domnule doctor Werder! Ce bine că ați venit!

Ministrul zâmbi politicos, dar părea neliniștit în timp ce se apropia. Pe frunte avea broboane de sudoare.

Îi strânse mecanic mâna lui Werder și își reluă conversația. În cameră se mai aflau alți trei nemți – doi dintre ei erau gărzile de corp ale oaspetelui de rang înalt. Werder nu îl recunoscu pe celălalt bărbat, care vorbea cu un mic grup de ruși și cu o femeie în vârstă, directoarea Muzeului Pușkin. Werder o văzuse la câteva conferințe academice. Când se uitară unul la celălalt, dădură din cap în semn de salut. Directoarea se apropie de Werder și, vorbind într-o engleză stricată, îl invită să ia loc pe unul dintre cele șase scaune din mijlocul camerei.

„Ciudată întâlnire”, se gândi Werder așezându-se. Cu excepția gărzilor de corp care tăceau, participanții la întâlnire se împărțiseră în două grupuri. Conversațiile lor șoptite aduceau la viață umbrele statuilor încremenite din cameră. Ecourile se stingeau în întuneric. Doi cai enormi de fier, călăriți de cavaleri de metal, străjuiau cercurile care șușoteau. Păreau într-atât de reali, încât Werder aproape că se aștepta să le iasă aburi pe nări și copitele să zăngăne pe podeaua de marmură. Pe partea opusă, un Apolo nud le făcea semn cu mâna călăreților cu brațul rupt. În capătul camerei se odihneau liniștite două sarcofage de piatră. Tavanul din sticlă jivrată de deasupra lor lumina camera cu o rază albă. Pe pancarta de deasupra intrării, sub arcada bisericii, era scris „Camera italiană”.

Pe hol, sunetul bocancilor care mărșăluiau se auzi mai tare. Apoi intră un ofițer rus în uniformă, gâfâind ușor. Merse către domnul Mihalkovici, directorul AFRCC[40], și anunță pe un ton rece:

— Artefactele au fost aranjate. Sistemele de securitate au fost dezarmate. Oaspeții pot intra.

În acel moment, ministrul se așeză lângă Werder și îi șopti:

— Vreau să-mi spuneți care sunt cele mai valoroase obiecte pentru Germania. Făcu o pauză, apoi adăugă: Și vreau să-mi garantați că aparțin într-adevăr Muzeului din Berlin. Nu sunt acceptate greșeli!

— Ce Dumnezeu se petrece aici? întrebă Franz agitat.

— Vă explic mai târziu. Deocamdată, doar mergeți pe lângă mine și încercați să evitați neînțelegerile.

În clipa aceea, ofițerul rus părăsi încăperea în zgomotul bocancilor. Silueta lui verde-cenușie ieși pe sub bolta de deasupra Ușilor de Aur precum fantoma unei manevre militare din secolul trecut. Werder tremură de încântare când recunoscu celebrul *Zolotie dveri,* intrarea sub formă de arcadă versatilă din biserica Sfânta Maria. Construită în 1230, slujise credincioșilor timp de multe secole, dar astăzi se afla acolo, pârjolită și distrusă, împodobind Camera italiană a unui muzeu din Moscova. Decorațiunile delicate de pe piatra murdară de fum înfățișau Adorarea Fecioarei Maria. Într-una dintre scene, Fecioara Maria îi oferea pruncului Iisus un măr ceresc, simbolizând izbăvirea de păcatul originar.

Ofițerul se opri sub arcadă, așteptând ca vizitatorii să îl ajungă din urmă, cu un aer indiferent față de tonele de istorie care atârnau chiar deasupra capului său.

Werder îl urma îndeaproape pe ministru, trăgând cu urechea la conversație fără să vrea.

— Îmi pare rău, dar colecția nu va putea fi dusă în Germania, răspunse directorul de la AFRCC cu o voce calmă și imparțială. De aici va merge la Sankt Petersburg. Apoi va fi adusă înapoi în arhive.

Pe fața lui dansa un zâmbet îngâmfat. Nu își putea ascunde satisfacția că le dădea peste nas nemților. Deși războiul era în spatele lor cu multe generații, animozitatea profundă dintre cele două popoare încă rezista.

— Dar germanii au dreptul să o vadă. 700 de artefacte aparțin Muzeului din Berlin. Oamenii de știință germani au creat această colecție pe parcursul câtorva secole, îl întrerupse ministrul.

— Nu trebuie să devenim prea sentimentali. Imaginați-vă cum ar fi dacă irakienii v-ar ruga să le redați strada Babilon[41] sau dacă egiptenii și-ar cere mumiile înapoi. Artefactele din război îi aparțin legal Rusiei.

— Potrivit legilor voastre! Este… Ministrul aproape că pronunță „absurd”, însă în final îl împiedică diplomația; în schimb, dădu un citat

din lege: *„Obiectele de valoare culturală* chiar nu pot fi *returnate”?*

— Ați omis faptul că legea se referă doar la proprietățile *naziste*, îl corectă rusul. Le-am returnat deja o colecție de tablouri ungurilor. O colecție privată…

— În schimbul unui contract gras de infrastructură. Cu dobândă legitimă, probabil?

— Sarcasmul dumneavoastră nu ne ajută. V-am invitat la întâlnirea de astăzi ca să încercăm să ajungem la o soluție pașnică pentru această problemă. În luna martie a anului viitor, președintele Putin va aproba o lege prin care i se vor returna Germaniei șase vitralii disputate. Armata Sovietică le-a transferat în Rusia la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.[42]

— Asta e o noutate pentru mine!

Ministrul era surprins cu adevărat. Încercă să își ascundă emoția dând nonșalant din cap către doctorul Werder, care arăta spre un obiect dintr-o carcasă de sticlă și lua notițe în carnețelul lui. Dacă vitraliile erau aduse înapoi în Germania pe timpul mandatului său, avea să îi rămână numele în istorie.

— Și de ce îmi spuneți mie? Presupun că asemenea informații sunt confidențiale.

— Așa este. Aș vrea să cădem la o învoială.

În timp ce demnitarii mai în vârstă continuau schimbul tensionat de replici, doctorul Werder îi urma în tăcere, inspectând încântat rămășițele istoriei încuiate în carcasele de sticlă prevăzute cu alarme. Avea senzația că dăduse peste o capsulă temporală prețioasă care, la fel ca o gaură neagră, înghițise tot ce fusese pus în ea. Unele artefacte lânceziseră decenii la rând în beciurile moscovite. Altele fuseseră considerate pierdute, așa că valoarea lor istorică crescuse acum amețitor. Dacă era după el, ar fi luat totul înapoi în Germania. Lumea academică făcuse ani la rând cercetări despre aceste obiecte, așteptându-se să sară deodată din vreun cufăr uitat. Redescoperirea lor avea să îi forțeze pe oamenii de știință să rescrie istoriile prăfuite care umpleau acum rafturile bibliotecilor. Dar Franz știa că era imposibil să ia totul.

— Ascult, răspunse Norman aproape imperceptibil.

— Ca semn de bună-credință, am putea adăuga câteva artefacte la legea cu privire la cele șase vitralii… obiecte de anumită valoare pentru voi. Aici se află în total 947 de exponate. Dar publicul nu știe decât despre 700, așa că nu cred că cineva va observa dispariția a 250 dintre ele.

— Despre care 250 vorbiți?

— Asta hotărâți dumneavoastră. Piesele despre care nimeni nu bănuiește că ar exista sunt chiar sub ochii dumneavoastră! Mihalkovici arătă cu mâna către carcasele cu exponate și adăugă: Majoritatea au fost luate din colecțiile private. Deloc surprinzător, mulți soldați și ofițeri au șterpelit câte un trofeu sau două de ici-colo în timpul războiului. Din fericire, am reușit să le cumpărăm pe multe dintre ele.

— Ce doriți de la noi? întrebă ministrul nerăbdător.

— Știți dumneavoastră. Camera de Chihlimbar[43] și *Graf Zeppelin*[44].

— Chiar dacă le-am avea, tot n-ar fi un târg cinstit.

— Încă nu ați văzut tot! răspunse Mihalkovici frecându-și bărbia.

În acele momente, Werder se uita fascinat la unul dintre exponate, uitând complet de oficialii de rang înalt. Ochii lui studiau cu atenție un obiect neatrăgător din piatră roșiatică. Norman veni lângă el și îl întrebă ce reprezenta.

— Asta e amuleta orfică! șopti el, de parcă s-ar fi temut că vocea lui avea să rupă vraja și să facă himera să dispară. Nu se poate! Totuși, ea este. Nu credeam că am s-o văd vreodată…

— Ce amuletă? întrebă Norman nedumerit.

Werder îi făcu semn ministrului să îl urmeze de partea cealaltă a carcasei de sticlă. Habar nu avea cât știau rușii despre miniatură. Dacă aveau chiar și cea mai vagă idee despre valoarea ei, nu aveau să o returneze niciodată.

— Acesta este unul dintre cele mai disputate și căutate artefacte de la Muzeul Bode, șopti Werder emoționat. Nici nu vă puteți imagina…

— Ajunge! îl întrerupse Norman. Orice emoție inutilă va crește valoarea obiectului. Ministrul se întoarse către directorul AFRCC și arătă nepăsător spre carcasă: Puneți medalionul acela pe listă.

— Nu ați spus nimic despre propunerea noastră, insistă Mihalkovici.

— În ceea ce privește nava, considerați treaba rezolvată. Dar nu avem Camera de Chihlimbar.

— Informațiile noastre arată că o mare parte a ei a fost descoperită în timpul excavărilor de la granița cu Cehoslovacia.

— Acela e doar un zvon. Nu a fost confirmat nimic, răspunse Norman cu răceală.

ȘI DACĂ SFÂNTA CRUCE NU ESTE O CRUCE?

Pagina 429 *începea cu un șir de simboluri secrete și cu aceste cuvinte: „Adepții științei secrete Kabbalah sunt uniți de credința că Dumnezeu a creat lumea prin Cuvânt; de aceea, interpretarea corectă a textelor biblice ar putea duce către o înțelegere profundă a adevărurilor adânci ale creației”.*

Centrul Internațional Kabbalah, din *Cartea lui Zohar*

„Iar Cuvântul se regăsește în simboluri și în cuvinte. Atunci când le citești corect, te pot aduce mai aproape de Dumnezeu. Iar când le urmărești înapoi în timp și spațiu, ele decodează calea și metamorfozele Primului Cuvânt…”

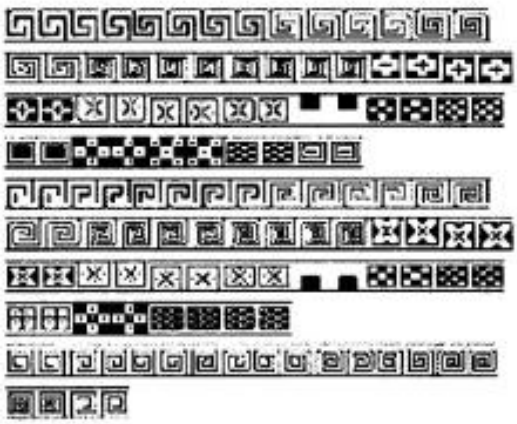
Nici aici nu erau jaluzele, așa că Vera se trezi din nou devreme. Când auzi zbaterea extenuată a cozilor de pește pe cer, deschise ochii și coborî din pat.

Directoarea Institutului Cultural ajunse fix la 8.30, cu o dubiță. Vera și trei jurnaliști bulgari, care veniseră să relateze de la conferință, așteptau deja în fața hotelului, tremurând în hainele lor de iarnă. În ciuda soarelui dimineții, ceața deasă transforma aerul într-o rețea țesută din milioane de picături. Cerul mohorât părea coborât pe pământ, domul lui cenușiu atârnând în dreptul etajului cinci al celor două clădiri diplomatice zgârie-nori de lângă ambasadă.

Directoarea le făcu semn să urce în mașină. Vera se gândi că tunsoarea femeii era mai modestă azi, chiar atrăgătoare. Cât despre ea, Vera hotărâse să își facă unghiile. Grupul se urcă în mașină și porni spre muzeu.

Timp de peste două ore trecură prin „chin”, după cum numea directoarea în glumă ambuteiajele din traficul Moscovei. Mașina parcă în cele din urmă în fața Muzeului Pușkin. În ziua aceea avea loc deschiderea oficială a expoziției, în timp ce conferința academică urma să înceapă a doua zi. Grupul bulgar alerga prin galerii de parcă era la o cursă. Programul era încărcat, iar directoarea le amintea repetat că erau presați de timp. Cea mai lungă pauză o făcură în fața unui obiect de aur, considerat de origine bulgară.

Vera se pierdu de grup în sala antichităților. Se oprise să examineze un vas roșu, decorat cu o scenă în care Hermes era așezat pe o piatră și îl ținea în brațe pe pruncul Dionis. Și Orfeu era deseori înfățișat astfel. Sub desene se afla un șir de simboluri, pe care majoritatea savanților le considerau doar „decorative”. Deși Vera văzuse sute de vase decorate cu șiruri asemănătoare de meandre și de cruci, abia acum își dădea seama că acestea ar putea avea un sens ascuns – sau, cel puțin, sensul pe care îl căuta ea. Descoperi că se afla într-unul dintre acele momente în care obiectele mute nu numai că vorbesc, ci țipă, atât de repede și atât de tare, încât nu le mai poți urmări logica. Vera își scoase carnețelul și se grăbi să își noteze gândurile precipitate. Copie și câteva combinații de simboluri.

Diverse tipuri de cruci și de meandre ce se regăsesc în arta antică

Tiparul vasului consta în grupuri de câte trei meandre, întrerupte de pătrate având înăuntru cruci echilaterale. Acestea erau formate din patru pătrate de culoare deschisă și cinci de culoare închisă.

Numerele indicau formula 5 + 4 + 3 = 12, care – conform credințelor orfice – reprezenta ciclul anual. Însă fiecare a treia cruce avea cinci pătrate deschise pe un fundal de patru pătrate închise. Vera făcu repede calculul: trei meandre plus cinci pătrate deschise sau trei cruci închise plus cinci cruci închise dădea un egal de opt. Crucile echilaterale, cunoscute și drept „cruci în opt colțuri", erau folosite destul de des în lumea antică și în Evul Mediu. Însă până atunci, Vera nu realizase cât de frecvente erau în scenele orfice. De ce folosiseră artiștii cruci echilaterale, în opt colțuri? se întrebă ea. Iar acolo unde crucile nu erau în opt colțuri, existau linii intersectate ca semnul plus, în patru colțuri, cu câte un punct în fiecare colț. Patru plus patru din nou dădeau opt.

Oare numerele acestea însemnau ceva? se întrebă ea emoționată. De ce nu se gândise niciodată la asta? Ba, mai mult, tiparul simbolurilor varia de la obiect la obiect, însă diversitatea nu putea fi atribuită diverselor școli care le creaseră. Oare erau coduri care indicau câte un cifru ascuns pe care cei neinițiați să nu îl poată vedea? Sau poate că mintea ei conștientă încerca, pur și simplu, să își imagineze că existau dovezi pentru o teorie la care se gândise în Elveția: că meandra putea fi legătura simbolică între meandrițI și descendenții lor – oricine ar fi fost aceștia. Poate că nu era chiar o coincidență faptul că semnul antic al meandrei reapăruse în Tracia împreună cu imaginile și cu temele orfice.

În clipa aceea, Vera își dădu seama că putea folosi ideile rămase de la meandrițI ca să descopere ce se întâmplase cu civilizația lor. În preistorie, ideile erau surprinse în simboluri – simboluri care supraviețuiau, deși sufereau metamorfoze. Dacă urmăreai drumul înapoi prin toate aceste metamorfoze, trebuia să ajungi în mod logic la ideea originală. Vera răsfoi caietelul – mai devreme copiase simbolurile cele mai comune ale meandrițIlor, cele de pe artefactele descoperite în apropiere de Gradeshnitsa, Karanovo, Vina, Lepenski Vir[45] și Tartaria.[46] Simbolurile cele mai frecvente includeau printre altele meandra, crucea echilaterală, perechi de cârlige în oglindă unite la bază, svastica, spirala veșniciei, cercul cu un punct deasupra (simbolul soarelui) și inima anatomică. Și tocmai acest grup de semne compunea marginea scenelor orfice din arta ulterioară.

După încă o oră prin traficul din Moscova, bulgarii ajunseră la mausoleu. Această oprire stârnea cea mai mare încântare printre tinerii vizitatori, aflați pentru prima dată la Moscova – poate pentru că era singurul loc din lume unde puteai vedea o mumie adevărată, care nu era ascunsă sub straturi de bandaje sau erodată de pe parcursul mileniilor. Mumia micuță a lui Lenin era o atracție turistică atât de admirată, încât puținii care deplângeau soarta lui deplorabilă rămâneau doar niște voci în pustiu. Cui îi păsa de odihna unui singur suflet dacă milioane de oameni se aliniau să privească trupul său îmbălsămat? Un trup uscat pe oase, ca un cadavru descărnat al unui copil cu barbă roșcată.

Mașina se opri la intrarea în Piața Roșie. Pasagerii deschiseră umbrelele ca să se apere de ninsoare și o porniră repede spre piață.

Vera rămase în urmă din nou, fiindcă mumia nu o interesa. Ninsoarea alterna cu o ploaie înghețată. Umbrela era inutilă în fața vârtejurilor ude, bătute de vânturi haotice.

Odată ajuns în Piața Roșie, grupul se îndreptă spre grilajele de fier din jurul mausoleului. Lespezile ude, luminate de blițul camerelor foto, străluceau ca cerul nopții. În ciuda vremii îngrozitoare, turiștii făceau poze neobosit, încercând să păstreze scurtele momente trăite în piață pentru posteritate.

Niciunul dintre bulgari nu observă că Vera se afla tot la intrarea în piață, studiind arhitectura surprinzătoare, cu milioanele ei de cărămizi roșii ca focul. Pe partea stângă, o bisericuță stătea înghesuită în piața celebră, iar exteriorul ei cu roșu și albastru, ca și domul auriu abia dacă se vedeau. Vera ar fi trecut și ea mai departe dacă n-ar fi observat crucile echilaterale care străjuiau ferestrele.

Intrigată, urcă treptele micii biserici ortodoxe, apoi intră. Tavanul jos crea o senzație de căldură și de confort. Intrarea dădea către două coridoare. Unul ducea la naosul principal, unde un preot îngâna monoton o rugăciune, iar celălalt înconjura altarul.

Vera se lăsă dusă de mulțimea din jur pe coridorul de pe partea dreaptă. Șoaptele, mișcarea și mirosul greu de tămâie o învăluiră imediat.

— Scuzați-mă, aveți cumva un creion? o întrebă o voce în rusă.

Vera se întoarse. O femeie micuță cu batic întindea mâna spre ea așteptând, ca o cerșetoare care cerea o bucată de pâine. Vera îi făcu mecanic semn să plece și înaintă odată cu mulțimea. O icoană colorată îi atrase atenția, apoi încă una și încă una. Simțea că ochii sfinților îi zâmbesc de pe pereți, în ciuda comportării ei necuviincioase. Lumânările umpleau aerul de fum, făcând-o să amețească. Rămase nemișcată o clipă, simțind că trupul ei tăia ca un cuțit torentul de femei cu batic care vorbeau în șoaptă. În Rusia, toate femeile trebuiau să își acopere capul în biserică.

Grămada foșnitoare de femei era mai puternică decât Vera, așa încât se simți trasă către naosul mare. Simțea o greutate în piept și o preocupa un gând: „Oare își dau seama că nu sunt credincioasă?" Se întrebă dacă n-ar fi fost mai bine să se întoarcă la ghereta unde se vindeau lumânări, dar se răzgândi. Ce vină avea ea că nu credea? Nu voia să facă parte din turmă, urmându-i pe toți ceilalți fără să caute un motiv. Nu credea, dar căuta adevărul – ceea ce era mai dificil decât să aprinzi, pur și simplu, o lumânare și să îți faci cruce în fața icoanelor zâmbitoare.

Greutatea se transformă dintr-odată în teamă, încremenind-o în loc și paralizându-i gândurile. Se întoarse repede și își făcu drum înapoi spre intrare, căutând-o febril pe femeia micuță, una dintre cele multe cu batic. Vera îi recunoscu paltonul ponosit și o bătu pe umăr. Femeia o urmărise cu atenție.

— Doar o clipă, mormăi Vera în rusă, scotocind în geantă după un creion.

În ciuda ninsorii de afară, Vera simțea că transpiră. Femeia stătea nemișcată și tăcută, iar ochii îi deveneau tot mai mari și mai provocatori. Degetele Verei găsiră în sfârșit instrumentul rece și subțire, unealta ei de încredere pentru însemnarea gândurilor. Îl apăsă în palma femeii.

Zâmbetul acesteia dezvălui un șir de dinți stricați. Își strânse baticul, se întoarse spre măsuța de lângă perete și scrise pe o bucată de hârtie numele fiicei ei bolnave. Șchiopătă până la o cutie sărăcăcioasă din naosul central și strecură biletul printr-o crăpătură, deasupra unui cuib de sute de alte bucăți de hârtie. Apoi femeia se așeză în spatele bisericii, așteptând ca preotul să citească numele copilei în rugăciunile lui și astfel să fie auzit de Dumnezeu. În tot acest timp, fiica ei era singură acasă, așteptând ca mama ei să se întoarcă.

Vera nu mai aștepta pixul. Când se întoarse să plece, prima icoană din hol îi atrase privirea – era plină de scene în miniatură din Noul Testament; culorile ei vii erau imposibil de ratat. Dar ceea ce îi atrase Verei atenția fu ornamentul de pe margini – se repeta aici unul dintre simbolurile pe care Vera le copiase de pe vasele antice din muzeu de sute de ori. Ce o adusese azi aici, într-o biserică ortodoxă din Piața Roșie? Oare o putere divină voia ca ea să facă legătura dintre aceste simboluri?

Vera studie tiparul de simboluri care încadrau multitudinea de personaje și scene din Noul Testament. Un anumit semn se repeta constant – crucea echilaterală cu puncte deasupra fiecărui colț.

Și iată din nou simbolul văzut mai devreme: o cruce în patru colțuri plus patru puncte.

Același semn despărțea simbolurile orfice în arta tracică și greacă. Oare căuta prea multe sensuri într-o simplă coincidență? Oare propria imaginație – sau, mai rău, propria dorință copleșitoare de a găsi un răspuns – o determina să vadă asocieri inexistente? Poate că mintea ei conștientă căuta un mod de a răsuci faptele astfel încât să o amăgească, tocmai pentru că motivul părea întotdeauna să îi scape.

În ce fel era ziua aceea diferită de oricare altă zi? De ce începuse să vadă deodată ceva ce existase secole la rând? De ce nu se întâmplase asta cu o zi în urmă sau în anii în care studiase fiecare centimetru al Muzeului de Arheologie din Sofia? Vera avea senzația că cineva croia un labirint de înțelesuri, ducând-o într-o direcție necunoscută de la o oră la alta.

Poate că labirintul fusese întotdeauna în jurul ei sau în ea, însă abia acum îi recunoștea conturul. Poate că în felul acesta inventaseră oamenii – de-a lungul mileniilor – poveștile în care credeau…

Femeia cu batic o bătu pe Vera pe umăr și îi puse pixul în palmă. Își făcu repede cruce de câteva ori în fața icoanei la care se uita Vera și merse mai departe. Vera o urmă ca hipnotizată în naosul central. Înainte să intre, privirea îi încremeni din nou, de data aceasta asupra simbolurilor colorate pictate pe arcada care ducea în altar. Arcada în trepte avea mai multe straturi, fiecare decorat cu un model repetat. Vera încetă să mai încerce să își explice ce se întâmpla și se lăsă în voia momentului. Pe tavan pluteau patru dintre cele mai comune simboluri ale meandriților. Abia acum își dădea seama de importanța lor pentru istorie și pentru diversele civilizații.

Inițial apăruseră în cea mai timpurie cultură neolitico-calcolitică, în Balcani, apoi ieșiseră la suprafață mai târziu, în mitologia antică și în orfism. Și acum, iată-le aici – într-o biserică ortodoxă! Era posibil ca cele trei perspective asupra lumii – atât religioase, cât și filosofice – să fi împărtășit o legătură ascunsă în decursul mileniilor? Sau oamenii erau, pur și simplu, oameni indiferent de timp și de spațiu, iar aceste semne erau doar inerente în specie?

Cu doi ani înainte, când Vera începuse să colecționeze materiale pentru carte, realizase că argumentul ei principal era în mod evident exagerat și artificial. Se concentrase asupra legăturii secrete a două dintre cele mai populare religii din lume – creștinismul și orfismul –, întrucât credea că subiectul va putea fi extins cu ușurință. Sute de savanți din toată lumea scriseseră despre asta, dar ideea era nouă pentru publicul larg. Realizase, de asemenea, că cel puțin jumătate din argumentele ei fuseseră analizate în cel mai mic detaliu și făcute să se potrivească unul cu celălalt precum într-un puzzle. Apoi văzu legătura cu dispariția misterioasă a civilizației balcanice, pe ai cărei exponenți ea îi numea „Cei Dintâi” sau „meandriții”. Acest lucru dădea poveștii finalul armonios pe care îl căuta.

Însă se întâmplă ceva neașteptat – cu fiecare nouă dovadă, coincidențele creșteau. Dacă ieri crezuse că le avea sub control, azi își dădea seama că faptele și coincidențele începuseră să o controleze pe ea.

Totul se schimbase după călătoria la castelul Jacques. De atunci începuse să apară dovada pe care nu o căutase – îi sărise în ochi, insistând să fie observată. Era incontestabilă, prea categorică și prea necunoscută ca să și-o fi imaginat. Indiciile urmau firesc unul după celălalt, într-o ordine perfectă.

Șuvoiul de femei cu batic o târa mai departe. Se simțea ca un animal prins în mijlocul unei turme lovite de nebunie. Chinuindu-se să își păstreze echilibrul, Vera merse către una dintre coloanele de la arcadă. Se sprijini de baza ei solidă și scoase camera foto. „Sunt reale?” se întrebă ea. Cum era posibil ca ea, o studentă oarecare, care scăpase basma curată chiulind de la atâtea cursuri și prelegeri mulțumită influenței

tatălui ei, să vadă acum ceva ce fusese invizibil pentru milioane de perechi de ochi? Ceva ascuns mult timp, ceva care lupta împotriva timpului ca să evite să fie descoperit. Și totuși, dăduse buzna pe neașteptate în mintea ei.

La începutul cercetării, Vera consolidase aspectele haotice ale teoriei ei prin conceptele savante general acceptate. Când argumentul ei avea să pară suficient de original și de rațional, urma să adauge elemente inventate, transformându-l astfel într-o noțiune logică, dar necunoscută în cercurile academice venerabile. Această mică doză de ficțiune era crucială pentru a evita respingerea teoriei ei din capul locului; Vera învățase că oamenii de știință se temeau de necunoscut și preferau să păstreze tăcerea decât să își recunoască nesiguranța. Însă acum, cu fiecare semn nou care apărea, ideea ei își dovedea existența în mod convingător – chiar și elementele inventate.

Era ca și cum ceva sau cineva îi permisese să vadă ceea ce era invizibil: mesaje încifrate în modele decorative din preistorie, din Antichitate și din prezent. Cifrul era perfect clar. Era atât de simplu și totuși atât de imperceptibil. Primul ei gând atunci când văzu crucea lângă simbolul orfic fu acela că nu era decât o coincidență. Cu toate acestea, nu era vorba despre o cruce creștină obișnuită, simbolizând răstignirea – o asemenea explicație era imposibilă, fiindcă imaginea fusese creată cu câteva secole înainte de nașterea poveștii despre răstignirea Fiului lui Dumnezeu. Probabil că cercurile din cele patru colțuri simbolizau soarele, care stătea la baza orfismului. Un cerc pentru fiecare anotimp.

Ce putea să însemne însă același model atunci când era folosit în fiecare colț dintr-o biserică ortodoxă? Putea fi văzut în ornamentele de pe pereți și de pe icoane. Poate că era un alt indiciu care supraviețuise de-a lungul secolelor, deși sensul fusese schimbat conform tendințelor din cultura deservită. Crucea era doar cel mai recent simbol împrumutat de civilizația modernă – totuși, alte civilizații o folosiseră timp de peste 8000 de ani.

Opt, opt, opt… zumzăia în mintea ei ca o muscă. Vera ura discuțiile despre masoni și templieri și respingea teoriile despre aceștia ca fiind ficțiuni superficiale. Cu toate acestea, simbolurile apăreau în fața ei nechemate. Simbolul templierilor era cunoscut ca fiind crucea în opt colțuri, în timp ce steaua în opt colțuri era un simbol masonic. Acest detaliu o dezamăgi și, preț de o clipă, numeralul își pierdu magia. Totul părea să ducă spre ele – dar Vera nu le voia în povestea ei.

Simbolurile urmărite de ea erau diferite – erau vechi de peste 7500 de ani. Atunci, ce s-ar fi putut întâmpla care să determine apariția primelor semne scrise?[47] Și de ce tocmai în Tracia Antică? Și în exact aceeași perioadă în care, după cum pretindeau anumiți oameni de știință, Potopul cel Mare inundase pământurile din jurul Mării Negre. Aceeași perioadă în care civilizația meandriților apăruse în Balcanii Centrali. Bulgarii din Antichitate descriau această perioadă ca începutul calendarului lor, considerat acum cel mai exact calendar din lume. Aceste coincidențe nu puteau fi accidentale.

Acesta era începutul. De aici își începuseră probabil dezvoltarea primele concepte religioase și filosofice, păstrate până în prezent în simboluri și mesaje ascunse, dar modificate constant de nevoile schimbătoare ale societății. Fără să vrea, Vera își aminti axiomele Cuvântului și ale lui Dumnezeu:

La început a fost Cuvântul.
Și Dumnezeu era Cuvântul.
Și Dumnezeu este Adevărul.
Cuvântul se păstrează în simboluri scrise,
Imagini și numere…
În Cuvânt se află adevărul, calea către Dumnezeu și începutul…

Ideile au fost întotdeauna transmise prin simboluri.

Vera își făcu cruce – nu pentru că toată lumea făcea asta, ci ca o reacție subconștientă la emoția imposibil de reprimat pe care o simțea. Făcu un pas înapoi și se ghemui să fotografieze coloana și arcada împodobită. Camera foto păcănea rapid. Vera se uită în jur încercând să zărească dacă existau martori la păcatul ei. Teama îi întuneca mintea. Știa că fotografiile erau interzise în biserică.

Aglomerația o împingea mai departe pe sub arcade, precum firele de nisip care se scurgeau prin mijlocul clepsidrei. Nimeni nu bănuia nici măcar pentru o clipă semnificația ornamentelor colorate care îi captaseră Verei atenția.

Vera căută în geantă și scoase o copie din *Cartea Simbolurilor.* Plănuise să o citeze la prelegerea din seara aceea. O deschise la pagina intitulată „Crucea". Se uită la fraza de început: „Crucea este unul dintre cele mai vechi și mai răspândire simboluri din istoria culturală a omenirii. Cele mai timpurii imagini ale sale apar la sfârșitul secolului al V-lea – începutul secolului al IV-lea î.Hr…"

— E absurd! șopti ea. Se agață doar de răspunsuri.

Închise cartea. Cu o săptămână în urmă, descrisese în caietul ei mai multe variante de cruci formate cu atenție, create de meandriți cu 5000 de ani înainte de Hristos. Pe una dintre acestea se afla chiar un om răstignit.

Cineva din mulțime dădu peste ea, făcând-o să scape camera foto pe podea. Vera privi în jur, temându-se să nu fie certată pentru că fotografia fără permisiune imaginile lui Dumnezeu.

Își luă aparatul și ieși afară în fugă. Abia acum își aminti de grupul cu care venise și de directoarea cu părul tapat, care, de fapt, părea chiar netezit azi. Îi văzuse ultima oară grăbindu-se spre mausoleu.

Alergă spre poarta de fier, îndreptându-se spre Piața Roșie.

Erau încă acolo, făcând fotografii în fața templului roșu, piramidal, în care se afla trupul putrezind al lui Lenin.

ÎN MĂRUNTAIELE PĂMÂNTULUI

> ***Pagina 430*** *începea cu o poveste despre urmele dispărute, urmată de acest citat:*
> *„Ceea ce îi face pe traci unici față de alte națiuni este credința lor în nemurire, pe care o numim azi orfismul tracic. Chiar și în Antichitate, acest lucru crea o impresie grozavă asupra observatorilor și, așa cum scria Herodot despre geți, aceștia au fost imortalizați. Credința tracilor și a regilor lor le domina viața și conduita istorică. Apare astfel logic întrebarea cu privire la înfățișarea și la natura acestei credințe, care a fost legată de numele lui Orfeu încă din Antichitate, precum și întrebarea: cine este, de fapt, Orfeu?"*
>
> Din *Orfeu tracul,* de Viktor Fol, p. 22

La ora aceea din zi, sunetul cozilor de pește ce se zbat duse de vânt, fără trup, se potolise deja. Dar tot exista speranța că a doua zi aveau să înoate din nou de pe fundul abisului către ceruri.

Vera stătea pe un scaun lângă pianul din sala de lectură, neîndrăznind să ridice ochii de pe paginile albe acoperite cu litere negre. Acest lucru o făcea să pară cufundată în lectură. Dar nu citea cuvintele – le știa pe dinafară. Încerca să nu privească publicul care umplea salonul Institutului Cultural Bulgar din Moscova. Dacă ar fi fost doar câțiva oameni, s-ar fi îngrijorat că prelegerea n-avea să stârnească prea mult interes. Pe de altă parte însă, dacă publicul era numeros, toate acele perechi de ochi care se uitau cu nerăbdare la ea aveau să o paralizeze. Ura aparițiile publice, pentru că până și cei mai căutați ochi se multiplicau și deveneau înfiorători.

Verei i se păruse întotdeauna dificil să se adreseze unui grup. Vocea i se stingea în țiuitul din urechile ei, iar gândurile i se evaporau, în timp ce inima îi bătea nebunește și trupul îi tremura. Existau oameni care se bucurau să se afle în centrul atenției, dar ea nu se număra printre aceștia. Încercă să se convingă de faptul că publicul era doar o adunătură de ochi complet inofensivi.

Nu rezistă tentației și ridică privirea – la timp cât să vadă că ambasadorul și soția lui se îndreptau către ea. Vera sări de pe scaun și întinse mâna spre el.

— Excelența Voastră, e o onoare să vă întâlnesc! Vă mulțumesc pentru invitație.

— Bună, Vera, spune-mi Vladimir, răspunse el clipind din ochi.

Ea îl privi tulburată. Aproape că îi răspunse „Nu pot", dar se decise imediat că ar fi fost ceva naiv și ridicol.

— Tatăl meu… nu a putut veni.

— Asta nu va conta atâta vreme cât prelegerea ta este interesantă. Trebuie să recunosc că „Vestigiile antice ale orfismului" sună ciudat. Eu și Natalia vom sta în primul rând și vom spune câteva cuvinte…

— Mulțumesc!

— Nu ai de ce să îmi mulțumești, spuse ambasadorul, ezitând pentru o clipă înainte de a continua: Tatăl tău, profesorul Kandilov… probabil se gândește mult la tine. E dificil să trăiești departe de copiii tăi… îl înțeleg foarte bine.

Profesorul și ambasadorul se cunoșteau încă din 1989, când erau tineri și se învârteau în cercurile nomenclaturii politice a vremii. Oamenii din acea pătură socială își păstraseră o noțiune sentimentală de camaraderie în timpul anilor turbulenți de tranziție politică. Aparțineau cu toții unei familii devastate de un taifun care împrăștiase refugiații spre toate punctele cardinale.

Ambasadorul își luă soția de braț și o conduse către primul rând, lângă scenă. Vera îl urmări cu privirea, uitându-se apoi spre oamenii care își ocupau locurile în sală.

Publicul pare cel mai înspăimântător în momentul în care trebuie să te ridici și să deschizi gura. După ce treci de punctul din care nu te mai poți întoarce, devine mai ușor. Vera își potoli rapid tremurul corpului și nesiguranța din voce, apoi se lăsă purtată atât de profund de subiectul conferinței, încât uită cu desăvârșire de public.

— E posibil să existe în lume mai mulți oameni decât știm noi, spuse ea pasionată. Descoperirile recente oferă noi indicii despre dispariția unei civilizații eneolitice în Tracia. În timp ce academicienii bulgari mențin teoriile sigure, savanții din Vest au făcut afirmații îndrăznețe despre primele sisteme primitive de scriere, care ar fi apărut în Balcanii Centrali. Iar mărturia se găsește în muzeele noastre. Avem dovezi că, pe lângă litere și cifre, au fost primii care au descoperit aurul și sarea. Au creat, de asemenea, un calendar și au pus bazele medicinei. Credeau în renaștere și într-un zeu unic. Au construit temple minunate, altare și morminte. Chiar și complexitatea ritualurilor lor de înmormântare este surprinzătoare: bărbații erau îngropați cu fața în sus, în timp ce femeile și copiii sub optsprezece ani erau îngropați în poziție fetală, confirmând credința lor în veșnicie. Manualele nu au un nume pentru ei, dar eu îi numesc meandrici – sau Cei Dintâi –, pentru că sunt cea mai veche civilizație despre care avem dovezi. Dintr-un motiv necunoscut de noi, aceștia au dispărut, arzându-și templele și altarele. În mileniul al IV-lea, în timpul tranziției dintre Epoca de Bronz și Epoca Calcolitică, ceva s-a întâmplat pe teritoriul Bulgariei de azi. Încă nu știm ce anume a fost. Știm doar că, după dispariția acestei civilizații antice avansate, nicio altă cultură umană nu a trăit pe aceste pământuri timp de peste 1000 de ani.

— Cum puteți fi sigură că un grup restrâns din această civilizație dispărută nu a rămas în Tracia? întrebă o persoană din public.

— O fărâmă de dovadă vine din vasele de ceramică, răspunse Vera încrezătoare. După cum spune profesorul Vasil Nikolov, „ceramica e la modă”. Ea marchează apariția unei culturi și a unei generații noi. După ce Tracia a rămas nelocuită un mileniu întreg, ceramica din noile așezări a fost diferită de tipurile mai vechi. Din păcate, formele devin mai simple și mai grosolane. Această ceramică nouă indică faptul că în Epoca Bronzului au apărut oameni total diferiți. E ca și cum meandricii au dispărut în măruntaiele pământului. Nu avem nicio informație care să sugereze că au murit. Și au dispărut fără urmă până în epoca lui Orfeu. Nu știm de ce, dar epoca lui Orfeu a fost martora unei renașteri culturale și a unei credințe înnoite în cultul soarelui. Tracii s-au întors în peșterile și în templele de piatră, au redescoperit lucrul fin în aur și au început să folosească simbolurile secrete, antice, ale Celor Dintâi. Un alt motiv de

uimire este faptul că, la câteva secole după dispariția meandriților, au apărut civilizațiile din Egipt și Creta. În mod surprinzător, religiile și culturile lor arată un număr de asemănări cu civilizația dispărută, inclusiv simbolurile lor scrise și cultul solar. În plus, unul dintre alfabetele cretane – cunoscute sub numele de Linear A[48] – folosește aproape 40% din simbolurile civilizației dispărute.[49] După cum știți, simbolurile și pictogramele conțin idei. Sistemul de hieroglife egiptean are și simboluri folosite de Cei Dintâi. Se presupune că au un înțeles asemănător.

— Incredibil! strigară două femei în vârstă din rândul al doilea, care începură să șoptească agitate între ele.

Vera își continuă prezentarea, schimbând diapozitivul pe calculator. Pe ecran apăru o imagine nouă: meandra.

— Recunoașteți acest simbol? întrebă Vera.

— Hieroglifa egipteană pentru „templu", strigă din primul rând un tânăr egiptolog rus.

Se prezentase Verei cu câteva minute înainte de prelegere și menționase faptul că tatăl ei îi predase preistoria la Universitatea din Moscova.

— Corect! zâmbi Vera. Mai târziu a devenit litera egipteană „X". Spirala este și simbolul nemuririi, calea către perfecțiune și veșnicie. Toate ideile fundamentale ale orfismului.

— Apropo de orfism, o întrerupse egiptologul, știați că în dialogul cretan nordic acest simbol se pronunță *efrei* sau *orfei,* în funcție de regiune?

Vera tăcu, nesigură pe răspunsul ei. În clipa aceea, era conștientă doar de expresia ei uimită și de tăcerea insuportabilă. Dar nu reușea să spună nimic. Răspunsul era că încă nu descoperise acest lucru, însă îi confirma fiecare cuvânt. Era posibil să fie adevărat? Așadar, se dovedea că ceea ce ea numise simbolul „orfic" – pentru că însoțea mesajele și imaginile orfice – se pronunța de fapt *orfei!* Acesta era un indiciu uriaș! Simbolul care cuprindea ideile orfismului și care urma zeitatea prin lucrările de artă, prin ere și religii, îi purta și numele. Și tocmai într-un dialect egiptean, civilizația care era succesoarea meandriților și pe care Orfeu o reînviase în Tracia – același Orfeu despre care se credea că studiase în Egipt.

		Unul dintre cele mai frecvent folosite motive decorative
	ervei erfei orfei	Templu, altar (Gramatica Copta in dialectul ohairic, 6.3 Vocabular 6)
 h		Hieroglifa egipteană pentru „templu", „adăpost" și „protector". Hieroglifa a fost folosită mai târziu pentru litera „h" (în alfabetul chirilic, aceasta este litera „X", în latină – „H").

— Aveți dreptate… e foarte interesant, spuse ea în sfârșit. Există o asemănare.

Vera derulă imaginile de pe ecran, încercând să își ascundă emoția. Le arătă fotografii cu vasele și cu amfora, dar și potirele cu imaginea cântărețului trac. Pe fiecare

obiect se vedea o fâșie cu un model de meandre neîntrerupte și de cruci. Vera notă datele acelor simboluri.

Urmă tăcerea, întreruptă curând de o întrebare din spatele sălii.

— Dar dacă simbolul despre care vorbiți este cu adevărat asociat cu Orfeu, sugerați că a trăit în mileniul al VI-lea î.Hr.? Toată lumea știe că, dacă a existat, a trăit în secolul al XIII-lea sau al XIV-lea î.Hr.

— Dar dacă toată lumea se înșală? Dacă repetăm aceeași greșeală la nesfârșit? Nu există nicio dovadă hotărâtoare cum că Orfeu a trăit exact în acea perioadă.[50] Oamenii au capacitatea extraordinară de a crede ceea ce vor. De exemplu, orașul legendar Troia. În fiecare an, mii și mii de turiști vizitează satul unde se presupune că există ruinele Troiei. Dar nici măcar o singură piatră nu oferă dovezi de nestrămutat că așa este.

— Deci considerați că dogmele orfismului sunt mai vechi de 7000 de ani? punctă jurnalistul, evident impresionat.

— E posibil… doar examinați pictogramele rămase de la meandriți.

— De ce credeți că a dispărut această civilizație antică? întrebă el curios.

— Există mai multe ipoteze: dezastre naturale, Potopul cel Mare, hoardele invadatoare ale barbarilor sau ale indoeuropenilor, motive religioase, cataclisme… Dar adevărul este că pur și simplu nu știm. Locuitorii preistorici ai Traciei și-au luat bunurile cele mai de preț – cunoștințele – și s-au împrăștiat în direcții diferite. Unii dintre ei au rămas, fără îndoială… ascunși, zise Vera ezitând un moment, apoi spuse: Poate că aceasta este legătura. Dacă Orfeu a trăit, într-adevăr, în secolul al XIV-lea î.Hr., există multe dovezi care sugerează că el este cel care a reînviat credințele orfice ale oamenilor care au trăit cu câteva milenii înaintea lui. Și aceasta era piatra de hotar a învățăturilor, a cunoștințelor, a religiilor și a filosofiilor care există și în prezent. Totuși, cum este posibil ca o singură persoană să afle toate acestea? Mileniul precedent fusese un vid de cunoștințe, la fel de gol precum pământul însuși. Cred că aceasta e o întrebare importantă. Unii savanți susțin că el e cel care a dat sistemele de scriere tracilor și grecilor. Alții afirmă că a studiat în Egipt cu Moise și apoi a transmis înțelepciunea tracilor, așa cum a făcut Moise cu iudeii. Dar acest lucru dă naștere unei alte întrebări: de unde aveau egiptenii dintr-odată aceste cunoștințe?

— Niciun savant nu e perfect! interveni egiptologul. Dacă nu recunoaștem curajos că există goluri în cunoștințele noastre de istorie, nu avem cum să ne apropiem de trecut.

Exact astfel de cuvinte așteptase Vera să audă.

După prelegere, mulți dintre cei prezenți rămaseră să o felicite pe tânăra arheolog, inclusiv ambasadorul. O lăudă și el pe Vera, deși ceva mai stăpânit, pentru că nu

înțelesese mare lucru.

— Ce anume v-a făcut să alegeți arheologia tracică? o întrebă el pe când plecau.

— Nu a fost prea greu… Toate legendele și poveștile din ținuturile noastre, simbolurile antice și miturile despre Orfeu, Euridice, tânărul zeu Dionis și Regatele de Jos sunt frumoase și te provoacă să gândești. Dar când am încercat să mi le explic, ideile s-au amestecat atât de tare…

Îl mințea. Era mai bine să mintă decât să admită că alegerea ei era o încercare de a scăpa de umbra asupritoare a autorității tatălui ei. O interesase întotdeauna preistoria, dar acesta era teritoriul lui. Așa că trebuia să aleagă un subiect pentru disertația de la masterat dintr-un alt domeniu, oricare altul, atâta vreme cât era suficient de îndepărtat de aria de expertiză a tatălui ei. Vera avea nevoie de propriul ei spațiu, unde să fie suficient de bună încât să depășească fantoma influenței lui. Dar pasiunea pentru preistorie răsuna în permanent în mintea ei, ca vocea unui om care se îneacă în mijlocul furtunii. Gândurile îi fugeau în direcții neașteptate, înapoi către epocile prea puțin înțelese. Cu tema ei actuală, trecutul antic căuta din nou o deschizătură, prin care să se strecoare înapoi în viața ei.

MESAJE NEDESCIFRATE DE LA CEI ASCUNȘI

Pagina 431 *începea prin cuvintele unui arheolog bulgar renumit, profesorul Nicolai Oveharov: „Ce este cel mai remarcabil la ambele descoperiri (de la Perperikon[51]) este că sunt rămășițele unui sistem de scriere al unei civilizații acum dispărute. Marea cultură cretană miceniană (care a apărut în mileniul al III-lea î.Hr.) a fost descoperită de arheologul eminent Arthur Evans, care a condus primele mari excavări în orașul Creta… Linear A este încă nedescifrat și poate fi citit doar fonetic. A fost asociat cu un cult și creat pentru a fi citit doar de anumiți oameni”.*

Din *Perperikon: Civilizația oamenilor pietrei,* p. 98–99

„Acest alfabet (descoperit la Pliska pe tăblițe de piatră de origine necunoscută) era foarte complex, dar totuși folosit. Are multe forme asemănătoare care abia se mai disting. Trebuie citit cu mare atenție.”

Din *Alfabetul de la Pliska, chirilic și glagolitic,* de Prof. V. Yonchev

După ce oaspeții părăsiseră centrul cultural, în vechea clădire moscovită domnea din nou o liniște absolută. Zgomotul înfundat al mașinilor de pe bulevard înlocuia zumzetul de voci omenești.

Centrul cultural era situat într-o casă mare cu două etaje, veche de peste o sută de ani, cu o arhitectură fantezistă care amintea de un castel. Tavanele ei înalte erau elaborat ornamentate cu scene biblice, iar într-una dintre camerele de la primul etaj se afla atârnată o sculptură elegantă în lemn. Directoarea o rugă pe Vera să aștepte, ca să poată pleca împreună. Vera profită de ocazie ca să fotografieze frescele și sculpturile în lemn, care aveau să existe în curând numai pe film. Se zvonea că centrul fusese vândut unui antreprenor rus, care se grăbea să îl demoleze și să construiască în locul lui un centru comercial.

Vera urcă scările și porni pe coridor. Cu fiecare pas, lumina devenea tot mai difuză, iar podeaua din lemn de esență tare scârțâia puternic, ca și cum clădirea în sine gemea. La capătul holului ajunse în dreptul unei uși ușor întredeschise. O fâșie subțire de lumină ieșea prin crăpătură, singura sursă de lumină de pe coridor.

Vera întinse mâna și deschise ușa cu grijă, neștiind ce putea să găsească acolo. Primul lucru pe care îl văzu fu un birou uriaș de lemn, cu laturile decorate cu niște capete de lei extraordinar sculptate, care străjuiau sertarele mici, ideale pentru păstrarea secretelor. Pe lângă birou și o bibliotecă asemănătoare, nu mai era nimic în cameră care să îi atragă privirea.

Vera se îndreptă spre rafturile cu cărți. Milioanele de cuvinte tipărite, încredințate veșniciei pe paginile albe ale cărților, îi atrăgeau atenția ca un magnet. Scană mecanic cu privirea titlurile și autorii. Observă o carte albă despre litere. Întreaga coperta era acoperită cu simboluri din alfabetul chirilic și din cel glagolitic[52].

Deschise ușițele de sticlă și scoase cartea. Dând paginile cu nerăbdare, ochii îi căzură asupra unui simbol uitat. I se tăie respirația, iar inima începu să îi bată cu putere. Era o cruce – o altă cruce echilaterală. Dar în această carte apărea un „A”, prima literă a alfabetului glagolitic. Vera se simți supărată pe ea însăși pentru că nu făcuse legătura mai devreme – și îi părea rău fiindcă sărise peste cursul de epigrafie despre alfabetul bulgar din Antichitate și sistemele de scriere, pe care le crezuse prea plictisitoare și banale la vremea aceea. Mersese în schimb cu tatăl ei la excavările de la Nesebar[53]. El aranjase ca ea să ia notă de trecere la sfârșitul semestrului.

Paginile lucioase ale cărții conțineau fotografii și ilustrații ale literelor din bulgara veche și inscripții descoperite în orașele medievale Pliska și Preslav[54]. Autorul nota în mod repetat că aceste simboluri, cioplite în lespezi de piatră, nu fuseseră încă datate și nici nu se știa cine le scrisese. Majoritatea inscripțiilor erau nedescifrate. Unele conțineau elemente chirilice și glagolitice, în timp ce altele semănau cu simbolurile folosite de meandriți. Erau, de asemenea, fotografii cu numeroase columne de piatră, tăblițe și amulete decorate în întregime în acest limbaj simbolic fără nume.

„Poate că unii dintre Cei Dintâi s-au refugiat spre mare", se gândi Vera. Tracilor le era teamă de mare, dar poate că celor dinaintea lor nu le era. În clipa următoare se decise că trebuia să fie totul doar în imaginația ei. Poate că ajunsese în punctul acela inevitabil în care descoperitorul devine obsedat de propriile fantezii și începe să inventeze lucruri doar ca să își demonstreze teoria. Căutarea ei maniacă și interpretarea indiciilor despre o civilizație de mult dispărută puteau fi un simptom al acestei boli grave de care sufereau sute de cercetători. Dorința de a găsi un răspuns devine în cele din urmă atât de copleșitoare, încât anesteziază toate rămășițele gândirii raționale. Ajungi în stadiul în care găsești dovezi oriunde te uiți. Chiar și cei mai mari învățați cad pradă acestui fenomen – iar istoria le repetă amăgirile până când acestea se strecoară în cărți sub formă de adevăr.

Vera cunoștea bine simptomele. Tânăr fiind, tatăl ei păruse întotdeauna afectat de această boală – asta până când, într-o zi, o febră îl cuprinsese pe dinăuntru și devenise un profesor precaut, care avea mai multă încredere în cărți decât în artefacte sau în vederea proprie. Vera își promisese ei înșiși să se oprească de îndată ce avea să simtă primele simptome. Bănuise că avea să îi fie ușor – dacă cel puțin era necesar.

Paginile cărții șopteau isteric sub degetele ei. Simbolurile misterioase fără nume alergau pe pagini ca și cum fuseseră animate de un artist strălucit.

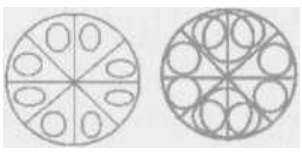
„Dar simbolurile astea sunt adevărate! Nu le inventez eu! Iar coincidențele sunt tangibile. Oricine le-ar putea vedea dacă ar ști ce să caute", își spuse ea, încercând să își adune gândurile.

Aceste „cunoștințe necesare" reprezentau exact elementul care construia legăturile. Conduceau către adevăr prin recunoașterea indiciilor – altfel, așterneau drumul iluziilor. La sfârșitul secolului I, Sfântul Ioan scrisese *Apocalipsa* și de atunci mii de credincioși și de savanți încercau să înțeleagă mesajul martirului exilat, textul ascuns în text. Majoritatea vedeau scrierile lui ca pe un cifru complex pentru Apocalipsă, reîntoarcerea lui Hristos și planul genial al lui Dumnezeu de răzbunare împotriva Răului. Căutau mesaje secrete codificate în spatele literelor și al cuvintelor. Câțiva considerau *Apocalipsa* doar baliverne, invențiile unui bătrân disperat care căuta să se răzbune pe Roma și care a pedepsit-o astfel cu singura lui armă – cuvintele. În ciuda faptului că nici măcar una dintre profețiile lui nu se adeverise, oamenii continuau să studieze paginile acelea pentru a descoperi adevăruri ascunse. Într-adevăr, dorința umană de a scoate la lumină mesaje secrete și de a redescoperi lumea iar și iar era nesățioasă.

Vera prefera să creadă că nu era chestiune care să o intereseze pe ea.

Ținând cartea în mâini, se așeză într-un fotoliu din bibliotecă. Nu se putea abține să nu răsfoiască paginile cărții – era ca vrăjită.

Ajunse la pagina 35, pe care se vedea Figura-Modul. Această creație minunată a lui Constantin Filosoful[55] o interesase întotdeauna – totuși, această invenție istorică era aproape ignorată de savanții contemporani. Figura consta într-un cerc împărțit simetric de opt raze care porneau din centru. Cele opt triunghiuri formate în acest fel aveau la rândul lor în centru opt cercuri.

— Opt, opt, opt… șopti Vera.

Își aminti apoi că acest Constantin Filosoful își bazase alfabetul glagolitic pe Figura-Modul, fiecare simbol fiind o parte din întreg. Prima literă, „A", era crucea echilaterală de la centru. La început a fost Cuvântul. Alfabetul bulgarilor antici începea cu același „Cuvânt", însă cum putea fi posibil, având în vedere că scrierea lor fusese inventată înainte de convertirea lor la creștinism?

Ceea ce Vera văzu când ajunse la pagina 40 o făcu să realizeze că, în sfârșit, găsise indiciul căutat.

— În sfârșit! șopti ea, trecându-și degetele peste imaginile roșii.

Primul din cele două simboluri de pe pagină semăna cu numeralul „1”, iar celălalt era imaginea lui în oglindă. Aceasta era prima dată când Vera vedea un semn similar cu cele cioplite pe pieptul figurinelor de lut de la Gradeshnitsa, simbolul de care pomenise în prelegerea sa. Deși nu era sigură de sensul acestui semn, presupuse că însemna ceva asemănător cu „organul sufletului” sau „aripile sufletului”.

Vera privi nota explicativă de sub figura simetrică, care spunea: „Rune cioplite în piatră la Pliska”.

Simți cum i se strânge un laț în jurul gâtului și sări de pe scaun. Trebuia să existe o altă carte despre litere, ceva mai detaliată, fiindcă aceasta doar făcea aluzie la un răspuns.

La capătul raftului văzu o carte mai mare, cu Figura-Modul pe copertă. Se numea *Alfabetul Pliska, chirilic* și *glagolitic,* de prof. Vasil Yonchev, unul dintre cei mai cunoscuți cercetători ai sistemelor de scris bulgare din Antichitate. Vera apucă tomul și îl răsfoi febril. La pagina 17, găsi ceea ce avea nevoie: „Principalele litere ale primului alfabet Pliska și sunetele lor”.

Aici apăreau din nou cele două simboluri, unul lângă altul. Autorul scria că erau litere bulgare antice – „la” și „ra”. Aproape că era prea grozav ca să fie adevărat – nu numai că semănau cu cele două simboluri de pe pieptul figurinelor, dar erau și puse alături în carte, exact în același fel. Dar oare ce însemna asta?

În timp ce citea, Vera își spunea întruna că, dacă putea urmări metamorfozele acestor simboluri simple, putea găsi drumul înapoi către Cei Dintâi, către meandriți.

Cele două rune în oglindă, unite într-un V, se găseau nu numai pe figurinele de lut, ci pe tot ce trebuia păstrat. Vera simțea că dăduse peste un labirint de înțelesuri, a cărui singură ieșire era răspunsul însuși. Era posibil ca alfabetul bulgar antic să aibă legătură cu simbolurile eneolitice ale meandriților? Savanții tot nu știau cine crease alfabetul; știau doar că era foarte complex, bine gândit și antic.

Vera continuă să citească pagina 17:

> *Al cui era alfabetul acesta? Cei care l-au creat trebuie să fi avut un stat și un guvern puternic ca să poată crea un alfabet și să introducă știința de carte. Este evident că nu a fost folosit ca bază directă pentru alfabetul grec, dar, la fel ca cel glagolitic, bazat pe alfabetul Pliska, începe cu o cruce grecească echilaterală. Iar asta înseamnă că alfabetul a fost creat pentru un popor creștin sau convertit.*
>
> Din *Alfabetul Pliska, chirilic și glagolitic,* de Prof. Vasil Yanchev

„Dar, din câte știm noi, acest alfabet precede convertirea la creștinism a bulgarilor”, medită Vera. Și apoi, nu era „crucea grecească echilaterală” – sau „Gammadion” – o copie perfectă a crucii găsite cu 4000 de ani mai înainte în Cultura de la Gradeshnitsa?

Majoritatea oamenilor obișnuiesc să gândească mult prea liniar, crezând că lucrurile mai puțin cunoscute au fost împrumutate din surse mai cunoscute, mai familiare. Pare absurd să pretinzi contrariul. E mult mai simplu să spui că litera „A” din alfabetul bulgar antic a fost inspirată de crucea grecească sub influența creștinismului decât să sugerezi că o civilizație antică dispărută a lăsat moștenire generațiilor viitoare simbolurile ei și mesajele ascunse în acestea.

Autorul nota că una dintre principalele litere găsite pe dalele de piatră din capitala Bulgariei antice, Pliska, era citită „Ra” sau „Re” atunci când un triunghi mic era adăugat deasupra ei, în partea dreaptă.

Era posibil ca simbolul desenat aproape de inima figurinelor de lut să însemne „Re” sau „Ra”? În Egipt, Re era „numele adevărat al Zeului Creator” și „Zeul mai mare decât toți Zeii”. Se credea chiar că *religie* provine din această rădăcină. Astăzi însă, zeul era mai bine cunoscut drept „Ra”.[56]

— Veniți? strigă insistent o voce de femeie de la parter. Mașina trebuie să plece!

Vocea smulse sufletul Verei din sfera atemporală, târându-l cu o bufnitură dureroasă pe podelele ce scârțâiau. Nu își putea lua ochii de la carte. Găsise răspunsul care îi scăpase atâția ani. Descoperirea era întotdeauna ceva magic, de o sută de ori mai puternică decât însuși instinctul de supraviețuire.

— Ce căutați?

Vera ridică ochii. Era directoarea, cu părul mai înfoiat ca niciodată. Dar fața îi era calmă, chiar obosită.

— Nu prea știu, răspunse Vera.

Nu avea tăria de a găsi un răspuns mai plauzibil.

— Aveți strălucirea aceea a descoperirii!

— Sunt doar curioasă…

— Curiozitatea înseamnă că sunteți în căutarea unui lucru.

Directoarea intră în cameră și se așeză lângă ea. Se uită peste ochelari și zâmbi. Vera era copleșită de dorința de a-i împărtăși femeii descoperirea sa.

— Acum două săptămâni știam, chiar știam. Însă simbolurile și indiciile accidentale au început să mă ducă într-o direcție neașteptată. Sunt indicii peste tot. Mă simt ca cineva…

— …care caută un fulg într-o furtună. Știu…

Vera se uită uimită la directoare și adăugă:

— La început, toate indiciile arătau calea metamorfozelor simbolurilor, însă acum lucrurile o iau în atât de multe direcții, încât toată logica e dată peste cap.

— Poate fiindcă nu există o logică. Cu toate astea, există o cale spre fiecare adevăr. Unele adevăruri sunt atât de vechi și de amestecate cu însăși ființa noastră, încât sunt de nedescoperit.

Vera avu o ezitare, apoi întrebă:

— Pot să iau cartea aceasta?

— Nu îmi trebuie absolut deloc. Directoarea se ridică și privi biblioteca, adăugând în cele din urmă tulburată: Doar să umpleți golul cu altceva. Spațiile goale mă deranjează.

Apoi merseră împreună pe coridorul întunecat până la mașina care le aștepta.

ÎNAINTE SĂ TE RĂTĂCEȘTI

> ***Pagina 432*** *începea cu o poveste care se termina cu acest citat:*
> „Frumoasa și Bestia *este o poveste care, asemenea unei flori sălbatice, a apărut atât de brusc, încât a stârnit o senzație de uimire pe care nu o observasem până în acel moment. Impresia de mister inerent într-o astfel de poveste este o aplicare universală nu doar a unuia dintre cele mai importante mituri istorice, dar și a ritualurilor în care este exprimat mitul sau din care ar putea fi extras. Tipul de ritual și de mit care reprezintă într-o manieră potrivită această experiență psihologică este foarte bine exprimat în religia greco-romană a lui Dionis și în religia lui Orfeu, care i-a urmat. Ambele religii proclamă iluminarea rituală cunoscută drept «mistere»”.*
>
> Din *Orfeu și Fiul Omului* în *Simbolurile în artă* de Carl Jung, 1964, p. 134

Absorbită de propriile mișcări și de gândul la felul în care părea din afară, Vera o urmă tăcută pe amfitrioana restaurantului. Când trecu pe sub arcada înaltă, se simți atrasă de muzică și de lumină și uită de sfială. Poate din pricina eleganței exagerate a decorului, a vitraliilor vechi de secole, care păreau că plutesc într-un punct din spațiu, și a strălucirii orbitoare a candelabrelor de cristal, Vera se simțea ca un figurant în scena de bal de pe *Titanicul* scufundat. Sala părea enormă – ca un teren de tenis acoperit cu o cupolă de sticlă – fiind mărginită de tavane înalte, aurite, și decorată cu lambriuri grele ce se revărsau pe pereți. Coloane galbene sclipitoare se înălțau de la podea, iar coroanele lor de ramuri străluceau în mii de luminițe. Piesa centrală a încăperii cu covor roșu era o fântână de marmură.

În celălalt capăt al sălii cânta un grup de muzicanți îmbrăcați în alb, în timp ce ospătarii în alb și negru duceau printre mese tăvi lucitoare cu băuturi și aperitive. Fețele zâmbitoare, așteptând nerăbdătoare distracția serii, ocupaseră deja majoritatea meselor. Mesele, acoperite cu fețe de masă crem, erau încărcate cu mâncare, pahare cu alcool și băuturi răcoritoare. Organizatorii făcuseră tot posibilul să ofere o seară de neuitat pentru deschiderea conferinței.

Vera își făcu loc stânjenită printre grupurile gălăgioase; grația ei obișnuită o părăsise. Părea că se luptă sub greutatea ochilor fixați asupra ei, blestemând veșnica fascinație a oamenilor pentru tot ceea ce era în mișcare. Gesturile ei erau nesigure, ca și cum s-ar fi așteptat în orice clipă ca unul dintre ospătari să o întrebe ce căuta acolo. Deși de obicei nu se deranja să se fardeze, în seara aceea făcuse un efort special. Își aranjase părul cu grijă și își făcuse unghiile, presupunând că majoritatea femeilor aveau să strălucească în onoarea evenimentului. Părul ei lung, platinat, era adunat într-o împletitură elegantă pe ceafă. Purta o rochie simplă, neagră, cu broderii fine pe decolteu, care îi accentuau silueta micuță.

Se opri în mijlocul sălii și privi în jur. Printre oaspeți se numărau profesori celebri de istorie și de arheologie. Văzu și câțiva reprezentanți ai celor mai mari magazine de artă, inclusiv pe directorul adjunct de la Christie's. O invitaseră la un moment dat să lucreze la ei pe post de consultant expert. Deși propunerea lor, atât de atrăgătoare și onorantă, o tentase, o speriase ideea de a-și pierde libertatea pe care o simțea cu ocazia excavărilor prăfuite.

Se uită pe invitația ei – văzând numele tatălui ei scris pe aceasta, se simți din nou cu picioarele pe pământ, amintindu-și că încă nu își câștigase locul în acele cercuri elitiste. Cu toate astea, era singura care știa acest lucru.

Cartonașul sidefiu menționa că locul ei se afla la masa 18. Dintr-odată, muzica veselă se transformă într-un vals delicat.

Vera se îndreptă ceva mai încrezătoare spre locul ei, ghidându-se după cartonașele cu locuri. Mesele erau aranjate ca o tablă de șah, fiecare cu câte zece locuri. Buchete de trandafiri roșii erau așezate pe fiecare masă.

Trei bărbați și o femeie în vârstă erau deja așezați la masa 18. Vera se apropie încet, ca și cum s-ar fi așteptat să se împiedice în orice clipă. Trei dintre colegii de masă stăteau aproape unul de celălalt, adânciți deja într-o conversație. Celălalt bărbat stătea singur în capătul opus, uitându-se în altă parte, ca și când ar fi căutat pe cineva în mulțime. Fața lui era nefiresc de palidă, în contrast cu părul negru și cu barba de o zi. Purta un frac negru și papion.

Vera găsi locul tatălui ei – era exact lângă oaspetele solitar. Pe locul lui nu exista niciun cartonaș cu nume. Vera se așeză cu grijă, apoi își puse pe masă poșeta micuță de seară. Îl auzi pe bărbatul de lângă întorcându-se. Ochii li se întâlniră, dar privirea lui nu părea surprinsă.

— Dumneavoastră! exclamă Vera.

Era necunoscutul cu care vorbise la barul Metropol. Cel care plecase la fel de brusc precum venise.

Avea aceeași expresie distantă, însă o umbră de melancolie i se citea în privirea rece.

— Aseară… ați plecat foarte repede, murmură ea.

— Trebuia să plec.

Bărbatul se întoarse grăbit cu spatele la ea, uitându-se din nou în direcția opusă, la fel ca înainte de a apărea Vera. Ea îi urmări privirea, așteptându-se să descopere ceva interesant. Dar în afară de străini cu ochi strălucitori nu văzu nimic. Își întoarse privirea din nou către bărbat, spre pielea lui palidă. Avea brațele și umerii unui soldat care își supunea trupul unor exerciții zilnice.

— Vin alb sau roșu? repetă ospătarul întrebarea, aplecându-se spre ea cu două sticle în mână.

Vera îl privi zăpăcită.

— Alb, mulțumesc.

Scoase un pachet de țigări, puse una între buze și o aprinse repede. Ochii ei urmăreau fără să vrea mușchii de pe gâtul musculos al bărbatului. Avea părul tuns scurt. Un tatuaj negru, aflat puțin mai jos de linia părului, spre stânga, îi atrase atenția. Semăna cu un șarpe încolăcit pe o meandră, deformat și crestat de parcă ar fi fost făcut de un amator. Ca să se amuze, numără vertexurile. Opt. Un semicerc din opt puncte se afla deasupra lui.

Le mai văzuse și în altă parte.

Pe amuleta orfică – chiar deasupra crucii și a lunii misterioase. Deși amuleta data din Evul Mediu, savanții nu aveau idee ce anume simboliza. Și ea căuta o explicație pentru acest lucru, pe care să o expună în cartea ei. Poate că tatăl ei avea dreptate când spunea că pasiunea pentru descoperiri era contagioasă, începea ca un virus inofensiv, care îți copleșea pe furiș conștiința, până când devenea o adevărată obsesie. Te schimba, te îndruma, te domina și te orbea până când nu mai vedeai decât ceea ce căutai. Obiectul urmărit devenea urmăritorul. Însă tatăl ei nu îi spusese niciodată cum să se vindece.

— Șapte stele? șopti ea.

Necunoscutul se întoarse brusc spre Vera. Ochii lui îi examinau fața, ca și cum ar fi văzut-o acum pentru prima oară. El avea nasul drept, ascuțit. Ochii erau de un cenușiu-gălbui, aproape de culoarea nisipului, și aveau forma unor picături de apă gata să cadă. Genul acela de ochi care nu trădau nimic, însă a căror intensitate te făcea să tremuri din tot trupul. Deși voiai să scapi de ei, le căutai întruna privirea.

— Vă deranjează?

Vocea lui era joasă și răgușită.

— Le-am mai văzut undeva…

— În lumea asta, totul a mai fost văzut.

Verei îi părea rău că deschisese un asemenea subiect cu un străin.

— Îmi cer scuze, șopti ea.

Bărbatul nu răspunse. Se ridică și se îndreptă spre doi ofițeri ruși, care tocmai intraseră în restaurant. Piepturile lor umflate erau decorate cu panglici colorate și cu medalii.

— Cine e bărbatul acela? o întrebă pe Vera un domn în vârstă cu accent german.

Nu îl observase când se așezase lângă ea.

— Nu l-am întrebat, răspunse ea tulburată.

„Le-am mai văzut înainte… dar nu și meandra”, se gândi ea. Apoi se întoarse spre bărbatul în vârstă și se prezentă:

— Vera Kandilova. Arheolog.

Îi întinse mâna bărbatului, ai cărui ochelari groși îi măreau ochii cu totul nefiresc, fără să distorsioneze însă privirea sa blândă. Fruntea acestuia se încreți a neliniște, în timp ce șuvița de păr care îi încercuia capul chel tremură ușor.

— Doctor Franz Werder, spuse el. Sunt istoric la Muzeul Bode din Berlin.

— În ce domeniu sunteți specializat?

— Bizanțul și creștinismul timpuriu. Dar dumneavoastră?

— Mă interesează arheologia tracică și orfismul.

Doctorul nu spuse nimic preț de câteva secunde, apoi exclamă:

— Serios?

În clipa aceea, străinul cu tatuaj se întoarse la masă și se așeză lângă Vera. Ea îi simți mirosul, dar nu se întoarse, dorind să nu-i dea de înțeles că îi simțise prezența.

— Vă este cunoscut subiectul? îl întrebă ea pe istoric.

— Oarecum… Am avut chiar azi o scurtă intersectare cu el.

— Ce vreți să spuneți? Ați văzut ceva la expoziție?

— Se poate spune și așa… Unul dintre cele mai frecvent discutate artefacte cu imaginea lui Orfeu, dar… Nu ar trebui totuși să vorbesc despre asta. De ce vă aflați aici? Pentru excavări sau pentru conferință?

— Pentru conferință. Adun material pentru o carte.

— Ah! exclamă el, aproape cu dezamăgire. Păreți prea tânără și prea frumoasă…

— E ceva în neregulă când femeile tinere și frumoase scriu cărți?

— Nu se întâmplă prea des. Despre ce este vorba?

— Despre o civilizație dispărută și despre o mare păcăleală a Bisericii.

— Cum v-a venit ideea?

— Din mânie, presupun.

— Pardon?

— Pe vremea când studiam arheologia în Bulgaria, mergeam la cursuri care dezbăteau contribuțiile tracice aduse lumii încă din cele mai vechi timpuri. Problema este că noi, bulgarii, știm despre ele, dar restul lumii nu…

— Vă referiți la calculator, la iaurt și la bogomili?

— Mă înțelegeți acum?

— A fost doar o glumă! Știu că l-ați dat lumii și pe Hristo Stoicicov.

Istoricul zâmbi larg, pentru a-i arăta tinerei doamne că glumește.

Vera clătină din cap, ca și cum ar fi vrut să alunge gânduri neplăcute.

— Sute de învățați studiază cele mai vechi urme ale civilizației, descoperite tocmai în Balcani. Cu toate acestea, nu le recunosc oficial vechimea, pentru că asta amenință să zdruncine status-quo-ul și noțiunea acceptată la nivel global despre marile culturi estice și despre triburile barbare, needucate, din Europa Veche. Dar știați că barbarii din Tracia Epocii de Piatră

foloseau un sistem de scriere complex, cu optzeci de simboluri, cu 2 000 de ani înaintea egiptenilor?
— Înțeleg ce spuneți despre dezvoltarea civilizațiilor umane, dar ce legătură are Dumnezeu cu asta?
— Nu mă opun lui Dumnezeu, doar expun un plagiat. Povestea de la baza Noului Testament a fost copiată din cea mai veche poveste cunoscută de omenire – povestea studiată de Orfeu, înțeleptul din Munții Rodopi. Dar nici el nu este cel care a scris-o. Problema este că Biblia nu menționează că evenimentele descrise acolo s-au petrecut cu câteva milenii înainte de Hristos. Și că, de atunci, povestea a fost repetată de mulți Fii ai lui Dumnezeu… Știți ce am citit într-o enciclopedie? Istoricul clătină din cap, așa că ea vorbi mai departe: „Biblia poate fi văzută ca o cronică a istoriei omenirii. Fiind una dintre cele mai vechi cărți ale lumii, ea păstrează înțelepciunea popoarelor din Mesopotamia, Egipt și Grecia. Noul Testament și creștinismul ne leagă de lumea greco-romană și în felul acesta se transformă într-o parte a bazelor civilizației europene moderne”. Nu vedeți? Nu există nici un singur cuvânt despre realizările civilizației tracice, care era cu cel puțin 5000 de ani mai veche. Și nicio vorbă despre marele învățător Orfeu, care a spus povestea Bibliei cu câteva secole înainte ca ea să fie scrisă. Acest gen de lucru mă enervează.
— Nu credeți că exagerați puțin?
— Vedeți ce vreau să spun? Vi se pare că sună absurd. Lucru absolut logic. Noi, bulgarii contemporani, avem o reputație atât de proastă și suntem atât de apatici în privința moștenirii noastre, încât până și noi credem că realizările noastre sunt ridicole.
— Dar, din câte știu, nu există nicio dovadă concretă cum că Orfeu a fost altceva decât un personaj mitologic…
— Desigur, pentru că a fost ucis cu sălbăticie și urmele i-au fost șterse.
— Atunci, cine l-a ucis?
— Preoții lui Dionis, răspunse ea hotărâtă. Religia practicată de Orfeu era diferită de religia maselor de la acea vreme. Se opunea sacrificiilor de sânge, consumului de carne, orgiilor fără sens și beției și predica în schimb cunoștințele, iubirea, știința de carte, credința într-un Dumnezeu unic, nemurirea și aspirația către perfecțiune. Iar influența lui era atât de copleșitoare, încât amenința puterea preoților care conduceau masele cu ritualuri și cu profeții. Așa că l-au sfâșiat în bucăți, la fel cum este ucis Dionis în poveștile lor, ca să demonstreze puterea zeului lor asupra ereticilor. Și ca să distrugă mitul despre el, au spus că l-au ucis femeile. I-au ars cărțile, despre care avem însă dovezi și în ziua de azi. Grecii, care tânjeau

după puterea lui Orfeu, au pus pe hârtie tot felul de zvonuri și de povești despre el din religia populară. Cu toate astea, adevăratele secrete orfice erau păstrate doar pentru cei inițiați pentru mistere. Apoi, apostolii creștini au reciclat poveștile care fuseseră reciclate mai demult despre Orfeu. Și tot așa…

Franz Werder se scărpină la nas nesigur și spuse ezitând:

— Creștinii nu se sfâșie unii pe alții, spre deosebire de traci.

— Serios? Atunci de ce moaștele sfinților sunt dezmembrate și duse în toate colțurile lumii de către adepții lor? Și de ce creștinii consumă pâine și vin ca să mănânce carnea sfâșiată a Fiului lui Dumnezeu, așa cum l-au devorat titanii pe Dionis?

— Aveți grijă cu asemenea subiecte! Sunteți încă tânără, dar într-o zi vă veți da seama… Credința trebuie protejată. Nu trebuie studiată într-un laborator. Ceea ce e important nu e chimia ei, ci puterea ei de a ne salva. De noi înșine. De viață. De a ne duce fără durere spre inevitabil… Asta am învățat eu într-o viață în care am fost atâta timp custode pentru cruci, icoane, fresce și altare.

— Eu, pe de altă parte, am vrut întotdeauna să știu adevărul.

Franz Werder luă o gură de vin și își îndreptă ochelarii.

— Nu e vina dumneavoastră, spuse el. Comunismul e de vină. Se pare că cincizeci de ani e un timp suficient de lung cât să șteargă credința oamenilor în Dumnezeu.

— Comunismul nu are nicio legătură.

Vera zâmbi ambiguu și tăcu. Nu avea niciun motiv să continue o conversație fără rost, care devenea treptat o dispută.

Privirea îi rătăci spre roiul caleidoscopic de oameni din sală. Apoi se întoarse ca să îl vadă cu colțul ochiului pe străinul așezat lângă ea, fără să își arate fățiș curiozitatea. Acesta avea fața înghețată într-o expresie lipsită de emoție, privirea mută în singurătatea ei, îndreptată spre mulțimea fără suflet. Părea să caute ceva invizibil, resemnat însă în fața desfășurării evenimentelor așteptate.

Vera nu se mai putu abține și se întoarse spre el. El îi simți mișcarea. Ochii li se întâlniră. Ai lui erau precum o pereche de cărbuni aprinși, diferiți cu totul de alți ochi, care se contopeau cu entuziasmul serii festive. Erau indiferenți și ignorau tot ce era vizibil și tangibil, pierzându-se în curentul de mișcări și de lumini. Vera nu mai văzuse niciodată irisuri atât de colorate. Trăsăturile lui nu erau perfecte, însă ceva la fața lui palidă o atrăgea inexplicabil.

Oamenii care stăteau la masa ei începură să se miște, formând perechi și îndreptându-se spre ringul de dans. Abia atunci începu Vera să asculte muzica. Muzicanții interpretau valsul grațios din *Lacul lebedelor* de Ceaikovski. Se simți jenată, simțind că domnul mai în vârstă avea să o invite la dans. Se decise că aceea era singura ei șansă, așa că, deși nu făcuse niciodată un astfel de lucru, se întoarse spre bărbatul necunoscut și îl întrebă:

— Dansați?

— Nu.

— Deci refuzați să mă însoțiți pe ringul de dans?

— Nu dansez, repetă bărbatul, aruncându-i o privire rece.

Însă după o clipă, Verei i se păru că bărbatul era pe cale să îi zâmbească. Așa că insistă:

— Dacă sunteți de acord doar de data asta, voi fi singura persoană care va ști.

El se ridică și îi oferi mâna. O conduse direct spre valurile de cupluri care dansau. Vera nu vedea decât spatele și capul străinului, fiindcă era foarte înalt și lat în umeri. Când ajunseră în mulțimea de trupuri unduitoare, se opri și îi luă mâna într-a lui. Fără să vorbească, se alăturară mării de dansatori. Era ca și cum ar fi știut pașii, deși nu dansase niciodată până atunci. Vera îi simțea respirația, în timp ce trupul lui nefamiliar o neliniștea atât de mult, încât pierdea din vedere muzica, simțindu-se dezorientată în spațiu și timp. În clipa în care simți un fel de electricitate slabă pe pielea lui, decise că era doar o impresie a ei.

O cuprinseră imediat gânduri îngrijorătoare. Îi părea rău că îl invitase.

— Nu știu cum vă numiți, spuse ea încet.

— Ariman[57].

Vera nu își putu reține un zâmbet și exclamă:

— Cum Dumnezeu ați primit un asemenea nume?

Bărbatul nu păru să o audă. Nici măcar nu se sinchisi să se uite la ea. Continuă să se miște în ritmul general, ca și cum ar fi făcut ceva complet nefiresc pentru el. Ca un om pierdut, ochii lui se uitau spre șuvoiul neîndemânatic de dansatori care râdeau și vorbeau. Singurul semn că era real – și nu o imagine neîntrupată – venea din mișcarea mușchilor lui, pe care Vera îi simțea cu degetele pe umărul lui.

Muzica se opri pentru scurt timp, în așteptarea unei melodii noi. Mulțimea îngheță și începu să se împrăștie. Bărbatul îi dădu drumul la fel de brusc precum o luase de mână ceva mai devreme. Se îndreptă apoi spre ieșire fără să spună o vorbă.

Vera rămase în locul în care o lăsase, privind silueta care se îndepărta, de parcă s-ar fi așteptat să se întoarcă. Dar el nu se întoarse.

Pur și simplu dispăru în mulțime.

Dezamăgită, Vera se întoarse la masă, uitându-se cu nerăbdare spre ușile larg deschise ale restaurantului. Un pahar cu vin roșu rubiniu strălucea pe locul gol din dreapta ei. Era nervoasă pentru că ospătarii nu îl luaseră de acolo, ca și cum ar fi știut că cel căruia îi aparținea paharul urma să revină. Nu îi învinovățea – era vina ei că își permisese să abordeze un necunoscut care nici nu se uitase la ea. Nici măcar nu aflase cine era. Îi știa doar numele – Ariman. Ce fel de nume era ăsta?

Nici nu avea importanță.

Vera se întoarse către doctorul Franz Werder, care vorbea emoționat despre viitoarea expoziție cu vecinul de masă. Ea simți că nu se mai putea aduna ca să schițeze un zâmbet sau ca să se alăture conversației, care nici nu o interesa. Poate că în acel moment chiar s-ar fi ridicat și ar fi plecat dacă nu l-ar fi auzit pe istoric șoptind ceva despre amuleta orfică – una dintre cele mai controversate dovezi ale transformării.

GEMENII

Pagina 434 *începea cu o povestire despre zămislirea imaculată de către Elisabeta a fiului ei, Ioan Botezătorul: „Când îl lăudă pe Dumnezeu pentru că îi dăruise un fiu, Elisabeta spuse: «Atât de multe a făcut Dumnezeu pentru mine în zilele acelea când a privit cu blândețe asupra mea, îndepărtând disprețul oamenilor». În a șasea lună de după aceste eveniment, același Arhanghel Gavriil care venise la Elisabeta a fost trimis de Dumnezeu în Nazaret, ca să îi spună Mariei Fecioara că avea să fie mama Mântuitorului Iisus Hristos. Sfânta Fecioară a întrebat: «Cum se poate una ca asta, căci niciun bărbat nu m-a atins!» Mesagerul ceresc i-a răspuns: «Sfântul Duh se va coborî asupra ta, iar puterea celui Prea Înalt te va umbri. De aceea cel sfânt care se va naște se va numi Fiul lui Dumnezeu. Și iată, chiar și ruda ta Elisabeta a zămislit un fiu la bătrânețe; iar aceea care era stearpă este acum în luna a șasea»”.*

Din *Viețile sfinților,* Synodal Publishers, Sofia, 1991, editat de Parthenii, episcop de Leucius și arhiepiscop, Dr. Atanasii (Bonchev)

Scuzându-se față de ceilalți oaspeți, Vera își luă poșeta de pe masă și se îndreptă spre ieșire. În fața hotelului așteptau câteva taxiuri. Era prima dată când vedea un taxi adevărat în oraș – o metropolă ciudată, mitologică, revărsându-se de emoții universale, de istorie și de doruri ascunse.

Bulevardele erau luminate într-un galben șters de către felinarele ce străluceau ca mii de luni portocalii în noaptea senină. Nu erau oameni, ci doar câteva mașini care goneau pe asfaltul umed, lucios.

Lăsându-se pe spate pe bancheta taxiului, Vera se grăbi să-și scoată din poșetă caietelul, sperând că acesta putea să îi schimbe starea. Îl deschise la ultima pagină, care conținea simbolurile pe care le văzuse în ziua aceea. Le examină cu atenție, unul câte unul. Se concentră asupra ultimelor două – cârligele în oglindă. Așezate unul lângă celălalt, acestea formau o pereche ce reprezenta cel mai frecvent utilizat simbol în Cultura antică de la Gradeshnitsa. De obicei, erau desenate astfel:

Chiar și prima dată când le văzuse – pe pieptul figurinelor umane ritualice –, își dăduse seama că simbolul nu era întâmplător. Meandriții îl folosiseră și ei pe vasele de ceramică ce conțineau lucruri prețioase, precum și pe tăblițele pictografice și pe altare. Părea să simbolizeze un protector sau o legătură cu Dumnezeu și cu eternitatea. Oricare ar fi fost sensul, era cu siguranță important, fiindcă simbolul se afla pe pieptul figurinelor. Lângă inimă.

Descifrarea acestui simbol putea să dezvăluie încrengătura de secrete încifrate în hieroglifele antice. Cu toate acestea, semnul nu avea un analog în niciunul dintre sistemele de scriere ulterioare – sau, cel puțin, Vera nu văzuse niciodată până atunci ceva care să fie chiar și o paralelă îndepărtată.

Așa că, atunci când dăduse peste imaginea în oglindă a literelor bulgare aflate una lângă cealaltă, abia își mai putu stăpâni bucuria. „Mai multe indicii”, se gândi ea înfiorându-se.

Poate că simbolurile al căror înțeles îl căutase în civilizațiile din Egipt și din Creta fuseseră păstrate într-o formă schimbată în Bulgaria – la un loc cu mesajul lor străvechi.

Simbolurile care constituiau perechea simetrică se numeau *La* și *Re,* însă aceste silabe nu aveau niciun sens pentru oamenii contemporani. Ca să le înțeleagă, Vera trebuia să urmărească metamorfozele lor până la începuturi. Pornind de la sensul lor actual, trebuia să se întoarcă în timp.

Primul lucru care îi veni în minte fu semnificația notelor muzicale *la* și *re* din mitologia greacă. Cele șapte note corespundeau celor șapte planete cunoscute de către cei din Antichitate. *La* era simbolul Lunii, iar *Re* simboliza planeta Marte. „Poate că simbolurile reprezintă femeia și bărbatul", medită Vera.

Gândurile ei se învârteau frenetic, încercând să găsească răspunsurile îngropate în aceste simboluri. Dar nu simțea nevoia să fugă, pentru că – spre deosebire de oameni – simbolurile nu îi puteau face rău.

„La și *Re,* Luna și Marte", își șopti ea. Însă Planeta Roșie nu avea nicio însemnătate în religia preistorică bazată pe venerarea Soarelui. Unul dintre semne trebuia să aibă legătură cu discul de foc de pe cer.

Vera coborî din taxi în fața hotelului și urmări apoi mașina dispărând în ceață. Tocurile ei înalte ciocăneau ritmic pe asfalt, în timp ce trecea pe lângă gardian și se îndrepta spre intrarea de sticlă. Înainte de a intra, percepu o greutate în piept și o întunecime pe care o simțea dizolvându-i-se în vene. La fel se simțise în prima noapte pe care o petrecuse în camera de hotel. Încercă să nu dea prea mare atenție senzației. Urcă în lift și își sprijini capul de peretele lustruit.

Dintr-odată, își dădu seama. Își aminti unde mai văzuse cele două silabe. O fericire sublimă o cuprinse – era beția inimitabilă a descoperirii: tot ce e tangibil și trecător se descompune în veșnicie, iar simțurile, foamea, sănătatea, aerul și dorința își pierd înțelesul.

Vera descuie nerăbdătoare ușa fragilă și deschise imediat valiza în mijlocul camerei. Scotoci printre haine și scoase un volum gros, numit *Religia Egiptului Antic,* scris de profesorul Teodor Lekov. Deschise la „Glosarul terminologiei" de la sfârșitul cărții, ca să caute sensul lui *Re.*

Re: prima divinitate egipteană, Zeul Creator și personificarea Soarelui. Numele lui înseamnă „Cel Exaltat". Pe lângă referirea la zeitate, același cuvânt mai este folosit în limba egipteană pentru a semnifica „Soare", „zi" și „lumină"... Cultul lui Re a câștigat popularitate în timpul regatului antic (în timpul Dinastiei a patra și după aceasta), când regii au adoptat titlul de „Fiul lui Re"... Rolul lui Re ca zeitate supremă a fost păstrat în toate epocile istoriei egiptene...

Rotițele minții ei se puseră în mișcare atât de rapid, încât zgomotul lor izgoni tăcerea. Noul puzzle al gândurilor ei, proaspăt asamblat, începu să se spargă, până când aceeași mână invizibilă care îi arătase semnele pe parcursul întregii zile reapăru ca să le pună în ordine. Silabele suspendate în gol începură să capete un sens – dar ca să le descifreze pe deplin, Vera trebuia să fie și mai înverșunată în cercetarea ei.

Poate că semnul „Re", care se păstrase în Bulgaria, simboliza tot Zeul Creator. Acesta nu era un lucru tocmai deplasat; timp de mii de ani, prototracii, mai târziu adepți ai lui Orfeu, au crezut că soarele era creatorul. Mai mult, egiptenii scriau cuvântul pentru „zeu" ca o hieroglifă ce semăna cu simbolul slav „La" – imaginea în oglindă a lui „Re", care însemna și „putere". Luate împreună, cele două semne exprimau puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu.

Dar de unde apăruse pronunția „La" în bulgara veche pentru imaginea în oglindă a lui „Re"? Vera știa că somnul ieșea din discuție până când nu găsea o teorie satisfăcătoare. Aruncă pe pat cartea și începu să se plimbe prin cameră agitată. Gândurile îi rătăceau febril prin haosul de simboluri și de cuvinte. Știa că la sfârșit avea să descopere ceva foarte simplu. Felul în care diversele civilizații codificau ideile în simboluri nu era complex. Majoritatea simbolurilor nu erau menite să ascundă ceva de cineva. Dimpotrivă, când popoarele din Antichitate alegeau pictograme, căutau cea mai clară exprimare posibilă. Totuși, așa cum spunea tatăl ei mereu, ca să ghicești astăzi înțelesul hieroglifelor, trebuia să te gândești la creatorii lor. Iar acest lucru era foarte dificil pentru omul modern, care este atât de diferit și iremediabil îndepărtat de Cei Dintâi.

Nota „la" simboliza Luna în multe mitologii străvechi. Vera se gândi că acesta era un bun punct de plecare. Pentru antici, luna era „Soarele Nopții".

— Asta e! șopti ea, pocnind din degete. Soarele Nopții! Imaginea în oglindă a lui *Ra* – sau *Re*

geamănul lui nocturn!

Ideea aceasta era foarte răspândită în cultele solare. În orfism, de exemplu, adepții credeau că Zeul Soare avea un geamăn care îi ținea locul pe timpul nopții – focul. În cultul dionisiac, simbolul lui era Luna. Cele mai recente nume ale gemenilor, păstrate până în ziua de azi, erau Apolo și Dionis. Putem doar ghici care erau numele lor originale.

Vera se așeză la biroul vechi și aprinse o țigară. Mulțumită de explicație, o puse pe hârtie.

Ideea de gemeni se păstrase cel mai mult în orfism și în religia Egiptului Antic[58]. Zeul luminii și geamănul său întunecat întruchipau cel mai probabil unitatea divină și atotputernicia. Ideea că umbrele aveau viață se găsea și în astfel de sisteme de valori. În plus, oglinda era un simbol-cheie atât în misterele orfice, cât și în cele dionisiace. Imaginea în oglindă a zeității tracice din Antichitate îi amăgea pe învățații delfici în asemenea măsură, încât – pentru o lungă perioadă de timp – nu se putuse face diferența între zeul adevărat și dublura sa. Cu toate acestea, cei din Delphi tânjeau după puterea pe care zeul solar o dădea adepților săi. Pentru că nu puteau distinge între zeul luminii și zeul întunericului, ei au introdus un sistem strict de venerare a zeului întunecat Dionis timp de șase luni și a zeului luminii, Apolo, timp de alte șase luni[59].

Geamănul explica totul. Tot din acest motiv, perechea de rune era o imagine în oglindă.

Dar murind deodată
Cel ce-ngrijea negoțul meu pe mare,
Uriașa grijă ce-mi lăsă pe seamă
Mă smulse-mbrățișărilor soției.
Doar șase luni de când lipseam s-au scurs,
Și ea – răpusă-aproape de pedeapsa
Ce dulce încearcă-n viață pe femei –
Se pregăti de drum să mă urmeze,
Și-n scurtă vreme îmi sosi cu bine.
N-avu s-aștepte mult până s-ajungă
Prea dăruita mamă-a doi flăcăi
Frumoși și-atât de-asemeni între-olaltă
Că nu-i deosebeai decât prin nume.[60]

Citatul din Shakespeare despre Antipholus și Dromio îi apăru nechemat în minte Verei, urmat de amintirea unei icoane pe care o văzuse în ziua aceea în Muzeul Pușkin. Imaginea Madonei care ținea în brațe doi bebeluși blonzi, gemeni absolut identici, era așezată la vedere pe un perete. Vera fusese atât de surprinsă, încât notase numele icoanei: „Madona cu Iisus și Ioan Botezătorul”.

Vera porni dușul și așteptă ca apa caldă să ajungă la etajul de sus al hotelului. Își aminti conversația cu Kiril de la castelul Jacques. Atunci, deși știuse datele de bază, nu reușise să pună cap la cap sensurile la fel de clar ca astăzi.

— Așadar, încerci să demonstrezi că, practic, creștinismul este doar ultimul dintr-un șir lung de metamorfoze? o întrebase Kiril. Dar Hristos nu are un frate geamăn!

— Ba da, are! Însă creștinul modern, care nu știe decât despre ouăle de Paște și de cadourile de Crăciun, nu îl cunoaște prea bine. Sfântul Ioan Botezătorul este considerat geamănul teoretic al lui Iisus. A fost conceput supranatural, fiind la fel ca Fecioara Maria și Iisus: imaculat. Și nu e o întâmplare că Ioan Botezătorul s-a născut exact cu șase luni înainte de geamănul său[61] – pe 14 iunie, în timpul solstițiului de vară. Cu fix șase luni înainte de Crăciun și de solstițiul de iarnă.

Madona cu Pruncul Iisus și Sfântul Ioan Botezătorul, de Rafael

— Nu am auzit niciodată ca Iisus să fi avut un geamăn.

— Pune o oarecare problemă pentru reinterpretarea creștină a poveștii. Biserica a încercat să șteargă acest detaliu de atâta timp, încât oamenii au uitat de el. Însuși Leonardo da Vinci a fost condamnat că îi înfățișase pe Iisus și pe Ioan drept gemeni.

Vera intră la duș; apa caldă îi mângâia pielea și îi revigora simțurile. Ieși și se înfășură într-un halat alb. Camera de hotel se umplu de un abur dens.

Rămase în fața oglinzii de deasupra chiuvetei, privind-și propria imagine înotând printre fantomele și viziunile ultimelor milenii. Era ca și cum cineva tocmai stinsese lumina. Își studie fața de parcă ar fi uitat-o. Avea trăsături frumoase, pielea netedă, presărată cu pistrui deschiși la culoare, păr platinat drept și ochi cenușii și obosiți – era întotdeauna singură în imagine.

Stinse lumina și merse la fereastră. În timp ce imaginea incoloră de pe sticlă se topea în adâncul nopții, îi apăru deodată sensul celuilalt simbol. Pe pieptul figurinelor de lut, perechea simetrică de semne, legată jos cu o linie, se combina deseori într-un singur simbol, ce aducea cu semnul egiptean *Ka.* Hieroglifa semăna cu două mâini ridicate într-o rugăciune, conectate la bază printr-o linie orizontală. Dicționarul de terminologie egipteană spunea că putea fi tradusă prin „dublu”, „spirit” sau „putere”, dar că era mai ales asociată cu energia Creatorului, care se scurge din El către toată creația sa și care servește ca un numitor comun pentru toate generațiile din momentul Creației.

Tocmai *Ka* unea cele două simboluri *Re* sau *Ra* (Soarele) și *La* (Soarele Nopții) pe pieptul figurinelor ritualice – exact acolo unde se afla organul ce găzduia sufletul, conform meandriților. În același loc, dar pe partea opusă, desenaseră inima. Nu întâmplător oamenii din zilele noastre cred că sufletul se află în inimă.

Vera se sprijini de perete și închise ochii. Explicația suna destul de convingător ca să își permită să meargă la culcare. Cu toate acestea, fiorul puternic al unei descoperiri aparente face întotdeauna ca mintea să nu-și vadă propria nebunie. Iar atunci când detaliile se îmbină perfect, mintea acceptă imediat propriile gânduri ca fiind singura explicație.

CEI ÎNDELUNG AȘTEPTAȚI

Pagina 435 *începea cu un citat din Cartea egipteană a morților: „Tu [inima] ești Ka în trupul meu” – adică inima este canalul prin care Ka acționează asupra trupului*[62]*. Urma un alt citat din aceeași sursă: „Este un secret foarte bine păstrat, care nu trebuie spus nimănui, nici măcar celor mai apropiați membri ai familiei: frați, surori, mamă sau tată. Și trebuie studiat în această viață, nu numai ca element ritual”*[63]*.*

Ariman se trezise devreme, înainte să apară zorii. Draperiile grele îl ascundeau de lumina lunii și de strălucirea electrică a reclamelor din piață. Nu aprinse lumina. Voia să fie sigur că nimeni nu vedea ce făcea. În hotelurile scumpe, cineva te urmărea întotdeauna – mai ales în camerele cele mai luxoase. Încercase din prima noapte să descopere camera de supraveghere, dar nu reușise.

Întunericul nu îl speria. În timp, ochii i se obișnuiseră atât de mult cu el, încât ajunseseră să poată distinge contururi. Își verifică de două ori bagajul, asigurându-se că nu uitase nimic. Toate simțurile îi erau în alertă. Nu dormise decât două ore.

Intră în baie și închise ușa. Abia atunci aprinse lumina. Se uită în jur, căutând orice lucru uitat. Verifică din nou dacă rămăseseră fire de păr sau pete roșii. Spălase în chiuvetă sângele rusului. Fusese unul dintre agenții de pază de la Muzeul Pușkin. Ariman fusese nevoit să îl omoare după ce furaseră amuleta din carcasa de sticlă și părăsiseră muzeul. În schimbul unei sume mari, gardianul fusese de acord să îl conducă în galerie și să dezactiveze alarma. Păruse de încredere și poate că nu l-ar fi trădat pe Ariman, dar ar fi fost întotdeauna un indiciu viu al unui secret bine păstrat.

Ariman îi aruncase cadavrul într-un tomberon și se întorsese la hotel.

Niciun indiciu. Nicio amintire.

Închise lumina și se întoarse în cameră. Totul părea să fie la locul lui. Își deschise geanta și căută cutiuța, ca și când ar fi simțit nevoia să se asigure că luase într-adevăr amuleta de la muzeu. Era acolo, în rucsac, împreună cu tăblița de aur inscripționată, înfășurată în hârtie.

Ieși din camera sa de hotel. Deja se lumina de zi. Reflexiile caleidoscopice ale reclamelor dansau pe ferestrele din hol, pe tapetul verde de mătase și pe draperiile transparente care le transformau în umbre.

Ariman își achită nota de plată, își puse șapca pe cap și ieși din hotel. Merse mai departe pe stradă. Auzi chicotitul unei femei și se întoarse. Două femei, mergând braț la braț, șopteau și râdeau. Tendoanele i se încordară. Se dădu la o parte ca să le lase să treacă, în timp ce ele îl priviră de sus până jos. Roșcata chiar se întoarse de câteva ori după ce trecuseră de el.

Ariman respira greu, iar pieptul i se umplea de o durere ascuțită. „Toți pot să vadă”, își spuse. Toți puteau să vadă că era diferit. Indiferent ce ar fi făcut, oricum s-ar fi îmbrăcat, chiar dacă și-ar fi ascuns fața și ochii și ar fi ieșit doar ziua, ca să nu iasă în evidență în întuneric, își dădeau întotdeauna seama că nu era unul dintre ei. Ochii lor îl urmăreau de parcă ar fi fost o pată pe un perete alb. Când simțeau că nu era unul de-al lor, păstrau distanța, ca și cum ar fi fost acoperit de o unsoare neagră care îi putea murdări. Ca și cum era bolnav sau îi putea umili în fața societății dacă se apropiau prea mult. Se spune că oamenii sunt programați genetic ca să fugă de șerpi și de păianjeni și ca să recunoască diavolul deghizat în om. Oare vedeau și diavolul din el?

Își puse în urechi căștile de la playerul MP3 și îl porni. Se auzi *Enjoy the Silence,* de Depeche Mode. Ariman dădu volumul mai tare și grăbi pasul. Picături mici de sudoare i se prelingeau pe gât. Frecă neliniștit cicatricea din locul unde îi fusese tăiat tatuajul, exact sub linia părului. Și-l făcuse pe când era copil. Poate ca un semn că era diferit. Își trase șapca pe ochi și își acoperi mâinile cu mănuși, ca să nu vadă nimeni strălucirea ciudată din jurul lor.

Vera se răsuci în pat și deschise ochii somnoroasă. Se ridică încet, simțindu-și capul greu. Băuse mai mult ca de obicei cu o seară înainte și mersese târziu la culcare.

Nu era obișnuită – și nu avea să se obișnuiască niciodată. Cărți, dicționare și hârtii stăteau împrăștiate pe lângă pat. Citise până târziu, dizolvându-și în cele din urmă bucuria într-o sticlă de vin.

Se duse la fereastră. Când trase draperiile, lumina puternică o făcu să mijească ochii. Se retrase în baie și porni dușul, încercă să își amintească ce se întâmplase în seara precedentă. Dansase cu străinul… De ce plecase din nou? Pe nepusă masă, ca și cu o seară înainte.

Deși Vera își dădea seama că nimic nu se putea întâmpla între ei, amintirea lui o chinuia, iar gândul că l-ar putea vedea din nou o umplea de nerăbdare. Știa că nu era decât un călător singuratic care apărea de niciunde doar ca să se întoarcă tot acolo, întâlnim zeci de astfel de oameni în fiecare zi. Dar unii dintre ei lasă urme, ridicând întrebări care ne aduc la viață. Ei inspiră senzația pe care logica nu poate să o explice – aceea că șofranul sălbatic ar putea înflori chiar și în întuneric. Și că viața nu este atât de predestinată și de previzibilă pe cât credeam ieri.

Tristețea ei era ciudat de dulce. Pentru că i se mai întâmplase și altădată, știa cât de fragilă și de trecătoare era experiența, așa că nu se grăbea să îi pună capăt. Poate că tocmai efemeritatea ei îi oferea o astfel de frumusețe de nebiruit. Avea să rămână așa pentru totdeauna, ca o flacără albă a unei singure lumânări, care nu emană căldură, ci arde doar ca să redea speranța.

Vera începu să se simtă rău din cauza căldurii dușului. Opri apa și plecă să se îmbrace.

La naiba cu iluziile astea împrăștiate…

„Mi-am petrecut toată viața tânjind după ele!” se gândi ea. Totul se învârte în jurul senzației de anticipare. Dar când euforia se stinge, așa cum se întâmplă după fiecare descoperire, îți dai seama că ai pierdut cel mai prețios lucru, cel care pune totul în mișcare: fiorul așteptării, al viselor netrăite încă. Doar în acel moment, când găsești lucrul după care tânjeai, realizezi că este cea mai îngrozitoare închisoare pentru suflet. Unii oameni se opresc acolo. Alții reușesc să se elibereze din cușcă și să își ia zborul din nou. Dar poți cu adevărat să zbori când nu are sens să aterizezi? Și, dacă nu aterizezi, mai poate exista zborul?

Asta se întâmplase cu Kaloyan.

Vera se forță să mănânce micul dejun, deși nu îi era foame. Simțea că nu mai are nevoie să mănânce sau să respire.

Se uită la ceas. Trecuse de unsprezece. Pierduse primele două prelegeri. Nu o interesa a treia, dar se decise să meargă totuși. Avea să o ajute să nu se mai gândească.

OAMENII SOARELUI

Pagina 436 *spunea că Regele Hristos era fiul lui Dumnezeu Creatorul. Din timpuri imemoriale, tracii crezuseră că soarele era fiul Zeului Creator, născut în fiecare an pe 25 decembrie. Când egiptenii îl venerau pe Zeul Creator, îl numeau „Re" (Ra), iar regii lor purtau titlul de „Fii ai lui Ra". Regii egipteni construiau „temple ale soarelui", ca să reflecte propria lor natură solară, la fel ca oracolele celor care trăiau în peșteri și ca Cei Dintâi, cu mii de ani înaintea lor, care construiseră temple de piatră pentru cultul solar.*

Vera intră în holul orbitor al hotelului Metropol. Se așeză la una dintre mese și comandă un latte, ca să își petreacă cumva cele zece minute rămase până la sfârșitul primei prelegeri. Nu se grăbea să intre în sala în care urma să rămână până la sfârșitul zilei.

Auzi un zumzăit persistent în poșetă și băgă mâna ca să scoată telefonul mobil. Nu recunoscu numărul, așa că ezită o clipă. Curiozitatea o învinse în final și răspunse.

— M-ai infectat cu stelele și cu mesajele tale secrete, exclamă o voce masculină entuziasmată.

— Cu cine vorbesc?

— Sunt Kiril, răspunse vocea. După o pauză ciudată, adăugă: De la castelul Jacques…

— Ah, Kiril! Vera își aminti brusc de reporter și spuse: Scuză-mă, mă gândeam la…

— Ai conexiune la internet acolo?

— Va trebui să deschid laptopul.

— Verifică-ți e-mailul. Tocmai ți-am trimis câteva fotografii.

— Așteaptă o secundă.

Își scoase calculatorul, îl puse în poală și îl porni. Avea câteva mesaje noi. Deschise mesajul de la Kiril, dar fu nevoită să aștepte, fiindcă atașamentele erau fișiere foarte mari.

— Și ce mai faci tu? îl întrebă ea pe un ton profesional.

— Sunt la Varna, cu munca.

— Ce fel de muncă?

— Am scris un articol despre Vila Solară de la Euxinograd[64]. A fost în sfârșit renovată, așa că anul ăsta președintele se poate bucura de vacanță, nederanjat de ușile care scârțâie, de tencuiala care cade și de pereții mucegăiți.

— Și ce te-a făcut să te gândești la mine?

— Vila Solară, râse Kiril. Mă plimbam pe acolo, căutând un unghi bun din care să fotografiez. Am urcat câteva trepte care duceau în vârful unei stânci micuțe de la marginea mării. Exact în fața Vilei Regale a lui Ferdinand…

— Știu locul… cadranul solar.

— Exact.

— Am fost și eu acolo. E minunat.

— Dar n-ai văzut nimic acolo?

— Ce anume?

— Simbolurile. Nu le-ai dat atenție… Ai deschis pozele?

— Încă nu.

Vera își pierdea răbdarea. Simțea că reporterul descoperise ceva interesant.

— Stelele… Când le-am văzut, mi s-a părut o coincidență ciudată. Mi-au amintit de cele întâmplate la castelul Jacques, doar că de data asta nu era un castel, ci un palat regal. Cadranul solar se află exact în fața clopotniței centrale. Sub indicatorul de fier sunt două stele în opt colțuri, una în cealaltă. Prima este simplă, nu e plină, în timp ce a doua are ornamente gravate pe fier – așa cum am văzut în Elveția.

Vera nu răspunse imediat. Tocmai deschisese fotografiile și le examina cu mare atenție. În prima imagine recunoștea cadranul solar, pe care îl văzuse în grădinile de la Euxinograd. Dar nu se uitase niciodată cu atenție la simboluri. Pe suprafața de fier vedea clar două stele îmbinate în opt colțuri, exact sub acul indicator.

Cadranul solar de lângă Varna

Kiril făcuse următoarea fotografie pornind de la cadran, cu vedere spre palat. Vera vedea steagul Bulgariei fluturând mândru în vârful unuia dintre turnuri, deasupra copacilor înșirați ca niște pânze. În fața cadranului se afla o grădină de nisip cu două cărări paralele, care plecau din punctul acela. Vera se gândi că și acestea simbolizau probabil ceva – numai de și-ar fi dat seama ce anume. Poate tăceau aluzie la dualitate, la imagini în oglindă, la cărări… Vocea insistentă a lui Kiril îi întrerupse gândurile.

— Mai ești acolo? întrebă el.

— Tocmai mă uitam la poze… Ai dreptate în legătură cu stelele. E uimitor felul în care vedem simbolurile care au fost întotdeauna în jurul nostru, numai atunci când suntem pregătiți pentru ele.

— M-ai infectat cu teoriile tale nebunești. Mă mir și eu de mine însumi… Am stat acolo ore întregi numărând colțurile, fiecare piatră și fiecare rază, căutând un mesaj. Să te uiți la lespedea de piatră de sub fața de fier a cadranului, e octogonală. La fel ca stelele.

Vera își mușcă buza uimită. Octogonul era chiar surprinzător, de parcă ar fi ascuns un sens codificat care voia cu disperare să fie descifrat.

— Dar asta nu-i tot, continuă Kiril. Bordura mică din jurul cadranului e tot octogonală.

Vera număra colțurile bordurii – avea, într-adevăr, opt laturi.

— N-am putut să nu observ. Povestea aceea despre fresca din catacombe mi-a rămas în minte…

— Ce poveste?

— Fresca pe care mi-ai arătat-o, în care Orfeu se află în centrul octogonului. Când m-am întors la Sofia, am căutat sensul simbolurilor în câteva

dicționare. Am găsit un singur lucru: în creștinismul timpuriu, cristelnițele aveau forma asta, cu opt laturi. Orfeu în mijlocul unei forme asociate cu botezul… mi s-a părut interesant. Trebuie să fie un alt indiciu pentru asocierile pe care le cauți.

— Uitasem de asta… ai dreptate, inițial cristelnițele aveau toate opt laturi, cam în aceeași perioadă în care crucea a început să se impună ca simbol al creștinismului.

— M-am gândit că pozele îți vor fi de folos. Par să se potrivească în cercetarea ta.

— Mulțumesc.

Vera ar fi putut spune mult mai multe, dar prefera să nu arate cât de mult o încânta descoperirea.

Deși avea telefonul lipit de ureche, Vera nu îl mai asculta pe reporter. Se uita la cadran, schițând figuri imaginare în conturul său. Examină cu grijă postamentul de piatră. Era format din patru coloane de forma unei cruci echilaterale – forma obligatorie pentru toate fundațiile bisericilor creștine medievale. Kiril avea dreptate când spunea că avea aceeași semnificație ca în catacombele romane, unde crucea era în mod evident asociată cu soarele, Orfeu, octogonul și Hristos.

O frescă din catacombele romane: Orfeu în mijlocul octagononului

De ce erau aceste semne atât de meticulos înfățișate pe un cadran solar din fața unui palat regal? Un sistem simbolic perfect fusese lăsat moștenire posterității pe un țărm stâncos deasupra mării, așezat în așa fel încât în orice clipă putea să se rostogolească și să fie înghițit de apa sărată. Și frescele romane erau ascunse de ochii neinițiaților, îngropate în tunelurile străvechilor catacombe. Unde mai fuseseră gravate aceste simboluri? Până acum, Vera nu realizase importanța lor.

Un șuvoi nou de cuvinte care curgea din receptor îi aminti de Kiril, rămas încă la telefon.

— Am stat pe banca din fața cadranului și m-am gândit mult timp. Nu puteam pleca fără să înțeleg. Apoi mi-am dat seama: steaua octogonală de pe cadran, deasupra Vilei Solare, în estul palatului… nu putea simboliza decât soarele. Până și ornamentele din steaua pictată o arată. E atât de simplu!

— Prea simplu, răspunse Vera cu răceală. Kiril, trebuie să închid. Trebuie să înceapă prelegerea. Mulțumesc că te-ai gândit la mine și că mi-ai trimis fotografii cu cadranul. Le voi folosi cu siguranță…

LABIRINTUL SIMBOLURILOR

Pagina 437 *era plină de simboluri. Cineva scrisese sub un șir de cruci:*
„Același lucru se observă atunci când se compară cele două cruci. Cultura de la Gradeshnitsa, veche de 7500 de ani, folosea cinci tipuri de cruci, inscripționate pe tăblițele și pe vasele de lut ars. Cel mai important dintre acestea este însă cel gravat pe spatele unui bol, care arată o siluetă umană răstignită în centrul său. Astfel, dacă vom compara acest tip de cruce cu unul dintre cele mai remarcabile simboluri creștine, numit gammadion[65]*, care a apărut oficial cu 4000 de ani mai târziu, vom observa că se aseamănă unul cu celălalt până în cel mai mic detaliu. Litera grecească gamma are la bază același semn. Corespondența completă a detaliilor exclude orice posibilitate ca aceasta să fie doar o asemănare întâmplătoare…*”

— …merovingienii, numiți și „regii cu părul lung”, au fost prima dinastie conducătoare a francilor, zise o voce groasă de bas, care umplu sala de conferințe a hotelului Metropol. Din secolul al V-lea până în secolul al VIII-lea d.Hr., se consideră că au fondat unul dintre primele state medievale din Europa. Numele lor vine de la conducătorul lor întemeietor, Merovech.

În momentul acela, Vera auzi o voce care o striga. Șoapta venea de undeva din spatele ei.

Așteptă să o mai audă încă o dată înainte de a se întoarce. La câțiva centimetri de ea se afla un băiat slab la față și cu părul deschis la culoare, ai cărui ochi ca de porumbel o urmăreau cu atenție. Nu părea să aibă mai mult de douăzeci de ani. Pe silueta lui sfrijită atârna uniforma cu roșu și negru a hotelului. Vera își aminti că îl văzuse verificând legitimațiile la intrarea în hotel. Dădu din cap spre el, apoi băiatul îi explică în rusește că un domn voia să îi vorbească.

Băiatul privea în pământ în timp ce vorbea, de parcă ar fi încercat să ascundă ceva – poate curiozitatea sau bucuria unui bacșiș obținut cu ușurință.

— Unde este? întrebă Vera, privind în jur instinctiv.

— Afară, lângă intrarea principală în sală, răspunse băiatul. E un străin.

Vera simți un nod în stomac – nu de teamă, ci de nesiguranță, de nerăbdare și de uimire, toate la un loc. Nu aștepta pe nimeni. Poate doar pe bărbatul acela…

Trebuia să fie el… Era sigură că amândoi simțiseră ceva cu o seară înainte, în timp ce dansau. Nu putea să plece așa, fără o vorbă. Trebuie să fi fost un joc. Încerca să o facă să îl aștepte, să se gândească la el, să se întrebe unde putea fi. Pentru că el știa că cea mai încântătoare prezență era absența. Jucase și ea același joc, dar asta nu slăbea efectul asupra ei. Așadar, bărbatul era deștept. Asta era bine.

Vera se ridică și se îndreptă spre ieșire. Înainte să deschidă ușa, își aranjă sacoul și își dădu la o parte părul de pe frunte.

— Ah, dumneavoastră? exclamă ea surprinsă când ieși din sală.

Încercă să își ascundă dezamăgirea la vederea bărbatului în vârstă, cu șuvița sa căruntă de păr, care o aștepta pe coridor. Avea ochelari cu rame de sârmă pe nasul

roșiatic. Era doctorul Werder, istoricul de la muzeul din Berlin, care stătuse în stânga ei în seara precedentă.

— Aveți o clipă liberă? întrebă el ezitant, evident tulburat de gestul său neobișnuit de a o scoate dintr-o sală de conferințe ca să îi vorbească.

Stătea ușor aplecat, iar ochii îi rătăceau pe podeaua de marmură ca să-i distragă atenția de la stânjeneala lui.

— Nu vă interesează prelegerea? E despre istoria timpurie a Europei, rupse ea tăcerea.

— Aș putea să vă spun eu însumi multe lucruri despre subiectul stimatului nostru conferențiar.

Franz Werder observă privirea nedumerită a Verei și deveni și mai jenat. Adăugă:

— Care credeți că ar putea fi legătura dintre Rusia îndepărtată și regii care au întemeiat sistemul feudal din Europa de Vest?

Vera găsi că ar fi fost mai potrivit să aștepte răspunsul.

— Deși pare surprinzător, motivul se regăsește în numeroasele bogății luate din Germania de către ruși în 1945.

— Nu știam, minți Vera.

Merseră încet spre barul din hol.

— Am înțeles că și muzeul dumneavoastră deține câteva dintre obiectele confiscate… Ce pun rușii la cale?

— Nu e o întâmplare că expoziția are loc la Moscova.

Werder tăcu. Spusese deja prea mult.

Vera își îndepărtă de pe față o șuviță rebelă de păr. Urcară o scară largă, cu balustrade grele de marmură, atât de splendidă încât părea, pur și simplu, pictată în spațiul alb. Covorul luxos care acoperea dalele de piatră albă înghițea zgomotul pașilor.

— Vă pot ajuta cu ceva? îl întrebă Vera.

— Un simbol… trebuie să aflu imediat ce semnificație are.

— De ce mă întrebați pe mine?

— Ați spus că sunteți specialistă în Tracia, ezită el o clipă, scărpinându-se la nas. Din tot ce mi-ați spus în seara aceea despre Orfeu și Hristos, am decis că este ceva ce trebuie să știu… Nu am mai spus asta nimănui.

— Despre ce vorbiți? Eu sunt doar o studentă. Există o sumedenie de experți care…

— Nu vorbesc în calitate de angajat al Muzeului Bode. Răspunsul mă interesează personal, adăugă el încet.

Privi în jur, de parcă verifica să nu tragă nimeni cu urechea.

— De ce nu luăm loc ca să bem o cafea? spuse el apoi.

Vera dădu aprobator din cap. Se îndreptară către fotoliile din foaierul alb cu negru. Doctorul arătă spre o masă. Se așezară în tăcere și așteptară un ospătar. Vera privea distrată fețele oamenilor care intrau și ieșeau. Franz Werder băgă mâna în buzunar și scoase o foaie de hârtie boțită.

— Priviți simbolul acesta, spuse el, dându-i hârtia.

Vera desfăcu foaia și încremeni de uimire. Însă făcu tot posibilul să își ascundă surprinderea.

— E o meandră, șopti ea.

— Una cu opt laturi! exclamă el. Dar mă îndoiesc că meandra este pentru dumneavoastră doar un ornament frumos! Ceea ce mi-ați spus

aseară m-a făcut să realizez că știți mai multe… Sunt convins că are un alt sens, poate unul prea important ca să fie recunoscut de cineva.

— Dar de ce vă interesează simbolul acesta?

Franz Werder privi în jur cu nervozitate, pentru a verifica dacă îl auzea careva de la mesele alăturate. Se scărpină din nou la nas, care devenea violet. Se aplecă apoi în fotoliu și începu să vorbească încet.

— L-am văzut într-o carte… într-un manuscris, mai exact. Pe copertă nu era nimic în afară de acest semn și de câteva cuvinte pe care nu mi le amintesc în clipa asta. Cartea nu are autor, nu are titlu, deși este înregistrată în catalog. Manuscrisul menționează multe lucruri, inclusiv Tracia.

— Despre ce manuscris vorbiți?

— Încă nu sunt sigur… Recunoașteți simbolul? insistă el.

Vera dădu conspirativ din cap. Nu era sigură dacă îi putea da toate detaliile pe care le cunoștea. Ezită o secundă înainte de a declara:

— Bine, haideți să vă arăt ceva interesant.

Se ridică și se îndreptă spre intrarea în hotel. Doctorul o urmă. Ieșiră în Piața Teatrului. Afară ningea ușor. Cerul albastru-cenușiu cobora deasupra capetelor lor, iar fulgii le dansau prin fața ochilor. Apoi aterizau pe hainele lor ca niște molii albe, topindu-se pe materialul cald încă.

Când ajunseră în piața din fața Muzeului Pușkin, Vera spuse:

— Acum puteți să vedeți și să vă dați seama singur.

După ce arătară legitimațiile la intrare, curatorul îi conduse în expoziție fără să pună întrebări. Vera se îndreptă direct spre Galeria Antichităților, care conținea artefacte din Troia, din Grecia Antică și din Tracia. Coridoarele erau pline de vizitatori, care se înghesuiau pentru a vedea mai de aproape obiectele de aur expuse.

— Vă voi spune ce știu… pentru că nu am mai întâlnit pe nimeni care să fie interesat de acest simbol. Privirea ei era încrezătoare, sfidătoare chiar, când adăugă: Meandra mi-a permis să urmăresc două căi. Celelalte simboluri au dovedit mai târziu că aceste căi chiar există.

— Ce căi?

— Ce-ar fi să luăm loc?

În spatele galeriei se vedea o canapea din piele roșie. Personalul muzeului o pusese probabil acolo pentru ca turiștii obosiți să își tragă sufletul înainte de a-și continua sprintul nesfârșit prin Moscova. Din fericire, canapeaua era liberă acum. Werder o urmă pe Vera și se așezară față în față.

— Sunt ochi și urechi! spuse el curios.

Vera îi povesti despre dispariția misterioasă a meandriților, care erau atât de avansați, încât civilizațiilor următoare le luaseră mii de ani ca să îi ajungă. Îi spuse cum dispăruseră fără urmă în mileniul al IV-lea î.Hr., în timp ce pământurile lor abandonate rămăseseră părăsite secole la rând după dispariția lor.

— Câțiva oameni de știință au încercat să dovedească legătura dintre civilizația dispărută și civilizațiile din Egipt și Micene, adăugă ea. Am considerat argumentele lor convingătoare. Am început să și găsesc urmele lor în alte civilizații ulterioare din jurul Traciei. Presupun că anumite ramuri ale meandriților trebuie să fi supraviețuit, fugind în direcții diferite și ducând cu ele cunoștințele lor. M-am gândit că, urmărind drumurile simbolurilor lor și ideile pe care le-au păstrat, aș putea să reconstruiesc semnele originale.

— Dar ce legătură are asta cu meandra?

— Simbolul de care mă întrebați… este unul dintre cele mai importante simboluri ale meandriților. Poate fi folosit pentru a se urmări drumul civilizației ascunse.

— Dacă v-am înțeles bine, credeți că meandra e o urmă care vă poate duce la ei?

Istoricul își aranjă ochelarii și se uită nerăbdător la Vera.

— Este unul dintre simbolurile-cheie ale religiei lor, continuă ea. La fel cum e crucea pentru creștini. Asta este evident din locurile în care l-au folosit: pe trupul Zeiței Mamă, pe vase, pe amulete și pe case, ca o hieroglifa.

— Sună interesant…

Werder se opri. Își sprijini bărbia în mâini, adâncindu-i despicătura. Cântări legătura posibilă dintre civilizația misterioasă și manuscrisul pe care îl văzuse în biblioteca din Roma. Nereușind să îi dea de cap, întrebă:

— Dar cum este posibil să urmărești prin câteva simboluri drumul unei civilizații care s-a pierdut cu atâtea milenii în urmă?

— Acestea sunt simbolurile principale pe care le foloseau ca să își codifice mesajele. Să luăm de exemplu un simbol creștin – crucea. Din apariția și frecvența folosirii lui, putem vedea cum s-a răspândit creștinismul, întrucât crucea este semnul esențial al acestei comunități religioase și culturale. Alții evită să-l folosească, așa cum evităm noi să folosim svastica sau semicercul. Dacă studiezi metamorfozele prin care a trecut crucea, poți să vezi cum ideea s-a transformat într-un simbol și un mesaj în ultimii 2000 de ani. E un indicator, la fel ca meandra, la fel ca și „cârligele simetrice” și ca alte simboluri care erau precum crucile pentru meandriți.

— Fascinant, murmură doctorul Werder, clătinând din cap.

Ochelarii îi alunecară pe nas, strângându-i nările și făcându-l să fornăie. Îi împinse la locul lor cu degetul arătător. Mișcarea îl ajută să își concentreze privirea asupra bolului negru de ceramică din prima vitrină.

— Îmi mai povestiți despre cartea în care ați văzut simbolul? insistă Vera.

— Mă îndoiesc că e foarte important, mormăi el. Am dat peste ea la Roma.

— E italiană? Cât de veche e?

— Cum spuneam, nu e important.

Refuzul doctorului Werder de a îi da detalii o făcu pe Vera să suspecteze că încerca să ascundă ceva. Întrebările ei insistente îi dădeau probabil motive să creadă că secretul lui era mai important decât își imaginase ea. Uneori, mimarea dezinteresului e o unealtă mai bună decât curiozitatea pentru dezlegarea limbii cuiva care se împotrivește.

Vera se ridică și îi făcu semn lui Werder să o urmeze. Se îndreptă spre prima vitrină și îi arătă două boluri antice.

— Uitați-vă la artefactele de aici. Simbolul de care mă întrebați însoțește mereu scenele orfice. Dacă nu se află pe marginea decorativă, îl veți găsi sub forma unei serii de decorațiuni în V-uri stilizate sau, cum îmi place mie să le numesc, „cârlige simetrice”.

— Scene orfice? Ce vreți să spuneți?

— Orficii urmau un set de învățături care au existat cu cel puțin 1500 de ani înainte de

Hristos – dar bănuiesc că e mai vechi de atât. Oamenii de știință sunt de părere că, dacă Orfeu a existat în realitate, era probabil cel mai ales profet și misionar al religiei.

Vera n-ar fi vrut să-i mai împărtășească și alte idei, însă privirea nerăbdătoare a doctorului Werder o tenta să continue.

— Am dovada că orficii au devenit cumva primii adepți europeni ai meandriților.

— Cum puteți fi sigură?

— Multe dintre detaliile învățăturilor lor coincid, ca și simbolurile pe care le foloseau. Am adunat toate scenele orfice găsite în arta antică și le-am pus într-o arhivă electronică. Și eu am fost uimită să constat că meandra le însoțește întotdeauna, în combinații complexe cu alte simboluri preistorice chiar. Uitați-vă la scena asta, de exemplu.

Vera indică spre centrul bolului roșu. Plăcuța de sub el preciza: *„Krater* antic. Originalul aparține Colecției Fenicia a Muzeului Jatta". Werder studie cu grijă motivele bolului, care erau unite într-o scenă cu șase zei și animale din mitologia greacă antică, toate înconjurându-l pe Orfeu și privindu-l. Cântărețul era îmbrăcat în robe regale luxoase, iar zeii din jurul lui stăteau și îl ascultau. Numele de deasupra fiecărei figuri arăta clar cine era fiecare – deși învățatul trac, cu lira lui cu șapte coarde, era inconfundabil.

Vera arătă către abundența de meandre care sărea în ochi și care împodobea robele lui Orfeu, toate identice cu simbolul pe care îl căuta Werder. Partea cea mai curioasă era că, spre deosebire de numeroasele meandre ale lui Orfeu, nicio altă figură de pe bol nu purta vreuna[66].

ADEVĂRUL IMAGINAR

> ***Pagina 438*** *începea cu un tabel care conținea simbolurile ce apăreau cel mai frecvent printre cele două sute și ceva de semne folosite de civilizația tracică, dispărută în mileniul al IV-lea î.Hr.*
> *„Majoritatea acestor simboluri erau foarte răspândite și se mai folosesc și astăzi. Academicienii din Vest, precum Haarman, Gimbutas și alții, sunt convinși că simbolurile europene antice formează baza sistemului de scriere linear din Creta. Studiile moderne arată că reprezentau unul dintre elementele fundamentale ale sistemului de scriere din Grecia Antică. Pentru moment, cel puțin, nimeni nu a descifrat sistemul de scriere al civilizației dispărute – nici măcar alfabetul linear cretan relativ târziu. Descifrarea lor va rămâne un vis până când o nouă piatră bilingvă Rosetta va fi descoperită*."
>
> Din *Civilizațiile pierdute ale Epocii de Piatră* de Richard Rudgley

Vera era mulțumită să vadă că vorbele ei făceau ca fața roșcovană a lui Franz Werder să se încrețească în riduri de uimire. Poate că presupunerile ei erau mult mai aproape de adevăr decât se așteptase.

— După cum vedeți, toate artefactele cu mesaje orfice au aceste simboluri, continuă ea, arătând unul câte unul toate vasele de ceramică din vitrine.

— Șirurile acestea de simboluri n-ar putea fi doar un ornament?

— Aici este aspectul esențial. Dacă priviți cu atenție, veți vedea singur că simbolul nu e pictat la întâmplare, în orice loc. Cred chiar că ar putea fi cheia unui cifru. Priviți scenele și marginile decorative de sub ele. Fiecare grup de meandre e separat de celelalte de o cruce echilaterală. Uneori sunt perechi de meandre, alteori grupuri de câte trei sau patru, chiar și cinci. Iar crucile sunt diferite în ceea ce privește tipul și structura. Vedeți, nu-i așa?

Werder nu răspunse. Studia fâșiile de simboluri ca și cum ar fi încercat să se convingă de cuvintele Verei. Își schimba încet greutatea de pe un picior pe altul, nereușind să își stăpânească mâinile, pe care le ținea la spate. Dând tăcut din cap în fața vitrinelor, părea ca o barză care vâna broaște.

— Dacă este, într-adevăr, un cod, începu el, cântărind cu grijă fiecare cuvânt, ce credeți că poate ascunde?

— Mesaje orfice, probabil. Sau ideile meandriților, mai degrabă.

— Așadar, dacă presupunem că aceste cunoștințe au fost transmise, cine sunt succesorii orficilor?

— Creștinii, îi scăpă Verei, apoi fața îi încremeni de parcă tocmai eliberase o bombă și aștepta să explodeze.

Simbolul X într-un mormânt trac

— Creștinii? exclamă el, cu o urmă de dezamăgire în voce.

Se gândi să menționeze blasfemia, dar se stăpâni.

— Deocamdată vă pot spune doar despre simbol… încă fac cercetări asupra subiectului. Dar vi se pare doar o simplă coincidență faptul că simbolul orfic era folosit în Egipt pentru litera „X”[67] și cuvântul „templu”? Se poate asocia foarte ușor și cu cuvântul pentru „Hristos”. Mai mult, acum trei mii de ani, tracii își decorau templele cu litera „X”.[68]

— Cum v-ați gândit să faceți legătura dintre aceste trei culturi?

— Mi-am dat seama de asta într-un castel părăsit din Elveția…

— La castelul Jacques? o întrerupse el, făcându-și semnul crucii.

Vera se uită la el ca trăsnită, ca și cum nimeni altcineva nu avea dreptul să știe despre locul acela.

— Cum ați știut că despre locul acela vorbeam?

— Am citit numele în manuscris… Face parte dintr-un labirint.

Vera îl privi confuză.

— N-are importanță… Mai spuneți-mi despre simbol. Vă rog! zise el.

Rugămintea lui părea atât de disperată, încât Vera reuși să își stăpânească supărarea cauzată de reticența lui și continuă:

— În ciuda dispariției meandriților, meandra a supraviețuit și s-a răspândit în Sud și în Est, iar înțelesul ei a început treptat să se suprapună cu acela al crucii, întrucât cele două simboluri erau folosite frecvent în combinație.

„Interesantă teorie. Meandra și crucea”, se gândi doctorul Werder.

— E în legea firii ca fiecare combinație de simboluri sau de litere să devină în timp simplificată și sinergică. Așa că, treptat, tot ce a rămas din combinația celor două semne a fost crucea echilaterală – simplu și convenabil. A devenit mai târziu un paznic simbolic al noii ere. Cu timpul, brațul inferior al crucii a fost extins până la forma alungită de azi.

— Așadar, vestigiul principal al civilizației preistorice dispărute este crucea creștină?

— Nu mă credeți, nu-i așa? Uitați, eu doar urmăresc mesajele simbolurilor. Foarte puțini

dintre noi își dau seama că păstrează ideile antice din timpurile în care legendele și realitatea erau același lucru…

Vera era sigură că interpretase corect simbolurile. Le studiase mai mult timp decât orice altceva din toată viața ei. Astăzi însă, nici ea nu mai era la fel de sigură că legăturile despre care vorbea existau cu adevărat. Vorbea mecanic – ca să uite lucrurile la care nu voia să se gândească. Poate de aceea îi dăduse voie savantului neamț să întrezărească secretele pe care le păstrase cu atâta efort. Era ca și cum ar fi vrut să înțeleagă dacă teoriile ei erau adevărate sau doar produsul îndepărtării conștiinței ei de realitate. Astăzi, o parte importantă a întregului ei argument lipsea. Iar asta făcea diferența.

Încercă să se împotrivească tumultului care o bombarda din toate părțile – oameni, prea mulți oameni cu șușotelile lor, vorbe, pantofi scârțâind și hohote de râs enervante. Roiau ca furnicile între urechile ei, în timp ce încerca să își dea seama ce anume se schimbase de ieri.

Vera și Franz se plimbară prin galeria cu antichități ore întregi. Se opreau la fiecare exponat în parte și discutau despre el. Îi povesti istoricului aproape toate ipotezele ei, fiindcă el o asculta. Pe unele le accepta, pe altele le respingea.

— Vi s-a întâmplat vreodată să vedeți brusc ceva ce se afla exact sub nasul dumneavoastră? întrebă ea.

— Uneori văd detalii pe care vreau sau mă aștept să le văd.

— Tatăl meu spune același lucru… Nu există coincidențe, nici destin. Totul este insinuare.

— Probabil e un om înțelept.

— Nu mă credeți… E în regulă, nu e nevoie să mă credeți.

Ajunseseră la ultima vitrină când Vera se opri din nou și privi unul dintre vasele roșiatice de ceramică decorate cu figurine. Ochii îi străluciră triumfători, observând o altă dovadă.

— Priviți fâșia de simboluri de pe acest bol, îi arătă ea. Mesajul e clar. În mijlocul crucilor se află un simbol antic al Soarelui: un punct într-un cerc, cunoscut și ca „Soarele Crucificat”.

Istoricul încercă să fie atent la gândurile tinerei femei, urmărindu-i ochii și mișcările buzelor, apoi examinând scenele antice pe care ea le arăta cu degetul.

Grupuri de turiști străini se foiau prin galerii ca o pradă vânată. Veniseră să vadă aurul. Oamenii erau întotdeauna încântați de obiectele din aur. Uneori erau interesați și de argint, dar foarte puțini se opreau să vadă oalele de lut care îi captivau pe Vera și pe însoțitorul ei neamț.

Așa ajunseră la ultimul bol cu figurine roșii, sub care scria că data din secolul al V-lea î.Hr. Înfățișa o scenă cu tânărul zeu Dionis și cu Diavolul lângă el. În mitologia Greciei Antice era cunoscut drept Pan, un zeu malefic al muntelui, care trăia într-o peșteră și înspăimânta oamenii cu înfățișarea lui înfricoșătoare, dând astfel naștere cuvântului „panică”. De partea cealaltă a lui Dionis se afla o ființă albă, cu aripi de înger care fluturau. Sub ei era înfățișată o fâșie proeminentă de cruci și de meandre.

— Domnule doctor Werder, dumneavoastră știți mai multe despre creștinism, îmi puteți spune cum au apărut îngerul și Diavolul?

Istoricul se gândi puțin înainte de a răspunde:

— Sunt menționați în Vechiul Testament.

Tonul lui plat dădea de înțeles că se simțea nesigur cu privire la ce se ascundea în spatele întrebării.

— Din câte știu, creștinii au împrumutat imaginea Diavolului de la omul-țap care trăia în peșteră, Pan. Și a apărut cam în secolul al XIII-lea.

— Nu-mi trecuse niciodată prin minte că imaginile lor sunt complet identice…

— Vedeți? E același lucru! îl întrerupse Vera cu ochii strălucind. Pan a ieșit din peșteră în aceeași perioadă în care a apărut Orfeu.

— Poate că l-a urmat din adâncimile întunecoase ale Tartarului? râse istoricul, apoi explică: Vreau să spun, atunci când Orfeu se întorcea din Infern.

Verei nu i se păru amuzantă gluma lui.

— Nu am vrut să vă jignesc, continuă el. Perioada aceea nu mi-e cunoscută. Presupun că o anumită ființă – un prototip al Diavolului – a existat întotdeauna în mintea noastră. La fel ca Dumnezeu însuși.

Fața Verei deveni serioasă, ca și cum încerca să scoată la iveală o amintire. Strălucirea din ochii ei se estompă în umbra gândurilor rătăcitoare.

— Trebuie să plec, spuse ea deodată. Nu vreau să ratez toate prelegerile.

Acest lucru era departe de adevăr, dar dacă ar fi spus-o în cuvinte – chiar și în gând – ar fi sunat jalnic. Voia să se întoarcă în mulțimea de la hotel Metropol. Aglomerația avea să îi păcălească senzația de singurătate care o gâtuise în ultimele zile – și pe care o însoțea acum sentimentul că pierdea ceva.

Vera și Werder se îndreptară în tăcere spre ieșirea din muzeu, prin care mulțimea gălăgioasă se scurgea în strada tăcută. Din fericire, nu era trafic și nici turiști gen zombi care să caște gura la viziuni neașteptate. Doar câțiva pietoni se grăbeau ca furnicile în toate direcțiile, văzându-și de treburile lor.

O luară apoi spre bulevard, păstrând o distanță decentă între ei. Intenționau să ia un taxi sau un troleibuz care să îi ducă înapoi la hotel.

Dar înainte de a se contopi cu șuvoiul vioi de moscoviți de pe strada principală, se auzi în spatele lor un motor turat, urmat de scrâșnetul unor frâne. Speriată, Vera se răsuci și îl apucă instinctiv de braț pe Werder. O dubă roșie cu numere rusești se opri lângă ei. Era singura mașină de pe strada liniștită. Ușile se deschiseră și trei bărbați săriră din ea. Erau îmbrăcați în culori cenușii, purtau pălării negre și ochelari de soare. Totul se petrecu atât de repede, încât Vera nici nu apucă să își dea seama ce se întâmpla.

Bărbații alergară spre ei fără ezitare și fără să spună vreun cuvânt, de parcă urmau un plan bine pus la cale.

— Fugi! strigă istoricul.

Dar doi dintre bărbați o apucaseră deja pe Vera. Celălalt alergă după doctor, care nu reuși să se apere. Bărbații le puseră căușe și îi înghesuiră rapid în spatele dubei.

Cauciucurile derapară pe zăpada udă, aruncând bucăți de gheață când mașina porni. Bărbații mascați legară mâinile prizonierilor și îi forțară să se întindă pe jos. Duba mergea repede, cotind într-una la dreapta și la stânga, de parcă se afla la o cursă cu obstacole. Era un drum greu; duba se zguduia și tremura la fiecare dâmb de pe drum. O curbă strânsă îi făcu să se rostogolească spre lateralul mașinii. Bărbații cu ochelari negri îi traseră înapoi, ținându-i pe loc cu picioarele și lăsându-i să aștepte lovitura următoare.

Merseră mult timp – aproape două ore. Probabil că din când în când se blocau în trafic, fiindcă duba aproape că se oprea de tot la anumite intervale. Numai motorul huruia amenințător, ca un animal rănit, gata să lanseze ultimul atac. Vera abia mai putea să respire de spaimă. Încerca să urmărească fiecare cotitură a drumului, căutând disperată să își dea seama unde mergeau. Cel puțin, asta o ajuta să nu se gândească la ce o aștepta. Citise despre zeci de cazuri de răpire, însă acum, întinsă pe podeaua unei dube vechi, părea că privește de pe margine, incapabilă să înțeleagă că de data aceasta victima era ea.

I se părea că trecuseră de două ori peste râul Moscova. Își dădea seama după zguduitul ritmic al dubei atunci când trecea peste îmbinările de plăci de pe poduri.

În cele din urmă mașina se opri, iar teama de necunoscut deveni acum mai groaznică decât situația în care se găseau.

Cei doi bărbați care îi păzeau coborâră primii. Deschiseră larg ușile și scoaseră captivii din mașină. Al treilea bărbat, care condusese, se apropie și el. Nimeni nu spuse nici măcar un cuvânt. Vera se uită la istoric. Avea jumătate de față contorsionată într-o grimasă urâtă, iar cealaltă jumătate era ascunsă sub un strat gros de bandă izolatoare.

— Ce se întâmplă aici? Ce vreți de la noi? Pentru numele lui Dumnezeu, e o greșeală! strigase el înainte să i se lipească banda pe gură.

Fața lui Werder era acoperită de broboane de sudoare, ca un pahar de sticlă plin cu apă rece ca gheața. Ochelarii îi stăteau strâmb, atârnându-i diagonal pe față.

Bărbații îi duseră printr-o pădurice neîngrijită de copaci tineri, către un zid care stătea să se prăbușească, acoperit cu un graffiti colorat. Avea cam un metru optzeci și în vârf era mărginit de sârmă ghimpată. Dincolo de zid se afla o clădire părăsită, cu trei etaje.

Vera simți miros de apă stătută și privi în jur. Erau la câțiva metri de râul Moscova, care părea acum mult mai lat decât de pe pod. Apa tulbure clipocea pe malul înghețat. Pe țărmul opus vedea docuri, macarale, depozite abandonate și nave ruginite.

Trecură de porțile oxidate. Vârful gardului era curbat în exterior și o bobină de sârmă ghimpată se înșira pe margine ca un miriapod uriaș. Vera privi neliniștită în jur, încercând să zărească alți oameni. Totul era pustiu.

Clădirea de care se apropiau părea un depozit vechi sau o fabrică abandonată. Ferestrele ei înalte erau înnegrite de praf, de pânze de păianjen și de mucegai. Pereții albi de ipsos se prăbușeau, ștergând scrisul cu graffiti de pe ei.

Deasupra orașului atârnau nori grei de ploaie.

Înainte să intre, șoferul își scoase pălăria și ochelarii de soare și își netezi părul negru cu mâna. Le făcu semn celorlalți doi cu o expresie rece și furioasă pe chip.

Era ultimul om pe care Vera se aștepta să îl vadă în clipa aceea. Inima îi bătea cu viteză, iar mâinile și picioarele îi erau amorțite. Era Ariman, străinul cu care dansase la restaurant cu o seară în urmă. Îi urmări ochii ca hipnotizată, așteptându-se să îi atragă privirea. Dar el ori era prea furios ca să observe ceva, ori o evita într-adins. După ce se uită în toate direcțiile, dădu ordin unuia dintre bărbați să îl ducă pe doctor de acolo.

— Nu mă recunoști? șopti Vera.

El se întoarse să se uite la ea cu o indiferență rece.

— Ce facem cu femeia? întrebă în rusă bărbatul care o ținea de mâini. N-avem nevoie de ea. E doar martoră.

— Nu-i putem da drumul, răspunse Ariman nervos. Du-o în cameră.

Bărbatul o împinse cu bruschețe într-o parte a clădirii, pe o ușă joasă. Un coridor întunecos de beton îi înfășură în îmbrățișarea lui rece și umedă. Ajunseră la o scară îngustă în spirală, ca aceea a unui far, care îi duse la etajul al doilea. Bărbatul deschise o ușă de fier și o trase pe Vera înăuntru. Verifică în tăcere camera, ca și cum o provoca să găsească o cale de scăpare din spațiul ermetic. Nu își scosese ochelarii sau pălăria, dar Vera văzu câteva șuvițe rebele de păr blond.

Camera mică, fără ferestre, avea două paturi. Așternuturile mototolite arătau că cineva dormise acolo de curând. Bărbatul o împinse pe unul dintre paturi și ieși repede din cameră, încuind ușa în urma lui.

UN COȘMAR DEVENIT REALITATE

*Primele rânduri de pe **pagina 439** fuseseră șterse, lăsând la vedere doar rândurile acestea:*
„Dar visul nu se termină aici. Femeia adăugă: «Ceva mai târziu, taurul fu străpuns de o săgeată de aur». Acum vedem pe lângă Dionis un alt ritual protocreștin în care taurul joacă un rol simbolic. Mithra, zeul solar persan, a sacrificat tot un taur. Și, la fel ca Orfeu, și-a exprimat dorința pentru viața veșnică a spiritului, care biruie pasiunile animalice primitive ale omului. Iar ceremonia de inițiere secretă redă pacea sufletului”.

Din *Simboluri în artă* de Carl Jung, 1964, p. 143

Vera adormise probabil așteptând în camera întunecoasă ca ușa să se deschidă. O trezi un huruit îndepărtat, ca și cum ceva greu era descărcat la etajul de jos.

Era întinsă pe unul dintre paturi. Rulase un pulover negru găsit pe pat, ca să îl folosească în loc de pernă. Păstra mirosul slab, masculin al unui bărbat care îl purtase recent.

Se ridică în capul oaselor, iar arcurile vechi ale patului scârțâiră ca niște balamale ruginite. Simțea o presiune deasupra capului. Nu știa cât era ceasul sau cât dormise.

Însetată, Vera se ridică de pe pat, rămânând pe loc până când ochii i se obișnuiră cu întunericul. Pipăind drumul prin beznă, merse în direcția ușii. Când ajunse la peretele rece, îl pipăi încercând să găsească un întrerupător. Palmele i se agățară de pânzele de păianjen, pe care le șterse repede de perete. Găsi în cele din urmă întrerupătorul și aprinse becul atârnat de tavan.

Se întoarse și văzu că era încuiată într-o cutie goală de beton. O scândură stropită cu vopsea era proptită pe patru picioare în mijlocul camerei. Câteva pahare de plastic mototolite erau împrăștiate pe masa improvizată. Mai erau și un teanc de reviste de antichități, hărți și fotografii cu locuri pe care Vera nu le cunoștea. În cameră era și o chiuvetă. Frecându-și buzele uscate una de alta, Vera deschise robinetul. Încercă apa, dar avea gust de rugină.

Se întoarse la ușă și trase de ea, deși știa că este încuiată. Se sprijini de suprafața ei rece. Își simțea inima bătându-i nebunește, iar aerul pe care îl trăgea pe nas nu părea să îi ajungă în plămâni. Voia să strige și să nu se oprească până când nu rămânea fără aer.

Tot nu știa unde se aflau, nici de ce ori din al cui ordin.

Își căută telefonul mobil, surprinsă să descopere că încă îl avea. Îl scoase grăbită din buzunar și încercă să îl sune pe Kaloyan, primul număr din lista de apeluri nepreluate. Apelă numărul mecanic, dar nu avea semnal – fie nu se aflau în aria de acoperire, fie ceva din clădire bruia semnalul.

Lângă masă era un scaun de răchită atât de vechi, încât fundul era întins ca un coș. Lângă el se afla un rucsac verde de armată. Vera ezită o clipă, apoi desfăcu șnurul de la gâtul rucsacului. Băgă mâna înăuntru, sperând să găsească apă proaspătă sau ceva de mâncare. Atinse cu degetele niște haine șifonate. Auzind un foșnet la fundul rucsacului, băgă mâna mai adânc și găsi ceva plat și mare înfășurat în hârtie.

Ciuli urechile, încercând să detecteze sunet de pași. Nu se auzea nimic, așa că scoase obiectul din rucsac. Era învelit într-un ziar cu caractere asiatice. Deschise repede pachetul. Tot trupul i se cutremură agitat, în timp ce urechile îi luptau cu tăcerea ca să audă și cel mai mic sunet. Se gândi că cineva ar fi putut să intre în orice clipă și să o găsească umblând în rucsac.

Lumina becului surprinse ceva de un galben-deschis sub hârtie. Vera se opri din tremurat și uită să mai asculte.

Avea în mâini o tăbliță splendidă din aur. Privi cu febrilitate inscripțiile. Cu laturi de 10 și 12 centimetri și groasă cam de un centimetru, tăblița era alcătuită din două plăci subțiri unite. Nu avea față sau spate; în schimb, ambele părți erau acoperite de linii adânci, grupate în semne și aranjate în șiruri de simboluri și litere necunoscute de omul modern. Vera le recunoștea, dar nu pe toate.

Examină tăblița cu uimire, întorcând-o ca să o studieze pe ambele părți. Suprafețele de aur gravate semănau cu celebrele tăblițe orfice găsite în Italia, Grecia și Bulgaria. Cu toate acestea, asemenea artefacte erau de obicei subțiri ca pergamentul și gravate pe o singură parte, mai ales cu litere grecești.

Vera recunoscu și o parte a simbolurilor grecești. Pe partea cealaltă însă, se aflau hieroglife mai mari decât literele. Încercă să descopere semnificația șirurilor, aranjate ca mărgelele pe ață.

De pe coridor se auzi un zgomot, ca sunetul unei uși de metal care se închidea. Vera tresări atât de speriată, încât tăblița îi scăpă din mâini.

O apucă repede și încercă să o ascundă în haine, apoi își dădu seama ce s-ar fi putut întâmpla dacă răpitorii o prindeau încercând să fure tăblița prețioasă. Înspăimântată de propria imaginație, scoase telefonul mobil și o fotografie pe ambele părți, apoi se grăbi să o pună la loc, ca un copil care găsise o jucărie interzisă.

Pașii de pe hol se auzeau din ce în ce mai tare și mai aproape. Vera încercă să înfășoare din nou în ziar obiectul de aur, dar degetele ei păreau de gelatină și refuzau să o asculte.

Pașii se opriră și o cheie se întoarse în broască. Vera se întoarse când auzi zgomotul. O siluetă apăru din întunericul holului. Ariman.

Era îmbrăcat într-o ținută de camuflaj. Cozorocul șepcii îi umbrea fața, făcându-l să pară și mai sever decât dimineață.

Vera își ținu respirația, nemișcată ca o statuie. Încă mai avea în mână tăblița de aur și ziarul. Simți greutatea zdrobitoare a privirii lui furioase, încruntarea, figura lui rece. Făcu din instinct un pas înapoi. Fără să spună o vorbă, el o urmă. Veni tot mai aproape de ea, până când ajunse la doar câțiva centimetri, fixând-o tot timpul cu ochii întunecați de furie. Îi luă tăblița, ridică mâna, ezită o fracțiune de secundă, apoi o lovi peste față.

Vera căzu pe podea, simțind mai mult greutatea decât durerea. Formele din fața ochilor săi deveniră umbre, care se transformară apoi în praf și în insecte strălucitoare. Trecură câteva secunde până când își dădu seama unde era, de parcă se trezea dintr-un coșmar îngrozitor.

Simți o durere ascuțită în obraz. Îl atinse, zăcând neajutorată pe podea și așteptând orice avea să urmeze. Ochii i se îndreptară spre silueta lui, în timp ce mintea ei înspăimântată striga: „Cine e bărbatul acesta?”

Ariman se întoarse spre ușă și o închise. Își sprijini pumnul de cadrul ei, lipindu-și apoi capul de aceasta, cu spatele la Vera. Avea pe cap o șapcă de baseball. Rămase așa aproape un minut – ca și cum cineva îl pălmuise pe el, nu pe Vera. Părea că ezită între a continua ceea ce trebuia făcut și a i se împotrivi până la capăt.

Vera îl privea temătoare, neîndrăznind să se miște.

Când, în sfârșit, se întoarse, merse către trupul prăbușit al fetei și îi ridică brațele cu grijă. Apoi i le legă atât de strâns, încât ea scânci.

El nu reacționă. Nu părea că auzise. Când o ridică în picioare, Vera se supuse sfioasă. Ieșiră din cameră împreună și coborâră pe scara întunecoasă. Vera nu vedea decât treptele, betonul și fierul ruginit. Pereții erau umezi. Trecură pe lângă o fereastră îngustă. Razele lunii pătrundeau prin sticla murdară.

Ariman grăbi pasul. Scările duceau către o ușă scorojită, care semăna cu peretele de compartimentare al unui vapor, suficient de mare ca să încapă un om. El deschise ușa și aprinse lumina. Tuburile fluorescente începură să clipească și să zumzăie de pe tavanele înalte ca niște stafii furioase.

Vera privi în jur. Camera arăta ca un depozit portuar părăsit. În colțuri erau înghesuite grămezi de gunoaie abandonate, mașinării stricate și resturi de mobilă. Podeaua era acoperită cu un linoleum verde și uzat, iar mirosul înțepător de mucegai și de apă mlăștinoasă plutea în aer.

Ariman o strânse pe Vera de braț și o conduse în cameră. Ea simți podeaua scârțâind sub pașii lor. „Trebuie să fie de lemn”, se gândi ea.

Deodată văzu picioarele cuiva, desfăcute și nemișcate pe podea, ieșind din spatele unui stâlp. Când se apropiară, îl recunoscu pe doctorul Werder.

— Așază-te! ordonă Ariman cu voce joasă.

— Cât ai de gând să ne ții ostatici? întrebă Werder repede, de parcă nu îi văzuse pe răpitori de câteva zile.

Bărbatul nu se sinchisi să îl privească. Ochii lui se îndreptară spre Vera, apoi își schimbară rapid direcția. Se întoarse și ieși din cameră. Înainte de a închide ușa de fier, stinse luminile albăstrii care bâzâiau.

— Cine sunt oamenii ăștia? Ce vor de la noi? șopti Franz Werder.

— Nu știu.

Tăcură amândoi. Din depărtare se auzea vuietul râului, adus de vântul de iarnă. Picături ritmice de apă marcau timpul în întunericul imaterial, căzând pe o foaie veche de cositor care zdrăngănea și dansa în cadență.

— Au vrut ceva de la dumneavoastră?

— Da, de fapt… M-au pus să identific și să datez un obiect, răspunse Werder ezitant.

Aceste cuvinte îl duseră cu gândul cu câteva ore mai devreme. Amintirea era atât de limpede, încât mai simțea încă loviturile de pe corp și de pe față, ca un vârtej de bile de oțel care cădeau asupra lui din toate părțile. Ridicase mâinile ca să se apere. Bărbații aceia erau siguri că ascundea ceva și erau hotărâți să afle ce anume.

Îl întrebaseră iar și iar dacă amuleta de piatră era un fals sau era originală. Era aceeași care dispăruse din buncărul lui Hitler în 1945? Dar Franz Werder le dădea de fiecare dată același răspuns: nu o văzuse decât într-o fotografie alb-negru dintr-un catalog vechi de la Muzeul Bode. Le sugerase să găsească echipamentul necesar pentru a face testele elementare. Aceștia fuseseră de acord și îl încuiaseră din nou în depozit.

— Ce anume reprezenta? întrebă Vera.

— Un medalion greu de descris, care se presupune că îl arată pe Orfeu răstignit pe crucea lui Hristos. L-am văzut de curând în cripta muzeului.

— Deci există cu adevărat!

RĂSTIGNIREA

Pagina 440 *începea cu aceste cuvinte:*
„Platon, care expune învățăturile lui Orfeu și ritualurile lui în Dialoguri, *spune următoarele în* Republica:
«*Vă vor spune că omul drept care este considerat nedrept va fi biciuit, schingiuit, legat, i se vor arde ochii; și la sfârșit, după ce va suferi toate relele, va fi răstignit»”.*

Platon, *Republica* II, 361E

Raze subțiri de lumină pătrundeau prin ferestrele acoperite cu scânduri, disecând întunericul și iluminând norul de praf și de musculițe care roiau în gol.

Vera deschise ochii. Recunoscu forma grămezilor de gunoaie care ocupau depozitul. Auzi zgomotul ritmic al picăturilor de apă pe foile de metal mișcătoare. Numai mirosul grețos dispăruse – sau poate se obișnuise cu el. Așa cum nasul devine insensibil la miros, și omul se poate obișnui cu orice.

„Încă o zi în locul ăsta!” se gândi ea, tremurând din tot trupul din pricina neliniștii.

Îl simți pe doctorul Werder, care se foia nervos. Părea o omidă uriașă, care se târa pe cealaltă parte a stâlpului de beton.

— Trebuie să existe o cale, mormăi el. Trebuie să ies de aici. Sfoara asta e atât de strânsă!

Vera simțea și ea că sforile îi iritau încheieturile, intrându-i în piele.

— Haideți să încercăm să le desfacem, continuă Werder; vorbitul părea să îl calmeze. Se vor întoarce în curând – după mine!

Istoricul tăcu și rămase apoi nemișcat. Nu se auzea decât respirația lui agitată, rapidă și greoaie. Vera vedea norul umed și cald al răsuflării lui plutind din spatele stâlpului și răcindu-se în întuneric, tăiat de razele subțiri de lumină. I se părea că frigul se târa pe trupul ei ca un miriapod.

— De ce e amuleta orfică atât de importantă pentru oamenii ăștia? șopti ea.

Werder nu răspunse. Numai respirația lui arăta că încă mai era acolo.

— Bărbatul răstignit pe ea e chiar Orfeu? continuă Vera.

— Asta scrie pe piatră.

— Mereu am vrut să știu adevărul…

— Nu există niciun adevăr. E doar o bucată de piatră cu imaginea unei răstigniri și cu inscripția „Orpheos – Bakkikos”.[69]

— Pentru religii nu a fost niciodată important felul în care mor oamenii adevărați, ci felul în care moare imaginea lor publică.

Tăcură din nou.

— Probabil că-l caută, nu-i așa? șopti Vera.

— Ce să caute?

— Adevărul. Pentru ce alt motiv ne-ar ține oamenii ăștia încuiați aici? Doar ca să vă determine să dați o bucată de piatră? Ar putea fi membrii unei societăți secrete!

— Frăția Albă[70], fără îndoială! spuse Franz Werder sarcastic, forțând un râs disperat.

— De ce nu? Ar putea fi paznicii loiali ai credinței creștine, care luptă ca să păstreze o istorie cusută cu ață albă. O istorie furată. Adună toate dovezile care contravin versiunii lor și le distrug. Gândiți-vă numai! O frăție veche de

secole, a cărei datorie este să păstreze firele albe ale credinței. Cât de originală e ideea asta! Va trebui să o includ în carte.
— Îmi pare rău, șopti el.
— Pentru ce?
— E vina mea că vă aflați aici. Ați fost un martor inocent la locul nepotrivit și la momentul nepotrivit.
— Credeți că or să ne omoare?
— Numai Dumnezeu știe.
— Care Dumnezeu?

SENTIMENTE DE ÎNDOIALĂ

> ***Pagina 441*** *începea cu un citat orfic din unul dintre cele mai vechi pergamente elenice:*
> *„Intrăm în altarul profetic ca să întrebăm, pentru cei care caută răspunsuri profetice, dacă este bine… ororile din Hades, de ce sunt atât de bănuitoare? Dacă nu înțeleg visele și niciun alt lucru real, pe baza căror exemple ar trebui să aibă încredere? Fiindcă, copleșite de vină și de altceva, de plăcere, ele nici nu știu, nici nu au încredere. Pentru că neîncrederea e același lucru cu ignoranța”.*
>
> *Papirusul de la Derveni,* Col. V, tradus în engleză de Andre Laks și Glenn Most

Ariman era singur. Îi trimisese pe ceilalți după echipamentele și chimicalele cerute de doctor.

Urcă încet scările spre etajul de sus. Închise ușa din mijloc și merse mai departe pe hol. Pașii lui cu ecou cadențau un ritm constant. După șase pași, se opri. Auzise ceva? Lămpile bâzâiau ca un cuib de viespi. Lumina de la capătul holului se întrerupea și păcănea ca un televizor pe cale să se strice.

Nemaiauzind zgomotul, Ariman merse mai departe. Ajunse la cameră și descuie ușa de metal. Intră și închise ușa după el. Își scoase cizmele și le puse lângă tocul ușii, simțind o ușurare în degetele de la picioare. Privi în jur cu atenție, de parcă se aștepta să găsească ceva schimbat.

Se așeză pe pat. Era făcut – el nu îl lăsase așa. Văzu puloverul negru făcut ghem și își dădu seama că fata trebuie să îl fi folosit. Îl ridică și îl apropie de față câteva secunde, închizând ochii ca să simtă bine mirosul.

Apoi îl puse la loc și își trecu mâna ușor peste așternut, ca și cum se temea că va izbucni în flăcări. Voia să simtă căldura trupului care stătuse întins acolo. Când ajunse la capătul patului, strânse pumnul ca să prindă țânțarii care bâzâiau. De fapt, nu erau țânțari, ci muște. Nu le observase până atunci. Se întinse pe spate și se relaxă, singur în pat. Respiră adânc și privi în gol spre tavan.

Abia acum simțea durerea din umăr. Îl zgâriase un glonț pe când fugise de al doilea paznic de la muzeu, care îl auzise pe Ariman omorându-i colegul. Băgă mâna sub cămașă și pipăi rana acoperită de sânge uscat.

Se dezbrăcă și se duse la oglindă. Se îndreptă spre chiuveta de alături și deschise robinetul, dând drumul unui jet de apă cu rugină. Ariman luă un burete de pe marginea chiuvetei și îl îmbibă cu apă. Udă rana, lăsând apa să spele sângele, care începu să i se scurgă pe braț și pe piept. Șterse firicelele cu buretele, apoi îl clăti în chiuvetă. Spălă rana încă o dată. Fața lui era lipsită de orice expresie, ca și cum spăla rana altcuiva. Doar mușchii pieptului se încordau și se relaxau. Pielea îi era atât de albă, încât picăturile roz păreau niște pete de sânge pe zăpadă.

După ce își spălă rana, o examină în oglinda înnegrită. Decise că nu avea nevoie de cusături și își puse cămașa din nou. Apoi se întoarse în pat, se întinse și închise ochii.

Luna viitoare avea să împlinească treizeci și patru de ani. Majoritatea oamenilor din Lumea de Jos erau mai tineri decât el, însă abia dacă o părăseau vreodată. De obicei, Cel Neîntrupat îl trimitea pe Ariman în misiuni.

Ariman era de părere că se născuse în Lumea de Sus. Se simțea oarecum acasă aici, dar nu avea nicio amintire clară din copilărie. Timpul are obiceiul să schimbe forma și culoarea trecutului, până când nu mai ești sigur de ce e real și ce e inventat.

Nimeni nu îi spusese vreodată de unde venise și unde crescuse – întrebările nu erau niciodată puse. Nu era decât ordinea prestabilită a lucrurilor, care trebuia păstrată.

Singurul lucru pe care și-l amintea din vremea aceea era că locuia cu o femeie într-o casă de lemn. Trebuie să fi fost mama lui, pentru că nu își amintea nicio altă femeie. Casa era înconjurată de trestii și de câmpuri de orez. Lucrau amândoi pe un câmp. Pe tatăl lui nu îl vedea niciodată în viziuni.

Locul părea să fi fost foarte luminos. Când e multă lumină, abia dacă observi. Dar îți amintești foarte bine atunci când o pierzi.

Se vedea pe el însuși râzând. Nu putea să aibă mai mult de patru ani pe atunci.

Doar amintirea ultimei zile acolo ieșea în evidență. Îi era imprimată în minte atât de adânc, încât devenise o parte din trupul lui. Când era bolnav sau simțea o durere, până și amintirea îl durea; când era mulțumit, coșmarul rămânea tăcut.

Când începea, se făcea întotdeauna că dormea, trezindu-se apoi din cauza țipetelor.

Era mama lui.

Sărea din pat și alerga pe scările de lemn spre bucătărie. Ea încă țipa. Un bărbat stătea deasupra ei, lovind-o cu pumnul. Ea striga din nou. Apoi bărbatul o lovea atât de tare pe mama lui, încât aceasta nu mai scotea niciun sunet. Nu se mai mișca. Bărbatul se întorcea. Privirile li se întâlneau. Ariman îl cunoștea. Era străinul care locuia în casa albă din oraș. Străinul fugea, iar Ariman rămânea încremenit pe trepte, între etaje, timp de o zi și o noapte, cu lacrimile curgându-i pe obraji. Cu siguranță ar fi murit și el dacă nu venea un străin, un bărbat cu fața ascunsă de glugă, ca și cum se temea că soarele l-ar fi transformat în cenușă. Era ciudat, dar Ariman nu avea de unde să știe pe atunci. Iar acum, după ce trecuse atâta timp, se obișnuise cu bărbatul cu pelerină, iar ciudățenia lui nu i se mai părea importantă. La început, Ariman îi spunea simplu „Domnule”. Nu avea cum să îi spună altfel – străinul nu îi era nici tată, nici stăpân. Iar bărbatul ciudat îi spunea lui „Ariman”.

A doua zi, Domnul aduse o armă și i-o dădu băiatului. Totul era clar, fără nicio vorbă rostită. Ariman merse și îl împușcă pe bărbatul din casa albă.

Apoi, Domnul părăsi împreună cu băiatul câmpurile de orez și lumina.

Azi, Ariman nu mai era sigur cât din poveste era adevărat și cât era inventat. Uitase mirosul câmpurilor de orez până când le văzuse la marginea lacului birmanez. Totuși, fusese învățat că singurul lucru care contează este ceea ce crezi, chiar și atunci când știi adevărul.

Majoritatea băieților din Lumea de Jos urcau rareori în lumea Oamenilor Soarelui, mai ales cei care se născuseră acolo. Erau prea palizi și prea diferiți. Dacă se aventurau afară, erau nevoiți să poarte mereu o pelerină, ca învățătorul. Chiar și în lumina lunii. Iar acest lucru stârnea suspiciuni și teamă printre locuitorii ținuturilor de sus.

Uneori se gândea să nu se mai întoarcă. Dar când își imagina asta, totul își pierdea înțelesul și viața i se scurgea afară din trup. Nu își putea închipui o existență fără misiunile care îi dădeau un sens, așa cum nu își putea închipui viața fără ordinul cunoscut. Era singurul lucru care îi dădea putere să se trezească dimineața și alinare ca să adoarmă noaptea. Era motivul pentru care nu se dădea în lături de la nimic. De aceea, se întorcea mereu.

Deși încă dormea, stropi lipicioși de sudoare îi acopereau fruntea și se scurgeau pe pernă.

Deschise ochii. Sări brusc în sus, ca un soldat la datorie. Se uită la ceas – dormise aproape o oră. „Băieții ar fi trebuit să se întoarcă deja, se gândi el. Sunt plecați de prea mult timp.” Sau poate nu îndrăzniseră să îl trezească. Nu se pricepeau la genul acesta de muncă.

Trase de cizmele care păzeau ușa și traversă holul spre depozit.

Ochii lui de oțel reflectau lumina albă-gălbuie a lămpii care pâlpâia, în timp ce umbra lui neobosită îl urma îndeaproape.

MÂNTUIRE

*Pe **pagina 442** scria:*
„«Îi oferi puterea vâltorii de argint a lui Aheloy (Orfeu numise râul Aheloy) și a lunii, care li se arăta multora pe pământul nesfârșit» (cuvinte orfice de pe papirusul de la Derveni). Dacă luna iese din limitele ei, lucrurile existente pot fi văzute mai clar ca înainte. Dar nu la asta s-a referit Orfeu când a spus că «li se arăta». Pentru că, dacă la asta s-ar fi referit, nu ar fi spus «li se arăta multora», ci mai degrabă «tuturor». Pentru că, în lipsa lunii, oamenii nu ar putea măsura anotimpurile sau vânturile… sau orice alt lucru”.

Din *Martori orfici eleni* de M. Aleksieva, p. 188

Îl auzi din nou. Scârțâitul suna ca niște unghii care răzuiau o bucată de glaspapir. Se auzea tot mai tare și tot mai aproape. De data asta, Vera era convinsă că nu era doar imaginația ei – oamenii au o capacitate uimitoare de a auzi și de a vedea lucrurile de care se tem.

Vera se ridică și se uită orbește în întuneric, ca și cum ieșea dintr-un abis. Ațipise în răcoarea depozitului. Somnul era singurul lucru la care putea spera acolo. Avea mâinile legate în continuare. Stătea cu spatele sprijinit de stâlpul rece. Razele soarelui care pătrundeau prin ferestrele acoperite cu scânduri se estompaseră și deveniseră cenușii. „În curând va fi întuneric”, se gândea. Apoi își dădu seama că nu conta.

Deodată, auzi un râcâit și un ciocănit zgomotos pe podea, ca niște vrăbii care țopăiau pe acoperiș.

Zgomotele erau adevărate.

— Ați auzit? șopti ea.

În clipa aceea, ciocănitul se opri.

— Șobolani. I-am văzut pe aici aseară.

— Șobolani?! strigă Vera.

— Vor ieși de îndată ce dispare lumina. Îi atrag firimiturile de la sandviciurile pe care ni le aduc.

— Mi-e frică de șoareci! exclamă ea, dând neajutorată din picioare.

— Nu m-au mușcat deloc de când sunt aici.

— Mi-e frică!

Vera încercă să se ridice, dar se prăbuși înapoi pe podea.

— Ne-au legat doar mâinile, spuse istoricul. Le e teamă că am putea scăpa?

— Cum am putea? Nu e decât o ușă… și aceea încuiată. Ferestrele sunt acoperite cu scânduri până sus.

— Dar sunt șobolani.

— Și ce-i cu asta?

— Trebuie să vină de undeva. Trebuie să fie o deschizătură pe undeva…

Vera nu răspunse, nesigură de ce voia el să spună.

— Am o idee, continuă doctorul Werder. Dacă stăm spate în spate, am putea să ne dezlegăm mâinile.

— Dacă ne prind, se vor supăra și mai tare.

— Am putea măcar să încercăm. Oricum ne vor ucide.

Vera nu credea ultima afirmație. Omul acela, oricine ar fi fost, nu putea să o omoare. Simțise ceva – amândoi simțiseră – în timp ce dansau. Sau poate încrederea ei se baza pe credința naivă că moartea e ceva care li se întâmplă altor oameni. În orice

caz, se târî pe genunchi mai aproape de Werder. Se sprijini cu spatele de al lui, așa cum sugerase. Pipăiră sforile, căutând noduri sau capete.

Sfoara din jurul mâinilor Verei era atât de strâns legată, încât Werder nici nu putea să o miște. Vera mormăi frustrată, își rupse o unghie în scurt timp, dar continuă să apuce sforile care legau mâinile istoricului. În cele din urmă, simți o buclă care se desfăcea puțin. După ce trase mai mult de ea, reuși să își strecoare degetele subțiri printre inele.

— L-ai slăbit! exclamă Werder.

Își frecă mâinile una de cealaltă, până când lațul din jurul mâinilor sale se slăbi de tot. Werder se ridică și dezlegă restul funiei. Bâjbâi cu piciorul pe podea în întuneric, căutând ceva.

— Ce faceți?

— Am dat ieri cu piciorul într-un ciob de sticlă – sau ceva care suna ca un ciob de sticlă. Aș putea să tai sforile.

— Dragul meu doctor Werder, nu credeți că ar trebui să fie mai multă sticlă sub ferestre?

— Nu vreau să sperii șobolanii.

— Ați înnebunit?

— Te rog, spune-mi Franz. Cred că am petrecut suficient timp împreună ca să ne putem spune pe nume. Șobolanii ne pot arăta ieșirea.

Ceva zornăi sub piciorul lui Werder. Găsise ciobul de sticlă prin funingine. Era clar că linoleumul de pe podea nu mai fusese curățat de mulți ani. Istoricul trase sticla spre el cu talpa pantofului.

— L-am găsit! strigă el.

Se îndreptă spre Vera și începu să taie sfoara cu marginile ascuțite ale ciobului. În cele din urmă, una dintre fibre se rupse și Vera își desfăcu mâinile. Își apăsă încheieturile pe piept, ca să mai potolească durerea.

— Și acum ce facem? șopti ea.

— Liniște. Am speriat șobolanii.

Vera nu avea încotro, trebuia să aibă încredere în ideea nebunească a lui Werder. Cele trei zile petrecute în depozitul întunecos făcuseră probabil ravagii în psihicul lor, fără mâncare la intervale regulate și temându-se permanent. Cu toate acestea, Vera prefera să alerge după șoareci decât să stea acolo fără să facă nimic.

Werder îi spuse să se ghemuiască. Rămaseră așa preț de câteva minute, ascultând în tăcere ecourile vocilor îndepărtate.

— Îi aud! În spatele camerei, la stânga, rupse Werder tăcerea. Vino după mine!

Vera se supuse. Razele soarelui dispăruseră în întuneric, lăsând în urmă numai umbre. Ascultând pașii lui Werder, îl urmă încercând să facă pașii la fel de mari. Hârșâitul nedeslușit deveni treptat sunetul sutelor de lăbuțe și de gheare care alergau pe linoleum, pe cositor și pe beton. Speriate, animalele micuțe fugeau din pricina mișcărilor amenințătoare ale oamenilor.

— Ai grijă la perete! o avertiză Werder.

Vera mijì ochii și întinse brațele cât de mult putea. Simți bariera dură și rece și se opri o clipă. Istoricul mergea la stânga, pe lângă perete. Vera îl urmă cu spatele lipit de zid, ca să nu se rătăcească în întuneric. Simțea porțiunile dure de mortar care i se agățau de haine și o trăgeau înapoi, precum ghearele unei păsări de pradă. Degetele ei întinse în față simțiră apoi ceva moale și cald. Era spatele lui Werder.

— Se ascund undeva pe aici… Trebuie să fie o gaură spre țevile de scurgere, murmură el mai întâi în germană, apoi, când își dădu seama că Vera era pe aproape, repetă cuvintele în engleză.

— Ce putem face?

— Va trebui s-o căutăm. Au venit din toate direcțiile și au dispărut pe lângă perete. Hai să încercăm să ridicăm linoleumul.

Se aplecară pe întuneric și găsiră marginea învelitorii de pe podea. După o scurtă ezitare, Vera băgă degetele între cauciuc și beton. Werder făcu același lucru. Se străduiră împreună să ridice bucata mare de linoleum. De-a lungul anilor, se lipise de podeaua de

beton în câteva locuri. Vera simțea între degete niște biluțe moi și lipicioase – și își dădu seama că se mișcau. Partea de jos a linoleumului era acoperită cu sute de limacși inactivi și de gândaci cu multe picioare, care roiau în toate părțile. Unul dintre ei i se urcă pe deget. Vera dădu drumul marginii de cauciuc și sări înapoi, scuturând mâinile și țipând.

— Acum nu-i momentul să te porți ca o fată, spuse Werder supărat. Nu te mănâncă. Trebuie să-l ridicăm. Nu pot singur.

Vocea lui sugrumată vădea efortul uriaș pe care îl făcuse ca să ridice bucata de linoleum grea și fără formă.

— Dar e plin de limacși și de miriapozi.

— Știu. Asta înseamnă că suntem aproape de țevi.

Vera se strâmbă de repulsie, dar se aplecă și apucă din nou de margine.

Stâlci fără să vrea câțiva limacși, dar încercă să se concentreze asupra greutății din mâini. Reușiră să ridice linoleumul de pe podea cam un metru și ceva.

— Am să încerc să-l țin. Tu bagă-te sub el și caută o deschizătură, spuse Werder gâfâind.

— Nici nu mă gândesc.

— Aș face-o eu, dar tu nu ai putere să ții linoleumul.

— Nu mă bag sub chestia aia…

— Oamenii aceia se vor întoarce în orice clipă, înțelegi? Am făcut mult zgomot!

Vera nu răspunse. Se așeză în genunchi, strânse din dinți și închise gura bine de tot. Rugându-se să nu înghită vreun miriapod, începu să se târască. Fața i se contorsiona în grimase de dezgust. În timp ce explora cu mâinile suprafața umedă, încerca să nu se gândească la ce anume erau umflăturile pe care le simțea. Pietre ascuțite îi înțepau palmele. Mai mulți miriapozi i se urcară pe mâini, dar îi scutură imediat. Ținea ochii strâns închiși, fiindcă era oricum mult prea întuneric ca să vadă ceva.

În cele din urmă, dincolo de beton simți o suprafață de metal rece. Vera o pipăi cu atenție. Era rotundă și avea patru găuri simetrice în mijloc.

— Cred că am găsit capacul țevilor! strigă ea.

— Încearcă să-l deschizi, șuieră doctorul printre dinți.

Linoleumul începea să îi alunece printre degete.

— E foarte greu! se plânse ea.

— Nu ai încotro!

Vera trase de capac cu ambele mâini, dar abia reuși să îl ridice. Băgă un pantof în deschizătura îngustă pe care o făcuse și reuși să îl mai ridice puțin. Apoi, îl împinse într-o parte. Zăngănitul metalului greu sparse tăcerea.

— E un canal acolo jos… și apă care curge! strigă Vera.

— Încearcă să proptești linoleumul cu capacul. Am să mă târăsc și eu spre tine.

Adunându-și toate puterile, Vera reuși să ridice capacul de fier până îl sprijini de linoleumul țeapăn.

— Repede, cineva deschide ușa! strigă Werder înfricoșat.

Depozitul gol se umplu brusc de lumina electrică, palidă, iar tentaculele ei imateriale ajunseră până la gaură în care Vera stătea întinsă, luminând trupurile umede ale sutelor de vietăți micuțe trezite din toropeală. Fără să se mai gândească la consecințe, Vera sări în canal. Se ținu o clipă cu vârful degetelor în hăul rece și întunecat, apoi își dădu drumul.

— Stai pe loc! auzi Vera o voce răgușită de bărbat, urmată de pași care se apropiau în viteză.

Werder sări după Vera. Când nu ai încotro, până și cea mai respingătoare decizie e ușor de luat.

Aterizară cu un plescăit în apă și lăsară curentul să îi poarte cu el. Vera auzi la distanță două împușcături înăbușite, al căror ecou bubui în canal.

În cele din urmă, între tavanul arcuit de piatră și suprafața scânteietoare a apei apăru o sclipire de lună printr-un grătar de fier, acolo unde canalul se scurgea în râu.

— O, Doamne! E un grătar! Nu putem ieși! se plânse Vera.

Apa bolborosea în jurul barelor vechi și ruginite de metal și dispărea în curenții mari ai râului Moscova. Werder apucă grătarul și începu să îl zdruncine. Baza putrezită începu să cedeze. Ținându-se cu mâinile de pereții canalului pentru sprijin, Werder izbi cu piciorul în bariera de metal. Apa întunecată și murdară îl luă la vale. Werder o apucă de mână pe Vera și lăsară curentul să îi arunce în râu.

Dincolo de apă vedeau orașul, cu milioanele lui de lumini strălucind pe malul opus. Reflexia lui caleidoscopică strălucea pe râul negru și învolburat, transformându-l într-o acuarelă adevărată. Deasupra lui Werder și a Verei, luna plină acoperea cerul cu un văl transparent. Lapovița amenința să se transforme în zăpadă din clipă în clipă.

Se ridicară amândoi prin nămolul până la genunchi și încercară să se cațăre pe malul noroios. Apa râului era mult prea rece ca să înoate – altfel, ar fi fost calea ideală de scăpare. Încălțările le alunecau în nămolul lipicios, iar greutatea hainelor ude îi trăgea înapoi spre apă. Agățându-se de copaci, de crengi și de buruieni, reușiră să iasă la o potecă lină și începură să alerge, lăsând vechiul depozit în urmă.

Vera se uită în urmă. Răpitorii erau pe urmele lor și aproape îi ajunseseră.

Ariman era cel mai aproape, fiind urmat de ceilalți doi. Werder strângea mâna Verei, trăgând-o după el. O împinse apoi în fața lui, strigând:

— Nu te opri! Trebuie să traversăm podul!

La aproape douăzeci de metri în față se afla un pod feroviar de fier, care lega cele două maluri. Complet pustie și întunecoasă, construcția de metal greu stătea aplecată deasupra râului.

Luna, mai mare ca niciodată pe cerul Moscovei, călca pe urmele celor doi fugari și lumina norii de furtună care încercau să o acopere.

— M-am înșelat în privința lui, șopti Vera în timp ce alergau.

— Poftim? întrebă Werder nedumerit.

Se auziră încă două împușcături. Werder strigă de durere și căzu la pământ. Vera se opri și îngenunche lângă el, holbându-se șocată și încercând să înțeleagă realitatea dură – gloanțele puteau răni cu adevărat pe cineva, inclusiv pe ea însăși.

Ca o insectă pe jumătate strivită, Werder făcu un efort disperat să se ridice. Înfipse degetele în noroi și se încordă, dar puterea îl părăsi și se prăbuși la loc. Vera îl strânse de mână și încercă să îl ridice, dar Werder gemu în agonie.

— Nu ai cum să mă ajuți… Aleargă la pod.

Cuvintele i se risipiră în vântul rece de martie.

Vera îl privi mai întâi nedumerită, apoi se uită la bărbații care se apropiau. Erau la numai câțiva metri distanță și ațintеau armele asupra lor. Poate că îi voiau în viață. Poate că voiau doar să evite dovezile lăsate de o altă baltă de sânge în noroi.

— Fugi, pentru numele lui Dumnezeu, fugi! șuieră Werder, deși nu mai avea putere nici să ridice capul.

Cuvintele lui o loviră ca o palmă pe obraz. Îi dădu drumul umărului și șopti:

— Îmi pare rău!

— La Roma… caută *Labirintul de pergament*... în biblioteca de la capătul celei mai vechi străzi din apropiere de Quo Vadis, îngăimă el.

Vera auzea pașii bărbaților. Alergă spre pod fără să mai înțeleagă vorbele lui. Era îngrozită, obosită, înghețată și abia mai putea să respire – nu mai simțea nimic, nici măcar picioarele care se mișcau sub ea sau brațele care își croiau drum prin ploaia rece. Dacă o lovea un glonț acum, probabil că nici nu l-ar mai fi putut simți măcar.

Ajunse la pod. Un alt foc străpunse aerul umed al nopții, urmat de un zăngănit metalic puternic. Glonțul lovi unul dintre drugii de fier ai podului. Vera se întoarse. Ariman era la doar câțiva pași în urma ei. Avea să o ajungă în orice clipă. Urcă pe pod și alergă și mai repede. Sări peste balustradele înalte și continuă să alerge pe exteriorul podului, sperând că asta îl va încurca pe urmăritorul ei. Dar marginea era atât de îngustă și de alunecoasă, încât trebuia să încetinească și să se țină de barele de metal. Fâșia pe

care pășea nu era mai lată de o talpă. Sub ea, râul Moscova se învolbura spre centrul orașului.

— Stai pe loc! strigă bărbatul după ea.

Vera se opri și îl privi în ochi. Privirea lui își pierduse vălul mut. Fusese înlocuit cu altceva, nu știa exact cu ce. Ochii lui păreau mai vii, mai pământeni, poate chiar mai înspăimântați.

— Stai sau trag! repetă el.

Merse încet către el, până când nu îi mai despărțea decât balustrada de fier. Arma era îndreptată spre fruntea ei. Rămaseră tăcuți câteva clipe, uitându-se unul la altul nu ca o victimă și un asasin cu sânge-rece, ci ca niște prieteni vechi care încercau să se recunoască după mulți ani.

Ploaia se transforma în ninsoare. Picăturile deveneau fulgi ușori care dansau în aer, strălucind în luminile orașului.

Acele câteva secunde fură de ajuns ca Vera să se decidă. Cu fața încă spre pod, își lăsă tălpile să alunece spre margine. Călcâiele erau deasupra apei. Strângea cu mâinile balustrada de fier. Bărbatul nu se mișca. Ținea arma îndreptată spre fruntea ei, încrezător că nu putea să scape și că totul era sub control.

Nu își luau ochii unul de la altul. În clipa aceea, Vera nu se gândea la apa neagră de sub ea, ci la expresia lui, pe care nu o putea descifra.

Acesta este podul de pe care a sărit Vera ca să scape de Ariman.

Se dădu în spate câțiva centimetri și sări de pe pod.

Apa înghețată îi cuprinse tot trupul, atât de rece încât nu simțea frigul, ci doar o durere îngrozitoare care îi pătrundea în creier, într-o fracțiune de secundă, îi trecu prin terminațiile nervoase ca un curent electric și îi străpunse conștiința ca un pumn de cuie.

Curentul rapid o învălui. În primele momente încercă să dea din mâini și din picioare, dar era neputincioasă în fața puterii râului. Când trupul începu să îi înțepenească, își dădu seama că nu avea rost să se zbată. Se rostogoli pe spate și se uită la podul de fier și la silueta nemișcată a bărbatului de lângă balustradă dispărând în depărtare.

Apoi închise ochii.

OCEANUL REVĂRSAT

Pagina 443 *începea cu vorbele lui Orfeu:*
„El poseda puterea uriașă a lui Okeanos revărsat…
Acest vers a fost conceput astfel încât să fie greșit înțeles și neclar pentru cei mulți, însă pentru cei care îl înțeleg corect este evident că Okeanos este aerul, iar aerul este Zeus… Dar cei care nu înțeleg cred că Okeanos este un râu, pentru că [Orfeu] a adăugat epitetul «revărsat». Dar el îi explică sensul în expresiile curente, obișnuite. Pentru că se spune că cei foarte puternici între oameni «se revărsau»”.

Din *Papirusul de la Derveni,* Col. 23, tradus de Gabor Betech

Ziua era liniștită și senină. O femeie tânără mergea grăbită pe trotuar de-a lungul râului. Tocurile ei înalte bocăneau ritmic pe pavaj. Își încrucișase mâinile pe piept și mergea cu capul aplecat, ca să își protejeze fața de vântul usturător. Avea trupul înfășurat într-o haină groasă, bej.

Trotuarul de lângă râu urma curbele bulevardului pustiu. Din obișnuință, când ajunse în dreptul Catedralei Hristos Mântuitorul[71], coborî treptele parapetului de piatră. Trase în piept aerul proaspăt și întinse gâtul către cer ca o țestoasă. Clipi și lăsă soarele palid să îi mângâie fața înghețată.

Sub nivelul străzii se afla un debarcader lat de care se izbeau, spărgându-se, valurile râului. Pe timp de vară, vaporașe pentru turiști ancorau acolo ca să depună străinii curioși în fața catedralei, mândria Moscovei. Precum furnicile scăpate dintr-un borcan, se grăbeau în sus pe trepte și apoi pe bulevard către catedrala albă, al cărei dom maiestuos și aurit strălucea în lumină ca un soare coborât pe pământ.

Femeia ajunsese deja la ultima treaptă când văzu trupul fără viață. Alergă țipând înapoi pe trepte și traversă panicată bulevardul – din fericire, nu era trafic atât de devreme, așa că nu deveni și ea o victimă. Alergă în biserica din fața scărilor, dând sălbatic din mâini și strigând după ajutor ca o nebună care alunga spiritele rele. Doi preoți care tocmai își îmbrăcau robele pentru slujba de dimineață alergară spre ea ca să afle ce era cu atâta zarvă.

Femeia îi conduse spre cadavru și rămase lângă ei ca să privească. În ciuda spaimei, trecătorii sunt întotdeauna fascinați de victimele unui înec.

Fața fetei era acoperită de șuvițe de păr lungi și ude. Totuși, pieptul ei încă se mișca încet, aproape imperceptibil. Unul dintre preoți îi dădu la o parte șuvițele blonde de pe obraji, ca să o vadă mai bine. Puse două degete deasupra jugularei, apoi șopti:

— Trăiește!

Cei doi bărbați ridicară trupul fragil și ud și îl duseră în lăcașul sfânt cu domul auriu. Zecile de îngeri de piatră, de luptători și de sfinți care apăreau pe ferestrele și pe ușile bisericii urmăreau imperturbabil tragedia ce se desfășura sub ochii lor.

Vera simțea brațele care o cărau, dar nu se putea mișca și nici nu putea vorbi. Dintr-odată se făcu întuneric și simți mirosul de tămâie, de fum și de lumânări. Bărbații în robe negre o aduseseră în biserică. O lăsară jos în fața unei capele superbe din centrul catedralei, pe un covor roșu și prăfuit, pe care înalții prelați îl procuraseră prin cântări, cruci și tămâie.

Unul dintre preoți îngenunche lângă ea și o ținu de mână, ca și cum i-ar fi ascultat ultima spovedanie. Celălalt alergă să cheme o ambulanță. Vera simțea degetele care îi atingeau palma, dar nu putea să se miște. Un val de căldură i se așeză peste trup, care rămase însă greoi și înțepenit, de parcă simțurile ei fuseseră încuiate într-o cutie întunecoasă. Însă cutia era goală – doar inima ei se afla înăuntru, bătând în pereți.

Ridică pleoapele și zări șapte îngeri maronii care dansau în cerc. Zâmbind cu indiferență de pe domul catedralei, priveau în jos spre ea cu ochii aceia care par că te urmăresc peste tot. Naosul enorm era luminat de zeci de flăcări cocoțate ca niște licurici în vârful coloanelor zvelte de ceară. Dansau în ritm, țesând un val de lumină slabă.

Deasupra lor, candelabre electrice uriașe răspândeau o lumină strălucitoare pe sculpturile aurite din lemn și pe ornamentele din ipsos care împodobeau tavanele boltite ale catedralei.

Ceva mai strălucitor îi atrase atenția către adâncimile întunecoase ale sanctuarului – o lumină galbenă, rotundă și clară în întuneric, ca un tunel invizibil care se deschidea în sufletul ei. Vera mijì ochii ca să vadă mai bine. Era soarele. Într-o peșteră.

Vera simți o furnicătură plăcută în același loc unde mai devreme simțise căldura. Simbolurile o urmăreau chiar și acolo – deși era probabil doar imaginația ei.

Dar cercul galben continua să strălucească precum soarele, divinitatea supremă conform credințelor orfice. Ba mai mult, misterele orfice aveau loc de obicei în peșteri, acolo unde adepții credeau că Zeița Mamă concepuse și născuse zeitatea. Dar ce căuta zeul solar într-o catedrală ortodoxă? Soarele nu era de obicei înfățișat în bisericile creștine.

„Probabil că mor.” Gândul o înfricoșă.

Mijì ochii și mai mult ca să încerce să vadă. Își dădu seama că nu era soarele, ci o pictură murală care înfățișa nașterea pruncului Iisus. Un halo alb ca un soare îl înconjura pe Hristos – care se născuse tot într-o peșteră.

Cei mai nerăbdători credincioși și turiști începeau să intre în biserică. Mulți dintre ei aprindeau lumânări, umplând sanctuarul cu mișcări agitate.

Complet udă, Vera tremura. Încă nu reușea să își controleze trupul. Bărbați în negru se aplecau deasupra ei neliniștiți, așezându-se între ea și îngerii maronii. Ca prin vis, gurile lor se mișcau și Vera auzea cuvintele, dar nu le înțelegea sensul.

Închise ochii și văzu din nou bărbatul cu armă. Stătea nemișcat pe pod, la câțiva metri de ea. Ochii lui răspândeau o forță care îi străpungea trupul precum glonțul care încă nu fusese tras. Se uita la ea fără să se miște, de parcă nu știa ce să facă. Amortizorul era îndreptat spre capul ei. O secundă mai târziu, apa înghețată o cuprinsese…

Vera tuși violent când apa forțată să iasă afară din plămâni începu să se întoarcă dureros pe gât. Unul dintre bărbați îi întoarse capul într-o parte, ca să nu se înece în timp ce scuipa noroiul de pe fundul râului.

Când deschise ochii din nou, văzu un tabernacul înalt și alb cu ornamentații aurite și cu o cruce mare în vârf. Pe fiecare parte erau pictate scene simetrice cu Fecioara Maria și cu Pruncul Iisus. În interior era o altă frescă, mai închisă la culoare, cu o imagine rară a Cinei cea de Taină. Iisus stătea liniștit la mijlocul mesei, cu un halo strălucitor deasupra capului. În fața lui se aflau pâinea și un pahar cu vin. Discipolii lui îl ascultau fascinați.

Naosul era incrustat cu cruci aurii echilaterale. Cruci… le tot vedea, din ce în ce mai des. În lumea modernă, simbolul acesta avea multe sensuri, moștenit din Antichitate și din toate colțurile lumii.

Vera simți că e pe cale să leșine. Imaginile dispăreau una după alta, ca și cum ar fi fost doar în imaginația ei. Mai întâi dispărură halourile arzânde, apoi lumina începu să scadă, stinsă de greutatea pleoapelor.

Mulțimea de turiști șușotea, apropiindu-se constant de trupul ud. Se holbau o clipă la silueta nemișcată, apoi își continuau drumul spre suporturile pentru lumânări, ca să adauge micile lor flăcări la colecția existentă. Apoi se grăbeau spre următorul obiectiv turistic. Fumul impregna aerul ca o melodie tristă, armonizată cu ecoul șoaptelor și al pașilor care zgâriau podeaua roasă.

Cântecul dispăru într-un huruială îndepărtată și se topi în cele din urmă în tăcere.

MESAGERII

„Oricine vede un desen cu faraonul egiptean Echnaton se întreabă imediat dacă era sau nu om.”
Pagina 444 *începea cu aceste cuvinte: „Fața alungită cu o expresie diabolică, capul oval cu umflătura de la ceafă. Craniul lui e aproape de două ori mai mare decât cel al unui om normal. Degetele lui seamănă cu antenele unui păianjen. Labele picioarelor sunt ca niște înotătoare, burta e uriașă și are sâni ca de femeie. Așa era descris de contemporani și totuși s-a căsătorit cu cea mai frumoasă femeie, Nefertiti, fiind probabil tatăl celui mai cunoscut faraon, Tutankhamon. Și ca toți cei măreți dinaintea lui, a practicat normele religioase, a impus un cult dedicat unei noi zeități supreme – Zeul Soare, Aton. În generația care i-a urmat, au apărut pe pământ și alte personaje de neuitat: Orfeu și Moise. Nu se știe dacă erau cu adevărat oameni; cu toate astea, le-au transmis oamenilor cunoștințe de o putere nemaipomenită, precum și credința într-un singur Dumnezeu. A fost nevoie de multă înțelepciune ca Cel Adevărat să fie văzut în mijlocul celor mulți.*
Mai târziu, au apărut Fecioara Maria, Ioan Botezătorul și Iisus – și ei erau oameni doar pe jumătate…

Încă o generație își petrecea noaptea în așteptare.

Ultimul om care plecase în Lumea de Sus nu mai venise înapoi, iar de câteva secole nu mai coborâse nimeni în Lumea de Jos. Era ca și cum nu mai găseau drumul înapoi către Primii Oameni. Legenda spunea că cel puțin un om din fiecare generație se năștea cu darul de a descifra indiciile, însă nimeni nu mai cobora – în ciuda tuturor mesagerilor care fuseseră trimiși în Lumea de Sus a oamenilor, ca să vină înapoi cu vești și să îi avertizeze cu privire la ultima zi.

Oare nu se schimbase nimic în Lumea de Sus?

Oamenii erau tot condamnați pe tărâmul fantasmelor, în timp ce umbrele rătăceau în iadul de pe pământ?

Nimic nu avea importanță. Aveau nevoie doar de puțină răbdare. Pentru că tot ceea ce începea în lumea aceasta avea să se sfârșească mai devreme sau mai târziu.

Așa că pregătiră un nou mesager și îl conduseră către ieșirea de sub a opta cascadă. El știa că era condamnat, dar asta abia dacă îl elibera de teamă. Nu știa la ce să se aștepte de la Lumea de Sus. Profeția spunea că avea să își dea seama dacă venise vremea. Dacă nu venise, nu trebuia să se întoarcă, ca să nu aducă înapoi otrava.

Trebuia să le aducă oamenilor noi următoarea veste, care avea să îi apropie și mai mult de ziua în care aveau să fie pregătiți să accepte adevărul – și tot ceea ce acest adevăr urma să aducă înapoi pe pământ. Asta făcuse fiecare mesager dinaintea lui și poate că cei care veneau după el aveau să continue misiunea. Profeția scrisă de strămoșii lor spunea că într-o zi oamenii vor fi pregătiți să accepte cunoașterea – fără ca aceasta să le aducă pieirea din nou. Într-o zi aveau să înțeleagă mesajul și să nu mai repete greșelile făcute de cei dinaintea lor.

Cunoașterea putea să ajute, să salveze, să mântuiască, dar să-i și ucidă pe toți cei care nu erau pregătiți să o folosească.

Înainte de a părăsi lumea lui, se întoarse pentru ultima dată ca să își vadă poporul.

O mare nesfârșită de umbre neîntrupate privea în întuneric cu ochi orbi. O mulțime se uita în întuneric, dar auzea, respira, știa, aștepta, visa… Erau optimiști, întrucât câțiva oameni reușiseră totuși să găsească drumul către Lumea de Jos – și fiecare nou-venit era mai apropiat de Primii Oameni. Poate că legenda avea să devină realitate.

Cu siguranță, în clipa aceea cineva căuta indicii ca să descopere calea…

Mai erau și vizitatori care dădeau peste ei din întâmplare, însă nu erau eliberați, de teamă să nu îi dea de gol pe Cei Dintâi.

Rasa lor fusese printre ultimele care văzuseră pământul pe timp de pace, când oamenii nu cunoșteau armele și războiul.[72] Își folosiseră cunoașterea pentru a promova iubirea și viața.

Cu toate acestea, când cele Șapte Stele formaseră un semicerc pe bolta cerească pentru a doua oară, știuseră că trebuiau să își abandoneze pământurile, pentru că lumea urma să se schimbe din nou. La fel cum le deschiseseră ușile prima dată, a doua oară aveau să le închidă.

Unii dintre ei deciseseră să se ascundă de lume înainte ca aceasta să se schimbe, ca să o poată influența în secret.

În această perioadă, aveau să sosească oameni noi, oameni care nu își aminteau Creatorul. Și, odată cu ei, aveau să vină armele, lăcomia, necredința, intoleranța, războiul. Aveau să transforme orice cunoștință sau zeu pe care l-ar fi atins într-o mașinărie pentru bogății și răzbunare.

ÎNTREBĂRI

Pagina 445 *începea cu aceste cuvinte:*
„[Orfeu a scris] un imn care spunea lucruri bune și legiuite… Iar adevărata natură a cuvintelor nu poate fi spusă, deși ele sunt grăite. Poemul este unul străin și misterios pentru ființele umane. Dar Orfeu intenționa prin intermediul lui nu să spună ghicitori cârcotașe, ci lucruri mărețe prin ghicitori”.

Din *Papirusul de la Derveni,* tradus în engleză de Andre Laks și Glenn Most

Astăzi, Vera nu era în stare să se gândească la șofranul înflorit, ci răsfoia un ziar. Citea despre un sihastru miraculos care apăruse în Ancona, Italia, care nu își putea aminti ultima dată când intrase în contact cu oamenii. Nu avea nume, dar avea un mesaj. Iar trupul lui era foarte straniu. „Încă mai sunt oameni care cred așa ceva și șarlatanii încearcă să-i exploateze”, se gândi ea. Dar și Vera voia să creadă.

Poliția sosi să o interogheze din nou.

— Credeam că v-am spus deja… în detaliu, insistă ea, iar uimirea cauzată de absurdul situației i se citea clar pe față.

— De ce nu ne-ați spus nimic despre asta? Polițistul îi arătă **pagina 445**.

— Pentru că nu știu nimic despre ea.

— Poliția din Moscova ne-a spus că au găsit foaia asta ruptă în camera unde vă țineau răpitorii. Trebuie să fie scrisă în vreun soi de cod terorist…

Vera stătea în pat, sprijinită de trei perne. Își trăsese cuverturile până sub bărbie, ca un copil care credea că pătura avea să îl protejeze de stafii. Un polițist scund stătea pe un scaun de lemn de lângă pat. Ochii lui urmăreau fiecare mișcare a femeii, ca un câine de vânătoare. Mustața lui stufoasă îi completa înfățișarea canină, iar fiecare declarație suspicioasă o făcea să îi tremure sub nas. Își pusese pălăria în poală, ca să servească drept masă improvizată în timp ce nota noua declarație a Verei într-un carnețel alb.

Poliția din Rusia o chestionase deja în detaliu pe Vera, la un spital din Moscova. Petrecuse două zile și două nopți acolo, dar – la insistențele tatălui ei – ambasada bulgară urgentase întoarcerea ei la Sofia, unde o duseseră în cea mai bună rezervă de la Spitalul Militar. Poliția rusă nu găsise încă nici urmă de răpitori, în ciuda faptului că dispariția amuletei orfice făcea ca prinderea lor să fie mult mai urgentă. Sperau acum să găsească indicii noi în informațiile pe care omologii lor bulgari le-ar fi putut da.

— Sunt câteva discrepanțe în declarația dumneavoastră, spuse un alt bărbat care se uita în gol pe fereastră.

Era cu siguranță un ofițer de rang mai înalt decât cel care lua notițe, pentru că de câte ori se afla acolo, părea să nu facă nimic. Era îmbrăcat în haine civile.

— Ați spus că numele suspectului este Ariman.

— Asta mi-a zis el.

— Ar fi putut să vă spună orice. Dar nicio persoană cu numele acesta nu a intrat sau a ieșit din Rusia.

— Și dacă v-aș spune că Ariman înseamnă Satan? Sau Diavolul, dacă vă place mai mult.

Detectivul îmbrăcat în civil o privi întrebător, apoi se încruntă, făcând o cută între sprâncene.

— Vă bateți joc de noi? întrebă el.

— Nu, bineînțeles că nu! Satan are multe nume. Ariman este numele persan antic. Dar întrebarea de ce și când au inventat oamenii Diavolul este

încă dezbătută. Dacă vreți părerea mea, Diavolul servește doar ca explicație pentru tot ce nu poate îndeplini Dumnezeu.

Polițistul cu carnețelul se uită la șeful lui, clipind repede, ca și cum îi trimitea acestuia un mesaj în codul Morse. Nemișcat în fața ferestrei, ofițerul în haine civile încerca să își stăpânească mânia.

— Ați observat și alte trăsături care să îl identifice? întrebă el.

Vera se gândi mult, închizând ochii și căutând printre amintirile pe care le alunga de obicei ca pe niște insecte enervante.

— Părea serios, începu ea după o pauză. Prea serios ca să fie un criminal de rând. De asta m-a derutat… Vorbea cu invitații de la cina oficială de parcă îi cunoștea pe toți – și majoritatea erau profesori și cercetători cunoscuți în toată lumea. Dar, în același timp, privea tot timpul în jur, de parcă aștepta pe cineva…

— Pe cine?

— De unde să știu eu? Dar avea ochi stranii… Asta pot spune cu siguranță.

— În ce fel stranii?

— Nu erau tipic caucazieni. Erau alungiți, ca niște migdale sau ca lacrimile. Însă n-aș spune că era asiatic, pentru că trăsăturile lui erau în mod sigur europene. Vera tăcu o clipă, apoi adăugă: Erau ca ochii lui Keanu Reeves.

— Dar acesta nu e american? întrebă bărbatul cu carnețelul.

Ofițerul în civil aruncă o privire iritată către subalternul său.

Apoi se uită la Vera, iar privirea lui exasperată se transformă rapid într-una de disperare. Uitându-se la barele de metal din afara ferestrei, vorbi mai departe.

— Cum îi numea pe ajutoarele lui?

— În niciun fel, din câte îmi amintesc.

— Cum adică „în niciun fel”?

— Nu vorbeau unii cu ceilalți.

— Comunicau prin telepatie?

Vera zâmbi pentru prima dată de când o scoseseră din râul Moscova.

— Nu prea vorbeau de față cu noi, decât ca să ne dea ordine sau să ne pună întrebări…

— Ce v-au întrebat?

— Păi, de exemplu… voiau informații despre amuleta furată. L-au forțat pe doctorul Werder să le spună dacă era falsă sau nu… și așa mai departe.

— Cum își putea da seama fără un echipament corespunzător?

— Urmau să aducă echipamentul atunci când am evadat. Acum îmi amintesc… bărbatul avea un tatuaj.

— Unde?

— Pe gât.

— Mulți oameni au tatuaje acolo. Puteți să detaliați puțin?

Vera luă de pe noptieră o foaie de hârtie și un creion. Începu să roadă radiera din capăt, privind în tavan. După ce își adună gândurile, se aplecă asupra hârtiei și încercă să deseneze.

— Presupun că e o idiogramă… un simbol, explică ea. Termină schița și le-o arătă: Dar nu știu ce înseamnă.

— Trebuie să aparțină de un cult. Sau de o celulă teroristă, spuse polițistul cu carnetul.

— Vom compara desenul cu tot ce avem în baza de date internațională a infractorilor. S-ar putea să apară ceva, spuse celălalt bărbat de la fereastră.

Își adunară apoi lucrurile și îi urară Verei o zi plăcută. Ea le făcu un semn cu mâna și privi în altă parte. Apoi, ca și cum și-ar fi amintit deodată ceva important, se ridică brusc și strigă după ei:

— A avut ocazia să mă omoare… Arma era îndreptată exact spre capul meu… dar n-a făcut-o.

— Probabil nu face asta de mult timp. I-a fost prea frică.

În timp ce ofițerul în uniformă nota acest lucru în carnetul său, ușa camerei se deschise. Un bărbat ascuns pe jumătate de un buchet de flori și de baloane intră în încăpere. Cei doi polițiști îi făcură din nou Verei cu mâna și se strecurară pe lângă pădurea de flori care bloca ușa.

— Cum te simți azi, draga mea? o întrebă nou-venitul pe Vera.

Era logodnicul ei, Kaloyan.

Acesta puse florile pe masă și dădu drumul baloanelor. Sferele colorate, umplute cu heliu, plutiră spre tavan. Vera le privi enervată. Kaloyan își trecu mâna prin părul dat cu gel. Scutură polenul de pe costumul său scump și se așeză pe pat lângă ea, acolo unde geanta polițistului în uniformă lăsase mai devreme o adâncitură. Kaloyan prinse în mâinile lui mâna slăbită a Verei, care se odihnea pe cuvertură.

— Cine erau oamenii aceia?

— De la poliție… adună dovezi despre răpire și despre furt.

— Bine. Am primit broșuri cu casa din sudul Franței. Este exact așa cum ți-ai imaginat, continuă el vesel.

Se aplecă în față, deschise servieta lucioasă de piele și scoase din ea câteva broșuri. Dădu la o parte o șuviță de păr care îi căzuse pe frunte.

Kaloyan avea părul moale, castaniu-închis, care semăna cu chihlimbarul la soare. Era atât de subțire, încât fără gel nu avea nicio formă, compunând o cărare albă și lată pe mijloc. Era înalt și slab, cu ochii calzi, ciocolatii. Avea trăsături dure, parcă sculptate în ipsos, accentuate și mai mult de tenul mat. Verei îi plăceau mâinile lui, elegante ca ale unui pianist, dar puternice. Pentru că totul la el era perfect, Vera fusese convinsă de la prima întâlnire că avea să se îndrăgostească de el. Când ieșeau împreună, se simțea mândră alături de el. Treptat, anticiparea iubirii devenise un substitut în sine pentru iubire, iar rutina se ocupase de restul.

— Nu mi-ai spus că vom avea o casă în Franța, îl întrerupse ea.

— Nu m-ai întrebat. Dar gardul e prea alb și prea banal, nu cred că o să-ți placă. Ți-am adus catalogul ca să alegi singură.

— Dar nu vreau să locuiesc în Franța.

— Sudul Franței… perfect pentru o familie cu copii.

— Kaloyan, eu sunt arheolog. Studiez cultura tracică. Ce să fac eu în Franța?

— Poți să faci săpături și acolo!!

Vera se lăsă neputincioasă pe perne și se uită la petele familiare de pe tavan. Nu avea sens să se certe. Cum se putea aștepta ca un bărbat care vindea fotolii și gresie pentru baie să înțeleagă rostul săpăturilor pe pantele pietroase ale munților sau în gropi umede? Ceva mai înainte îi dăduse prin gând că era atât de orbit de propria concepție asupra lumii, încât nici nu observase că Vera îl evita.

— Programul de vizită s-a terminat, zise o asistentă care își vârî pe ușă nasul roz și boneta

albă.

— Dar abia am venit, protestă Kaloyan.

— Fă cum îți spune, dragul meu. Aici se joacă după reguli.

Vera se simțea ușurată că rămânea singură. În același timp însă, avea în piept o senzație înăbușitoare de vină. Kaloyan era atât de drăguț și de bun, iar ea era atât de grăbită să scape de el…

Îi strânse mâna și se ridică să îl sărute – altfel, remușcările aveau să fie de nesuportat până la următoarea întâlnire. Totuși, Slavă Domnului că venise asistenta – Vera se gândi că nu ar fi putut suporta prea multă vreme o conversație despre garduri. Gândurile îi alergau prin minte, încercând să scape din cameră și să se strecoare prin gratiile de fier către libertatea de dincolo de ele.

Logodnicul ei scoase încă un catalog cu garduri din servietă, îl puse pe pat și o sărută pe obraz. Vera îl privi până când umbra lui dispăru după ușă.

ASCUNS SPRE A FI GĂSIT

Pagina 446 *începea cu acest citat:*
„Regatul de sub pământ este ultimul țel al existenței omenești după o serie de rătăciri și de renașteri, conform credințelor orfice”.

Din filmul documentar *Adevărul despre Orfeu*

Unul dintre cele mai neplăcute lucruri atunci când ești în spital este că, în fiecare dimineață, când primele raze de soare străpung întunericul și visele par mai reale decât oricând, o asistentă vorbăreață intră grăbită, mai repede decât viteza luminii, și îți bagă un termometru sub braț – sau chiar mai rău. Se presupune că ordinea e sufletul medicinei, de aceea regulile sunt rareori contestate.

Deși era absolut evident că Vera nu avea febră, femeia îmbrăcată în alb, cu un strat gros de cremă grasă pe față, rămase lângă ea cinci minute. Asistenta urmări mișcările acelor de la ceasul de mână, însoțindu-le de căinările ei rapide: ambuteiajele, starea deplorabilă a transportului public și faptul că, în fiecare dimineață, trebuia să se trezească tot mai devreme ca să ajungă la timp la serviciu. Doar ca să împungă pacienții cu un termometru. Vera lăsă șuvoiul de cuvinte să treacă pe lângă ea și se concentră să își amintească fiecare detaliu din visul pe care îl avusese, atât de încântător încât ar fi vrut să se scufunde în el. Când dolofana asistentă de serviciu ieși pe ușă legănându-se, Vera închise ochii, dar visul nu se mai întoarse.

În visul ei era un bărbat pe care nu îl cunoștea. Știa doar că se simțea atrasă de el. Își dădea seama că și ea îl interesa. Se apropia de ea, dar nu o atingea. O nerăbdare furioasă îi cuprinse gândurile. Dar teama apărea de nicăieri, ca un vânt neașteptat, umplând-o de panică…

Visul nu făcea decât să îi aducă aminte de cât de mult îi lipsise senzația pierdută. Senzația că uitase un lucru fără să fi avut ocazia să îl cunoască.

Când se însenină atât de mult încât lumina începu să îi între pe sub pleoape, se ridică în sfârșit în capul oaselor. Se simțea mică și încremenită, ca atunci când intrase în camera ca o cutie rece din hotelul bulgar din Moscova.

Pe noptieră se aflau o ceașcă de ceai și o foaie de hârtie acoperită de câteva simboluri. Le copiase cu o seară înainte din fotografiile cu tăbliță de aur de pe telefon. Tăbliță pe care o văzuse în camera aceea… în depozitul de pe malul râului.

Era o mare minune că telefonul încă mai funcționa, după toate prin care trecuseră împreună. Când alerga spre podul de pe care sărise în râu, telefonul îi căzuse din buzunar. Detectivii îl găsiseră și, după examinarea atentă a zonei pentru indicii, i-l dăduseră înapoi în Bulgaria. Dacă ar fi rămas în buzunar după săritura de pe pod, nu ar mai fi avut fotografiile – singurele copii ale artefactului unicat cu hieroglifele și ideogramele lui.

Simbolurile gravate pe fiecare parte dansau neobosite în fața ochilor Verei, zgândărindu-i gândurile. În seara precedentă adormise uitându-se la pozele de pe telefon. Ura etapa aceasta, începerea unei investigații, când indiciile fragmentate erau încă absolut haotice. Și, cu cât păreau mai codificate, cu atât mai tare te înfuriai. Te poseda ca un drog, săpând în mintea ta; dar când venea clipa în care striga *Evrika,* realizai că a meritat fiecare clipă.

Înfățișarea per ansamblu a tăbliței de aur semăna cu zeci de alte tăblițe orfice descoperite în urma excavărilor. Ceea ce era însă neobișnuit erau simbolurile necunoscute și hieroglifele de pe cealaltă față.

Meandra se vedea clar pe ambele fețe ale tăbliței – ca și cum mintea conștientă a Verei devenea fixată asupra ei din cauza semnificației pe care ea însăși i-o atribuise.

Asistenta bine cremuită intră din nou în cameră, iar brațele i se scuturau în timp ce mergea, întinzându-i uniforma albă. Merse repede și legănat spre Vera, cu câteva felii de pâine prăjită cu unt și gem. După ce o anunță că erau delicioase și că numai asta aveau în meniu, asistenta plecă.

Vera privi pâinea, ezită o clipă, apoi deschise laptopul. Kaloyan i-l adusese cu două zile în urmă, sperând să îi distragă atenția de la gândurile morbide. Se logă la internet și începu să caute. Aflase despre cel mai surprinzător sens al meandrei cu ocazia propriei

prelegeri de la Moscova. Voia să folosească în carte această informație, dar mai întâi trebuia să o verifice. Petrecu ore întregi căutând, până când găsi ce căuta.

Descoperi o tăbliță care arăta pronunția în limba coptă[73] a diferitelor litere și hieroglife, fiecare dintre acestea însoțită de o transcriere. Recunoscu imediat hieroglifa pentru „templu", care era și unul dintre cele mai des folosite simboluri ale meandriților: meandra. Tracii îl considerau și ei un simbol magic. Adepții lui Orfeu îl foloseau ca să-și codifice mesajele secrete, iar grecii îl considerau propria invenție. Se pronunța de fapt „Erfei" sau „Orfei", în funcție de variațiile dialectale.

Acesta era oare motivul pentru care simbolul era însoțit mereu de scene în care apărea eroul mitologic Orfeu? Era posibil să fi păstrat înțelesul original al meandriților? Dacă așa era, atunci se ivea întrebarea: cum și de ce ajunsese în Tracia și în Egipt? Transmiterea lui era accidentală sau fusese destinat anume să păstreze ideile preistorice?

Vera se dădu jos din pat, ca să își întindă picioarele.

Se hotărî să îl sune pe profesorul Doychinov, un expert bulgar de seamă în privința textelor antice și a simbolurilor nedescifrate din Bulgaria. Îi căută numărul în telefonul mobil și se pregăti să sune, apoi – imediat – se răzgândi. Era atât de îngâmfat, încât probabil ar fi spus că tăblița era propria lui descoperire, scriind apoi articole științifice despre ea și sperând să atingă faima la nivel mondial care îi scăpase toată viața. Chiar dacă reușea să citească șirul de simboluri, cu siguranță nu i-ar fi făcut cunoscută descoperirea și Verei, până când nu avea să se asigure că înregistrase el însuși drepturile de autor. Își devotase întreaga viață urmării regulilor sclerotice ale sistemului totalitar, pentru a avansa în carieră în instituțiile lui. Acum, după ce ajunsese în vârf strivind în calea sa nenumărate victime, făcând sacrificii și rescriind istoria pentru scopuri proprii, Doychinov avea nevoie să se convingă de faptul că efortul lui meritase. Se simțea încurajat când își vedea numele în ziar.

Desigur, Vera voia să păstreze faima pentru ea. Dar tot avea nevoie să se consulte cu cineva care știa mai multe despre simbolurile antice decât ea. Își dădea seama că o mare parte a analizei ei consta în presupuneri și interpretări, adaptate astfel încât să se potrivească teoriei ei. Avea nevoie să găsească pe cineva care studiase subiectul numai dintr-o plăcere științifică, nu pentru a-și spori orgoliul sau cariera academică.

Apăsă inconștient butonul pentru meniu și derulă numele de pe ecran.

Futch…

„Futch" era varianta de argou din limba bulgară veche pentru „gunoi". Numele adevărat al bărbatului era Asen Litovski, însă nimeni nu îi spunea astfel. Unii oameni nici nu știau că avea un nume adevărat.

Vera îl văzuse ultima dată când absolviseră universitatea. Nu continuase cu doctoratul – nu avea de ce. Nu avea nevoie nici măcar de diploma de licență, pe care o obținuse numai de dragul părinților. Colegii lor de la Arheologie șușoteau că, după absolvire, trecuse de „partea întunecată"[74] – se alăturase grupului de *imanyari* sau căutători ilegali de comori care căutau antichități pe care să le vândă pe piața neagră internațională. Nu era de mirare că un tânăr arheolog talentat putea fi tentat să caute comori, pentru că acest lucru îi crea oportunități nu numai de a se îmbogăți, ci și de a folosi tehnologii moderne de excavare, la care oamenii de știință cinstiți, care răscoleau pământul pentru instituțiile și universitățile de stat, puteau doar să viseze.

Futch fusese îndrăgostit de Vera încă din primul an de facultate. Îl dăduse de gol bombănitul lui stânjenit ori de câte ori se afla în preajma ei, la fel ca și fața lui blândă, delicată. Era ușor de remarcat, nu numai din cauza siluetei voinice, ci și pentru că era singurul băiat care stătea în primul rând la cursuri. De fapt, nici fetele nu prea stăteau acolo. De multe ori îi cumpăra Verei în pauze chipsuri și suc, pe care ea le accepta cu grație, ascunzându-și enervarea cauzată de faptul că el nu părea să își dea seama cât de bogate în calorii erau. În orice caz, nu îi plăcea să mănânce astfel de porții de sare și de zahăr. Refuza întotdeauna sucul sub pretextul că acidul carbonic îi irita stomacul, după care el îl băga sfios înapoi în geanta lui enormă. În anii studenției fusese incredibil de timid, poate pentru că încă nu se pricepea să poarte o mască. Acum încerca să aibă un aer încrezător și amuzant, dar fără prea mare succes. Însă ochii lui încă se roteau în toate părțile dacă te uitai prea mult la el.

— Futch? Sunt Vera.

— Vera! Nu ne-am mai auzit de mult!

— De un an.
— Un an?
— Ai dispărut. N-am mai auzit nimic de tine.
— Mai bine așa…
— Ce mai faci? Ești în Sofia?
— Nu, sunt ocupat să sap o groapă în munți. Mă întorc mâine la Sofia. Dar tu?
— Îmi scriu dizertația… Aș vrea să te văd.
— Am așteptat cinci ani să aud cuvintele astea!
— Vorbesc serios.
— Știu. Întotdeauna ai fost prea serioasă.
— Sună-mă când te întorci în oraș. Ăsta e numărul meu…
— N-am cum să uit.

Vera închise telefonul și se întinse pe pat. Rămase nemișcată câteva secunde, apoi deschise din nou fotografiile cu tăblița de aur, uitându-se după detalii pe care probabil le scăpase din vedere. Majoritatea hieroglifelor și a pictogramelor îi erau cunoscute, lucru care o făcea și mai furioasă pe ea însăși fiindcă nu reușea să le combine în cuvinte. Misterele sunt cel mai periculoase exact înainte să le descifrezi.

Vera își puse papucii albi de spital, care stăteau de strajă sub pat. Merse către fereastra cu gratii grele. Simțea sângele cald curgându-i prin vene. Ochii îi căzură pe strada îngustă din spatele spitalului.

UN ADEVĂR PE CARE PUȚINI ÎNDRĂZNESC SĂ ÎL ROSTEASCĂ

La **pagina 447** *se afla următorul citat:*
„Dacă Stăpânii Lumii există, nu mai au unde să fie în altă parte decât sub pământ. Acesta e un adevăr pe care toată lumea îl poate ghici, dar puțini îndrăznesc să îl rostească. Poate că singura persoană care are curaj să îl spună răspicat e marchizul Alexandre Saint-Yves d'Alveydre. El este cel care a vorbit despre Agartha, sălașul subteran al Regilor Lumii… Dar toți cei care îl urmau public au fost îndepărtați, fiindcă știau prea multe”.

Din *Pendulul lui Foucault,* de Umberto Eco, p. 309

Se spune că niște relicve ale neînfricatului Sfânt Gheorghe sunt păstrate într-o capelă mică din centrul Romei, care îi poartă numele. Se pare că fragmentele eterne provin din oasele șoldului. Alte bucăți din el se mai găsesc și în alte părți. Bisericile unde se găsesc relicve, oricât de mici ar fi acestea, sunt mai populare printre laici. Poate din pricină că în trecut creștinii dezmembrau frecvent rămășițele sfinților, de îndată ce își dădeau seama că țesutul sfânt putrezit nu mirosea urât. După aceea, bucățile erau distribuite bisericilor, pentru a fi venerate. Legenda mai spune că, atunci când Orfeu a fost ucis, a fost și dezmembrat, ca zeul Bacanalei, Dionis.

O umbră ștearsă trecu prin porțile înguste ale bisericii Sfântul Gheorghe, mergând atât de repede, încât o puteai lua drept fantomă dacă nu vedeai omul căreia îi aparținea.

La capătul străzii, se vede o parte a bisericii Sfântul Gheorghe, iar Arcul Roman se înalță pe dreapta.

Silueta masivă merse mai departe pe stradă, care se unduia între blocul solitar de piatră al Arcului Roman de pe stânga și un zid de piatră, care stătea să se prăbușească pe dreapta. Ariman se opri la capătul zidului și împinse cu degetele cărămizile moi de piatră, până când una dintre ele se mișcă. O scoase cu atenție și se uită în spațiul gol. Nu găsi nimic, așa că puse piatra la loc și își continuă drumul.

Coti la dreapta pe o altă străduță pustie. Pașii lui sunau cu ecou printre zidurile înalte, vechi de secole. Două biserici galbene, care se năruiau, stăteau de pază de fiecare parte a aleii. Ușile lor înalte, care arătau de parcă fuseseră construite pentru uriași, erau închise. Era foarte devreme; soarele abia începea să iasă de după linia orizontului din estul Romei. Cu toate acestea, niciun localnic nu văzuse vreodată ușile masive măcar întredeschise.

Ariman traversă strada pietruită și urcă treptele spre clădirea din stânga, care arăta de parcă nimeni nu i-ar fi trecut pragul de secole întregi. Lângă intrarea principală, biserica avea și o altă ușă, precum și două ferestre din sticlă jivrată, care dădeau spre strada Carita. Un trecător care s-ar fi uitat prin ele la momentul potrivit ar fi putut vedea niște umbre care se mișcau la parter.

Strada micuță era denumită după o frăție medievală despre care romanii moderni bănuiau că încă mai exista. Deasupra intrării în biserică fusese pictată imaginea unui cap

pe un platou, cu mai bine de un secol în urmă. Așa pictau creștinii capul lui Ioan Botezătorul. Însă și tracii înfățișaseră capul lui Orfeu în acest fel.

Sub capul sfântului sclipeau două sonerii albe. Ariman o apăsă pe cea de jos și se dădu înapoi câțiva pași. Broasca schimbată recent era singurul semn că acolo locuiau oameni. Un bărbat cu o pelerină maronie cu glugă apăru la ușă. Ochii lui străluceau în umbra glugii, nefiind nici binevoitori, nici ostili.

Ariman intră în clădirea mohorâtă de piatră și coborî pe o scară abruptă. Simți pe piele umezeala familiară și întunericul rece. Undeva deasupra lui se auzi dangătul ca de tunet al unui clopot greu.

Coborî încet scara în spirală, fiindcă treptele erau umede și alunecoase, ajungând apoi într-un spațiu mare, deschis. Nu exista mobilă aproape deloc, în afara unor mese de lemn cu bănci finisate prost în jurul lor. Singurele ornamente erau figurinele de piatră de pe tavan și de pe pereți, cu care Ariman era atât de obișnuit, încât nici nu le mai observa. Când era copil se uitase deseori la ele, imaginându-și ce puteau să însemne. Acum nu mai vedea colții vizibili și uităturile răzbunătoare ale creaturilor monstruoase. Își dorise mereu să întrebe de ce aceste vietăți nepământene stăteau la pândă pe tavan. Când crescuse și începuse să iasă de acolo, aflase că erau diavoli. Aflase asta de la oamenii de Sus, care făcuseră sute de sculpturi și desene asemănătoare și le puseseră peste tot. Dar Ariman tot nu înțelegea de ce aceste creaturi îl pândeau mereu.

Șerpi de piatră alunecau pe pereți, printre scenele cu femei și bărbați, animale, îngeri și demoni, precum și un bărbat cu o liră în mână. Ariman nu le mai observa, fiindcă se aflau acolo dintotdeauna.

Doi bărbați palizi trecură pe lângă el și dădură din cap. Un alt bărbat stătea într-o parte pe o bancă de lemn, tocând ierburi cu un cuțit și punându-le într-un bol de sticlă. Un băiețaș spăla podeaua de piatră.

În capătul camerei, șase bărbați încărcau păpuși din cârpe în cutii de carton, iar Cel Neîntrupat privea în tăcere. Când îl văzu pe cel nou-venit, porni către el. Îi făcu semn băiatului să nu mai spele și să îl lase să treacă. Când se apropie de Ariman, spuse cu o voce joasă:

— E prea multă lumină acolo sus, nu-i așa?

— Uneori.

— De data asta te-ai întors foarte târziu.

— Circumstanțele ultimei misiuni s-au schimbat…

— Vino, Ariman, aș vrea să ne plimbăm prin biserică.

Cei doi porniră pe un coridor, al cărui capăt se pierdea în întuneric. Cel Neîntrupat, așa cum îi spuneau toți, era îmbrăcat într-o pelerină neagră care îi acoperea tot trupul. Capul îi era ascuns sub o glugă care îi umbrea fața. Nu și-o descoperea niciodată, decât atunci când se ruga sau când făcea tainele cunoscute inițiaților. Ariman nu fusese niciodată de față la asemenea ritualuri. Auzise doar zvonuri care circulau din gură în gură ca vântul pe timp de noapte, când credincioșii se pregăteau să își întâlnească visele. Dacă exista un om pe pământ de care Ariman să se teamă, acela era Cel Neîntrupat. Poate pentru că era mereu un străin, deși era cel mai apropiat tovarăș al lui Ariman. Nimeni nu știa cine era, când și de unde venise. Era numit Cel Neîntrupat pentru că își ascundea întotdeauna trupul, iar mica parte vizibilă era mereu albă și anemică. Era un bărbat destul de scund, silueta lui subțire și aplecată abia măsurând un metru și jumătate.

Oricine sau orice ar fi fost Cel Neîntrupat, era tot ce avea Ariman. În continuare nu știa nimic despre părinții lui. Cu toate acestea, în lumea în care trăia acum, părinții nu existau – cel puțin nu în sensul acceptat de oamenii de Sus.

Aici, toată lumea avea o datorie pe care o îndeplinea cu încăpățânare. Societatea era la fel de ingenios organizată precum un mușuroi de furnici, în care fiecare individ presta munca pentru care se născuse și nu își imagina niciodată că ar vrea să facă altceva. Sarcina individului era simplă, în timp ce mecanismul complet era complex, prea desăvârșit pentru a fi o creație pământeană.

Mâna albă, aproape transparentă a Celui Neîntrupat se ridică încet și se așeză pe umărul lui Ariman, rămânând acolo câteva minute. Degetele lui uscate și osoase purtau un inel greu, cu silueta stilizată a unei femei care ținea în brațe un cerc cu un punct mic în centru. Aceasta era o idiogramă străveche a Zeiței Mamă și a fiului ei, Zeul Solar. Ariman văzuse o imagine similară într-o biserică creștină, pe care oamenii o numeau

Fecioara Maria și Pruncul Iisus. Cu toate acestea, frescele creștine conțineau mult mai multe detalii decât putea conține o gravură în piatră. Zeița de pe inel nu avea cap.[75] Cel Neîntrupat explicase că, dacă cineva voia să îi arate fața, o putea desena după propria idee, deși nu se știa cine era ea de fapt. Un lucru era sigur însă: acela că ea nu era umană, pentru că omul dă naștere omului, nu soarelui.

În timp ce mergeau pe coridoarele înguste, Ariman îi povesti ce se întâmplase la Moscova și în junglele din Birmania.

— Ți-ai permis să te uiți în oglindă! spuse cu amărăciune Cel Neîntrupat.

— Nu înțeleg…

— Femeia aceea, suspină el, continuând după o scurtă pauză: Acolo sus, pe pământ, soarele răsare în fiecare dimineață, nu-i așa?

Ariman se gândi o clipă. Încotro bătea Cel Neîntrupat cu întrebarea asta simplă? Desigur că soarele răsare.

— Dar oamenii nu îl văd întotdeauna. Sunt zile în care cerul este greoi și cenușiu, alteori e chiar negru. Coboară atât de mult, încât simți că te-ar putea strivi. Soarele e tot acolo, dar nu poate fi văzut. Sau cerul poate fi senin, dar sunt munți și păduri deasupra noastră care blochează lumina soarelui. Însă, mai devreme sau mai târziu, lumina pătrunde, dărâmă obstacolele până la ultimul și ajunge la destinație. Pentru că este considerată constantă și persistentă. Ca și viața. Ca și cunoașterea.

Ariman dădu din cap, dar tot nu putea înțelege rostul explicației.

— Te vei întoarce și vei îndeplini misiunea, adăugă Cel Neîntrupat. De data asta fără greșeli. Femeia a văzut prea multe. Trebuie să scapi de ea înainte ca vorbele ei să ne distrugă!

— Ce ar putea să facă?

— Le-ar putea dezvălui calea de întoarcere oamenilor de Sus… E prea devreme. Trebuie să păstrăm Ultimul Paradis. În ciuda a tot ceea ce am făcut… ne vor distruge. Nici noi nu ne putem întoarce, fiindcă nu trebuie să încălcăm legea supremă. Însă o putem proteja de aici, fiindcă este unica noastră speranță.

Ariman păși alături de Cel Neîntrupat și privi mohorât către întunericul din față. Nu putea să înțeleagă despre ce vorbea învățătorul. Bătrânul nu vorbise niciodată cu atâta franchețe și în atâtea detalii. Pentru prima dată își dezvăluise vulnerabilitatea. Și acest lucru îl făcea pe Ariman să se îndoiască de el mai mult ca niciodată.

— Dar de ce nu putem lăsa lumina să intre? întrebă Ariman.

— Pentru că nu o putem lăsa să ne schimbe. Lumina face parte din Lumea de Sus, e eternă și puternică. Acum, nimic nu trebuie să ne oprească. Suntem atât de aproape să ștergem toate urmele pământești… Cel Neîntrupat tăcu apoi o clipă, înainte de a întreba cu o voce calmă și liniștită: îți place lumina?

— De ce mă întrebi?

— Odată ce va începe să-ți placă, nu te vei mai întoarce niciodată la noi.

— Dar voi veneraţi soarele!

— Soarele vine și pleacă. Este și bun, și rău, și al lor, și al nostru. Noi învățăm de la el, dar nu îl urmăm. Este o iluzie și un lucru care ne

amintește de atotputernicia Creatorului… Dar numai îmbrățișarea Zeiței Mamă e veșnică și pură.

Cel Neîntrupat deschise o poartă grea de fier forjat și păși peste prag. Continuară de-a lungul unui coridor necunoscut de Ariman, care îl urma în tăcere pe învățător, după cum era ordinea acceptată.

— Amuleta este o probă foarte importantă. I-ar putea conduce pe cei inițiați către adevăr. Este ultimul indiciu înainte de cele opt cascade, continuă bătrânul, dacă ai cunoștințele care să te ajute să o citești.

Cel Neîntrupat folosea deseori combinații de cuvinte pe care Ariman le urmărea cu greu. Dar când punea întrebări simple ca un copil, răspunsul era mereu același: „Fiecare află pe pielea lui, într-o bună zi”.

— Femeia a văzut. Știe că amuleta a fost furată și, când o vei înlocui cu un fals, își va da seama. Până când termini misiunea, **pagina 447** nu va fi ultima.

Ariman încleștă pumnii și rămase tăcut.

— Dar mai întâi trebuie să cureți lumina din tine. Te va împiedica să vezi.

Ajunseră la ultima poartă, o arcadă din lemn masiv cu ornamentații elegante din fier, balamale și o încuietoare decorativă. Cel Neîntrupat își întinse mâna uscățivă. Ariman deschise rucsacul și scoase o cutie. Conținea tăblița de aur cu simbolurile necunoscute și amuleta orfică. O așeză în palma albă.

Cel Neîntrupat închise poarta grea în urma lui.

ZEI ȘI DEMONI

Adevărul despre Regatul de Jos era subiectul de bază pe ***pagina 448****:*
„Fiindcă toată lumea crede în chinurile din Hades, care sunt absolut neadevărate, nu putem accepta că zeii există doar pentru că toată lumea crede în ei… dacă sufletele există în continuare, atunci sunt la fel ca demonii; dar dacă există demoni, atunci există și zei, pentru că existența lor nu stânjenește prejudecata legată de ceea ce se crede că se întâmplă în Hades”.

Protagoras

Vera își adună lucrurile din camera de spital, își puse uniforma de spital dată de Iliana, asistenta de laborator, și trecu pe lângă paznici, care nu îi dădură nicio atenție. Mulțumită lui Futch Litovski, o mașină o aștepta afară. Era singurul om pe care îl putea ruga să îi facă un asemenea serviciu, așa că merita riscul ca el să se lipească din nou de ea ca o gumă pe talpa pantofului.

Când ajunse la punctul de întâlnire, Vera parcă mașina și o porni în josul străzii. Pe dreapta, dincolo de blocurile de apartamente din beton, ultimele raze ale soarelui treceau printre crengile goale ale castanilor.

Încercând să le prindă din urmă, Vera alergă spre un luminiș. Momentul îi aminti de unul dintre jocurile ei preferate din copilărie, când alerga după soare în timp ce acesta galopa neobosit pe cer, ca să ajungă în ascunzătoarea lui de dincolo de oraș. Nu se gândea la nimic, în afară de razele de lumină vie care îi mângâiau fața și îi încălzeau trupul.

Pe vremea aceea, încă nu se întrecea cu umbra tatălui ei, lucru care o făcea să se simtă mică și diformă. Acum, prezența lui asupritoare devenea și mai amenințătoare, oricât de mult încerca să scape de ea. Lucrurile deveniseră și mai complicate pe măsură ce fusese nevoită să se lupte și cu ceilalți colegi. Devenise obsedată să își construiască propria reputație în cercurile arheologice și se abandonase obsesiei pentru descoperiri noi. Succesul adevărat necesită multă muncă – Vera era pregătită să facă orice ar fi fost nevoie ca să își alimenteze dorința de respect și de recunoaștere. Și ca să șteargă umbra care plutea deasupra ei. Nu își dădea seama că această nevoie o prinsese în plasă atât de mult, încât era dispusă să șteargă toate celelalte lucruri din viața ei. Își deghizase nevoile sub forma urmelor lăsate de meandriții dispăruți.

Pe atunci, nu exista nici Kaloyan, cu așteptările lui sufocante legate de căsătorie și de copii, despre care Vera credea totuși că avea să o scape de umbră.

Copil fiind, alergând după soare și inhalând mirosul șofranului sălbatic, Vera fusese, pur și simplu, ea însăși. Era plină de curajul și de pasiunea tinereții, pe care anii le încărcaseră de atunci cu castele grele pe cer și le slăbiseră cu labirinturi, până când se trezise înlănțuită de iluzii și de planuri intransigente.

Alergă mai departe pe stradă, până când ajunse la o clădire lungă, maronie, în fața căreia se opri gâfâind. Se uită în spațiul deschis și îngust dintre clădiri. Era pustiu și liniștit. În tăcerea din mintea ei apăru o amintire fragilă. Pierdută, uitată… nu, i se păruse numai că ar putea fi pierdută. Fusese acolo mereu, doar că nu o căutase.

Vera o văzu pe mama ei apropiindu-se încet, fără să se grăbească. Era pe drum spre casă, ca în fiecare zi pe vremea aceea. Ducea o plasă de cumpărături într-o mână, iar cu cealaltă ținea lesa bătrânului pudel. Când o văzu pe Vera, zâmbi liniștit și calm, așa cum numai o mamă o poate face, cu fața, cu ochii și cu inima. Veni mai aproape. Îmbrăcată în blugi și cu un hanorac, părea o persoană absolut banală, însă Verei îi era atât de dragă… Acum era atât de aproape, încât Vera aproape că o putea atinge. Avea ochii plini de lacrimi. Întinse mâna, dar imaginea dispăru. Era prea aproape…

Amintiri. În asta se transformă oamenii atunci când ne părăsesc.

Vera începu să alerge mai departe pe stradă. Înainte, acolo se afla un părculeț, cu iarbă, copaci, alei și un delușor.

Acum nu mai erau decât blocuri de apartamente. Vera se uită printre ele, căutând o rămășiță verde a parcului. Nu găsi decât dealul, cruțat fiindcă îi proteja pe noii rezidenți de zgomotul bulevardului. Cetățenii bogați care își construiseră casele pe locul fostului parc nu voiau să își deranjeze somnul culcându-l la pământ.

Vera urcă în vârful dealului și se așeză pe jos, așa cum făcea pe când era copil. Închise ochii și văzu ce căuta; cu toate astea, hăuri goale se căscau ici și colo. Nu își amintea ce fusese acolo înainte. Dar întrezărea o casă micuță. Numai că nu era o casă, ci mai degrabă o rulotă, acolo unde locuia Ginka împreună cu părinții, frații și surorile sale. Toți într-o singură rulotă. Unii copii spuneau că era țigancă, însă Vera își amintea doar zâmbetul ei. Erau în aceeași clasă la școală. Ginka și Vera se împrieteniseră în clasa întâi sau a doua. Când Vera avea creioane și caiete noi, Ginka le voia mereu. Iar Vera îi dădea ce își dorea.

Odată, o invitase pe Vera în rulotă. Nu avea mobilă, doar paturi și multe zdrențe. Oamenii trăiesc în feluri atât de diferite…

Amintiri. Rulota dispăru. Grădinile se estompară în amurg, cu tot cu mama ei și cu cățelul acesteia. Vechiul cartier se evaporă ca spuma, luând cu el lumea familiară ei. Stând pe dealul acela, Vera simțea că nimic de pe lume nu mai avea importanță pentru ea. Motorul timpului îi luase totul fără să îi dea nimic înapoi.

Soarele apuse.

— Nu pot să abandonez acum, șopti Vera în întuneric.

Își permisese să se sperie și să își piardă curajul. Umbra crescuse la dimensiuni înspăimântătoare. Vera nu înțelegea zeii și demonii dinăuntrul ei, însă știa un singur lucru – atâta vreme cât alerga după povestea în care credea, umbra nu putea să o prindă din urmă.

Își dăduse voie să uite. Mama ei îi spunea deseori: „Dacă nu știi de ce te afli aici, prezentul e irosit, iar trecutul și viitorul își pierd conturul”.

Petrecu noaptea în apartamentul în care trăise cu mama ei după ce tatăl său le părăsise.

Vera nu îndrăznea să intre în fosta ei cameră. Încă nu era pregătită să înfrunte fantomele.

Plecă dimineață devreme, prea nerăbdătoare ca să mai doarmă. Voia să vadă cu ochii ei vestigiile Primei Civilizații. Trebuia să facă asta înainte de a continua. Era singurul mod de a afla dacă era într-adevăr pe cale să descopere și altceva în afara unor dovezi inventate de o imaginație nesățioasă.

ÎNAINTE DE SFÂRȘITUL LUMII

> ***Pagina 449*** *vorbea despre Ultimele Zile:*
> *„Mitul despre sfârșitul lumii (sfârșitul locuirii) pe pământurile noastre este aproape sigur legat de ideea că zeii lasă oamenilor lumea. Motivul pare să fie vina gravă a rasei umane, care a fost pedepsită de zeița care (...) ține în mâna sa dreaptă un templu cu basorelieful gravat cu monștri îngrozitori, iar în stânga un sceptru cu reprezentări zoomorfice. Se pare că semnalul de părăsire a ținuturilor din Balcanii Centrali era așteptat și prevestit de schimbările importante în hărțile astrale”.*
>
> Din *Rezumatul tezei de doctorat* a profesorului Ana Raduncheva, p. 23

Vera ajunse în numai o oră și jumătate în orașul Vratsa, la nord de Sofia. Autostrăzile erau libere dimineața devreme.

Plănuise călătoria aceasta încă de când se afla în camera sa de spital. Nerăbdarea devenise atât de intensă, încât se hotărâse să evadeze din camera albă cu gratii la ferestre. La prima vedere, vasele de lut din muzeul din Vratsa nu aveau mare legătură cu studiile ei despre rădăcinile orfice ale creștinismului. Vera știa bine lucrul acesta, dar nu se simțea împiedicată să încerce să se convingă că subiectele erau cumva legate. Dacă nu încerca să asocieze călătoria aceasta cu cercetarea ei, avea să fie nevoită să recunoască că fugise ca să găsească răspuns la câteva întrebări arzătoare: ce era tăblița de aur din depozitul din Moscova și cine era bărbatul căruia îi aparținea? Curiozitatea îi era stârnită și mai mult de faptul că pe una dintre fețele tăbliței apăreau cuvinte trace, iar pe cealaltă față erau pictograme preistorice folosite de meandrițI, care dispăruseră de parcă fugeau din calea apocalipsei. Aceleași simboluri împodobeau vasele de lut descoperite în castelul elvețian abandonat. Cu toate acestea, acest muzeu provincial găzduia cea mai mare colecție de asemenea artefacte.

Vera parcă mașina în apropiere de Muzeul de Istorie din Vratsa și traversă piața centrală, străjuită de vârfuri muntoase și de stânci albe, maiestuoase. Muzeul era ascuns după un turn medieval.

Părea abandonat, întunecos și rece, așa că Vera se temu pentru o clipă să nu fie cumva închis. Deschise ușa dărăpănată de la intrare și fu întâmpinată de câțiva bărbați zâmbitori, care apărură din beznă.

— E deschis? întrebă ea nesigură.

— Desigur! răspunse unul dintre ei luminându-se la față.

Un alt tânăr alergă în capătul sălii cu podea de marmură și aprinse lumina în ghișeul pentru bilete. Păreau încântați să aibă vizitatori. „Probabil nu au prea mulți!” se gândi Vera.

— Vă interesează ceva anume?

— Aș vrea doar să arunc o privire.

— Vă costă două leva[76]! Puteți intra.

Privirea Verei se opri asupra unei vitrine mici de sticlă, care conținea vreo șase cărți, inclusiv două volume scrise de arheologul Bogdan Nikolov în 1975.[77] Copertele lor uzate și îngălbenite contrastau puternic cu trei cărți cu fețe lucioase, având numele „Doctor Stephen Guide” imprimat pe copertă. Numele savantului mai tânăr apărea și pe câteva postere din hol. „Dacă era tata aici, probabil că ar fi încercat să închidă muzeul din cauza asta”, se gândi ea. Tatăl ei era arheolog de modă veche, adept strict al abordării germane postbelice. Întrucât domeniul suferise din cauza distorsionării perverse de către naziști a realităților istorice, savanții din acea perioadă obișnuiau să promoveze adeziunea absolută la artefacte. Evitau cu grijă interpretările subiective, chiar interzicând orice opinie diferită. Câteva decenii mai târziu, o mișcare postmodernă sprijinită de tineri arheologi îi contrazisese, afirmând că nu puteau ajunge vreodată la

adevăr doar agățându-se de istorie. În schimb, susțineau că – dacă existau mai multe opinii – era cu atât mai ușor să te concentrezi asupra punctului central.

— Aș dori să am un ghid, spuse Vera.

— Vă costă încă cinci leva.

Unul dintre tineri sări în picioare. Îmbrăcat simplu, acesta era scund, cu tenul închis și barba nerasă pe alocuri, dar părea amabil și doritor să mulțumească pe alții.

— Am putea vedea artefactele de la Gradeshnitsa? întrebă Vera nerăbdătoare, în timp ce coborau scara de marmură către expoziția preistorică.

Bărbatul se uită întrebător la ea pentru o secundă, ca și cum asta îl ajuta să înțeleagă cine era femeia tânără de lângă el.

— Da, desigur, răspunse el după o pauză. Dați-mi voie să aprind luminile.

Tânărul arheolog alergă spre unul dintre holurile laterale. Vera auzi un clic, urmat de un bâzâit. O lumină verde fluorescentă ilumină demisolul, făcând întunericul care învăluia restul muzeului să pară și mai impenetrabil.

— E foarte frig aici, spuse bărbatul ca să înlăture liniștea stânjenitoare. Încercăm să facem economie la căldură și electricitate.

Vocea i se stinse. Își plecă fruntea, jenat de mărturisirea făcută.

— Nu vă faceți griji, nu rămân prea mult.

Stând lângă o pereche enormă de colți pietrificați, ghidul o anunță mândru:

— Ei, bine, asta este expoziția noastră preistorică. Oamenii trăiesc pe locul unde se află astăzi Bulgaria de acum 40000 de ani. Aceste exponate – brațele lui deschise larg arătară către două vitrine – sunt din Cultura de la Gradeshnitsa. Prima Civilizație.

Vitrinele aveau circa doi metri și jumătate în lungime și conțineau mai multe vase mari de lut, câteva mai mici și cel puțin cincisprezece figurine cu oameni și cu Zeița Mamă. Pe semnul din fața lor scria: „Figurine de lut reprezentând oameni și animale”.

— Aceste artefacte datează din anul 5000 î.Hr. Tânărul continuă șovăitor: Știați că simbolurile pe care le vedeți aici reprezintă cel mai vechi…

— Sistem de scriere cunoscut, îl întrerupse Vera.

— Aha, deci știți, zâmbi el, apoi începu să vorbească bucuros mai departe. Sunt așa de puțini oameni care au auzit despre acest alfabet. Ca să fiu sincer, nimeni nu știe, în afară de oamenii de știință care vin aici ca să studieze descoperirile acestea. Dar de obicei nu comentează pe marginea subiectului.

— Vin mulți savanți să le vadă?

— Da, din toată lumea. Dar e ca și cum noi, bulgarii, nu realizăm că deținem primele vestigii ale civilizației umane.

— De fapt, e o dispută în cercurile academice oficiale… Și, în orice caz, sunt mai degrabă pictograme, nu un alfabet, îl corectă Vera, așa cum ar fi făcut și tatăl ei.

— Dar a fost dovedit, insistă tânărul arheolog înainte de a adăuga sfios: Avem niște cărți la etaj.

— Le-am citit. Savanții de seamă le-au contestat, spunând că asemenea teorii sunt aiureli ocultiste. Un cercetător chiar a spus la

televizor că ar trebui să existe o lege specială împotriva unor astfel de ipoteze.

— Cât de tipic pentru bulgari…

Din cuvintele tânărului, Vera își dădu seama că acesta urmărea dezbaterile de pe forumurile de pe internet.

— De aici până aici sunt obiectele din cultura Zaminets, continuă el arătând către niște vitrine adiacente. În cultura asta, figurinele cu Zeița Mamă sunt mai detaliate, iar vasele au mai puține simboluri pe ele. Apoi, la un moment dat în istorie, au dispărut pur și simplu – pac!, zise el bătând din palme și privind în sus.

— Pardon?

Secția preistorică de la Muzeul din Vratsa

— Așezările omenești de pe aceste locuri au dispărut, pur și simplu, timp de cel puțin o mie de ani. Nimeni nu știe de ce. Culturile eneolitice de la nord și de la sud de Munții Balcani s-au evaporat. De parcă fugeau de sfârșitul lumii. Însă, în ciuda acestui lucru, simbolurile folosite de ei au început să apară în Europa, Egipt și Creta. Nu e uimitor?

— Lucrurile nelămurite sunt întotdeauna interesante. Dar adevărul e că nimeni nu știe ce a cauzat anomalia asta. Unii spun că a fost o invazie barbară, alții dau vina pe o schimbare climatică sau pe o minieră glaciară… Totuși, asemenea schimbări au loc treptat, însă meandriții, așa cum îmi place mie să-i numesc, au dispărut dintr-odată.

— Pare că știți multe despre subiectul acesta. Cu ce vă ocupați?

— Arheologia e pasiunea mea, minți ea.

Oamenii se purtau diferit când le spunea cine era – sau, mai bine zis, cine era tatăl ei. Era mai bine să îl lase pe acest tânăr să creadă că era doar o turistă inofensivă pentru ca el să continue să îi spună tot ce îi trecea prin minte.

— Vreți să vedeți și Tezaurul de la Rogozen? o întrebă el. Este cea mai mare atracție turistică a noastră.

— Am venit să văd artefactele de lut… dar nu văd casa.

— Care casă?

— Modelul de lut al casei din Gradeshnitsa, explică Vera.

— Ah, vă referiți la chivotul lui Orfeu, zâmbi tânărul. Este cel mai valoros exponat. Se află la etajul trei. Haideți să vă arăt.

Tânărul arheolog alergă pe trepte, sporovăind mai departe cu vizitatoarea.

— Acestea sunt originalele? îl întrebă Vera când ajunseră.

Ghidul era uimit de expresia neașteptat de serioasă a Verei.

Nici măcar nu păruse să asculte când îi explicase că un om de știință dovedise existența chivotului legii lui Orfeu. Însă, în timp ce el se lăsase purtat de cuvinte, Vera își scosese pe furiș caietelul din geantă și începuse să noteze vorbele lui. Vera știa foarte bine că nu era prea mult adevăr în acestea. Totuși, căutarea chivotului pierdut al lui Orfeu putea fi un subiect interesant pentru cartea ei – publicului larg îi plăceau poveștile despre chivoturile pierdute.

— Desigur! Tot ce vedeți e autentic: chivotul, tăblița și Zeița Mamă.

Vitrina conținea o cutie de lut, pe care istoricii o denumiseră oficial „Model de casă", precum și figurina Zeiței Mamă, împreună cu celebra tăbliță de la Gradeshnitsa cu simbolurile ei nedescifrate pe fiecare parte. Arheologii o descoperiseră lângă cutie. După câteva decenii de dezbateri, savanții bulgari căzuseră de acord că tăblița conținea cele mai vechi simboluri scrise din lume.[78]

— Pot să le fotografiez?

— Dacă doriți, vă pot da numărul de telefon al persoanei care se ocupă de ele. Le poate scoate din vitrină ca să faceți niște fotografii profesionale. Din păcate, azi nu se află aici.

— Aș putea rămâne câteva minute singură?

— Desigur! zise tânărul, apoi se îndepărtă.

„Nicăieri în lumea asta nu s-ar oferi un ghid politicos să scoată din vitrină un artefact neprețuit, vechi de 7500 de ani, doar ca să îl poți fotografia", se gândi Vera. Viața se desfășura complet diferit la Vratsa – regulile capitalei și ale oamenilor de știință pur și simplu nu se aplicau acolo.

Ghidul se plimba la etajul inferior, punctându-și gândurile cu arătătorul întins, așteptând ca Vera să îl strige atunci când termina. Ea examina vitrina fragilă în care se aflau artefactele. Pe lângă obiectele istorice, se aflau acolo și câteva postere realizate de doctorul Guide, care explicau faptul că hieroglifele egiptene erau bazate pe cea mai veche formă de scriere creată de prototraci, iar chivotul legii lui Orfeu fusese creat tot de cultura preistorică. Alături de cărțile lui se aflau lucrările de cercetare ale istoricului Nikolai Panaiotov, care pretindea că Prima Civilizație era reprezentată, de fapt, de evrei, care proveneau de pe pământurile bulgare străvechi.

„Sper că tata n-o să vină niciodată aici", se gândi Vera zâmbind. Astfel de teorii îi cauzau atacuri de apoplexie.

De îndată ce termină de făcut fotografii, îl strigă pe tânăr:

— Mai sunteți acolo?

Ghidul veni repede la etaj, alăturându-i-se.

— Aș vrea să merg jos să fotografiez primele obiecte de lut găsite, spuse ea.

— Nicio problemă. Coborâți și o să aprind din nou luminile pentru dumneavoastră.

Vera coborî spre vitrina cu artefactele de lut care precedau „Sfârșitul Lumii". Personalul muzeului o lăsă singură ore întregi pentru a face poze. Nu se mai sătura de ele. Era mirată văzând vitrinele șubrede de sticlă care conțineau obiecte neprețuite ce se puteau dovedi de o însemnătate vitală pentru istoria civilizației globale și care puteau transforma radical înțelegerea noastră față de geneza ei.

Vera se întrebă dacă să le spună celor de la muzeu despre obiectele găsite de ei la castelul Jacques, dar se decise apoi să nu o facă. Muzeul nu avea cum să aprecieze o astfel de informație – mai ales dacă asta însemna că trebuiau să verifice autenticitatea tuturor artefactelor lor.

Figurine de lut antropomorfe din Cultura de la Gradeshnitsa. Partea de sus a trupurilor arată semnul informă de V care alcătuia „cârligele în oglindă" iar partea de jos este acoperită de meandre şi de romburi. Pe spatele lor se văd desene corecte din punct de vedere anatomic, cu inima umană.

UMBRE

Pagina 450 *se numea „Umbre”:*
„Este povestea veche cu peștera din Republica lui Platon. Socrate compară această lume cu o peșteră în care oamenii stau înlănțuiți cu spatele la foc. Ei nu văd decât umbre pe peretele peșterii, făcute de obiectele care se mișcă între ei și focul din spate. Unul dintre ei se eliberează și găsește drumul către lumea de afară. Când se întoarce și încearcă să le explice prizonierilor din peșteră lumea de afară, aceștia cred că e nebun. Pentru oamenii din lumea noastră, lumea reală e o iluzie. Pentru oamenii din lumea reală, lumea noastră e o iluzie. Perspectivele sunt incompatibile. Din punctul nostru de vedere, ei sunt nebuni. Din punctul lor de vedere, noi suntem nebunii”.

Alegoria orfică: Comedia erorilor, de Mather Walker

Cel Neîntrupat veni înapoi afară, iar ușile grele se trântiră în urma lui. Ariman rămase încremenit, uitându-se la conturul barierei. Niciodată nu trecuse prin ea – doar Cel Neîntrupat avea dreptul acesta. Învățătorul ducea deseori diverse obiecte înăuntru, doar ca să se întoarcă apoi fără ele. Uneori le declama citate din Legendă, care spunea așa: „Până când omenirea nu găsește în sinea ei drumul înapoi către Cei Dintâi, calea de întoarcere trebuie să rămână ascunsă. Iar noi, cei care nu ne putem întoarce pentru că am fost schimbați de Lumea de Sus, trebuie să facem tot posibilul să păstrăm vie ultima speranță”.

Cheia de la încăpere îi atârna pe piept.

Ariman simți că îl urmărește. Băiatul cu mopul ajunsese la el și îl privea tăcut. „Probabil că nu a ieșit niciodată afară”, se gândi Ariman.

De ce se gândea la asta? Pentru că era nesigur și furios, ca și când otrava îi curgea prin vene. Niciodată până atunci nu fusese bântuit de întrebări și își îndeplinise misiunile cu răceală, considerându-le o parte a ordinii existente. Nu își dorise niciodată nimic, pentru că nu primise niciodată nimic. Dar acum voia ca fata să trăiască și simțea schimbarea intens.

La fel se întâmplase și cu lumina. O amintire cenușie înota prin fața ochilor lui…

Avea șase sau șapte ani și era încuiat în Camera Neagră, singur cu întunericul și cu tăcerea. Săpase o gaură în perete cu vârful ascuțit de la curea. Când ieșea din cameră, o astupa cu o piatră. Când era trimis înapoi în cameră ca să „își curețe gândurile”, dădea piatra la o parte și lăsa o rază de lumină albă să intre în cameră, privind-o cu uimire. Ariman nu știa ce era. Nu întreba de teamă să nu îi fie luată. Pe atunci nu știa nimic despre lumea de afară, dar îi plăcea să viseze.

Lumina arăta că mai există o viață, diferită de cea pe care o cunoștea.

Apoi găsi o muscă.

Sau, mai bine zis, musca îl găsi pe el. Gaura făcută în perete era singura sursă de lumină în camera de sub pământ. Numai el știa de existența ei.

Gaura trebuie să fi atras musca. Venise de nicăieri și se pierduse în întuneric. Când găsea raza de lumină, se așeza în apropiere de gaură. Ariman rămânea și el nemișcat. Doar raza subțire de lumină îl asigura că încă mai era în viață ori de câte ori era închis în Camera Neagră.

Nu vedea musca, o auzea numai. Bâzâitul era singurul sunet care ajungea până la el acolo jos, în afară de propriile gânduri. Insecta era prea mică pentru a putea scăpa prin gaura minusculă și bâzâia în jurul ei.

Ariman se trezi într-o zi că începe să poarte o discuție cu musca. Relaxându-se, începu să îi povestească despre sentimentele și gândurile sale, despre singurătatea și teama lui. Tăcuse atât de mult timp, încât – înainte să înceapă să îi vorbească muștei – aproape crezuse că avea limba legată și nu mai putea forma cuvinte…

Cumva, gândul la muscă îi aminti de dansul cu femeia. Simțea slăbiciune și uimire că, după atâta întuneric, vedea o rază de lumină.

Ariman își găsi drumul înapoi pe coridorul lung, fără prea mare tragere de inimă. Întrebările îl presau mai mult ca niciodată, ca niște săbii care i se înfigeau în creier. Tunelul mohorât se lărgi către refectoriul cu băncile de lemn. Amintirile îl urmăreau și aici.

Lingurile de metal zdrăngăneau febril în strâchini, din ce în ce mai rapid. Pe măsură ce mâncarea din castronul lui dispărea, înghițea resturile cu și mai mare înfrigurare. Era mereu același lucru. Nu li se dădea carne aproape niciodată. Cincisprezece băieți slabi cu părul tuns scurt…

Ajunse la scară și coborî un nivel. Acolo se afla Camera Neagră. Cel Neîntrupat îi ordonase să meargă acolo ori de câte ori se simțea copleșit de gânduri nedorite. Sau atunci când nu reușea să îndeplinească o misiune. Trebuia să stea acolo cel puțin o noapte. Și Ariman o făcea întotdeauna, pentru că așa făcuse mereu.

Și de data asta trebuia să o facă.

Deschise ușa și intră în întuneric. Se așeză pe podeaua de piatră și își cufundă capul în mâini.

NEROSTIT

***Pagina 452** începea cu un vers orfic:*
„Crezând că acest zeu proclamă oracolele, ei vin să întrebe ce să facă. După aceea, [Orfeu] spune:
«Ea a vestit o profeție pe care el trebuia să o audă»”.

Din *Papirusul de la Derveni,* Col. II, tradus în engleză de Gabor Betegh

Vera se întoarse la Sofia de la Muzeul Vratsa în seara aceea. Deși avea majoritatea lucrurilor în apartamentul lui Kaloyan, preferă să rămână în casa mamei ei. Nu voia să analizeze motivul pentru care făcea asta – era prea obosită. Se hotărî să lase gândurile pentru dimineață și începu să urce treptele pardosite până la etajul patru.

Când ajunse pe palier în fața apartamentului mamei ei, văzu o umbră mișcându-se. În clipa aceea o cuprinse frica, însă când ajunse pe treapta de sus îl recunoscu pe Kaloyan și se forță să zâmbească.

Când o văzu, bărbatul se grăbi spre ea și o îmbrățișă, ca un marinar care își saluta iubita după o absență îndelungată.

— Unde ai dispărut? Tatăl tău e foarte îngrijorat, începu el după ce se asigură că femeia din brațele lui era reală și teafără.

— De ce vă faceți atâtea griji pentru mine dintr-odată?

— Am fost îngrijorați… Ai dispărut de la spital. Ne-am gândit că ai fost răpită din nou.

— Trebuia să fiu singură.

— Ar fi trebuit să dai telefon.

— Ei bine, acum știi.

Vera trecu pe lângă el și începu să descuie ușa apartamentului.

— Așteaptă!

O apucă de mână, iar în ochi i se citea teama că ea ar fi putut dispărea din nou.

— Ce vrei?

— Hai să ieșim… cum făceam altădată.

— Sunt prea obosită.

— Doar zece minute. O plimbare prin cartier.

Vera băgă cheia înapoi în buzunar. Îi datora măcar atâta lucru.

Ieșiră din clădire și o apucară pe prima alee care le ieși în cale. Niciunul dintre ei nu vorbea.

Kaloyan scoase mâna din buzunar, o lăsă să se legene câteva minute precum pendulul unui ceas, apoi atinse timid palma Verei. Degetele ei rămaseră nemișcate. Kaloyan le luă în mâna lui și le strânse. Privea marginea pavajului. Se plimbară în tăcere. Din când în când, Vera îl privea cu coada ochiului, studiindu-l, sperând să găsească ceva de care să se agațe. Încerca să descopere ce anume găsise atrăgător la el în urmă cu mulți ani. Totul ar fi fost mult mai ușor dacă ar fi putut să se întoarcă la el. Dacă ar fi simțit din nou dorință, în loc de vină pentru indiferența ei față de el.

— Vreau să rămân în apartamentul mamei o vreme, șopti ea, urmărind cu ochii marginea pavajului, ca și când devenise centrul universului.

Kaloyan nu o întrebă de ce, dar Vera se simți obligată să îi explice.

— După tot ce s-a întâmplat… sunt nedumerită. Am nevoie de timp ca să mă regăsesc.

— O să-mi fie dor de tine, răspunse el, iar cuvintele lui părură îndelung repetate.

Vera simțea o apăsare în piept, o greutate pe care numai somnul o putea îndepărta.

Ar fi putut să îl atingă, să îl strângă în brațe, să facă dragoste cu el. Îl dorea – sau mai bine zis ai fi vrut să îl dorească –, însă trupul ei respingea apropierea lui. Nici măcar o fibră a corpului ei nu tremura la atingerea lui. Ea își dorea o familie. Familia caldă și apropiată pe care nu o avusese niciodată. Cea la care visase încă de când era mică.

Credea că tatăl ei era cel care i-o luase. Oare timpul șterse aceste sentimente sau nu le avusese de la bun început? Doar iluzii ale căror detalii se transformau în praf.

Pierderea unei alte iluzii dragi era atât de dureroasă, încât încerca să o amâne pe cât îi stătea în putință. La fel ca majoritatea oamenilor, își imagina că – dacă nu se gândea la ele – lucrurile rele aveau să dispară de la sine. Acest soi de amăgire în masă ne fură timpul scurt petrecut pe pământ.

Vera trebuia să accepte că lucrurile aveau să se termine întotdeauna așa. Realitatea faptului că totul era imposibil părea mai rea chiar decât despărțirea de Kaloyan. Pentru că imposibilul îi ucidea speranțele și visul că într-o zi avea să fie totul așa cum își dorea ea.

Iar el era perfect. Vera îl privi din nou cu coada ochiului. Kaloyan era atrăgător, se purta frumos cu ea și cu alți oameni, avea o afacere de succes, avea grijă de ea și făcea pentru ea tot ce putea. Însă gândurile acestea nu făceau ca degetele ei să se miște în palma lui.

Oare problema era a Verei sau a ordinii firești a lucrurilor? Oare repeta un tipar diform pe care îl moștenise de la părinții ei? Era singurul tipar pe care îl știa…

Când ajunseră la blocul de apartamente, Kaloyan o sărută și îi spuse înainte de a pleca:

— O să te aștept.

Iar Vera știa că așa va face.

LATITUDINI NECUNOSCUTE

Pagina 452 *începea cu un text orfic scris în anul 320 î.Hr.: „Cel care schimbă ceea ce e stabilit… [ca să îndrepte greșelile și să nu facă rău… nu permite lumii să accepte capriciile destinului.] Nu din aceste motive există ordine în Cosmos? În același fel, Heraclit, schimbând părerile obișnuite, le răstoarnă pe ale lui, cel care a spus, vorbind la fel ca povestitorul miturilor:*
«Soarele, dată fiind natura lui, e de lățimea labei piciorului unui om, fără să depășească limitele. Fiindcă dacă își depășește lățimea, atunci Furiile, ajutoarele Dreptății, vor afla»”.

Din *Papirusul de la Derveni,* Col. IV, tradus în engleză de Andre Laks și Glenn Most

Într-o zi îi descoperiseră gaura din perete și îi luaseră raza de lumină. Apoi îl lăsaseră singur trei zile drept pedeapsă. El păstrase amintirea dureroasă ascunsă bine de tot. De la acel incident, nu își mai dorise nimic interzis. Cu timpul, ordinea prestabilită îl transformase într-o verigă a mecanismului…

Ariman stătea pe întuneric de ore întregi, dar întrebările tot nu încetau. Cel Neîntrupat folosea închiderea în Camera Neagră pentru a intimida oamenii și a-i face să creadă. Cine era el? Cine erau ei? De ce făceau toate astea? De ce nu mai punea nimeni întrebări așa cum făcea el? De ce era el diferit? Întrebările îi zumzăiau în minte.

Biserica în subsolul căreia se află cripta Celui Neîntrupat

Ariman sări în picioare și începu să se plimbe în cerc. Cel Neîntrupat voia ca femeia să moară. Ariman nu putuse să o omoare pe podul din Moscova. Niciodată nu se mai împotrivise unei misiuni. Acum, se simțea strivit de nesiguranță.

Nu putea rămâne acolo. Lovi cu pumnul în piatră, furios că nu se putea abține să nu se gândească la lucruri interzise. Mai făcu câțiva pași prin Camera Neagră, urmând o cărare pe care o știa pe de rost. În cele din urmă, nu mai putu să rabde.

Ariman deschise ușa și alergă sus, pe scări. Când ajunse în refectoriu, încetini și lăsă capul în jos, sperând să își ascundă astfel gândurile. Urcă încă un etaj și ajunse în fața ușii de la intrare, luminată de aripile strălucitoare ale soarelui care pătrundeau printre crăpături. Capetele diavolilor îl priveau de pe tavan, mai feroce și mai curioase ca niciodată.

Ariman deschise ușa și ieși pe strada îngustă. Trecu de biserica Sfântul Gheorghe și merse mai departe pe lângă Forumul Roman, pierzându-se pe străzile mute, ale căror pavele de piatră străvechi cunoscuseră mii de evenimente, de oamenii și de frânturi de istorie.

Era slăbit, nedumerit și furios. Pierdut în întuneric, începu să alerge cât de repede putea.

Ariman continuă să alerge chiar și după ce nu își mai simți picioarele. Nu își putea trage sufletul. În ciuda gâfâielilor, nu părea capabil să adune suficient oxigen.

Alerga fără să știe unde, fără să vadă sau să audă. Știa doar că trebuia să scape de deșertăciunea care îl cuprinsese în fălcile ei puternice.

Amintiri puternice îi invadau mintea. Femeia micuță – era oare mama lui? – întindea brațele, strigându-l pe nume. Nu pe numele de acum. Pe obrajii ei curgeau lacrimi. Era doar un vis sau existase în realitate?

Străinul îl dusese departe. Erau într-un tren, apoi pe un vapor. Încuiat într-o cabină minusculă, nu văzuse soarele două săptămâni. Apoi urcaseră într-un camion. Călătoria fusese o nebuloasă, dar își amintea bine când văzuse pentru prima dată Coloseumul Roman. Ochii i se umpluseră de lacrimi, dar nu de bucurie, ci fiindcă își dădea seama că totul se schimbase. Irevocabil. Intraseră în lumea subterană de sub zidurile de culoarea ruginii ale vechii biserici.

Erau acolo și alți copii.

Ariman se forță, alergând tot mai repede.

Însă amintirile nedorite îl sugrumau, strângându-i sufletul cu tentacule de oțel, încercând să-l ducă în iad. Nu, nenorocitul acela de labirint subteran *era* iadul.

Alergă în jos pe treptele de piatră, spre Tibru. Ajungând pe malul artificial de piatră, continuă să alerge în aval. Nu mai fusese acolo de douăzeci de ani – de când încercase ultima dată să evadeze din labirintul subteran.

O crăpătură în cheiul de piatră îi atrase privirea. Până acolo ajunsese ultima dată, înainte de a fi trimis în Camera Neagră pentru două zile drept pedeapsă. De atunci își dorise să creadă că nu mai avea unde să plece.

De data asta însă, Ariman sări peste crăpătura din beton și alergă mai departe. Asta era o noutate pentru el. Încă rămânea fără suflu, dar nu îi păsa. Doar cei vii aveau nevoie de aer. El încetase de mult să mai fie unul dintre ei.

Oare putea să o ucidă pe femeie, așa cum voia Cel Neîntrupat? Dacă nu reușea, trebuia să părăsească singura lume pe care o știa. Nesiguranța îi știrbea puterea, iar furia îi încorda mușchii. Voia să pună capăt la toate acestea. Însă musca bâzâia înăuntrul său mai insistent și mai furios ca oricând.

Picioarele îi erau vlăguite, însă canalul părea nesfârșit. Poate chiar nu avea unde să se ducă. Trebuia doar să accepte acest lucru.

Ariman se opri, iar inima îi bubuia în piept.

Se adăposti sub un platan vechi. Copacul se cățăra pe lângă zid exact la marginea malului. Crengile lui solide și avântate acopereau râul, ajungând până pe malul celălalt.

Ariman se aplecă, sprijinindu-și antebrațele grele pe genunchi. Epuizarea făcea ca pleoapele să i se închidă dureros. Se concentra doar asupra respirației, trăgând oxigen în plămâni, însă părea să inhaleze doar rafale de aer gol. Ametit, se așeză pe malul de beton, legănându-și picioarele deasupra apei gălbui. Se lăsa seara.

Treptat, pulsul îi reveni la normal și respirația i se stabiliză. Totuși, trupul continua să îi tremure.

Rămase acolo mai bine de o oră. Numai ridicarea și coborârea pieptului său dovedeau că nu era o figură de ceară.

Oare își pierdea vederea sau învăța să vadă?

CEI ASCUNȘI

Pagina 453 *începea cu acest citat:*
„Din doi, unul e duhul celuilalt.
La fel și-aceștia: care-i pământeanul Și care-i duhul?
Cine să-i descurce?”

Comedia erorilor, de WILLIAM SHAKESPEARE[79]

— Kaloyan mi-a spus ce pui la cale… Sunt tatăl tău și te implor să nu o faci. E sinucidere!

Profesorul Kandilov, reținut de felul lui, părea acum extrem de agitat.

— E sinucidere numai în mintea ta! răspunse Vera cu ardoare. Și în mintea tuturor celorlalți savanți importanți care mucegăiesc în bibliotecile lor, scriind cărți pe care nu le va citi nimeni niciodată. Singurul lor scop este să devină ei înșiși nemuritori în panteonul academic!

— N-are rost să ne certăm pe tema asta.

— Așa e. M-am hotărât. Ce s-a întâmplat la Moscova m-a făcut să-mi dau seama că sunt pe urma unui lucru uriaș. Și aproape că am murit înainte de a putea spune cuiva.

— Oamenii vor crede că ești nebună.

— Asta e problema lor. Cel puțin, voi avea conștiința curată. Vera închise telefonul și îi dădu drumul în geantă. O femeie o întâmpină la intrarea în studioul de televiziune și o conduse în camera de machiaj. De îndată ce fu suficient de fardată și de pudrată, fu nevoită să aștepte pe un hol îngust, fără ferestre, cu doar o canapea și un televizor care difuza talk show-ul postului TV.

Un asistent băgă capul pe ușă și îi spuse Verei că avea zece minute să se pregătească înainte de a intra. Singură între pereții portocalii, Vera începu să se simtă neliniștită. Răsufla mai repede și mâinile îi tremurau. Părea că toate cuvintele începeau să o părăsească, împrăștiindu-se printre gândurile ei fragmentate.

„Nu se poate să aibă tata dreptate, se gândi ea. E doar un alt dinozaur academic pe cale de dispariție. Pretind că numai ideile lor sunt adevărate, lăsându-și cărțile să adune praf în biblioteci, în loc să își aplice teoriile în viața reală, unde s-ar fi putut combina cu alte idei ca să dea naștere unor interpretări noi.”

Pe ecranul televizorului, gazda emisiunii îi lua un interviu unei cântărețe care părea în largul ei în fața camerei de luat vederi. Vera o invidia, știind că – atunci când avea să fie în locul ei – va tremura de emoție. „Destul cu atâtea temeri!” își ordonă singură. După ce supraviețuise răpirii, își dăduse seama că trebuia să facă public tot ceea ce știa, și asta cât mai repede posibil. Însă tot nu găsise o editură care să îi publice cartea, lucru care întârzia lansarea. Cunoașterea de către public a cărții ei îi garanta siguranța – cel puțin așa spera.

— Intrați acum! șuieră un bărbat cu o șapcă de baseball, venind spre ea cu un microfon fără fir. Fără prea multe fasoane, îi prinse receptorul de spatele pantalonilor, îi trecu cablul pe sub bluză și îi prinse microfonul de rever. Apoi o conduse în studio, către gazdă și către camere.

Studioul era inundat de lumini. Reporterul părea mai scund decât se vedea pe ecran, iar fața sa extrem de pudrată semăna cu o mască de cauciuc brăzdată. Înfățișarea lui ridicolă o încurajă pe Vera și se simți brusc ceva mai veselă.

Se apropie de el și îi strânse mâna – în studio oamenii se salutau întotdeauna cu entuziasm și își zâmbeau drăguț unii altora.

— Încă un minut și transmitem în direct! o informă el.

Reporterul se uita nerăbdător spre fața neînsuflețită a camerei, strângând în mână o foaie cu întrebări pe care editorul tocmai i-o dăduse. Se foia pe marginea scaunului ca și când era gata să explodeze în orice clipă.

„Toată lumea are emoții", se gândi Vera. Se uită agitată la ceas – de mai multe ori chiar. Era 7.10. Poate că tatăl ei se afla acum în fața televizorului. Nu îndrăznea să se uite spre public, care o privea nerăbdător. Simțind ochii tuturor asupra ei, se încordă. Asistentul o avertizase că aveau să invite câțiva jurnaliști și istorici ca să însuflețească dezbaterea și ca să aibă cât mai multe păreri. Desigur, niciunul dintre marii savanți nu catadicsise să apară – dezbaterile de televiziune care converteau știința pentru mase era sub demnitatea lor. Vera se pregătea pentru întrebări ostile. Deși foarte puțini oameni credeau în Fiul lui Dumnezeu, toată lumea se bucura să se agite pe tema blasfemiei, ca și când asta i-ar fi apropiat de Dumnezeu.

Se uită din nou neliniștită spre acele ceasului și respiră adânc. Apoi se auzi muzica de generic a emisiunii. Reporterul spuse rapid câteva fraze de introducere despre ea, dar Vera nu auzi nimic. Apoi se referi direct la povestea ei:

— Aproape că ați fost ucisă la Moscova. Nu credeți că este momentul să vă schimbați meseria?

— Încă îmi doresc să fiu arheolog. Ce s-a întâmplat în Rusia nu a făcut decât să mă convingă de legitimitatea cercetării mele. Cei care ne-au răpit pe mine și pe doctorul Werder încercau să ascundă adevărul.

— Și despre ce adevăr este vorba?

— După cum am descoperit împreună cu doctorul Werder, am fost răpiți din cauza unei mici amulete, un indiciu important care demonstrează o conexiune scandaloasă între Hristos, Orfeu și poate și zeul unei culturi mai vechi. Sunt de părere că răpitorii doreau să distrugă orice urmă a ei. De la descoperirea inițială a amuletei, în urmă cu câteva secole, aceasta a tot continuat să dispară, doar pentru a fi găsită din nou mai apoi, la fel ca toate celelalte artefacte care dovedesc aceeași conexiune.

— Și care este conexiunea la care vă referiți?

— Aceea dintre Prima Civilizație și toți Fiii lui Dumnezeu care au urmat – inclusiv Iisus Hristos.

— Există în realitate o astfel de legătură?

— Desigur, doar că este incomodă. Povestea cu „Fiul lui Dumnezeu" este una reciclată, veșnic plagiată, pe care oamenii o numesc azi povestea lui Iisus, dar care până mai ieri era cunoscută drept povestea lui Orfeu, a lui Dionis, Mithra și Osiris și cine mai știe a cui. Încă nu știm cum ar putea apărea ea în adevărurile zilei de mâine.

Un val de șușoteli se auzi în public. Unii dintre spectatori nu puteau să își stăpânească indignarea față de afirmațiile Verei.

— Ne puteți da câteva exemple clare? întrebă reporterul.

— După cum știm, oamenii inventează religiile ca să explice ceea ce nu poate fi explicat, ca să atingă ceea ce este de neatins. Faptul că azi nu mai inventăm zei este cu totul altceva și, prin

urmare, ne este greu să credem că oamenii din trecut o făceau.

Sala se umplu din nou de murmure consternate, dar Vera continuă:

— Furtul amuletei orfice nu a fost doar o coincidență. Așa cum nu este întâmplător nici faptul că există sute de legături evidente, însă nerecunoscute, între diverși profeți și Fiii lui Dumnezeu din toată lumea – zeci de gânditori și de savanți au discutat despre aceste legături. Și nu numai zeitățile sunt asemănătoare, ci și preceptele religioase fundamentale. V-ați întrebat vreodată de ce ideile importante care guvernează lumea apar pe pământ la intervale regulate? Întotdeauna au un nucleu ideologic similar, care aduce aminte de învățăturile Primei Civilizații, dispărută în mod misterios din Tracia, după ce a distrus orice vestigiu al existenței sale. Este evident că toate aceste idei au o sursă comună. Luați-i drept exemplu pe Ehnaton, Orfeu și Moise, Hristos, Fecioara Maria, Mithra, Buddha, Ioan Botezătorul și chiar Pitagora, Einstein, Shakespeare, Leonardo da Vinci și sute de alți oameni ca ei. Apar pe pământ dintr-odată cu ideile lor mărețe, ca din neant, dar cu niște cunoștințe atât de revoluționare, încât transformă oamenii care vin după ei ca o serie de valuri puternice. Din cenușă în cenușă, de la o generație la alta. Chiar și în ziua de azi, ne întrebăm încă dacă erau oameni, umbre, zei sau altceva. Un lucru e sigur însă: cu toții îndreaptă civilizația într-o direcție specifică, și totuși noi le arătăm recunoștința condamnându-i, scuipându-i, persecutându-i, ucigându-i, sfâșiindu-i, divinizându-i… însă tot nu știm cine sunt. Așa că, înainte ca altcineva să îmi fure teoriile, vreau să le fac cunoscute celor care le vor înțelege.

O voce tânără râse din rândul spectatorilor. Jenată, Vera ridică privirea și văzu zeci de perechi de ochi care o priveau. Se uită din nou la ceas. Încă mai era timp să își termine prezentarea.

— Ne puteți arăta câteva dovezi care să sprijine aceste afirmații fantastice? Care e acea Primă Civilizație despre care vorbiți? o întrerupse reporterul.

— Nu va fi timp suficient în acest interviu, dar voi încerca să vă explic pe scurt… Susțin că cea mai veche versiune a poveștii despre „Fiul lui Dumnezeu” este veche de 8000 de ani. Dovezile existenței sale provin din pictogramele descoperite în Balcanii Centrali, scrise de către cei din Prima Civilizație, pe care eu îi numesc meandriți. Cred că lor le-a venit prima dată această idee. Cel mai cunoscut „Fiu al lui Dumnezeu” de azi este Iisus. Dar Dionis a fost un fiu de zeu cu mult înaintea Lui, așa cum arată și numele: în greacă, *dio* înseamnă „Dumnezeu” și *nysa* înseamnă „fiu”. După cum vedeți, ultimele litere ale numelui – ISUS[80] – formează și numele celui mai recent Fiu al lui Dumnezeu: Iisus. Civilizația care a inventat această idee a

dispărut fără o cauză explicabilă sau a fugit să se ascundă în mileniul al IV-lea î.Hr. Nimeni nu știe ce s-a întâmplat cu ei sau dacă ideile lor mai supraviețuiesc și azi. Vera se scărpină la nas, își dădu părul pe spate și se înclină în față, adăugând: Dar să ne oprim o clipă la doi dintre cei mai recenți Fii ai lui Dumnezeu: Orfeu și Hristos. Iată aici o fotografie cu amuleta ghinionistă, care combină imaginea lui Orfeu cu cea a lui Hristos.

În studio se auzi din nou un foșnet. Vera îi făcu semn asistentului să arate primul diapozitiv, în care se vedea imaginea unui medalion de piatră cu urme de rugină, precum și schița unui obiect care, la prima vedere, părea a fi aceeași amuletă, însă între cele două existau câteva diferențe.

Peste studio se așternu liniștea.

— Primii cercetători care au studiat acest mic talisman, Freke și Gandi[81], au sugerat că imaginea lui Hristos se bazează pe miturile tracice străvechi cu Orfeu. Judecând după răstignirea în formă de T cu genunchii spre dreapta, putem trage concluzia că amuleta este aproape sigur o creație medievală, și nu una antică. Cu toate acestea, cel mai încurcat lucru este că nimeni nu poate explica cele șapte stele de deasupra siluetei, precum și semiluna neobișnuită împreună cu cele două pene simetrice de la baza crucii. Acele pene nu sunt perfect simetrice în schiță, în timp ce în original sunt mai groase și identice, creând ceva ce seamănă cu o săgeată cu vârful în jos. Timp de aproape un secol, nimeni nu le-a putut explica sensul.

Vera arătă pe ecran un număr de imagini cu bărbați răstigniți din Antichitate, precum și câteva imagini mai dinamice și mai stilizate din Evul Mediu.

— Dar ceea ce mă interesează pe mine e mesajul pe care artistul a încercat să-l codifice în această combinație unică de simboluri.

Unul dintre spectatorii din spate ridică mâna. Vera așteptă tăcută întrebarea.

— Deci încercați să ne convingeți de legătura dintre Orfeu și Hristos numai pe baza imaginii unei pietre care acum a dispărut?

— Asta nu e nici pe departe singura dovadă! Pur și simplu am început cu acest artefact pentru că el a fost motivul pentru care am fost răpită.

Vera îi făcu semn asistentului să proiecteze imaginile cu catacombele romane din cartea neagră pe care o găsise în castelul Jacques.

— Dar acest lucru nu e nimic mai mult decât simplu sincretism! obiectă o voce din primul rând.[82]

— Oare este chiar atât de simplu? Este o pură întâmplare faptul că există atât de multe coincidențe între aceste artefacte – care, de altfel, dispar una câte una în timp ce noi stăm aici și ne certăm pe seama lor?

Invitații din studio se uitară la silueta fragilă a persoanei intervievate. Vera știuse că asta avea să le capteze atenția și aprobarea – cel puțin pentru moment.

— Moise este cel mai cunoscut profet, nu-i așa? continuă Vera. Dar câți dintre credincioși știu că, în perioada în care a trăit, a existat un alt profet cu numele Orfeu, care a studiat tot în Egipt? Cei doi au răspândit mai târziu idei similare printre popoarele lor.

Publicul din studio deveni neliniștit și începu să șoptească. Camerele se îndreptară către gazdă, care anunță cu veselie:

— Ce afirmație minunată cu care să încheiem discuția! Vă mulțumesc pentru timpul acordat… Și acum, haideți să urmărim un documentar despre bogomili!

Pe monitoare apăru o reclamă la un detergent de rufe, în timp ce Vera exclama indignată:

— Bogomilii? Ce legătură au ei cu toate astea?

— E singurul film pe tema asta pe care îl avem, răspunse reporterul scoțându-și microfonul. Spectatorilor le va plăcea foarte mult. Relaxați-vă, n-o să observe nimeni diferența.

În momentul acela, bărbatul cu șapcă veni spre Vera și îi luă microfonul. Aplecându-se spre ea, îi spuse:

— Șeful vrea să vă vadă în culise imediat!

Vera se uită la el uimită, simțind imediat că se înfurie. Se ridică repede și se îndreptă spre ieșirea din scenă.

Într-adevăr, acolo era așteptată de un bărbat. Avea vreo cinzeci de ani și se prezentă drept producătorul emisiunii.

— Aveți o jumătate de oră liberă? întrebă el.

— Evident că am… credeam că voi fi invitatul principal.

— Eu am oprit interviul.

— De ce?

— Pentru că era absolut odios!

— O, Doamne, și dumneavoastră începeți? Dacă nu sunteți vreun fanatic religios, ar trebui să vă dați seama că teoria mea nu e o crimă.

— Nu mă refer la idee, ci la prezentare. Nu puteți să dați totul pe față în direct. Problema trebuie tratată corespunzător.

— Cine sunteți dumneavoastră?

— V-am spus… Sunt producătorul – dar dețin și o editură. Vreau să vă ofer ceva mai mult decât o jumătate de oră la televizor.

Ajunseră în capătul holului.

— Au cafea bună aici. Nu vreți să ne așezăm?

— Vedeți dumneavoastră, nu vreau să vă dezamăgesc, dar am oferit deja ideea mea altor două edituri. Acestea au respins-o.

— Pentru că au crezut că sunteți nebună.

— Și dumneavoastră ce credeți?
— Eu știu mai multe despre dumneavoastră decât alți oameni. Kiril, jurnalistul care a fost cu voi în expediția din Elveția, mi-a povestit destul de multe despre dumneavoastră…

CONDAMNAT

Pagina 454 *oferea un citat din „Înțelepciunea lui Solomon”, în care stă scris:*
„«Căci Dumnezeu a creat omul nemuritor și a făcut din el propria Lui imagine veșnică. Însă, din invidia diavolului, a apărut pe lume moartea: și cei care îi stau alături ca să o găsească.» (2:23–24) Sfântul Ioan Gură de Aur a explicat acest lucru după cum urmează: auzind că omul va fi trimis înapoi pe pământ, diavolul era doritor să vadă această decizie îndeplinită și chiar mai mult decât atât – să vadă moartea fiului înainte de cea a tatălui, uciderea fratelui de către frate, moartea violentă și sosită înainte de vreme. Diavolul a aflat că omul era condamnat să moară și să se întoarcă pe pământ și nu mai avea răbdare până când această sentință avea să fie dusă la bun sfârșit”.

Noaptea cădea peste Roma insomniacă. Ariman începea abia acum să simtă frigul. Nu avea nimic călduros cu care să se îmbrace. Apa râului îi uda picioarele.

Auzea pentru prima dată urletul furios al singurătății, iar înăuntrul lui răsuna ecoul slăbiciunii și al spaimei. Știa că singurul mod de a restaura sensul și ordinea familiară din viața lui era să termine misiunea. Așa cum voia Cel Neîntrupat.

Înainte să apară întrebările, totul fusese simplu, nu existase durere sau teamă. De unde apăruseră însă aceste sentimente? Îl găseau fiindcă el era diferit de toți ceilalți? Ariman credea că se născuse în Lumea de Sus. Puțini dintre ei se năsteau acolo.

Sau se schimbase totul când refuzase să o omoare pe femeia aceea? Ea îi răpise liniștea sufletească. Mulți dintre oamenii de Sus credeau că o femeie era vinovată pentru pierderea Paradisului.

Nu îi venea niciun răspuns – simțea numai tristețea dureroasă a necunoscutului.

Auzi în întuneric un bâzâit slab și se întoarse; văzu o muscă mică și neagră care zbura neobosită în jurul lui. Ariman o privi cu atenție. Insecta se așeză lângă el pe malul de beton, fluturându-și aripile translucide. Bătând cimentul cu picioarele, musca își căuta un loc confortabil în care să stea. În cele din urmă renunță să se mai agite și își întinse larg aripile pentru a prinde ultimele raze de lumină. Aripile îi străluceau în toate culorile curcubeului.

Ariman întinse încet mâna spre ea. Răsfirând degetele, prinse musca. Pe față îi apăru un zâmbet liniștit.

Ținând pumnul în dreptul urechii, simți picioarele insectei mișcându-se frenetic în palma lui. Deschise puțin pumnul, ca să îi ofere mai mult spațiu.

Malul răului Tibru, unde stătea Ariman

Acum îi simțea aripile. Apropiind pumnul, auzi bâzâitul. Închise ochii, concentrându-se numai asupra sunetului. Musca se mișca întruna – dădea din aripi neajutorată, încercând să găsească o cale de scăpare și bâzâind neîncetat.

Ariman se întinse pe malul de beton, ținând în continuare pumnul la ureche. Bâzâitul îl calma; îl ajuta să își pună gândurile în ordine și îl aducea înapoi în propriul

trup. La fel ca musca din Camera Neagră – atâta vreme cât împărțise cu el închisoarea sa subterană.

Ariman vorbise cu musca în timp ce aceasta se bucura de raza de lumină. Într-o zi, Cel Neîntrupat îl auzise vorbind cu cineva. Dând buzna în Camera Neagră, învățătorul găsise musca și o omorâse. Voise să îl învețe pe Ariman să fie singur, pentru că durerea și slăbiciunea nu îi pot răni decât pe cei care păstrează speranța tăinuită de a le împărtăși altcuiva.

În cele din urmă, musca încetă să se mai miște. Probabil era epuizată – sau pierduse speranța de a mai scăpa. Dar cum puteau insectele să dispere din moment ce ele nu puteau spera? Și nici nu puteau să viseze – cel puțin așa scria în enciclopediile acelea groase.

Ariman deschise pumnul. Mica vietate își luă zborul.

Poate că Cel Neîntrupat încercase să îl protejeze? „Durerea și slăbiciunea nu îi pot răni decât pe cei care păstrează speranța tăinuită de a le împărtăși altcuiva", repetă el în gând.

Ariman voia să pună capăt chinului. Singura cale era să o găsească pe femeia aceea și să își termine misiunea.

VESTIGIILE SALVATORILOR

Pe pagina 455 *se afla acest citat:*
„În cartea lui, ***Cei șaisprezece mântuitori răstigniți ai lumii*** *(1875), Kersey Graves menționează peste doisprezece mântuitori mitologici și făcători de minuni din toată lumea, despre care se spune că au murit răstigniți pe cruce sau pe un copac. Printre ei se numără Krishna, Buddha, Dionis, Hercule, Hesus/Eros, Attis, Tammuz/Adonis, Mithra, Quetzalcoatl, Odin, Horus, Prometeu și alții”.*

— Lucrurile acelea despre care ați vorbit în interviu – le aveți și scrise? o întrebă producătorul.

— Da, cele mai multe dintre ele, însă mai am nevoie de dovezi.

— Vreau să știu mai mult, adăugă el, așezându-se confortabil în scaun. Kiril spunea că aveți niște idei stranii despre Shakespeare.

— Păi, nu sunt ale mele, ci ale unui om de știință numit Mather Walker. El susține că Shakespeare descrie transformarea zeilor solari și că a fost printre primele persoane care au stabilit o legătură între Orfeu și Hristos. A codificat aceste mesaje în piesele lui.

— E o manie cu tradiție să găsești mesaje ascunse. Așadar, bănuiesc că nu-i prea greu să găsești o zeitate solară în operele lui Shakespeare, cugetă producătorul.

Vera se uită la el dezaprobator și declară:

— Shakespeare era un orfic inițiat.

— Nu era, de asemenea, și cavaler templier?

Obrajii Verei se aprinseră.

— Ei bine, ca să fiu absolut clară, nici măcar nu a existat în realitate!

După un moment de liniște, producătorul spuse:

— Spuneți-mi mai multe despre zeitățile solare din piese.

Vera ezită, dar vorbi mai departe:

— Walker aduce câteva argumente… Mai întâi, se întreabă de ce două piese ale lui Shakespeare care conțin mesaje orfice au avut premiera de Crăciun, de aniversarea lui Hristos. Explicația lui este că acest lucru întărește și mai mult legătura dintre Orfeu și Hristos. După părerea sa, conceptul orfic/dionisiac precede creștinismul cu cel puțin 1000 de ani; însă poveștile spuse de ambele religii se suprapun. Dionis era fiul celui mai măreț zeu, Zeus, și al unei muritoare. Apoi, titanii l-au ucis cu bestialitate pe tânărul semizeu și l-au devorat. Urmele acestei legende vechi, mai ales partea despre devorare, apar în creștinism. De exemplu, în noaptea în care Hristos a fost vândut, a luat pâinea, a rupt-o și le-a dat-o discipolilor, spunând: „Luați și mâncați din aceasta toți: acesta este trupul Meu, care se jertfește pentru voi”. Apoi a luat un pahar cu vin

și le-a dat să bea, spunând: „Acesta este potirul sângelui Meu, care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor”.
— Nu mă gândisem niciodată la asta, dar acum, că ați menționat-o, presupun că e o mare coincidență.
— Nimeni nu vorbește despre asemănări, nu vor s-o facă. Dar există nenumărate exemple de astfel de paralele. De exemplu, orficii au descoperit ritualul împărtășaniei cu mii de ani înaintea creștinilor. Ei credeau că prin taina împărtășaniei puteau deveni una cu zeul lor. Haideți să ne amintim o clipă de ceea ce e scris în Evanghelia după Ioan, 6:55–56: „Căci trupul Meu este o adevărată hrană, iar sângele Meu este o adevărată băutură. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne în Mine, iar Eu rămân în el”. Grecii îl considerau pe Dionis zeul vinului și al viilor, nu-i așa? În Noul Testament, Ioan, 15:1, susține că Iisus a spus: „Eu sunt adevărata Viță și Tatăl Meu este Vierul”. Teologia orfică menționează și ea o minune cu vinul, la fel ca în Noul Testament, când Iisus transformă apa în vin. Chiar și raiul este mai vechi decât biserica creștină – unul dintre primii istorici, Sfântul Iustin Martirul, susține că Dionis a fost sfâșiat în bucăți când a murit, dar a înviat și a urcat la cer.
— Interesant, însă acestea sunt doar asemănări generale. Nu pot să cred că există asemănări atât de puternice între învățăturile creștine și cele orfice, obiectă producătorul.
— Atunci, ar trebui să vă împrospătați cunoștințele de teologie. Orficii au fost primii care au răspândit ideea că lumea este cuprinsă de rău și că trupul e o închisoare a sufletului, al cărui destin este să evadeze către viața eternă și sfântă. Mai târziu, creștinii au predicat același concept, așa că astăzi toată lumea a auzit de el. Să spun mai departe?
— Cu siguranță mi-ați stârnit curiozitatea.
— Mai există și alte argumente: Dionis era și om, și zeu – cu alte cuvinte, tatăl lui era zeu, dar l-a născut o femeie muritoare. Creștinii cred același lucru despre Hristos, nu-i așa? Dionis a fost persecutat cu cruzime și ucis, numai pentru a renaște apoi triumfător. Vi se pare cunoscut? Asta e și povestea lui Iisus. Potrivit acestor mituri, Orfeu și Dionis au coborât în iad și s-au întors. Și creștinii cred că, în cele trei zile în care Iisus era mort, înainte de înviere, El a coborât în iad și s-a rugat pentru sufletele întemnițate acolo… Dacă vă îndoiți de argumentele mele, puteți să le verificați.
— Câtuși de puțin. Sunt impresionat.
— Vă mai pot arăta și alte paralele interesante. Dionis era cunoscut și sub numele de „Bacchus”. Unele mituri spun că Bacchus a fost crescut de pantere; era deseori înfățișat sub forma aceasta. Însă pantera este asociată și cu

Iisus. În Talmud se face referire la el sub multe nume, inclusiv Pantera, Ben ha Pantera, Yeshu ben Pantera. Numele acesta este atât de vechi, încât e de necontestat. Filosoful Celsus, în anul 178, i-a auzit pe evrei spunând că părinții lui Iisus erau Miriam și Pantera, de unde a venit și numele „ben Pantera”.[83] Hristos și Orfeu mai au și alte porecle asemănătoare. De exemplu, Orfeu se numea Pescarul[84] sau Păstorul, epitete folosite mai târziu pentru Iisus. Orfeu era, de asemenea, înfățișat deseori alături de oi, pantere și păuni, care au devenit mai târziu simbolurile creștine.

— Dacă nu mă înșel, Iisus și Dionis nu au fost născuți la aceeași dată?

— Ba da. Multe zeități solare au aceeași aniversare: 25 decembrie. Dar iată ceva și mai interesant: zeul solar are doisprezece discipoli, reprezentați de douăsprezece semne ale zodiacului. Hristos a avut același număr de discipoli – apostolii lui.

— Ați explicat toate acestea în carte?

— Sute de oameni de știință au prezentat zeci de ipoteze similare. Pe scurt, consider că e posibil ca Hristos să fi fost cel mai recent „fiu divin”, unul dintre numeroșii Fii ai lui Dumnezeu care au apărut printre oameni de-a lungul veacurilor. Sau poate că a existat doar un singur fiu, iar povestea a fost spusă, pur și simplu, iar și iar, cu nume diferite.

— Îmi place ideea că Dumnezeu a avut mai mulți fii, spuse producătorul. Așa că, dacă aveți dreptate în legătură cu povestea asta… Adică, dacă a fost într-adevăr inventată de creștini, înseamnă că e povestea lui Orfeu?

— A, nu! El doar le-a repovestit-o tracilor.

— Le-a repovestit-o? Atunci, a cui a fost ideea inițial?

— Încă mai lucrez la această parte a poveștii. Mai am nevoie de indicii.

— Dar trebuie s-aveți o idee – nu puteți alerga după indicii inutile fără să aveți o direcție generală în care să vă îndreptați.

— Adevărat. Am dat peste câteva artefacte care m-au făcut să cred că ideea originală despre „fiul lui Dumnezeu” provine de la o civilizație balcanică preistorică, dispărută cu două milenii înainte de apariția lui Orfeu. Dar tot nu reușesc să-mi dau seama de ce tocmai Orfeu a readus la viață unele dintre ideile lor.

— De unde știți că le-a adus la viață și nu i-au trecut lui însuși prin minte?

— Din pricina simbolurilor-cheie pe care le-a folosit ca să le codifice.

Vera se aplecă în față și schiță câteva simboluri pe un șervețel: ceva ce semăna cu un V cu aripi, o meandră, o cruce și alte câteva semne. Apoi adăugă:

— Aceste simboluri au fost create în urmă cu 8000 de ani de către această civilizație, dispărută apoi fără urmă. După o absență

îndelungată, simbolurile acestea au început din nou să apară pe vasele de ceramică străvechi.
— Impresionant! zise producătorul, ai cărui ochi se făcură mari. Orfeu trebuie să fi găsit ceva cunoștințe ascunse, așa cum au făcut cavalerii templieri! Va fi o poveste grozavă – mai ales dacă există și un chivot.
— Lucrez la chivot… dar adevărul s-ar putea dovedi unul foarte simplu. Ideile noi sunt rare. De obicei, împrumutăm ideile vechi de la alți oameni, chiar dacă nu știm întotdeauna de la cine anume…
— Nu mai spuneți nimănui despre asta! Și terminați cartea!
— Sunteți primul om care mă încurajează.
— Câtor oameni ați mai spus povestea aceasta? întrebă el; fața îi devenise deodată serioasă.
— Tatălui meu și unui istoric. Însă istoricul a murit.
— Excelent.
— Dați-mi voie să fiu sinceră. Eu nu cred în povestea asta.
— Nici eu. Dar va fi o carte nemaipomenită.

CUNOȘTINȚE

Pagina 456 *povestea despre cunoștințe ascunse: „Materialul publicat în 1956 a apărut într-o varietate de forme. O parte dintre acestea au apărut sub forma unor cărți populare, chiar bestselleruri, mai mult sau mai puțin enervant de misterioase… Pe lângă multitudinea de cărți, inclusiv cele publicate pe banii autorilor, a apărut și un număr imens de articole în ziare și reviste… Informația a început să iasă la suprafață în documente și în broșuri depozitate la Biblioteca Națională în ediții limitate… Prin insinuări misterioase, comentarii scrise de mână și note de subsol… fiecare broșură se adaugă la celelalte, crescând numărul acestora”.*

Din *Sângele Sfânt și Sfântul Graal,* de Michael Baigent, Richard Leigh și Henry Lincoln, p. 112–115

După toate lucrurile prin care trecuse în ultima săptămână, Vera încerca să își restabilească programul zilnic. Merse la câteva cursuri la universitate. Luă o cină tăcută cu Kaloyan. Pe tatăl ei nu îndrăznea însă să îl sune după isprava de la televizor.

Însă nimic nu reușea să îi devieze gândurile de la misterul pe ale cărui paveze continua să le întărească în fiecare zi. Totuși, în mod inexplicabil, încetă să mai vadă semnele. Chiar și legăturile pe care le descoperise între simboluri începuseră să se estompeze. Era ca și când o parte din ea rămăsese la Moscova – se tot întorcea acolo în gând ca să o găsească. Magia descoperirii se evaporase. Ritmul vieții de zi cu zi continua doar din inerție.

În fiecare dimineață, Vera deschidea ochii așteptându-se să afle ceva nou, să existe o scânteie care să îi farmece din nou rutina zilnică, care să se transforme în viața pe care o proiectase imaginația ei. Își dorea să se afle din nou sub o vrajă de nedesfăcut, nici măcar din pricina epuizării sau a orelor în care privea în gol în cărți și pe ecrane, nici din cauza melancoliei sau a singurătății.

Zilele treceau, dar niciun indiciu nou nu apărea, iar urmele vechi nu conduceau la nicio concluzie concretă. Vera se simți obligată să îi dea lui Futch imaginile fotografiate la Moscova cu tăblița de aur, în ciuda faptului că nu dorea să dezvăluie secretul unui căutător de comori nesățios.

O nouă zi se strecură neinvitată în dormitorul Verei. Se uită la ceasul de lângă pat. Era 8.20, cu câteva minute înainte de alarma programată.

Se forță să se dea jos din pat. Ridicând jaluzelele grele de metal, privi somnoroasă spre vârfurile copacilor de afară. Scene din ultimele vise încă i se mai învârteau prin minte, vorbind și mișcându-se de parcă ar fi fost vii. Închise ochii și încercă să le prindă, știind că în câteva ore aveau să dispară în ceața uitării.

Mai întâi îl văzu pe Futch, care o tot întreba de unde provenea tăblița de aur. Ea refuza să îi spună. Apoi el dispăru și Vera simți apa rece și neagră a răului Moscova. O înghițea și o scuipa afară. Apa trecea peste ea. Încercă să respire, dar trase apă în plămâni, încercă să strige, dar nu putea. Era în viață – în vise, întotdeauna ești în viață. „O *să fii aici pe 30 mai?” „Ce se întâmplă pe 30 mai?” De ce o tot întreba tatăl ei chestia asta? Din nou veni apa, dar ea înotă împotriva curentului, nu se îndreptă în aval. Apoi apăru fața doctorului Werder. Fusese împușcat în spate. Se uita la ea și îi spunea să fugă. Din gură îi curgea sângele pe pământ. Îi șopti: „Du-te la Roma, la biblioteca de la capătul celui mai vechi drum… caută* Labirintul de pergament”. *Oare istoricul vorbea despre o carte adevărată sau doar bolborosea? Trupul i se înmuia, dar ochii o priveau în continuare. Nemișcați, îi susțineau privirea… Cât de ușor dispare viața… 456 de pagini nu sunt de ajuns…*

Ultimele cuvinte ale lui Werder erau și ultimul lucru pe care Vera și-l amintea din vis. O treziseră din somn din nou în dimineața aceea.

Se ridică de pe pervazul pe care se sprijinea cu coatele și intră în baie, căscând și frecându-se la ochi. Se simțea foarte ușurată că nu se mai afla în râul acela. Dar

cuvintele lui Werder tot o mai urmăreau. „Oare se referea la o carte adevărată?" se întrebă ea. Istoricul german spusese: „La Roma… caută *Labirintul de pergament…* în biblioteca de la capătul celui mai vechi drum din apropiere de Quo Vadis". Probabil că se referea la strada romană antică Via Appia, cel mai vechi drum din Europa. Din câte știa Vera, biserica Quo Vadis se afla la începutul drumului, pe locul unde Sfântul Petru îl întâlnise pe Hristos după înviere. Nu își amintea dacă era o bibliotecă acolo. Iar istoricul nu îi menționase numele.

Se spălă pe față și pe dinți și merse în bucătărie să-și facă o cafea. Apoi sună la biroul de informații de la aeroport.

— Bună ziua. Când este următorul zbor spre Roma?

— Astăzi. Sunt locuri disponibile pentru zborul de la 2.10, dacă doriți.

— Grozav, mulțumesc.

Vera se îmbrăcă și luă un taxi spre aeroport. Nerăbdătoare, deschise laptopul în mașină și căută pe Google „Labirintul de pergament". Nu apărea nimic. Încercă în engleză, în germană și în italiană, însă fără rezultat – exact cum se așteptase. Aproape că îi ceru șoferului să întoarcă, dar gândul la ochii istoricului care îi bântuiau visele o împiedică. Merita să plătească cei 600 de euro pentru zbor și pentru hotel ca să poată dormi liniștită.

Telefonul mobil îi bâzâi în geantă. Pe ecran apăru numărul lui Kaloyan. Închise telefonul. Complexul strălucitor al aeroportului apăru în față ca o imensă farfurie zburătoare. Vera închise laptopul și plăti cursa.

În timp ce avionul rula spre poartă la Roma, Vera deschise din nou telefonul și își verifică apelurile pierdute. După câteva minute, apăru un mesaj: „Tatăl tău e operat de urgență. Te aștept în fața spitalului Tokuda".

Probabil că mesajul fusese trimis cu câteva ore în urmă.

Vera îl sună imediat pe Kaloyan, deși nici nu coborâse încă din avion.

— Cum adică e operat? Ce se întâmplă?

— A făcut atac de cord. Unde ești? Te-am așteptat în fața spitalului mai mult de o oră!

Kaloyan părea nervos și speriat.

— Atac de cord?

— A fost absolut neașteptat. Era la o ședință de comitet la care discutau cererile de înscriere ale noilor studenți doctoranzi… Asta-i tot ce știu.

— Ce face? Va supraviețui?

— Încă nu s-a trezit din anestezie.

Vera închise telefonul, ca și când s-ar fi temut să nu cumva să își dea seama cu toții unde se afla ea într-un asemenea moment critic. Urmă mecanic mulțimea care ieșea din avion spre punctele vamale. Conversația, tușea, copiii care plângeau, scârțâitul roților și al pantofilor, toate se învolburau în jurul ei. În sfârșit, veni rândul ei. După ce trecu de controlul pașaportului, Vera se luă orbește după mulțimea care mergea spre transportorul din zona de recuperare a bagajelor. Își luă geanta de pe bandă și se îndreptă spre ușile de sticlă prin care se vedea lumina soarelui.

Rămase o clipă în fața ieșirii din aeroport, apoi se întoarse și intră din nou. După câțiva pași, strânse geanta cu degetele ei subțiri și se opri. Se întoarse și merse din nou spre ieșire. Auzea țipătul gândurilor: „Atac de cord! Ar fi putut să moară. Și eu nu eram cu el!" Oare tatăl ei și Kaloyan o supuneau unui test? Nu, nu s-ar gândi niciodată să-i facă așa ceva…

Vera văzu un ghișeu de informații. Apropiindu-și buzele de ghișeul din sticlă, întrebă cu voce tremurândă când era următorul zbor spre Sofia.

— Mâine, 31 mai, la ora opt dimineața.

Vera încremeni. Cu ochii mari, întrebă uimită:

— Deci astăzi suntem în 30?

— Da, răspunse scurt femeia de la ghișeul de informații.

„Azi este 30 mai! De asta mă tot întreba tata dacă o să mă vadă azi. Comisia le lua interviuri celor înscriși la doctorat”, se gândi Vera înainte de a se întoarce spre femeia de la ghișeu.

— Cum ajung la biblioteca de pe Via Appia?

Femeia se uită la ea surprinsă.

— Turiștii nu întreabă așa ceva de obicei.

— Eu nu sunt turistă.

Femeia deschise harta orașului și începu să caute. După o clipă, întrebă:

— Pe care parte a străzii se află?

— La începutul ei, lângă poarta San Sebastian.

— Nu văd nicio bibliotecă pe partea asta a străzii.

— Atunci, cum pot să ajung la poarta San Sebastian? întrebă Vera enervată.

Femeia desenă cu un marker câteva linii galbene ce duceau către punctul care reprezenta poarta. Apoi îi întinse Verei harta.

Când ieși din aeroport, Vera fu întâmpinată de o briză caldă care sufla peste orașul toropit de căldură. Trăgând valiza după ea, ajunse în zona taxiurilor. Luă primul taxi și se așeză confortabil pentru a vedea orașul, ale cărui ruine antice păstrau o mare parte din sufletul civilizației europene străvechi.

— Nu sunt biblioteci de-a lungul drumului ăstuia, îi întrerupse șoferul șirul gândurilor.

— Atunci, lăsați-mă la începutul străzii Via Appia.

— În locul unde Hristos s-a întâlnit cu Sfântul Petru?

Câmpuri și castele de-a lungul drumului Via Appia

Vera dădu din cap aprobator.

Drumul îi ducea pe lângă monumente uriașe de piatră, piețe, castele, catedrale și fântâni de poveste, precum și pe lângă statui vii care pozau pentru turiști. Însă gândurile Verei se întorceau mereu către Sofia, căutând un motiv pentru care se afla atunci la Roma. Nu avea de unde să știe dinainte, își tot spunea în gând. În orice caz, se afla deja la Roma. Putea măcar să găsească biblioteca și să termine lucrul pentru care venise.

Își scoase din geantă ochelarii de soare. Lentilele lor mari și rotunde îi ascundeau jumătate de față. Sprijinindu-și bărbia în palmă, privi mai departe pe geam.

Treceau pe lângă pini înalți, portocali și lămâi care explodau de boboci, crânguri de măslini și parcuri verzi. Departe, la linia orizontului, se înălțau contururile magnifice ale Colosseumului.

Taxiul se opri în fața unui câmp mare, înverzit. În depărtare se vedeau ruinele unui vechi castel. În ciuda pregătirii ei de arheolog, Vera habar nu avea ce putea fi. Piatra care se fărâmița părea ireală, ca o parte din decorul unui film istoric. Soarele pârjolea totul. Vera își deschise nasturii sacoului și merse de-a lungul aleii cu nisip spre crângul de măslini.

Aleea urma curbele străzii Via Appia și o ducea spre poarta San Sebastian. Vera știa că aici se termina drumul străvechi – sau aici începea…

O parte din Via Appia, de unde este vizibilă intrarea spre bibliotecă

Dar tot nu vedea vreo bibliotecă. Îi răsări din nou în minte gândul că poate doctorul Werder o trimisese după cai verzi pe pereți, însă îl alungă imediat. Oamenii nu mint atunci când trag să moară. Poate se referea la celălalt capăt al drumului, care se afla departe, în Brindisi? Nu, spusese cu siguranță Roma.

În timp ce prin minte îi treceau tot felul de gânduri, Vera văzu un crâng minunat cu portocali pe cealaltă parte a drumului antic. În mijloc se afla o clădire de culoarea caramelului, de pe fațada căreia, afectată de vreme, se desprindea culoarea. Pe fundalul cerului senin și albastru, fructele care atârnau în copaci ieșeau în evidență precum petele de pe o gărgărință verde. Locul părea desprins din povești, așa că se opri să facă o poză și să se bucure de iluzia că putea păstra momentul pentru posteritate. De fapt, nu se uita niciodată la fotografii după ce treceau anii.

Când ajustă lentila aparatului și apropie imaginea, i se tăie răsuflarea. O potecă îngustă ducea de la clădirea de culoarea caramelului către Via Appia. Deasupra ușii vechi de fier, din zidul de piatră care despărțea grădina de stradă, văzu cuvântul „Bibliotecă”.

*Pe **pagina 457** era o fotografie cu următorul text explicativ dedesubt:*
„Textele teologice bizantine reprezintă un manuscris care conține idei teologice bizantine antivestice. Se presupune că inițial conținea 329 de pagini, dar se sfârșește la pagina 220. O notă de pe pagina 220 menționează: «Sunt in hoc volumine folia scripta 329, videlicet folia scripta cccxxviiii». Potrivit lui Mercati, restul textului a fost ars de un bibliotecar de la Vatican pe nume Sirleto”.

— Permisul dumneavoastră? o întrebă omul de la intrare.

— Nu am permis, răspunse Vera. Scriu o dizertație în arheologie și caut o carte.

— Toți cei care vin aici caută o carte sau alta. Un act de identitate, vă rog.

Vera îi înmână pașaportul. Bărbatul dădu din cap și i-l returnă împreună cu permisul de vizitator.

— Sus pe scări și la capătul coridorului.

Vera urcă treptele și se trezi uitându-se în lungul coridorului. Gândindu-se că paznicul făcuse o greșeală lăsând-o să intre atât de ușor, se grăbi să înainteze de teamă ca nu cumva acesta să se răzgândească.

Pașii ei răsunau pe podeaua de marmură în carouri, o mărturie a faptului că biblioteca exista de câteva secole. Inscripția de deasupra intrării spunea că fusese construită în secolul al XV-lea, în aceeași perioadă cu Arhivele de la Vatican.

Vera merse repede prin pădurea de raze ce pătrundeau prin tavanul de sticlă colorată, pe care erau înfățișate scene pline de peisaje biblice stilizate, sfinți, cruci și imagini mohorâte cu Hristos. Erau foarte puțini oameni. Rafturile prăfuite, pline cu cărți, stăteau aliniate la perete.

Era unul dintre locurile în care Vera simțea că timpul se oprește în loc, iar viața de zi cu zi își pierde însemnătatea.

Ușa de la capătul coridorului se deschidea către sala de lectură.

— Cu ce vă pot ajuta? o întrebă bărbatul de la birou.

Purta pe cap o șapcă; pe buza superioară, sub nasul roșu și coroiat, tremura un neg ca un bondar roz.

— Caut o carte… Vera ezită o clipă înainte de a spune titlul; *Labirintul de pergament.*

În clipa în care o spuse cu voce tare, își aminti că văzuse același titlu scris cu cerneală în interiorul unei cărți prăfuite pe care o găsise la castelul Jacques. Gândurile începură să îi alerge haotic prin minte.

Ochii bibliotecarului examinară fața nou-venitei ca un detectiv care căuta un indiciu pentru rezolvarea unui caz. Avea pielea la fel de uscată ca și vocea; cute adânci îi brăzdau fața și gâtul. Era atât de slab, încât orbitele i se afundau în craniu. Vera se

aștepta ca el să-i răspundă că nu auzise niciodată o asemenea carte. Totuși, bărbatul se uită la ea, studiind-o în tăcere, apoi spuse:

— De unde ați aflat despre ea?

Vera nu era sigură cum ar fi trebuit să răspundă.

— Am citit despre ea… undeva.

Bărbatul o privi din nou tăcut, iar ridurile trăgeau de fața lui uscată ca un frâu.

— Tocmai a fost returnată, spuse el în cele din urmă.

Dispăru pe un hol lateral, lăsând-o pe Vera singură și nedumerită. După vreo zece minute, apăru cu o carte grea. Nu era deosebit de groasă, însă paginile ei mari erau legate în coperte de piele dură, șterse și uzate de vreme. Paginile semănau cu pergamentul acoperit de diverse notițe scrise de mână cu cerneală. Bărbatul notă ceva în permisul Verei și îl puse apoi în sertarul de sub birou. Se uită la ea curios și ezită o fracțiune de secundă înainte de a îi pune cartea în brațe.

— Rândul trei, masa zece, mormăi el.

Vera merse în tăcere către locul desemnat, o masă din lemn acoperită de multe straturi de lac. Găurile făcute de cari se vedeau pe sub lac. Se așeză și își trecu degetele cu atenție peste coperta prăfuită. Nu ținuse niciodată în mână un manuscris atât de vechi. Dădu cu degetul peste simbolul de pe coperta din față a cărții, ca și cum ar fi încercat să se convingă că era real. Părea incredibil că această carte, pe care doctorul Werder o menționase cu răsuflarea de pe urmă, putea să existe cu adevărat. Începuse să creadă că totul avea să se dovedească doar o închipuire.

Bibliotecarul nu o scăpa din ochi. Vera îi simțea privirea sâcâitoare asupra ei și încerca să își ascundă încântarea, însă obrajii aprinși o dădeau de gol.

Meandra orfică – simbolul pe care îl căuta – era gravată pe coperta manuscrisului. De asta era doctorul Werder atât de interesat să îi descopere semnificația. Aici o văzuse. Deși Vera credea că știa multe despre simbol, acolo, în bibliotecă, își dădea seama că avea un sens mult mai bogat decât bănuise ea însăși.

Bibliotecarul îi urmărea fiecare mișcare. Încercând să îl ignore, Vera începu să răsfoiască pe îndelete cartea. Dădea cu evlavie paginile pline de secole de istorie. Hârtia mirosea precum cerneala uscată a istoriei antice.

Literele nu erau tipărite, ci scrise de mână, fusiforme și italice. Dând paginile îngălbenite, observă că numerotarea era amestecată. După ce răsfoise doar 20 de pagini, se trezi la pagina 218. Se întoarse apoi la prima pagină și se uită în colțul din dreapta sus, acolo unde era scris numărul paginii, și văzu scris numărul „198”. După aceea dădu la ultima pagină și văzu numărul 457. Ultima propoziție era incompletă – însă cel mai șocant lucru era că cerneala părea absolut proaspătă.

Vera închise cartea cu zgomot – de parcă ar fi fript-o – și se îndreptă în grabă spre bibliotecar. Ignorându-i privirea holbată, exclamă indignată:

— Manuscrisul acesta începe la pagina 198! Și se pare că și ultimele pagini lipsesc… Credeți că le-a furat cineva?

— E posibil. Se întâmplă destul de des. Am să iau notă, răspunse el cât se poate de liniștit.

— Veți lua notă? Dar eu trebuie să văd începutul!

— Regret, cred că astăzi nu e ziua dumneavoastră norocoasă. Nu aveați de unde să știți…

— Cum adică nu e ziua mea norocoasă?

— Lucrurile acestea se întâmplă chiar și la Biblioteca Vaticanului. Acum zece ani, au prins un profesor american de istoria artei, Anthony Melnikas, care mergea acolo de ani de zile și fura pagini neprețuite din manuscrise. Ani de zile! Vă dați seama? Bibliotecarul continuă: L-au dat în judecată și au reușit să recupereze o parte din arhivă. Dar se pare că nu era numai el vinovat.

— Cum e posibil ca un profesor să facă așa ceva?

— Sute de manuscrise prețioase din Roma au fost și ele distruse parțial sau integral din pricina conținutului lor. Uneori, pur și simplu din neglijență… Niciodată nu poți să știi peste ce dai. Bărbatul tăcu o clipă, apoi adăugă: După cum vă spuneam, cartea pe care ați cerut-o tocmai a fost returnată de altcineva.

— Cine a împrumutat-o?

— Acestea sunt informații confidențiale.

Indiferența bibliotecarului o înfurie pe Vera.

— Puteți să verificați dacă aveți cartea pe microfilm?

— Nu o avem.

Privirea lui se opri câteva secunde asupra feței Verei. Apoi, capul i se aplecă în față, de parcă i-ar fi căzut de pe umeri. Începu să scotocească într-o cutie plină de hârtii, ce semănau cu fișele de cartotecă. Vera rămase acolo, privindu-l nerăbdătoare.

— Nu mai doriți să consultați cartea? întrebă el după ceva timp, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Aveți idee cum a ajuns manuscrisul aici? În cartotecă nu scria nimic.

— Nici aici nu scrie. Nu există nicio informație.

— Cum e posibil să nu existe nicio informație?

— Trebuie să fi fost arsă.

— Arsă? Când?

— Pot doar să presupun că fișa cărții a fost distrusă acum cel puțin o sută sau două de ani. Dar nimeni nu poate confirma sau infirma acest lucru…

— Și a fost distrusă o singură fișă din cartotecă?

— Cine știe?

Bibliotecarul începu să respire cu greu, iar nările îi tremurau ca o țeavă de eșapament.

— Până de curând, continuă el, am lucrat la Arhivele Vaticanului, unde îmi plăcea să citesc cronicile bibliotecii. Am aflat că pe vremea bibliotecarului Sirleto[85] au fost arse mai multe fișe și volume unicat. El a distrus și ultimele aproximativ 100 de pagini din inestimabilul manuscris *Texte teologice bizantine.* Sunt convins că erau foarte importante. Dacă asemenea mârșăvii se petreceau într-o fortăreață precum Vaticanul, putem doar să ne imaginăm ce se întâmpla într-o micuță bibliotecă locală ca a noastră! Și numai Dumnezeu știe câte schimbări și înlocuiri s-au făcut.

Nemulțumită, Vera insistă mai departe.

— Și acum nu știe nimeni cine a depozitat aici manuscrisul și de ce?

— Așa se pare. Dar nu prea mulți oameni vin să-l ceară. Cum ați auzit de el?

— V-am spus, am citit despre el…

Bibliotecarul dădu din cap și își repetă întrebarea de mai devreme:

— Mai folosiți manuscrisul sau nu?

— Da, sigur că-l folosesc.

Vera luă cartea și se întoarse pe banca de lemn din rândul trei. Era clar că primele 197 de pagini fuseseră rupte. De lângă cotor se vedeau resturile paginilor smulse.

Ceva îi bâzâi la ureche. Vera ridică brusc capul și văzu un fluture cafeniu care zbura haotic prin sala de lectură, căutând o cale de ieșire. Zbura în sus și plonja în jos, izbindu-se de pereți. Apoi insecta țâșni spre fereastra de la capătul opus al sălii. Gonită de bibliotecar, făcu un viraj înapoi în direcția din care venise, aterizând în cele din urmă în fața Verei pe birou – unde bibliotecarul o stâlci ireverențios cu o paletă de muște. Fluturele își strânse încet picioarele pe lângă trup, apoi nu se mai mișcă. Bibliotecarul luă insecta moartă și o aruncă la gunoi sub privirea consternată a Verei.

— Intră prin acoperișul putrezit, explică el când îi surprinse privirea.

Vera se întoarse să privească pe geam și să își limpezească gândurile. Afară se vedea coroana unui chiparos înalt. „Cred că acolo încerca fluturele să ajungă", se gândi ea.

Vera privi prima pagină rămasă, care începea cu o descriere amănunțită a tăbliței de piatră găsite în Creta. Autorul scria că fusese folosită ca să acopere un mormânt în mileniul al III-lea î.Hr. Textul inscripționat pe aceasta vorbea despre oamenii care supraviețuiseră „Sfârșitului". Cu toate acestea, Vera nu întâlnise niciodată o asemenea tăbliță în toate studiile ei despre arheologie. Dacă o astfel de tăbliță chiar exista, de ce nu scrisese niciun istoric despre ea? Pagina se termina cu aceste cuvinte: „Eradicată în Basilica în 1898".

Uimirea Verei crescu atunci când dădu pagina următoare și văzu fotografia unui templu de piatră din munții Rodopi din Bulgaria, însoțită de un text care vorbea despre *ultimele lor vestigii înainte de a fugi să se ascundă.*

Vera răsfoi nerăbdătoare următoarele pagini, pline cu descrieri asemănătoare, cu desene, cu fotografii adăugate recent sau schițe ale unor statuete sau plăcuțe ritualice, imagini cu icoane, biserici, fresce, peceți, brățări, chiar și arbori genealogici. Scrisul de mână era diferit, la fel și culoarea cernelii. Frânturi din alte manuscrise, publicații, broșuri și articole, însoțite de explicații scrise de mână, fragmentate și criptice, erau intercalate între paginile manuscrisului. Însă toate erau legate într-un fel sau altul de o civilizație veche, de „un paradis ascuns" și de „cunoștințe păstrate cu grijă care vor îndeplini Profeția". Existau și referiri la „Fiul lui Dumnezeu", deși nu era menționată nicio altă zeitate. Erau destul de multe lucruri despre Orfeu, Dionis, sisteme de scriere secrete și coduri, simboluri solare, dovezi furate, semne necunoscute și hieroglife. Dar, la prima vedere, notele scrise de mână păreau să nu aibă nicio legătură.

Amestecătura de texte, de date și imagini îi amintea Verei despre ceva ce citise: cărți și enciclopedii folosite de societăți secrete de-a lungul secolelor, pentru a face schimb de informații, de idei și de notițe. Păstrate fiind în diverse biblioteci din toată lumea, doar membrii inițiați ai societăților știau unde să caute, astfel încât să poată face adăugiri, să scoată informații, să le ajusteze sau să le împărtășească. Mai existau și în prezent, deși erau asociate mai ales cu masonii și cu cavalerii templieri – fiindcă alte societăți secrete nu erau considerate interesante.

Ceea ce o îngrijora cel mai mult pe Vera era faptul că nu auzise de niciunul dintre artefactele menționate în carte. Doar ultimele obiecte descrise acolo îi erau cunoscute: amuleta orfică, un număr de picturi murale din catacombe și tăblița de aur cu două fețe. Vera află din carte că tăblița fusese găsită în Birmania. Ultimele pagini ale manuscrisului îi stârniră curiozitatea, așa că transcrise descrierile celor douăzeci și ceva de obiecte necunoscute în caietul ei, intenționând să facă mai multe cercetări mai târziu. Nu avea timp să ia notițe despre toate celelalte.

Una dintre cele mai vechi biblioteci din Roma, care adăpostește manuscrise, unele dintre acestea având peste 500 de ani vechime

Unele descrieri din manuscris erau în latină, iar altele, în italiana veche. Anumite cuvinte erau necunoscute, iar pe altele Vera le recunoștea ca făcând parte dintr-un dialect tracic prea puțin știut. Erau și cuvinte în bulgara veche.

Doar ea se mai afla în bibliotecă. La un moment dat, bibliotecarul se apropie de ea cu picioarele lui osoase și îi spuse că venise ora închiderii. Luă manuscrisul și îi dădu un bilet pe care scria că înapoiase cartea. Nu putea să plece fără el. Îi spuse să iasă pe ușa din dreapta și dispăru apoi printre rafturi.

Holurile nu mai erau acum la fel de luminate și de primitoare ca la venirea ei. Verei i se părea că o urmăreau toate fețele și umbrele pictate pe pereți și pe tavan de către vechii maeștri, în ciuda frescelor colorate, coridorul părea pustiu și însingurat, cuprins de o liniște spartă doar de zgomotul tocurilor Verei pe podeaua de marmură.

Un zgomot slab o făcu să se oprească și să se întoarcă – i se păruse că aude ecoul pașilor altcuiva. Nu văzu nimic, dar alergă speriată spre ieșire. Sentimentul că este urmărită nu dispăru până când nu ajunse afară, pe strada pavată.

Soarele se ascunsese deja după colacii șarpelui cu șapte capete[86], lăsând în spate o urmă lată, portocalie. Cerul gol se pregătea să întâmpine discul alb al lunii. Formele își pierdeau conturul, iar în aer plutea prospețimea nopții.

Studiindu-și harta, Vera văzu că dincolo de cotitura străzii era o stație de autobuz, exact lângă intrarea în Catacombele San Callisto. Porni pe pavajul îngust cu valiza zdrăngănind în spatele ei. Străzile erau pline de turiști și de îndrăgostiți pierduți în propria lor lume.

În autobuz, Vera încercă să deslușească ceea ce văzuse în manuscris. De ce crezuse Franz Werder că este atât de important încât să îl menționeze cu ultima lui suflare? Cum descoperise cartea misterioasă? Răspunsurile muriseră odată cu el.

Mintea îi era mai plină de întrebări ca niciodată, deși venise la Roma sperând să descopere un răspuns care să explice tot ce se întâmplase cu ea în ultimele luni.

Labirintul de pergament nici măcar nu era o carte în adevăratul sens al cuvântului, ci o colecție de explicații și de artefacte fără nicio legătură, care poate nici nu existau. Dar de ce ar fi descris cineva aceste obiecte cu lux de amănunte dacă nu erau reale? Vera ardea de nerăbdare să afle mai multe despre obiectele ale căror detalii reușise să le transcrie.

Simbolul de pe copertă, meandra, o impresionase în mod deosebit. Oare simbolul o urmărea pe ea sau ea urmărea simbolul? Vera își aminti că Werder o întrebase de mai multe ori despre semnificația lui, cu doar câteva ore înainte de a fi răpiți la Moscova. Era cel mai răspândit model decorativ din toată lumea, despre care toată lumea credea că e invenția grecilor. Afirmația era ridicolă – deși credibilă, întrucât grecii îl pictaseră peste tot în țară. Era caracteristic pentru natura umană să te mulțumești cu explicațiile evidente.

Totuși, din noaptea aceea la castelul Jacques, în care Vera recunoscuse meandra printre alte simboluri preistorice, aceasta apăruse permanent în cele mai neașteptate locuri, ca un presentiment de care nu putea scăpa. Însă înțelesul său părea să se schimbe întruna. Care din multitudinea de sensuri era cel adevărat? Poate că cel mai vechi, cioplit pe vasele de ceramică și pe figurinele create în urmă cu 7500 de ani.

Autobuzul șerpui pe străzile Romei aproape o oră. Vera privi pozele de pe telefonul mobil, derulându-le până când le găsi pe cele cu tăblița de aur cu două fețe. Își amintea

că și acolo văzuse meandra.

Găsi apoi hotelul și se cază. Înainte de a-și scoate haina și pantofii, deschise laptopul și începu să caute pe internet artefactele descrise în manuscris, fiind singura sursă disponibilă la ora aceea târzie.

În toiul nopții, se hotărî să îl sune pe Futch.

LABIRINTUL DE PERGAMENT

*La **pagina 458** era vorba despre un document secret: „Dintre toate materialele depozitate la Biblioteca Națională, cel mai important este o selecție de documente denumită* Dosare Secrete. *Aceasta a fost copiată pe microfișe. Până de curând însă, nu era decât o fișă zdrențuită cu coperte cartonate, ce conținea file de hârtie individuale, precum extrase din ziare, scrisori lipite pe foi de hârtie, broșuri, arbori genealogici și pagini din alte publicații. Unele pagini dispăreau din când în când. Altele apăreau în locul lor. În alte locuri erau scrise de mână amendamente și adăugiri”.*

Din *Sângele Sfânt și Sfântul Graal,* de Michael Baigent, Richard Leigh și Henry Lincoln, p. 115

— Futch, eu sunt. Te sun de la Roma.

— Nu încetezi să mă uimești… răspunse el cu o veselie forțată. Ce mai e pe acolo?

— Nu am reușit să vizitez nimic. Am căutat o carte.

— Și ai găsit-o?

— Da, dar nu e ce mă așteptam eu.

— Dar la ce te așteptai?

— Credeam că voi descoperi ceva…

— Și era goală sau ce?

— Nu, era doar un manuscris plin de subiecte amestecate. Ca un album cu poze, tăieturi din ziare, descrieri…

Vera nu prea știa dacă să îi spună toate teoriile și bănuielile ei.

— De fapt, pare să fie destul de mult.

— E doar o grămadă de aiureli inventate, iar paginile de la început și de la sfârșit sunt rupte.

— Ce te face să crezi că-s aiureli?

— Niciunul dintre lucrurile descrise în manuscris nu există în realitate. După ce am transcris cât am putut, am stat toată noaptea să caut pe internet. Cartea se referă la sute de artefacte, locuri, nume istorice, arbori genealogici, evenimente și teorii, dar nu există nicio dovadă concretă că a existat cu adevărat ceva din toate astea. Altfel, poate sunt complet amestecate în mituri și legende.

— Dac-ar ști tatăl tău că faci cercetare pe internet, te-ar dezmoșteni.

— N-am avut de ales, și-apoi el…

Vera fu cât pe ce să îi spună că o dezmoștenise deja, dar – când își aminti ce se întâmplase cu el – gluma i se păru de prost gust. Așa că spuse altceva:

— Fiecare generație cu metodele ei.

— Cum se numește cartea?

— Nu-i o carte, ci un manuscris needitat. Nici măcar nu mi-am dat seama care e subiectul principal care leagă totul.

— Nu are un nume?

— Nu, doar un număr de catalog. Bibliotecarii care l-au găsit întâmplător l-au poreclit *Labirintul de pergament.* Nu e decât o copie. Și asta-i tot ce știu.

— Are măcar vreun soi de ilustrație pe copertă?
— Da, un fel de labirint. Sau mai degrabă o meandră. O spirală în linii drepte, cu opt colțuri. Deasupra ei scrie „Iad", dedesubt „Rai", iar la mijloc „Poarta Taenarului".
— E absolut de ajuns.
— Ce vrei să spui?
— E logic. Conținutul e codificat – în scopul descris pe copertă.
— Cum ți-ai dat seama? întrebă Vera bănuitoare.
— Cuvântul „meandră" e folosit pentru cotiturile complexe ale unui râu pe toată lungimea lui. Termenul provine din greaca veche – era numele râului Maiandros, cunoscut acum drept Buyuk Menderes în Asia Mică. Mai simplu spus, o meandră este forma șerpuită și complexă a unui râu, ca și când acesta s-ar răsuci într-un labirint. Simbolul de pe copertă ar putea indica un drum sau un râu, poate chiar un labirint. Dar probabil că indică un *râu-labirint.* Gândind cu voce tare, Futch accentuă ultimele cuvinte: Dar dacă e în mijlocul copertei așa cum spui și e numită „Poarta Taenarului", atunci râul trebuie să fie Styx, care separă Regatul de Sus de cel de Jos. Poarta trebuie să fie undeva între ele. Ai spus că meandra are opt colțuri, nu?
— Da.
— Păi, atunci, totul se potrivește! Deci are șapte laturi plate. Styxul înconjoară Hadesul exact de opt ori. Ăsta-i labirintul tău… și la mijloc e ceva ascuns. Singurul lucru pe care nu-l înțeleg este de ce iadul și raiul sunt inversate…
— Bine, dar tot nu pricep…
— Majoritatea oamenilor cred că raiul e deasupra.
— Haide, Futch, atâta lucru știu și eu. Dar, revenind puțin, ce vrei să spui cu Regatele de Sus și de Jos și cu poarta aceea?
— Poarta Taenarului nu e o poartă oarecare, ci a fost cunoscută din cele mai vechi timpuri drept intrarea în Lumea Cealaltă.
— Da, numai că nu există Lumea Cealaltă. Știu că nici tu nu crezi în ea. Așadar, ce-ar fi să-mi spui direct încotro bați?
— Din câte îmi dau seama din tot ce mi-ai spus despre manuscris, cred că e o carte-labirint. Au fost descoperite câteva cărți de felul ăsta din Evul Mediu. Răspunsul se află în centrul labirintului.
— Dar care este întrebarea?
— Judecând după cum ai descris coperta, bănuiesc că e un labirint alcătuit din indicii, un fel de hartă care duce într-un loc anume. Dacă-l iei ca atare, atunci locul unde te duce pare să fie sub pământ.
— Dar presupusele „indicii" – artefactele descrise în carte – nu există. Ți-am spus, le-am verificat.

— Bineînțeles că nu există – la urma urmei, e o hartă secretă. Dacă ar fi să faci o hartă către o comoară ascunsă, n-ai folosi semne evidente, nu-i așa? Și nici nu i ai pune numele „Harta comorii”. Hărțile de acest fel sunt numai pentru anumiți ochi. Oamenii care cunosc codul îi pot descifra semnificația și îi recunosc indiciile.
— Un cod secret! Vera râse zgomotos și zise: Am uitat că ești un vânător de comori înrăit. Tu vezi hărți ale comorilor oriunde te uiți.
— Am fler pentru asta – și experiență. Asta e o ghicitoare și noi îi vom da de cap. Oamenii creează ghicitori pentru ca alții să le rezolve. Chiar dacă nu credem, până la urmă toți gândim mai mult sau mai puțin la fel. Mai ales acum, în această lume a matricelor…

Ascultându-l, Vera începea să înțeleagă de ce Asen Litovski – sau „Futch”, cum îl porecleau colegii – era atât de căutat, nu numai în lumea clandestină a contrabandei cu antichități, ci și în cercurile academice.

Futch era unul dintre cei mai cunoscuți căutători de comori din Bulgaria, poate fiindcă era diferit. Nu săpa numai pentru bani, ci și pentru senzație. Pentru emoția rezolvării unui mister vechi de o mie de ani sau pentru a descoperi ceva rămas ascuns timp de secole întregi. I se mai spunea și „Radar” în cercurile clandestine, pentru abilitatea lui incredibilă de a găsi datele chiar și atunci când nu avea indicii evidente.

Arheologii – chiar și profesorii eminenți – îl angajau ca să conducă săpăturile. Îi plăteau cheltuielile de deplasare, diurne și un salariu – însă în bugetul lor era întotdeauna vag denumit ca „expert”. Personal, Futch prefera să se afle de partea „bună” a baricadei. Arheologii își șopteau unul altuia cu mândrie că Futch îi ajutase. Însă munca lui era tăinuită.

— Și? întrebă Vera după o scurtă pauză.
— După cum spuneam, cred că manuscrisul este un fel de algoritm codificat care arată drumul către ceva… Styxul, Poarta Taenarului. Sunt un fel de metafore. Poate e o comoară ascunsă în labirint! Și, după tot ce am spus, trebuie să fie sub pământ. Nu-ți face griji, săpăturile la adâncime nu sunt o problemă pentru mine.
— Și atunci, de ce nu poate fi interpretată literal drept „Calea spre Regatul de Jos”?
— Crezi că Regatul de Jos există în realitate?
— Nu.
— Atunci, din pricina asta.
— Dar cum îți explici amestecul de detalii inventate care nu par să aibă vreo legătură?
— Spui că artefactele pe care le-ai căutat nu par să existe cu adevărat și că în manuscris e vorba despre distrugerea lor… Poate că cel care a descris în carte aceste vestigii le-a și distrus, ca să nu le mai găsească nimeni. Când urmezi pereții unui labirint, ajungi în centru. Dar dacă distrugi pereții, distrugi și calea spre centru. Dacă indiciile descrise în carte au fost deja distruse, atunci singura cale de a te întoarce oriunde ar fi locul spre care arătau ele este prin manuscris. Sau presupun că ai putea să dai de centrul labirintului din întâmplare. Nu era niciun artefact pe care să-l recunoști?
— Doar câteva la sfârșit.

— Ei, tot e mai mult decât nimic! Chiar și două artefacte sunt suficiente ca să știm că labirintul de indicii nu e doar un amestec haotic. Indiciile au fost distruse intenționat, după ce au fost codificate într-o listă secretă. Astfel, manuscrisul este singura hartă către locul unde…

Se făcu liniște, de parcă linia ar fi fost brusc deconectată. Vocea nesigură a Verei sparse în cele din urmă tăcerea:

— Te pricepi la asta, nu glumă!

— Fiecare cu meseria lui…

— Ei bine, ar trebui să închid. La urma urmei, sun de la Roma…

— Stai o secundă. Tocmai mi-am amintit. Simbolul de pe copertă ar trebui să indice direcția către centrul labirintului. Din tot ce am vorbit, se pare că indiciile din manuscris duc spre o poartă. Vocea lui pieri o clipă înainte de a continua: Eu doar gândesc cu voce tare. Dar dacă această carte e într-adevăr un labirint cu indicii ascunse, atunci ar trebui să te întorci mâine și să transcrii tot ce se află în ea în detaliu, chiar dacă e adevărat sau nu.

— Nu pot. Mâine-dimineață mă întorc la Sofia.

— Dar…

— Trebuie să mă întorc urgent. Nu vreau să mă cert. Mă duc la culcare.

— Noapte bună!

PEȘTELE

La pagina 459 era vorba despre pești:
„Dacă oamenii nu erau pești, atunci Apostolii nu ar fi fost denumiți «Pescarii de Oameni».[87] *Asemenea pești hrănesc omnipotența Celui Atotputernic; asemenea pești înoată în râul botezului; asemenea pești pot fi prinși în cârligul credinței și în plasele învățăturilor sfinte”.*

Sfântul Bruno Signiensis, Matei lv., p. 18

Din clipa în care coborî din pat, Vera auzi clar cozile de pește fluturând prin aer. Deși știa că porniseră deja spre adâncimi tăcute.

Apăsă clanța încet ca să nu scârțâie și trase cu ochiul prin ușa întredeschisă a camerei de spital.

La început i se păru că tatăl ei doarme. Fața lui părea calmă, avea ochii închiși și trupul relaxat. În liniște, mergând aproape în vârful picioarelor, intră în cameră și se așeză lângă pat. Mâinile lui stăteau pe lângă trup, palide, zbârcite și acoperite de pete mici, maronii. Degetele i se mișcau mecanic din când în când. Se întrebă dacă să le atingă și chiar ridică mâna, însă apoi o lăsă pe pat. Nu se simțea bine să își atingă propriul tată. Nu o mai făcuse de atât de mult timp!

Camera goală, cu pereții goi, părea tristă și stingheră. Ar fi părut chiar o morgă dacă nu exista monitorul de deasupra capului său, emițând sunete scurte.

Vera închise ochii și fredonă încet o melodie pentru el.

Buzele tatălui ei se mișcară ușor.

— Cânți frumos.

— Nu-mi place să cânt.

— De ce?

— Mama cânta atât de frumos… ori de câte ori îmi era frică, sau eram singură, sau mă durea ceva. Așa că o aud pe ea atunci când cânt. Și retrăiesc moartea ei, iar și iar…

Ochii i se umplură de lacrimi în timp ce spunea ultimele cuvinte, și obrajii i se aprinseră. Profesorul nu o mai văzuse plângând de când era copil. Vera învățase să își ascundă emoțiile sub o mască rece de indiferență. Nu plânsese nici măcar la înmormântarea mamei ei. Profesorul pipăi pătura de un albastru-deschis, îi găsi degetele subțiri și i le strânse.

— Toți ne ducem… într-o bună zi. Dacă asta te face să te simți mai bine, imaginează-ți că mergem într-un loc mai bun.

— Astea-s prostii! strigă ea nervoasă, trăgându-și mâna și mutându-se de lângă pat. Astea-s aiureli inventate pentru manipularea maselor, ca să le împiedice să creeze probleme în sistem. Ca să îi ajute pe oameni să își înghită necazurile, în loc să lupte să le depășească. Fiindcă îți plac atât de mult citatele biblice, uite unul pentru tine: „Calul este pregătit pentru ziua bătăliei, dar victoria e de la Dumnezeu!” Religiile răpesc

omului dorința de a lupta. Totul se află în mâinile noastre, tată… în mâinile noastre. Noi hotărâm rezultatul. Cu cât îți dai seama de asta mai repede, cu atât poți face mai multe pentru tine însuți.

Vera își striga furia nu din pricina cuvintelor tatălui ei, ci din cauza faptului că atât de mulți oameni își acceptau sfioși soarta, în loc să încerce să o schimbe. În ultimele luni de viață, mama ei – ajunsă piele și os – își petrecuse ore întregi pe băncile bisericilor, pupând degetele grase ale preoților, ținând post, murind de foame, lăsând monede la picioarele icoanelor pictate. Plângea și se ruga. Odată, fiindcă nu reușea să aprindă o lumânare, mama ei crezuse că e un semn că sfârșitul era aproape – și aproape abandonase lupta înainte de vreme. În perioada aceea, ceva se schimbase în Vera. Întorsese spatele religiei și nu mai aprinse niciodată o lumânare într-o biserică.

O vreme, Vera se plimbă nervoasă prin camera de spital; în cele din urmă se opri în fața ferestrei, privind afară ca un animal în cușcă. Jos, la distanță, siluetele mici, abia vizibile, ale oamenilor alergau în toate direcțiile.

— Și nu ne ducem nicăieri. Suntem aici, acum, asta-i tot, adăugă ea.

— Vera, deseori, singurul lucru pe care îl putem controla e propria atitudine cu privire la viață.

— Știu. Asta-i tot ce avem aici pe pământ. Se întoarse spre tatăl ei și îl privi în ochi, adăugând: Ești profesor de arheologie. Creștinismul i-a fost impus civilizației pentru că oferea o cale convenabilă de a întări autoritatea, asta știm amândoi. E un amalgam alcătuit în grabă de legende păgâne pe jumătate uitate, păstrate în conștiința oamenilor și adaptate mai târziu drept o formă de guvernământ.

— Chiar dacă ar fi așa, religia încă funcționează pentru mulți oameni. Pentru unii, e ultima lor speranță. De ce să furi căldura într-o zi lipsită de suflet? Și îmi cam place ideea de mântuire. Chiar vreau să cred.

Zâmbetul ușor al tatălui ei se schimbă într-o grimasă și tot trupul i se cutremură.

— Aaa, au! se tângui el.

Vera ridică din umeri neputincioasă.

— Tocmai ai suferit o operație serioasă, probabil e absolut normal să ai dureri.

Întotdeauna e înspăimântător când trebuie să îți îmbărbătezi propriii părinți.

Vera își simți telefonul vibrând în buzunar. Era Futch. Răspunse în șoaptă:

— Te sun mai târziu.

— Am vrut doar să-ți spun despre tăbliță… Ar putea fi mult mai importantă decât crezi.

— Poftim?

— Tăblița de aur pe care m-ai rugat s-o datez și s-o descifrez.

Vera își aminti că, în urmă cu câteva zile, îi trimisese fotografiile cu tăblița de aur pe care le făcuse cu telefonul în depozitul din Moscova. Ieși pe hol cu telefonul la ureche.

— Ai reușit s-o citești? șopti ea, de parcă se temea că asistentele îi vor fura secretul.

— Nu chiar, dar mă apropii.

— Atunci, care-i marea veste?

— Trebuie să vii să vezi ceva… Cred că s-ar putea dovedi a fi unul dintre cele mai prețioase obiecte de origine tracică găsite vreodată.

— Despre ce vorbești?

— Tăblița e un fel de Piatră din Rosetta tracică[88], ceva ce experții au căutat timp de

secole la rând ca să-i ajute să interpreteze limbile necunoscute, inclusiv Linear A și limba tracică.

— Ești la atelier diseară? îl întrebă Vera.

— O să te aștept.

Vera închise telefonul și se strecură înapoi în cameră cu o expresie vinovată pe față.

— Pari îngrijorată. Cu cine vorbeai? întrebă el.

— Cu un prieten…

— Mă doare atât de mult că n-ai încredere în mine.

— Nu m-ai sprijinit niciodată în munca mea.

— Ești prea dornică să supraviețuiești în lumea în care trăim. Societatea îi mănâncă mereu pe pâine pe oamenii ca tine – ești mult prea dură și greu de mistuit ca să te poată înghiți.

— Nu mă deranjează lucrul ăsta; întotdeauna mi-a plăcut să fiu puțin diferită. Doar copiii vor să fie la fel ca toată lumea.

— Nu poți să funcționezi în afara societății în care trăiești – chiar dacă nu-ți place. Altfel, ești ca o floare frumoasă care înflorește în întuneric. Crești, trăiești și mori ca toți ceilalți, dar viața ta nu are niciun sens.

Tăcură amândoi. Vera se prefăcu că scotocește în geantă după ceva. Apoi începu să privească în jurul ei prin cameră. Tatăl ei, care o cunoștea mai bine decât voia ea să recunoască, știa ce înseamnă acest lucru.

— Vrei să mă întrebi ceva.

— Nu acum.

— Haide, întreabă-mă. O să-mi distragă atenția de la durere.

— Încă mai caut dovezi ale civilizației dispărute… meandriții.

— Te referi la populația eneolitică dispărută din Balcani după ce și-a distrus propriul ținut?

— Exact… M-am gândit în ultima vreme că e posibil să nu fi dispărut cu totul. Au fost prima și cea mai dezvoltată civilizație despre care avem dovezi! Știau prea multe ca să dispară pur și simplu.

— Deci crezi că ai descoperit o Atlantidă tracică?

— Nu mă lua peste picior. Încă n-am găsit nimic… Cred doar că oamenii de știință se înșală complet când spun că această cultură a dispărut la începutul mileniului al IV-lea î.Hr., că a apărut de nicăieri și că a dispărut apoi în neant… Sunt sigură că au supraviețuit. Poți să-ți dai seama după ideile lor, care s-au păstrat și s-au transmis în timp până la noi, și mai ales după simbolurile lor, care se regăsesc în civilizațiile învecinate.

— Vera, procesul migrației umane și al transferului cultural lasă în mod firesc mai multe vestigii tangibile decât o duzină de simboluri.

— Dar vorbim despre cele mai importante vestigii ale lor, semnele-cheie ale cunoștințelor lor. Vera își mușcă buza de jos o clipă, apoi adăugă: Dar mai era ceva despre care voiam să vorbim. Mă simt bombardată de nenumărate

date și semne… Nu cred în coduri secrete, dar după ce am văzut atât de multe coincidențe…
— Ce-ar fi să-mi spui direct încotro bați?
— Am senzația… Am un sentiment ciudat că meandriții au supraviețuit undeva în Bulgaria. Neatinși de milenii. Cei care nu au fugit.
— Dar unde?
— Nu știu… Dar dacă sunt încă aici, asta ar explica de ce nu avem nicio mărturie a unei migrații în masă.
— Dar nu există nicio dovadă că au fost masacrați, în afară de două sau trei case arse.
— Cei care au supraviețuit sunt încă în viață.
— Cum poți să ascunzi o rasă întreagă milenii la rând?
— Ori undeva foarte sus, ori undeva în adânc, răspunse Vera, căreia nu-i venea să creadă ce cuvinte rostește.

ŞI MAI MULTE DOVEZI

*Pe **pagina 460** erau înregistrate următoarele date: Omul de ştiinţă german, Adam Falkenstein, expert în limba şi cultura sumeriană, sprijină argumentele aduse de doctorul Nicolae Vlasa, care a condus excavările de la cultura Vinca, cum că tăbliţele cioplite din Balcani conţin simboluri ce amintesc de semnele cretane şi mesopotamiene. În 1967, Sinclair Hood, directorul Şcolii Britanice de Arheologie din Atena, scria în importanta revistă academică* Antiquity: *„Simbolurile de pe tăbliţele de la Vinca sunt atât de asemănătoare celor de pe tăbliţele mai timpurii de la Uruk, încât poţi fi sigur că obiectele din ambele locuri sunt împrumuturi… Pe lângă aceasta, forma tăbliţelor şi modul de divizare a simbolurilor cu linii cioplite sunt analoage". Hood nota şi faptul că zeci de simboluri prezintă analogii cu sistemele de scriere cretane. Doi ani mai târziu, peste o sută de obiecte acoperite cu simboluri asemănătoare au fost descoperite în Bulgaria. Lumea a fost şocată atunci când datarea cu carbon a dovedit în mod categoric faptul că simbolurile de la Vinca şi din Bulgaria sunt cu cel puţin 2000 de ani mai vechi decât simbolurile cretane şi mesopotamiene. Timp de zeci de ani, nimeni nu a îndrăznit să mai vorbească despre sistemul de scriere al Primei Civilizaţii.*

Începea să se întunece. Doar o fâşie violetă şi estompată a asfinţitului întrerupea cenuşiul monoton al cerului. Soarele era ascuns acum dincolo de oraş, încălzind deja ţinuturile de dincolo de orizont. Luna şi stelele nu apăruseră încă.

Vera privi în jur. După ce se asigură că era singură pe strada prăfuită, deschise o poartă, care se tângui ca un motan, şi se strecură repede în curte. Avea senzaţia că cineva o urmăreşte îndeaproape, încercând să îi prindă umbra. Aşa se simţea de când scăpase ca prin minune din Regatul de Jos, când fusese scoasă din râul Moscova.

Ţopăi pe lângă casă spre capătul curţii, unde o altă uşă ducea spre atelierul lui Futch. Puse mâna pe clanţă, dar uşa era încuiată. Pentru că nu se vedea nicio sonerie, bătu la uşă. Nu răspunse nimeni, aşa că bătu din nou. Ciocănitul metalic răsuna surd în tăcere.

Apoi, îi sună telefonul. Era Futch.

— Unde eşti? îl întrebă ea nervoasă.

— Tu băteai acolo ca nebuna?

— Mai aştepţi pe cineva?

— Nu poţi să fii niciodată suficient de precaut!

Vera auzi un huruit precum oftatul unui uriaş de fier. Uşa se deschise, dezvăluind o scară largă de cărămidă. Începu să coboare, ghidându-se după un şir de becuri electrice slabe şi încercând să nu atingă pereţii soioşi sau pânzele de păianjeni care atârnau la colţuri. Când ajunse la ultima treaptă se opri, cu respiraţia tăiată de mirare. Ultima oară, Futch nu o lăsase să intre atât de mult în bârlogul său.

Uşile atelierului lui erau deschise. Acum îşi dădea seama Vera de ce îl ţinea atât de bine ascuns. În mijlocul camerei mari, sub un tavan jos şi nefinisat, se aflau două mese de metal una lângă alta, ca în biroul unui medic veterinar. Mesele erau acoperite cu ziare curate, pe care Futch aşezase obiecte şi monede vechi, acoperite încă de pământ şi de noroi de la excavări. Erau luminate de lămpi strălucitoare, atârnate de tavan. Pe pereţi se aflau rafturi pline cu descoperiri arheologice – era evident că obiectele fuseseră procesate şi înregistrate. Unele se aflau în pungi transparente de plastic, cu un bilet pe care erau notate locul şi data la care fuseseră descoperite, ca într-un laborator criminalist; însă aici, indiciile nu erau probele vreunei infracţiuni, ci vestigii istorice.

Antichitățile nedatate erau mai puțin valoroase, de aceea era esențial să înregistrezi informația despre locul descoperirii, situl arheologic și adâncimea solului. Pe lângă monede și bijuterii, tot felul de obiecte mai mari – precum altare, farfurii, sfeșnice de argint, arme, fragmente din care de luptă și zale – erau împrăștiate haotic pe podea și prin colțuri. Lumina era blândă, iar aerul era uscat și deionizat ca într-un muzeu, pentru ca obiectele fragile să poată fi păstrate.

Futch zâmbi când o văzu. Apoi, de teamă că satisfacția lui era prea evidentă, se aplecă și bâjbâi pe lângă șiretul de la pantofi.

— Costisitoare pasiune! comentă Vera.

— Asta nu-i nimic. Nu uita că vocea bunicii mele călătorește prin cosmos, acolo sus, pe *Voyager!*[89] Imaginează-ți numai drepturile de autor intergalactice!

Vera se uită la el nedumerită.

— Da, sigur! răspunse ea suspicioasă. Orice copil de cinci ani din Bulgaria știe a cui e vocea aceea.

— Poate că știu, poate că nu. Poți oricând să te duci și să verifici.

Vera se încruntă și continuă să privească prin atelier.

— E o investiție – dar face fiecare bănuț, adăugă el.

Două monitoare de 50 de centimetri luminau biroul din fața lui. Futch se uita la pozele de pe ecran.

— Nu te temi că aș putea să te dau de gol?

— Sunt sigur că n-ai s-o faci, pentru că eu știu despre Piatra ta din Rosetta.

Apăsă un buton de pe tastatură și imaginile de pe ecran dispărură. Futch se întoarse apoi spre Vera.

— Pot să găsesc un cumpărător pentru tabletă imediat, dacă vrei, zise el. Apoi ezită puțin înainte să adauge: Oamenii caută un artefact tracic bilingv ca acesta de secole întregi. Ar putea fi cheia care să descifreze sistemul de scriere preistoric folosit de civilizația eneolitico-calcolitică dispărută din Balcani.

— Vorbești despre meandrițI?

— Ah, scuze, uitasem că ai inventat numele ăsta pentru ei pe când făceam cursul de preistorie. Zâmbind, Futch continuă: Spune-le cum vrei, asocierea cu ei face ca tableta să fie de trei ori mai valoroasă.

— Futch, nu caut cumpărător… Spune-mi ce ai descoperit despre ea.

Vera se uită la ceas. Era deja 20.15.

Era evident că Futch se bucura de curiozitatea ei nerăbdătoare. Întinse mâna spre muntele de sticle de sub birou, apucă o bere desfăcută și bău încet câteva guri.

Nasul era cea mai frapantă trăsătură de pe fața lui, nu fiindcă era deosebit de mare, ci fiindcă oasele rupte cândva formau o umflătură ușoară pe mijloc, care îți atrăgea atenția. Ochii lui rotunzi se bulbucau deseori, holbându-se la interlocutor. Barba îi creștea în smocuri, având locuri unde părul nu creștea deloc.

— Și acum unde se află minunea asta de aur? întrebă el.

— Nu știu.

Sprâncenele lui Futch se adunară încruntate, iar ochii i se fixară pe ecran.

— Analiza mea comparativă indică faptul că asta e una dintre cele mai vechi tăblițe de aur din lume cu simboluri gravate, anunță el.

— De ce te-ar mira lucrul ăsta? La urma urmei, s-a dovedit deja că meandrițII, mai ales cei care

locuiau la Varna Necropolis, au fost printre primii aurari ai lumii.

— Sigur că știu asta. Însă sună atât de uimitor, încât abia dacă pare posibil.

— Uimitor sau nu, e adevărat.

Futch mișcă degetele pe tastatură, apoi apăsă „Enter” și așteptă.

Pe ecran se deschiseră mai multe ferestre, fiecare arătând circa o duzină de obiecte de piatră și de ceramică: tăblițe gravate, figurine umane, peceți și vase. Toate obiectele aveau simboluri și pictograme necunoscute de omul modern. Vera recunoscu imediat artefactele civilizațiilor de la Vinca, Karanovo, Gradeshnitsa și Lepenski Vir, dar văzu și un vas inscripționat cu Linear A de la Yambol. Studiase cu atenție aceste fotografii după ce îl rugase pe Futch să i le trimită prin e-mail cu câteva zile în urmă. Multe dintre simboluri erau identice cu hieroglifele egiptene, iar altele coincideau aproape 100% cu zeci de simboluri din sistemul de scriere cretan, Linear A.[90] Unii oameni de știință dăduseră diverse explicații pentru asemenea coincidențe uimitoare, susținând că exista o limită fizică a numărului de combinații între linii și cercuri pe care le putea crea mâna omului, motiv pentru care simbolurile din diversele sisteme de scriere, fără legătură între ele, se asemănau uneori. Dar, dacă așa stăteau lucrurile, de ce simbolurile preistorice din Europa Antică nu aveau nimic în comun cu simbolurile chinezești și maya, care conțineau combinații aproape infinite de linii și de curbe? De ce simbolurile balcanice semănau atât de mult cu cele egiptene și cretane, care apăruseră la o mie de ani după dispariția misterioasă a meandriților?

Futch stătea nemișcat în fața ecranului, uitându-se la simboluri. Doar ochii i se mișcau, mutându-se de la un obiect la altul. Din când în când, încadra câte unul într-o fereastră, ca să îl separe de celelalte artefacte de lut. Folosind programe speciale, aranja imaginile într-un tabel de pe partea stângă a ecranului, apoi se întorcea pe partea dreaptă și deschidea un fișier nou. Vera își recunoscu propriile fotografii cu tăblița de aur, dar nu spuse nimic. Aștepta să vadă ce avea să facă Futch mai departe.

Acesta sublinie un număr de simboluri din șirurile neîntrerupte cu caractere gravate de pe tăbliță. Odată ce le aranjă în tabelul din stânga, deveni foarte clar că fiecare simbol de aur avea un corespondent printre simbolurile de piatră sau de ceramică.

— Uimitor! exclamă Vera. Crezi că aparțin aceluiași scris? Din câte îmi dau seama, tăblița aceea de aur nu poate fi mai veche de mileniul al II-lea î.Hr.

— Mai exact, datează din perioada dintre secolul al XII-lea și al XIV-lea î.Hr.

— Cum poți fi atât de sigur? Simbolurile pe care tocmai le-ai pus în tabelul din stânga au fost create acum 7500 de ani de către meandriți…

Vocea i se pierdu într-un torent de gânduri. Folosind programul acesta, Futch organizase probele adunate cu grijă de Vera și descoperise legături care ei i-ar fi luat ani întregi de analiză ca să le descopere. Acum realiza euforia lui Futch din ultimele zile: tăblița de aur era dovada că, pe vremea lui Orfeu, cineva în Tracia folosea simbolurile și sistemele de scriere create de meandriți cu mii de ani înainte. Acest lucru dovedea că meandriții nu dispăruseră, pur și simplu, fără urmă – și confirma ceea ce încercase să îi spună tatălui ei mai devreme.

— Încă nu sunt absolut sigur, răspunse Futch clătinând din cap și uitându-se uimit la ecran cu ochii mari. Dar, după părerea mea, același text e scris pe ambele laturi ale tăbliței, folosind două sisteme de scriere separate, din două ere diferite: odată cu simbolurile Primii Civilizații pierdute și o dată în limba tracică. Dacă e adevărat, atunci e ca Piatra de la Rosetta. Bănuiesc că cineva încerca să arate legătura dintre ele. Dar, așa cum spuneam, tot nu sunt sigur. Poate că tăblița era menită să fie citită de ambele culturi… Dar cum ar fi asta posibil din moment

ce una dintre cele două culturi a dispărut cu două mii de ani înainte ca cealaltă să apară?

Carte orfică de aur, Muzeul Național de Istorie, Bulgaria

Vera îi urmări prudentă șirul gândurilor, încă neconvinsă că putea să aibă încredere în Futch și în programul lui. Însă asemănările dintre simboluri erau vizibile cu ochiul liber, confirmând din nou coincidența dintre câteva pictograme pe care le observase la Moscova.

Futch schimbă imaginile din stânga monitorului. În locul pictogramelor inscripționate pe lut, alinie acum o serie de litere în șiruri neîntrerupte. Unele fuseseră cioplite în tăblițe de aur, altele în pietre, stânci, altare sau vase de ceramică.

Printre artefacte, Vera remarcă diversele tăblițe orfice de aur și o piatră de mormânt nedescifrată, pe care se afla o inscripție tracică din secolul al VI-lea î.Hr. și care era acum expusă la parterul Muzeului de Arheologie din Sofia. O altă imagine arăta o gravură din secolul al V-lea î.Hr. De pe un inel de aur din satul Ezerovo, scrisă tot în limba tracică nedescifrată.[91] Literele erau clare și mai mult ca sigur erau în greacă, amestecate cu puțină slavonă veche și coptă. Deși simbolurile erau familiare, cuvintele pe care le formau rămâneau un mister. Cu toate astea, cel mai remarcabil artefact era o tăbliță de piatră care conținea 929 de litere, găsită în apropiere de satul Gela[92], un cătun din Munții Rodopi, din sudul Bulgariei, considerat locul nașterii lui Orfeu. Mai erau și două tăblițe orfice de aur cunoscute drept A3 de la Turii și Bl de la Magna Grecia. Vera nu recunoștea niciuna.

Își dădea seama încotro se îndrepta Futch cu această comparație. Toate inscripțiile tracice pe care le înșiruise în tabel nu fuseseră încă descifrate de istorici. Existau numeroase interpretări și niciuna nu era satisfăcătoare. Oamenii de știință presupuneau că acele inscripții erau mesaje orfice scrise în alfabete împrumutate de la culturile învecinate, precum cel grec, cel din limba coptă și câteva adaptări locale. Alți teoreticieni susțineau chiar că inscripțiile fuseseră scrise înainte de inventarea alfabetului grecesc, așadar simbolurile nu ar fi putut fi create de greci.[93]

— Se pare că susții teoria conform căreia tracii aveau propriul lor sistem de scriere, glumi Vera.

— Am văzut destule ca să știu că singurele teorii care merită susținere sunt ale mele. În orice caz, mă îndoiesc că vom afla adevărul vreodată.

Pe partea dreaptă a ecranului, Futch puse poza făcută de Vera cu spatele tăbliței de aur, acoperit de simboluri ce aminteau de literele din Tracia și din Grecia Antică. Selectă simbolurile și le transferă într-un tabel separat, care evidenția din nou similaritățile dintre simbolurile de pe cele două ecrane.

— Bine, hai să ne gândim o clipă, mormăi Futch, luând o gură de bere. Tăbliţa e făcută din două foi de aur lipite una de alta. Scrisul de pe o latură e clar şi categoric de origine tracică, iar pictogramele de pe cealaltă latură sunt neolitice.
— Poţi să descifrezi sensul?
— Fiindcă putem traduce câteva cuvinte trace, am putea să ghicim sensul unora dintre pictogramele din sistemul de scriere necunoscut.
— Chiar dacă oamenii de ştiinţă au descifrat deja câteva sute de cuvinte tracice, va fi greu să le selectezi dintr-un amestec de litere de pe tăbliţă, declară Vera. Nici măcar nu ştim în ce direcţie trebuie citit textul.
— Nu-ţi face griji, deja mi-am dat seama. Lucrurile astea sunt floare la ureche pentru programul meu.
— Ce program foloseşti de fapt?
— Softarchei – dar nu te apuca să-l cauţi prin magazine. A fost dezvoltat de câţiva prieteni ai mei, programatori… pentru oameni ca mine, dacă înţelegi ce vreau să zic.
— Cum de te alegi tu cu cele mai bune lucruri?!
— Destinul! Îmi zâmbeşte întruna…

Vera nu se putu abţine să nu râdă cot la cot cu el, în ciuda exasperării ei. Simţindu-i nerăbdarea, Futch îi explică pe un ton mai serios:

— Programul îmi permite să compar rapid mii de combinaţii de cuvinte şi de simboluri. Când am introdus simbolurile de pe tăbliţă, uite ce-a rezultat:

Stelele morţii determină sfârşitul/inima muntelui (pământului)/după opt gâturi de sub râu/vremea celor opt sori/locul va păstra harta de sub stele/… în umbrele albe/binele (sau paradisul) îl vei afla… /templul sufletului.

— Sunt numai aiureli! spuse Futch dezamăgit. Programul a devenit supraîncărcat, fiindcă cele mai multe cuvinte şi simboluri nu se potrivesc cu sensurile cunoscute.

CHIVOTUL

Pagina 461 *începea în acest fel:*
„Bazându-și poveștile pe sistemele de scriere antice din Balcanii Centrali și pe alte argumente istorice, Maria Gimbutas propune o reevaluare radicală a ideilor predominante în prezent despre definiția civilizației și data apariției acesteia. Un alt om de știință, Sean Vinn, consideră inscripțiile aparținând Culturilor de la Vinca și de la Gradeshnitsa ca fiind simboluri care preced scrierea. În opinia lui Gimbutas și a lui Haarman, simbolurile descoperite în Serbia, Bulgaria și România sunt alfabete reale. Cu toate acestea, majoritatea învățaților care au clasificat inițial simbolurile balcanice ca fiind simboluri de scriere adevărate credeau că acestea datau dintr-o epocă de după cea sumeriană, și nu cu câteva milenii înaintea ei”.

Din *Civilizațiile pierdute ale Epocii de Piatră,* de Richard Rudgely

Două ore mai târziu

Vera nu simțise timpul trecând – ceva ce se întâmplase rar în ultimele zile. De obicei alerga după timp, numărând fiecare bătaie a acelor ceasului ca să se asigure că încă deținea controlul.

Vera și Futch încercau de ore întregi să descifreze textul tracic și pictogramele neolitice de pe tăblița de aur. După zeci de combinații de cuvinte și de concepte, descoperiră în cele din urmă câteva grupuri de simboluri neolitice care, din păcate, nu aveau prea mult sens.

Figurină de lut antropomorfă din Cultura de la Gradeshnitsa. Pe burta acesteia au fost gravate hieroglifele pentru „casă” și „vorbă” (legătura dintre cele două hieroglife egiptene a fost declarată de doctorul S. Guide), pe care Vera și Futch le discută în detaliu în laboratorul lui. Pe pieptul figurinei se vede un semn în V, alcătuit din „cârlige în oglindă”.

— Aceea este hieroglifa egipteană pentru „templu” și „gardian”, nu-i așa? întrebă Futch, arătând către o spirală cu laturi drepte.

— Da, e o meandră, un simbol inventat de meandrieți. Am citit de curând că în limba coptă se pronunță *Erphei.*

— Ca să vezi! zâmbi Futch. Încă o coincidență norocoasă. Așteaptă o secundă, programul o să

caute și alte simboluri asemănătoare.

Apăsă „Enter” și așteptă un moment.

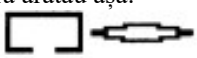
— Poftim. Cele mai vechi meandre cunoscute au fost găsite la Gradeshnitsa și pe pietrele descoperite la Lepenski Vir, care datează din mileniul al VI-lea î.Hr. Așa că ai dreptate când spui că meandriții au creat simbolul. A fost folosit mai târziu ca hieroglifă de către egipteni, dar și în sistemul cretan Linear A, precum și în hieroglifele meroitice.[94] Apoi adăugă cu un zâmbet: Programul a găsit corespondențe și cu logourile Abbott și Givenchy!

— Foarte amuzant, răspunse Vera. Hai să verificăm următoarele simboluri.

Se uită la semnele de pe ecran, clătinând din cap nemulțumită.

— Uite, aici sunt semnele pentru „casă” și „gură” sau „gât”.

Simbolurile pe care le indică Vera arătau așa:

— De unde știi ce înseamnă? întrebă Futch cu uimire.

— Asta înseamnă echivalentul lor în egipteană. Nu ți-am zis teoria mea – aceea că sensurile rămân aceleași în ciuda metamorfozelor simbolurilor?

— Egipt? Dar aceleași simboluri au fost folosite în Cultura de la Gradeshnitsa cu două milenii mai devreme. Se găseau chiar și pe figurinele cu Zeița Mamă, cu „gura” gravată în interiorul „casei”, pe curea, se minună Futch.

Îi era foarte cunoscută această civilizație, fiindcă astfel de artefacte erau foarte căutate pe piețele internaționale.

— Așa e! Gura este simbolul pentru „cuvânt și cunoaștere”. Combinarea lui cu semnul pentru „casă” indică probabil faptul că aceste cunoștințe sunt păstrate într-un fel de „casă”. Adu-ți aminte ce spunea textul tracic: *„Păstrat/cuvântul ținut/adevărul despre ceva din munți sau de pe pământ”.* Acesta trebuie să fie sensul pictogramelor dacă citim următoarea hieroglifă drept „munte”.

— Sunt de acord. Și uite… lângă el se află simbolul pentru „eternitate”, arătă Futch plin de încântare.

Semnul cu pricina era un cerc cu un punct în interior: (grafic), care era flancat în ambele părți de simbolul modern al infinitului, un opt culcat. Futch așteptă ca și alți echivalenți ai pictogramei să fie descoperiți de computer înainte de a continua.

— Cel mai vechi analog a fost găsit tot la Gradeshnitsa, pe un vas de lut care se află acum la Muzeul din Vratsa.[95] Dar cea mai cunoscută versiune a simbolului a fost descoperită în mormântul lui Nefertari, una dintre soțiile faraonului egiptean Ramses al II-lea, datând din 1310–1235 î.Hr.

— Tăblița de aur a fost creată în perioada aceea, nu-i așa?

— Exact! răspunse Futch. Uită-te doar pe cealaltă latură a ei – poți să vezi cuvântul trac pentru „eternitate” în același loc ca în text!

— Cred că visez. Ai absolută dreptate – chiar e posibil să fie o Piatră de la Rosetta tracică. Tăblița traduce pictogramele din cel mai vechi sistem de scriere din lume închipuit de meandriți. E absolut neprețuită. Nici nu-i de mirare că am găsit-o în rucsacul acelui…

Vera închise gura, de parcă ar fi încercat să își retragă ultimele cuvinte. Se uită la plăcile de teracotă.

— Rucsacul cui?

— Al nimănui.

— Bine, e treaba ta… Ascultă, tocmai m-am gândit la ceva. Textul tracic de pe tăbliță e scris în litere grecești, nu-i așa?

Vera aprobă din cap.

— Însă majoritatea dovezilor arată că alfabetul grec a devenit cunoscut în secolul al VII-lea î.Hr.

— Dar tu crezi că tăblița e din secolul al XIII-lea sau al XIV-lea… o, Doamne! E posibil ca grecii să fi împrumutat alfabetul lor de la traci, și nu invers? Vera ezită o clipă, apoi adăugă: Totuși, e posibil să ne înșelăm. Tăblița aceea de aur ar fi putut fi gravată acum vreo sută de ani. Până nu o testăm, n-avem de unde să știm!

— Trebuie să le arăți arheologilor pozele astea… și eu aș face la fel.

— Dar ce să le arăt? Nu am decât niște poze făcute cu telefonul. Și tu ai spus că sunt de calitate foarte proastă.

— Dar tu ai văzut-o cu ochii tăi! obiectă el. Artefactul acesta ar putea schimba toată istoria civilizației umane!

— Nu poți schimba nimic cu patru poze. Așa cum spuneam, n-am idee unde se află acum bucata aia de aur scrijelită sau unde a fost găsită. Vor spune toți că sunt o fanatică naționalistă care crede că totul a început în Bulgaria.

— Da, fiindcă toată lumea repetă mereu că scrisul și civilizația au apărut mai întâi în Mesopotamia și Egipt – punct. Dar aceasta e o ipoteză, nu o lege a firii, și fiecare ipoteză umană e supusă greșelii. E posibil ca teoria dominantă să fie, pur și simplu, o concepție greșită cauzată de lipsa de informații excavate. Dar fiindcă ideea aceasta a fost repetată la infinit, a devenit un fapt și nimeni nu îndrăznește acum să susțină că scrisul a apărut mai întâi în Balcani, pentru că au fost descoperite numai câteva sute de exemple. Și, ca să fie și mai rău, puținele dovezi care există au început să dispară în mod inexplicabil…

După încă vreo oră de împleticiri haotice prin rețeaua de simboluri și de căutări prin cărți importante de arheologie și pe internet, Vera și Futch reduseră literele și pictogramele la următorul șir de concepte disparate:

Templu sau Orfeu; sicriul/chivotul cunoașterii/adevăr sau înmormântare/ *cuvânt sau adevăr ascuns; inima/sufletul muntelui; hartă eternă sub stele; protejat de divinitate pentru totdeauna/sufletul; 8 și râu/apă, Pământul și Umbra lui (echivalenții raiului și iadului)* și așa mai departe.

Majoritatea pictogramelor aveau cel puțin două sensuri, lucru care făcea ca sarcina lor să fie și mai complicată. De asemenea, nu puteau găsi o interpretare satisfăcătoare a ultimei pictograme, care semăna cu un șarpe: . În Antichitate, șarpele era considerat spiritul păzitor. Acesta avea o formă în zigzag, ca un râu șerpuit.

Deodată, Vera își aminti de meandra în serpentină tatuată pe gâtul străinului care o răpise în Moscova. Futch credea și el că hieroglifa de pe coperta *Labirintului de pergament* simboliza un râu întortocheat care ducea spre centrul labirintului.

Clătină din cap ca și când ar fi încercat să îndepărteze gândurile nechemate.

— Încep să obosesc… Îmi vin în minte tot felul de idei ridicole.

— Trebuie să existe o cale prin care să ne putem lămuri. Dacă logica noastră nu e complet pe altă direcție… inscripția vorbește despre o hartă eternă și despre chivotul adevărului…

— Și despre un munte. Futch continuă să gândească cu voce tare, apoi exclamă deodată: Asta e!

Sări de pe scaun și se repezi la rafturile cu cărți. Vera nu mai văzuse niciodată o bibliotecă personală atât de vastă, plină cu nenumărate ediții unice, care ar fi făcut invidioasă chiar și o universitate. Futch luă o carte și începu să întoarcă febril paginile. Când nu găsi ce căuta, o puse la loc nervos și scoase alta, mormăind în barbă tot timpul:

— Harta de sub cer, chivot și aur…

Vera se uită neliniștită la ceas. Încă o bucată de timp trecuse neobservată.

— Doamne, ce târziu e! I-am promis tatei că trec pe la spital să-l văd.

— Poți să te duci mâine.

— Dar are nevoie de mine.

— Atunci, ce cauți aici?

Vera își puse haina și plecă.

O încercare a arheologului Bogdan Nikolov de a sistematiza caracterele scrise folosite de Cultura de la Gradeshnitsa

STINȘI PRECUM TĂCIUNII

Pagina 462 *începea cu aceste cuvinte:*
„Analizele au arătat că toate structurile societății neolitice târzii (din Balcanii Centrali) erau marcate de o sincronicitate și de o stabilitate excepționale, care garantau funcționarea normală a tuturor sistemelor. Nimic din comportamentul instituțiilor, al activităților publice sau al populației nu a prevestit sfârșitul iminent al așezării în acest teritoriu. Singurele indicii au fost umplerea puțurilor de mină și ștergerea «rănilor» făcute de oameni pe pământ”.

Din *Rezumatul disertației* profesorului Ana Raduncheva, p. 39

— Nu credeam că te mai întorci azi, îl auzi Vera pe tatăl ei șoptind.

Vera deschise ochii și își dădu seama că se afla în camera de spital. Strada întunecoasă din Moscova pe care alerga fără suflare era doar un vis.

Venise direct de la atelierul lui Futch – nu neapărat fiindcă îi promisese tatălui ei, ci fiindcă îi era frică să stea singură acasă, prea speriată de fantomele care alunecau pe pereții casei mamei ei și care îi băteau tot mai insistent în ușa camerei.

Tatăl ei dormea când se strecurase în camera lui în timpul nopții. Nu ar fi putut să îl trezească nici dacă ar fi vrut, pentru că asistenta îi dăduse un sedativ. Vera îi ceruse ceva care să o ajute să adoarmă, de teamă că emoția avea să o țină trează. Somniferele erau un lucru bun – te scuteau cu blândețe de nopți groaznice de insomnie, dar, ca toate lucrurile bune, era necesar să le folosești cu măsură.

— Chiar crezi că nu te poți baza pe mine?

— Nu faci niciodată ce se așteaptă lumea să faci.

— Dimpotrivă, zise ea pregătindu-se pentru o ceartă; apoi se hotărî să lase gâlceava pentru altădată, întrebând în schimb: Cum te mai simți?

— Brațul și piciorul… nu le pot mișca. E îngrozitor să-ți dai seama cât de vulnerabil ești.

— Nu-ți face griji, o să te simți mai bine cât de curând.

Vera zâmbi liniștitor.

— De unde știi?

— Lucrurile rele li se întâmplă numai altor oameni.

— Noi suntem „alți oameni”.

Profesorul îi studie fața, ca și cum s-ar fi întrebat dacă o cunoștea cu adevărat pe tânăra femeie care stătea pe patul său.

— Vera, de ce ai dormit aici?

— Mi-e frică să stau singură.

— Dar tu vrei mereu să fii singură, spuse tatăl ei surprins. Nu de asta ai amânat nunta? Kaloyan e îngrijorat.

— După tot ce s-a întâmplat… teama mă urmărește pretutindeni. Sunt mai multe zgomote, umbre, voce și pași ca niciodată… Viața mea s-a schimbat atât de mult, încât nu o mai recunosc. Nu vreau viața asta nouă.

— Asta e ceva inevitabil. Totul are un început și un sfârșit. Cu cât accepți asta mai repede, cu atât vei fi mai capabilă să te bucuri de ce se află la mijloc. Viața se petrece în pauzele scurte. Dar începutul e cea mai frumoasă parte…

— Ar fi mult mai ușor dacă am putea vedea viața ca pe o serie de începuturi, îi termină Vera propoziția. Nu de sfârșituri. Dar nu filosofia ne umple viața – numai trecutul și viitorul pot face asta.

Cuvintele tatălui ei îi provocară un val neașteptat de amintiri. Vera se ridică repede, ca să își ascundă lacrimile. Profesorul o urmărea cu privirea, neștiind ce se întâmplă, dar simțindu-i teama și nedumerirea – în plus, realiza că nu o cunoscuse niciodată cu adevărat.

Timp de câteva minute, Vera privi în gol, fără să spună o vorbă. În cele din urmă, începu să scotocească în geantă după carnețel. Își trase scaunul spre patul tatălui ei și se uită la el. Apoi rupse tăcerea, ca și când cineva ștersese cu un burete lucrurile spuse mai înainte.

— Trebuie să te întreb ceva, zise ea; pronunță cuvintele încet, de parcă ar fi fost nesigură de întrebare. Obiectele acelea de lut, cele găsite la castel… Erau autentice?

— Da. Toate testele și toate datările au dovedit-o.

— Deci cele de la Muzeul din Vratsa sunt falsuri?

— Nu. Doar două dintre ele sunt replici. Celelalte sunt reale.

— Deci sunt copii autentice?

— De asta ai venit? Ca să mă întrebi despre simboluri?

— Nu. Am promis că vin să te văd.

— Ai promis și să nu vorbești despre teoria ta la televizor. La universitate, nimeni nu vrea să mai audă de tine.

Profesorul încercă să se ridice în capul oaselor, dar avea trupul pe jumătate paralizat. Se prăbuși înapoi pe pat, cu fața schimonosită de o grimasă dureroasă.

— Încet, tată!

Vera se duse la chiuveta de lângă ușă. Privi în oglindă și încercă să își șteargă machiajul întins de lacrimi de sub ochi. Își netezi părul și îl legă într-o coadă.

— Interesant… Așadar, sunt mai multe artefacte de lut decât credeam, adăugă ea nonșalant.

— Deci e adevărat că n-ai venit aici ca să mă vezi.

Profesorul zâmbi, în ciuda efortului depus.

— Te-ai simți mai bine dacă așa ar sta lucrurile?

— Așa eram și eu… Poți să-mi dai un pahar cu apă? Dacă tot ești aici, ai putea să mă ajuți, răspunse el.

Vera îi simțea amărăciunea, care părea să înece orice semne vitale de speranță. Făcu în tăcere ce i se ceruse, apoi îl anunță că se duce după cafea și ceva de mâncare.

În timp ce se plimba pe holurile goale ale spitalului, gândurile din seara anterioară începură să se trezească din repaosul lor nocturn. Se porniră ca un roi de viespi, care așteptaseră parcă să fie singură din nou, ca să se lepede de pelerina sa invizibilă. Îi invadau mintea, zbierând cu furie în toate direcțiile, nedându-i voie să se gândească la altceva sau să le îndepărteze. Știa că va rămâne neputincioasă până când avea să găsească răspunsurile.

Cu o seară înainte, găsise, în sfârșit, împreună cu Futch o interpretare satisfăcătoare a celor mai multe date pe care le adunase. Dispariția misterioasă a întregii civilizații străvechi a meandriților încă rămânea indescifrabilă. Nu era o civilizație oarecare, ci prima din istoria omenirii. Un alt mister era acesta: de ce supraviețuiseră ideile lor timp de câteva milenii deși civilizația lor dispăruse de pe fața pământului? Ceva o făcea pe Vera să creadă că răspunsul la această întrebare avea să fie și cheia descifrării ghicitorii pe care o crease singură.

Cu gândurile acestea încă prezente în minte, se întoarse la tatăl ei, care părea acum mai calm. Răsfoia niște ziare vechi de o zi, dând paginile cu o mână. Asistenta îl ajutase să se așeze drept pe pat.

— Tată, mă lași să îți mai pun o singură întrebare? Nu îmi iese din minte.

— Glumeam mai devreme, zâmbi el. Sigur că poți să mă întrebi; la urma urmei, de asta m-au făcut profesor.

Cuvintele lui păreau atât de convingătoare, încât Vera le crezu.

— Eu și un prieten al meu am încercat să dezvoltăm o ipoteză nouă…

— Iar pui ceva la cale!

— E doar pentru propria noastră cercetare; fără televiziune de data asta, promit… spune-mi despre discontinuitatea stratografică descoperită în Bulgaria.[96]

— Discontinuitatea? Ce-i cu ea?

— Ce crezi că s-a întâmplat cu Prima Civilizație? De ce nu s-a mai stabilit nimeni pe pământurile acestea după ce a dispărut?

Profesorul zâmbi.

— Te referi la civilizația calcolitică central-europeană?

Vera dădu din cap.

— Știi că-mi place subiectul ăsta – e unul dintre cele mai mari mistere din lume. Sunt chiar convins că legendele despre Marele Potop și despre Apocalipsă provin din catastrofa prin care au trecut ei.

Vera simți că i se face pielea de găină.

Profesorul încercă să se așeze mai confortabil, de parcă s-ar fi pregătit să vorbească la un curs.

— Ceea ce știu sigur despre sfârșitul lor este că, la un moment dat în mileniul al VI-lea, s-a întâmplat ceva groaznic cu ei… Preoții lor au aranjat templele într-un anumit fel și le-au dat foc. Au distrus cu grijă anumite părți din altare, au așezat statuetele cu profeții și cu zeul lor într-o poziție culcată, au scris simboluri magice, apoi au distrus ei înșiși gravurile. Au ascuns cele mai valoroase obiecte în câteva temple, ca și când intenționau să se întoarcă după ele. Apoi au dat foc complexelor de temple. Au îndeplinit ultimele sacrificii și apoi au părăsit teritoriul.[97] Conducătorii au dirijat populația în grupuri, luând-o în direcții diferite. Credem că majoritatea populației s-a îndreptat spre sud. Discontinuitatea despre care ai întrebat arată că, timp de peste o mie de ani, nimeni nu a locuit pe pământurile lor, centrul Bulgariei de azi. O poveste incredibilă.

— Ca povestea Atlantidei, șopti Vera. Numai că existența meandriților a fost dovedită arheologic fără nicio urmă de îndoială; oricine vrea poate efectiv să atingă dovezile. Cel mai curios lucru este că ei au fost prima civilizație. E o crimă că noi, bulgarii, nu am urmărit povestea asta.

— Dar tot nu știm nimic despre ce s-a întâmplat, interveni tatăl ei apărându-se. Adevăratele

motive pentru fuga lor nu au fost edificate. Presupunem că populația nu a fost masacrată, fiindcă arheologii nu au găsit dovezi în acest sens. Din acest punct de vedere, meandriții, așa cum îi numești tu, erau și unici. Nu aveau arme, nu purtau războaie și se pare că singurul lor scop în viață era acela de a dezvolta ca indivizi și ca societate. Au plecat fiindcă au crezut că sfârșitul era iminent. Și cel mai interesant aspect e că numai după ce au dispărut ei au apărut armele și războiul pe continent. Ca și când pacea și armonia au dispărut împreună cu ei. Profesorul se opri o clipă, îndreptându-și ochelarii înainte de a continua: Oamenii de știință mai cumpătați susțin că motivul a fost o schimbare climatică. Personal, consider că această explicație este frivolă și mult prea simplă. Colega mea, profesoara Ana Raduncheva, are o teorie radicală: ea susține că au plecat din motive religioase. Mai exact, argumentează că exodul lor este asociat cu o anumită aliniere a stelelor din cer, care formau un semn tabu pentru populație, forțând-o să își abandoneze țara. Ea crede că aceeași civilizație a migrat cu câteva secole mai devreme din Asia Mică, ca să se stabilească în Balcanii Centrali din același motiv. Apoi constelația i-a gonit și de acolo.

— Crezi așa ceva?

— Încerc să fiu obiectiv. Mulți dintre colegii mei cred că ideea ei este mult prea extremă. Dar asta au spus și când au auzit că o populație neolitică a locuit în Anatolia. Climatul de acolo fusese considerat prea sever pentru oamenii preistorici, însă pe la mijlocul secolului XX, oamenii de știință au descoperit dovezi cum că acolo a existat o populație umană cu zece mii de ani înainte de Hristos. În orice caz, va mai trece mult timp până vom afla adevărul… Cel mai important lucru e că ceva i-a înspăimântat suficient de tare pe oamenii cu primele cunoștințe încât să fugă. Iar blestemul de pe pământurile lor a durat peste un mileniu. Mai târziu, în Epoca de Bronz, în zonă a apărut o cultură care a adus cu ea armele și războiul. Aceasta nu avea absolut nimic în comun cu civilizația dispărută.

— Din câte știu, în Epoca de Bronz obiectele de ceramică și celelalte aspecte culturale au regresat la un nivel primitiv, iar interesul pentru temple și religie a dispărut aproape complet, adăugă Vera. Tracii au fost primii adepți ai meandriților pe acest teritoriu, din punct de vedere cultural și religios.

— Corect! răspunse tatăl ei mulțumit.

Vera abia dacă își putea stăpâni entuziasmul la auzul aprecierii lui. Tocmai îi confirmase cele mai îndrăznețe presupuneri, transformând povestea ei inventată în realitate.

Profesorul își întrerupse prelegerea când Vera începu să caute în punga de plastic cu care venise.

— Uite ce am găsit în pod! anunță ea emoționată, scoțând o cutie prăfuită și așezând-o pe pat lângă tatăl ei. Vechiul nostru joc Monopoly!

Fața bătrânului se lumină.

— Tu l-ai făcut pentru mine, fiindcă nu se găsea nicăieri de cumpărat, ții minte? Aveam doar cinci ani, dar n-am uitat… Ne jucam în fiecare zi.

Vera desfăcu o bucată de carton, scoțând la iveală o planșă Monopoly realizată în casă. Căsuțele erau decorate cu tăieturi din ziare cu bijuterii, bănci, o închisoare, restaurante, chiar și un bar – jocul original nu avea această locație. Într-un plic de hârtie se aflau banii, fiecare bancnotă fiind desenată cu grijă de tatăl ei, cu ajutorul cariocilor colorate. În plic zdrăngăneau și o pereche de zaruri și câteva piese de joc. Efortul pe care îl făcuse ca să realizeze acel joc Monopoly o făcea pe Vera să se întrebe dacă tatăl ei își dorise cu adevărat să fie departe de soția și de fiica lui.

Acesta este unul dintre sutele de morminte descoperite în Varna Necropolis, în care se afla aur prelucrat. Aurul găsit acolo este cel mai vechi din lume, datând din mileniul al V-lea î.Hr. și aducând mărturie despre o cultură foarte dezvoltată. Peste 3 000 de obiecte de aur au fost descoperite numai în Varna Necropolis. Cultura de la Varna este și prima care a prelucrat sarea, pe vremea când sarea era mai importantă decât aurul.

Profesorul hohoti de râs. O privea pe fiica lui, căutând parcă ceva – și de data asta părea într-adevăr să găsească.

— Tu primul! propuse ea.

Profesorul se uită la ea, parcă asigurându-se că asta se întâmpla cu adevărat. Apoi aruncă zarurile și mută prima piesă. Vera o avea pe cea galbenă. Așa se jucaseră când era ea copil.

— O fabrică! O s-o cumpăr! exclamă ea.
— Nu e corect. E cea mai mare!
— Nu-ți face griji, mă ajungi tu din urmă!

Râdeau amândoi. Concentrându-se, profesorul mută piesa lui. Când o puse jos, îi veni în minte un gând uitat.

— Există și altă ipoteză despre dispariția meandriților: migrația. Zeci de oameni de știință[98] au studiat simbolurile descoperite la Vinca, Karanovo și Gradeshnitsa. Au dispărut de tot acum 3500 de ani, iar ultimele vestigii au fost găsite acolo unde este acum Tracia.

Vera puse jos zarul și își sprijini bărbia în mâini. Abia își putea ascunde curiozitatea și încântarea.

— Și ce cred ei că s-a întâmplat?
— Acei cercetători promovează teoria conform căreia acest lucru s-a petrecut în perioada celor mai importante etape ale Marii Migrații a Popoarelor. Ei consideră că distrugerea Primei Civilizații a fost cauzată de invaziile permanente ale hoardelor indoeuropene. Cei Dintâi au fugit spre Marea Egee și dincolo de ea. Un val a ajuns

până în insula Creta. Alt val a produs nașterea culturilor cicladice, care au apărut în jur de 3200 î.Hr.[99] Mulți dintre ei au ajuns în Egipt. Din acest motiv, multe dintre cunoștințele și simbolurile lor scrise au supraviețuit pe amulete, pietre și ceramică.

Vera își notă în caiet ultimele lui afirmații, apoi îl puse în geantă, zâmbind satisfăcută. Tatăl ei bătu nerăbdător cu piesa în planșa de Monopoly.

— Ai răbdare, spuse ea zâmbind șiret. Încă nu ai plătit amenda. Nu uita că tot eu sunt și banca!

— Tu vrei mereu să fii bancher! Profesorul râse, apoi adăugă încet: Mulțumesc.

— Pentru ce?

— Pentru ziua asta.

Vera privi în altă parte. Serioasă brusc, spuse:

— Aruncă zarul. E rândul tău.

Profesorul scutură zarurile și le aruncă.

Jucară toată dimineața. Pentru prima dată după mulți ani, râdeau, glumeau și aruncau zarurile împreună.

O TEORIE A LITERELOR

*La **pagina 463** era vorba despre litere:*

Literă	Unicod	Nume	Pronunție	Valoare numerică	Varianta greacă	V c
+	□	Az	A	1	Alpha (A)	

„Întrebarea cu privire la originea alfabetului bulgar vechi, adresată acum peste 160 de ani, încă nu a găsit răspuns. Adevărul este căutat în permanență… Prima dată i s-a spus alfabetul Pliska-Preslav. Istoria nu ne poate spune prea multe despre el. Nu rămân decât dovezi materiale. Observațiile și concluziile noastre se bazează pe aceste fapte…
Pe teritoriul imens al Bulgariei de nord-est, din jurul vechilor capitale bulgare Pliska și Preslav, dar și la distanță de acestea – în apropiere de Marea Neagră și de Dunăre –, s-au găsit câteva inscripții ciudate și simboluri individuale care rămân nedescifrate până azi. Majoritatea erau cioplite pe pereți, pe materiale de construcții, pe vase de ceramică, columne și statui, iar altele sunt inscripții în relief."

Alfabetul Pliska, chirilic și glagolitic, de profesor Vasil Yonchev, p. 7 și 11

A doua zi, Vera îl vizită din nou pe tatăl ei. Nu era sigură dacă făcea asta pentru că prezența lui o încuraja sau din cauza întrebărilor care se multiplicau odată cu fiecare răspuns găsit.

Spitalul o forța să se gândească permanent la viața care galopa fără milă mai departe, distrugând orice speranță că putea sfida timpul. Una câte una, transforma zilele în istorie. Holurile păreau mohorâte și triste. Chiar și luminate de toate lămpile din lume, tot ar fi părut posomorâte. Probabil din pricina sentimentului că între acele ziduri oamenii mureau, ajungând față în față cu durerea, realizându-și propria vulnerabilitate și efemeritate – după care părea totul fără noimă.

Oamenii se luptă toată viața să se perfecționeze, până în ziua în care își dau seama că moartea este o realitate inevitabilă – moment în care încearcă cu disperare să lase ceva în urmă. De obicei, oamenii lasă în urmă doar durere și amintiri. Uneori, fapte. Pentru că acesta este un lucru mult prea alunecos ca să se poată agăța de el, oamenii simt o nevoie urgentă de credință, care să îi ajute pe calea lumească și să le ușureze călătoria spre uitare.

Oamenii moderni sunt foarte vulnerabili. În această lume a științei și a tehnologiei avansate, Dumnezeu devine din ce în ce mai imposibil. Omul a trăit dintotdeauna o nevoie aproape isterică de noi minuni, căutându-le peste tot – întrucât credința nu poate fi descoperită în festinuri de sărbătoare, în colinde de Crăciun, în brazi veștejiți, în pască sau în ouă vopsite.

Vera începuse să creadă că holul nu are sfârșit, când vocea unei femei îi străpunse armura visării cu ochii deschiși.

— Pe cine căutați? o întrebă ea.

— Pe profesorul Kandilov. Camera lui era undeva pe aici.

— Veniți cu mine, vă conduc eu.

Profesorul privea pe fereastră, urmărind cum soarele urcă pe cer ca să lumineze o nouă zi pe pământ. O zi în care avea să se întâmple câte puțin din toate.

— Vera, zâmbi el când o văzu. Ia loc.

Vera se așeză pe pat, simțind că în dimineața aceea nu putea să îl ia de mână. Mâinile ei rămaseră strâns împreunate. Singurul lucru bun în legătură cu spitalele este că

oamenii obișnuiesc să uite dușmăniile, încercând să ofere doar dragoste, căldură și sprijin.

— Asistenta îmi spune că nu mănânci.

— Aici e cel mai nimerit loc în care poți scăpa de câteva kilograme. Voiam să slăbesc de ceva vreme. Vrei să mai facem un joc?

Vera zâmbi. Tatăl ei tot nu putea să își miște mâna stângă. Îi umplu paharul cu apă și i-l întinse cu grijă. În clipa aceea se simțea atât de apropiată de tatăl ei, încât se decise să i se destăinuie.

— Tată, îți amintești simbolul acela? Meandra care apărea pe toate vasele de lut pe care le-am găsit în castelul Jacques?

Profesorul dădu din cap aprobator.

— Am senzația stranie că mă urmărește… Am început să văd simboluri oriunde aș merge. Mă bântuie, strigându-mi povestea lor – o poveste atât de fascinantă, încât mi-am dat seama deodată că am început s-o caut peste tot. Iar acum nu mă mai pot gândi la altceva…

Tatăl ei oftă adânc, lăsându-și plămânii să se umple complet înainte de a expira.

— Ai luat microbul de la mine. Și am încercat atât de mult să te protejez…

— Despre ce vorbești? îl întrebă Vera neliniștită.

— Boala exploratorilor! E nemiloasă. Incurabilă. Și tu prezinți toate simptomele.

— Haide, tată, eu vorbesc serios… Am făcut o descoperire importantă. Am și dovezi.

— Incurabilă, poate doar cu excepția puținelor momente în care realizezi cât de scurtă și de trecătoare e viața.

— Tată…

Vera îi zâmbi așa cum făcea el când ea încerca să pară mai isteață decât el.

— Doctorii au spus că încă nu mori! zise ea.

— Ascultă-mă, Vera. Ești încă foarte tânără. Uită de simboluri. Dacă te iei după ele, o să pierzi drumul spre tine însăți! E prea devreme ca să te rătăcești…

— Vrei cel puțin să mă asculți? zise ea cu o voce și o expresie foarte hotărâte. Am investigat o a treia ramură.

— Care a treia ramură? întrebă el nedumerit.

— Ieri mi-ai povestit despre Marea Migrație a Popoarelor și despre teoria conform căreia meandriții au fugit din pricina apocalipsei.

— Da, e o poveste impresionantă, așa cum am spus.

— Nu ți-am zis asta, dar când eram la Moscova am găsit dovezi noi care m-au convins că unii meandriți au rămas pe pământurile lor și au menținut o parte a civilizației lor…

— Desigur că unii dintre ei au rămas. Cu toate astea, nu avem de unde ști unde și cum s-au dezvoltat.

— De fapt, avem cum – putem să ne ghidăm după semne. Simbolurile! Niciodată nu asculți ce spun! strigă Vera, iar tatăl ei făcu un gest prin care o asigura că nu avea să o mai întrerupă. Cred că am găsit dovada.

— Câteva simboluri?

— Nu doar câteva. Alfabetul vechi Pliska și Preslav… Chiar tu mi-ai spus că nimeni nu știe de unde provine sau de când. Dar, din câte se pare, acesta conține zeci de simboluri din pictogramele meandriților. Cel mai surprinzător e că alfabetul începe cu o cruce – simbolul de bază al sistemului pictografic al civilizației dispărute. În afară de asta, alfabetul limbii bulgare antice este singurul în care am găsit un echivalent pentru simbolul misterios de pe pieptul figurinelor de lut de la Gradeshnitsa. Litere similare s-au găsit pe o tăbliță de piatră de la Perperikon. Profesorul Oveharov le-a numit Linear. După părerea mea, indiciile acestea sunt chiar convingătoare…

Profesorul bătu cu palma pe pat, invitând-o să stea ceva mai aproape. O luă de mână și se uită la ea neliniștit.

— Vera, draga mea, nicio descoperire nu poate să umple golul, gaura căscată din sufletul tău în care nu există dragoste. Nimeni nu poate trăi fără ea, fără pasiune. Și tu ești frumoasă… De ce ai apucat-o pe drumul meu?

— Cercetarea științifică îmi dă un sentiment de satisfacție și de plenitudine. Nu ăsta e rostul lucrurilor pe care le facem?

— Nu, e doar un ritm fals în care cazi atunci când nu există nimic altceva. Îți place fiindcă te lasă să uiți de durere. Dar nu ni se dă o viață ca să o uităm sau să o ignorăm. Dimpotrivă – trebuie să simțim momentul!

— Vorbe, vorbe, vorbe… Nu vreau să ne certăm. Mai ales când ești în spital. Vera își încrucișă nervoasă brațele pe piept și adăugă: Tu crezi că le știi pe toate!

Profesorul privi spre curtea din fața spitalului. Câteva coțofene mergeau pe iarbă, ciugulind frunzele căzute și crengile. Unele dansau, altele căutau viermi sau se certau – fiecare își vedea de treabă, însă toate creau o agitație de neînțeles. Profesorul își aminti că Vera le spunea „coțofene albastre” pe vremea când era mică.

— Bine, bine, mai povestește-mi despre simboluri, se înduplecă el.

— Sigur știi despre Konstantin – cunoscut și sub numele Kiril –, filosoful care a creat alfabetul glagolitic pe baza Figurii-Modul.[100] Cu toate acestea, el a inventat figura după ce a studiat un sistem de scriere nedescifrată inscripționat pe pereții fortărețelor, pe vasele de ceramică și pe ipsosul de la Pliska, Preslav și Madara. Încă nu știm cine a creat sistemul de scriere.

Vera tremură de emoție când scoase o foaie de hârtie din geantă și o despături.

— Privește șirul acesta de simboluri, continuă ea. Arată familiar, nu-i așa? Crucea e prima literă, pronunțată Az în alfabetul limbii bulgare vechi. Acum, uită-te la crucea neolitică. Sunt identice. Și uită-te la simbolurile din bulgara veche „La” și „Ra”, care sunt asemănătoare și transmit o idee comună. Dacă le unești cu o linie dedesubt, obții simbolul de pe pieptul figurinelor de lut. Alfabetul bulgarei vechi începea cu o cruce echilaterală, marcând începutul cuvântului. Dar de ce o cruce, dacă la

vremea aceea încă nu existau creștini? Iar simbolul lui Orfeu – meandra – începe tot din combinația cu crucea… Nu vezi, tată, că acestea sunt indicii lăsate de meandriții care au supraviețuit și care au rămas pe pământurile noastre?

— Sunt cuvinte frumoase, dar nu există știință la baza lor. Așa cum am spus, câteva simboluri nu vor schimba istoria. Vera, putem găsi mereu dovezi convingătoare pentru lucrurile în care vrem să credem. Logica este un instrument, nu o dovadă în sine. Suntem înconjurați de nenumărate fapte. Fiecare alege acele fapte care servesc cel mai bine logicii lui.

— Bine, deci niciunul dintre noi nu va schimba istoria – dar asta nu ar trebui să ne împiedice să o interpretăm așa cum ne convine mai mult! răspunse ea.

Râseră amândoi. Profesorul spuse blând:

— Draga mea Vera, știu că orice pas înapoi atunci când ești pe punctul de a face o descoperire poate fi foarte descurajator, dar multe dintre semnele de care vorbești nu sunt unice. Vei găsi versiuni ale lor chiar și în runele din Peninsula Scandinavă, din Talassia, din Orkhon[101] sau din familia Yeniseian[102]. Doar nu crezi că meandriții tăi „ascunși" au transmis aceste „cunoștințe" întregii lumi, nu-i așa?

— Poftim, iar mă iei peste picior.

— Și eu am făcut aceleași greșeli – te rătăcești în detalii și pierzi din vedere imaginea de ansamblu.

— Uneori vezi mai clar atunci când nu știi totul.

— Lucrurile sunt ceea ce sunt, oricât de greu ți-ar fi să accepți asta.

— Când o să încep să gândesc la fel ca tine, o să mă întind în pat și n-o să mă mai ridic niciodată. Ce sens ar mai avea?

— Vera dragă, eu doar încerc să te ajut. Un arheolog mare este acela care trece peste propria vanitate de dragul istoriei. Totuși, mulți oameni fac greșeala de a da istoria la o parte pentru gloria lor personală. De aceea e plină istoria de greșeli și de idei necoapte. Mulți au încercat să-și cioplească propria nișă în nemurirea istoriei.

— N-o să recunoști niciodată că eu am descoperit ceva acolo unde tu n-ai găsit nimic, nu-i așa?

— Și astea sunt alte simptome: negare, neliniște, furie. Apoi sapi tot mai adânc, până când nimic nu mai contează în afară de a-ți hrăni logica lacomă a propriei teorii. E o boală care infectează fiecare celulă a corpului și copleșește rațiunea, până când își subordonează complet mintea conștientă. Și apoi te trezești absolut singur. Eu sunt singur.

— Ești deziluzionat. De ce vrei să pățesc și eu la fel?

Vera nu găsea puterea de a recunoaște că el avea dreptate. Niciodată nu putuse să o facă. Însă cuvintele tatălui ei erau atât de adevărate, încât îi străpungeau carnea, lăsând-o

să sângereze.

O FANTEZIE REALĂ

Pagina 464 *începea cu aceste rânduri:*
„Aceste «notițe» sunt… rezultatul disperării și al nevoii de a împărtăși cuiva bucuria și durerea mea… Ultima lectură a cărții m-a făcut să mă îngrijorez – vorbesc prea mult ca un lup singuratic și înrăit? De fapt, am mulți prieteni adevărați pe care mă pot baza”.

Morminte, temple, movile de înmormântare: notițele unui căutător de morminte, de Georgi Kitov

Friptă de adevăr, Vera porni motorul mașinii și plecă, rulând apoi cu viteză fără să se gândească încotro mergea. Apăsa brusc frâna la lumina verde a semaforului și accelerația la lumina roșie. Cu cât mergea mai repede, cu atât mai greu îi era să își audă propriile gânduri. Însă acestea continuau să iasă din nori ca niște păsări de pradă, ciocănind flămânde cu pliscul în mintea ei, până când găseau ceva strălucitor. Gândul sclipitor își lua zborul, căutând un sens printre înțelesurile amestecate și imposibil de descifrat. Însă erau și momente în care gândurile îi mângâiau sufletul, înfășurând-o într-un văl îmbibat de vise, țesut din fire de imaginație.

În ciuda golului resimțit, Vera avea senzația că furtuna dinăuntrul ei avea să răbufnească și să o distrugă dacă nu reușea să înăbușe furia fără nume.

Nu mai era deloc aceeași persoană care intrase în spital în dimineața aceea – obosită, deprimată, înspăimântată, alergând după gânduri prin labirintul de amintiri și de dorințe nenumite. Nu mai rămăsese nicio urmă a melancoliei și a neputinței de dimineață.

Vera ajunse la sala de fitness și opri în parcarea aproape goală la ora aceea. Vestiarele erau și ele goale. Deschise mecanic ușa dulapului ei, se schimbă în echipamentul de sport și își legă părul la spate. Cei patru bărbați tineri din sală o priveau curioși. Erau puține femei cărora să le placă kick-boxingul, iar cele cărora le plăcea erau niște firi cam ciudate. Vera se îndreptă spre sacul de box și îl lovi cu pumnii și cu picioarele timp de câteva minute, fără să se oprească. Simțea privirile din spate, dar nu avea chef de discuții.

După ce se simți epuizată, făcu un duș și se schimbă din nou în hainele de stradă.

Ridică privirea spre oglinda de deasupra chiuvetei. Părul ei lung, aspru și netuns de câteva luni era prins la spate cu un elastic. Avea unghiile tăiate scurt, machiajul deja întins după evenimentele de dimineață, iar tricoul ponosit avea culorile aproape șterse. Era singură. Greutatea sufocantă de care se ferise o apăsa acum precum piciorul unui uriaș.

Se uită la telefon și văzu două apeluri nepreluate, de la Kaloyan și de la Futch. Se gândi să îl sune pe Kaloyan, apoi se răzgândi. Tot ce avea să audă de la el erau aceleași cuvinte siropoase, dureros de familiare, puse cap la cap din rutină.

Ce se întâmplase oare? Înainte îl plăcea atât de mult…

Își aminti o conversație pe care o avusese cu tatăl ei înainte de a pleca la Roma.

— În ultima vreme, l-ai cam evitat pe Kaloyan.

— Nu mai e ca înainte. Lipsește ceva… A devenit prea posesiv.

— Nu încearcă decât să demonstreze că îi pasă de tine.

— Când sunt cu el, nu mai simt nimic. Toate clișeele lui romantice și sentimentale, atenția lui sufocantă și scrisorile pline de descrieri cu copii și gărdulețe albe… Pur și simplu e prea complicat. Am nevoie de o pauză. O să-mi dau seama cu timpul.

— Timpul n-o să-ți spună nimic. Relația voastră intră, pur și simplu, într-o altă etapă pentru care nu ești pregătită în subconștient.

— Mi-e dor de emoție și de suspans.

— Emoția și suspansul sunt mai intense când iluziile încă înfloresc, hrănite de puținul pe care îl știți unul despre celălalt. În acel moment, toate posibilitățile pot deveni reale. Numai după ce afli mai multe despre cel de lângă tine invenția frumoasă ia o formă solidă, lumească. Și exact așa ar trebui să fie – familia se creează pe pământ.

— Vom vedea, șopti Vera în oglindă.

Încă era logodită cu Kaloyan, dar teama și deșertăciunea o copleșiseră ca o avalanșă. Încerca să se distanțeze de el, sperând că timpul avea să îi reaprindă vechile sentimente. Voia să se și convingă de faptul că nu putea găsi un om mai bun. Însă asta nu reușea să vindece golul rece și întunecat din sufletul ei, nici să îi calmeze teama că încă o fantezie prețioasă avea să se prăbușească peste ea.

Ieșiseră la cină împreună de vreo două ori în luna aceea. Se certau tot mai des, pentru că pe ea o iritau permanent obiceiurile lui enervante, frazele lui banale și reacțiile previzibile. Îi evita avansurile, dar amâna să ia o decizie finală până când nu avea să devină inevitabil. Uneori bănuia că problema de bază nu își avea rădăcina în teamă sau în singurătate, ci în ea însăși. Oare era incapabilă să iubească pe cineva și să susțină o relație pe termen lung? Fugea de singurătate numai ca să se afunde din nou în ea, fără posibilitate de scăpare. Vera crezuse că logodna avea să o vindece, dar nu făcuse decât să transforme contururile iluziei într-o lespede de beton, care cădea și o strivea.

Poate că greșeala nu avea nimic de-a face cu dragostea, ci cu iluzia că o uniune veșnică era chiar posibilă. De ce caută oamenii relații pe termen lung, când acestea par să nu existe? Sau poate că există doar în viața altor oameni, ceea ce e doar o amăgire. Vrem să fim precum alți oameni, chiar dacă viețile lor sunt dincolo de înțelegerea noastră.

Vera trânti ușa dulapului ei și scoase cheia. Se săturase de gânduri.

Exact în astfel de momente deveneau meandriții cel mai important lucru din viața ei. Cu toate acestea, când se gândi la ei acum, se temu că tatăl ei ar fi putut avea dreptate cu privire la boală…

Se îndrepta spre o boală sau spre o descoperire adevărată? La începutul cercetării sale, adaptase multe fapte ca să se potrivească logicii ei – însă acum logica aceea nu mai avea nevoie de ea. Avea o viață proprie, condusă de forțe invizibile pe care Vera le urma orbește.

Se pieptănă și se uită la ceas. Era deja 21.30.

Se dădu cu ruj și se întoarse să vadă vestiarul, care părea ciudat de gol după haosul care fusese acolo în timpul zilei: femei intrând și ieșind, dezbrăcându-se, îmbrăcându-se, făcând duș, eliberându-se de stresul de peste zi, apoi întorcându-se la rutina lor zilnică. Acolo scăpaseră de atâta greutate, încât exista pericolul ca locul să explodeze. Acum însă, singurele rămășițe ale haosului zilei erau prosoapele folosite ce zăceau aruncate pe podea și ușile căscate ale dulapurilor, o dovadă a prezenței oamenilor.

Chiar dacă tatăl ei avea dreptate și totul exista doar în închipuirea ei, ce importanță avea atâta vreme cât îi dădea o senzație de plenitudine și o ajuta să uite? Chiar dacă se folosea de povestea Primei Civilizații ascunse ca să își vindece sufletul gol, astăzi misterul părea mai real și mai tangibil decât oricând. De aceea, Vera era hotărâtă să meargă până la capăt.

REÎNTOARCEREA

*La **pagina 465** era vorba despre indicii cioplite în piatră care făceau aluzie la Cei Dintâi și la cei care au venit după aceștia:*
„Noi temple de piatră din Munții Rodopi (create după dispariția populației eneolitice din Balcanii Centrali în mileniul al IV-lea) sunt descoperite și datate în mileniul al II-lea î.Hr. Întoarcerea credințelor religioase pe pământurile bulgare, deși transformate destul de mult, par să fi acompaniat sosirea noilor populații în Epoca de Bronz. Această perioadă ne este cunoscută drept tradiția orfică în religia de mai târziu. Doar atunci s-au întors credincioșii din templele de piatră în înălțimile munților și au folosit vechile locuri sacre. Rareori creau unele noi”.

Din *Rezumatul tezei de doctorat* a profesorului Ana Raduncheva

Vera privi pe vizorul de la ușă. Nu aștepta pe nimeni. Tocmai terminase micul dejun și se pregătea să meargă la Muzeul de Arheologie ca să predea actele necesare pentru teza ei.

Recunoscu silueta lui Futch pe scara întunecată. Se bătea neliniștit peste coapsă cu o foaie de hârtie rulată. Vera ezită, neștiind dacă să deschidă sau nu. Avea să o facă să întârzie și presupunea că avea să-i ceară și micul dejun. Părul ciufulit îl făcea să arate ca și cum abia coborâse din pat – sau de parcă nici nu fusese la culcare.

Vera deschise prudentă ușa și îl întrebă ce s-a întâmplat. Fața nebărbierită a bărbatului, cu petele unde nu creștea părul, semăna cu pielea de leopard, iar cercurile vinețiide sub ochi îi scoteau și mai mult în evidență nasul acvilin.

— Am găsit răspunsul! Ia-ți lucrurile. Plecăm! anunță el bucuros, intrând pe lângă Vera în apartament.

Era foarte agitat și flutura foaia de hârtie de parcă ar fi alungat muștele.

— Unde? întrebă ea uimită, urmându-l cu o expresie sumbră.

— Hai să luăm comoara!

— Ce…

— Te rog să nu complici lucrurile, o întrerupse el. Mi-a fost și așa destul de greu să te invit. A fost cât pe ce să plec singur.

Străduindu-se să își stăpânească furia, Vera nu răspunse imediat.

— Și ce-ai găsit? îl întrebă ea după ce se calmă un pic.

— Am găsit dovezile legendei. E adevărată!

— Care dintre legende?

— Cea despre chivotul orfic. Există în realitate!

În timp ce Vera îl privea nedumerită, el continuă: Există un mit străvechi în Munții Rodopi despre cum și-a adunat Orfeu cea mai valoroasă avere, puterea lui, într-un chivot, pe care l-a ascuns în inima muntelui. De atunci, nimeni nu l-a putut găsi, deși legenda susține că adepții lui încă știu secretul.

În entuziasmul lui, Futch abia mai reușea să pronunțe cuvintele.

— Unele dintre simbolurile pe care le-am tradus noi de pe tăblița de aur se refereau la un „chivot” și la „Orfeu”, la „harta eternă” și la

„inima muntelui”. Totul duce către legenda din Belintash![103]

De îndată ce rosti aceste cuvinte, Vera își dădu seama că Futch nu dormise toată noaptea. Într-adevăr, după ce amestecase la nesfârșit nenumărate cuvinte fără legătură și sensurile acestora, era convins că descoperise răspunsul căutat de atâtea secole, o ghicitoare pe care oamenii o transformaseră într-o legendă. Citise că adepții lui Orfeu credeau că profetul și învățătorul lor deținea ceva care îl făcea invincibil și că aceste cunoștințe puteau face minuni. Ei spuneau că fusese ucis de dușmanii invidioși, care voiau să îi fure puterea și să îi distrugă influența. Până și în ziua de azi mai exista o dispută pe marginea acestor probleme: reușise cineva să afle secretul care îl proteja pe Orfeu de animalele sălbatice? Încă mai era Orfeu ascuns sau nu era decât un mit ingenios? Se spunea că adepții lui ascunseseră secretul în chivotul lui Orfeu, iar cunoștințele despre chivot erau transmise numai celor inițiați în misterele orfice. Timp de secole întregi, amatorii și oamenii de știință căutaseră chivotul prin Tracia, fără să găsească însă vreo urmă a lui.

Astăzi, puțini oameni mai credeau povestea. Unul dintre locurile în care se spunea că era ascunsă comoara era Belintash. La poalele platoului stâncos, arheologii descoperiseră singura farfurie de argint cunoscută, pe care se afla imaginea lui Sabazios – echivalentul tracic al lui Dionis.

În timp ce Futch îi elabora Verei teoriile sale dezlânate și haotice, ea începu să umple o valijoară cu tot ce îi cădea în mână, deși nu se decisese încă dacă să meargă cu el sau nu.

— Grăbește-te! o îndemnă Futch. Ne așteaptă Mercedesul afară!

— Care Mercedes?

— Nu l-ai văzut? zâmbi Futch. Nou-nouț! Ultimul model – de acum cincisprezece ani.

Vera pufni în râs. Futch glumea tot timpul.

— Uite ce e, Futch, am auzit de locul ăla, dar sincer nu știu exact ce…

— Ia-ți lucrurile, ordonă el nerăbdător. E o formațiune stâncoasă uriașă din Munții Rodopi, una dintre minunile naturale ale Bulgariei. Platoul din vârf e atât de plat, încât arată ca un imens tort alb, tăiat cu un cuțit. Are 300 de metri lungime și e punctat de un model format din 300 de găuri perfect rotunde, săpate în suprafața pietrei. Nimeni nu știe când, cum și de către cine au fost făcute. Unii savanți au sugerat că platoul e unul dintre cele mai vechi observatoare din lume. Din vârf, strămoșii noștri studiau cu grijă corpurile cerești… Unii cred că sistemul de găuri e o hartă stelară, iar alții susțin că e harta unui punct geografic. Orice ar fi, e cea mai veche și mai veșnică hartă de care am auzit. Vechea legendă mai spune că undeva acolo, în jurul stâncii sau sub ea, este ascuns chivotul lui Orfeu. Localnicii cred că acest chivot conține biblioteca secretă a tracilor, iar alții sunt de părere că e plin cu aur. Dacă nu mă crezi, verifică și tu.

Vera se opri din împachetat și se uită cu atenție la bărbatul cu barbă de leopard.

— Nu am timp de așa ceva. Deci vrei să mergem și să căutăm răspunsurile printre stânci?

Futch se scărpină zgomotos în ceafă.

— Ar fi mai ușor să mergem înapoi la Roma, să luăm manuscrisul despre care mi-ai spus și să copiem indiciile care conduc spre centrul labirintului misterios… dar am un sentiment

ciudat că ne va duce în același loc spre care ne îndreptăm acum.

— Ți-am spus că manuscrisul nu oferă niciun răspuns, ci doar niște descrieri amestecate și fără legătură… și de ce am avea nevoie de indicii dacă am găsit deja poteca? râse ea. Economisim timp. Manuscrisul ar putea fi o hartă codificată, așa cum spuneam. Nu e o hartă, fiindcă nu există niciun X care să marcheze locul.

— Nu uita că ar putea fi harta unui labirint. Atunci, X-ul care marchează locul ar fi vizibil numai cititorului cu informațiile necesare.

— Plătești tu zborul și hotelul? zise Vera, adăugând serioasă: Futch, cred că e ceva ce nu-mi spui.

El se scărpină din nou la ceafă și zâmbi.

— Aseară, mi-a apărut ceva în gând. Ai spus că *Labirintul de pergament* menționează Vârful Orfeu, Poarta Taenarului, Orfeu omul și sistemul vechi de scriere descoperit în Tracia.

Vera dădu din cap.

— Toate indiciile acestea indică inima Munților Rodopi. În același timp însă, trebuie să ne gândim logic la ceea ce căutăm: urmele unei civilizații străvechi care a dispărut cu mii de ani înainte și urmele lui Orfeu, liderul primei civilizații importante care a apărut după dispariția inexplicabilă a meandriților. Trebuie să existe o legătură între cele două. Apoi apare tăblița de aur indicând o „hartă" și un loc specific. E scrisă atât în limba meandriților, cât și în limba pe care o vorbea însuși Orfeu. Sunt multe coincidențe. Am mai găsit o legătură interesantă. Meandriții, așa cum le spui tu, au dispărut o dată pentru totdeauna în Munții Rodopi și de aceea cele mai recente vestigii ale lor se află acolo, ca cele găsite în defileul Trigrad.

— Și ce anume s-a găsit acolo?

— Nu-i nevoie să știi… s-a vândut deja în străinătate. Dar unele dintre cele mai interesante descoperiri au fost făcute într-o peșteră din defileul Haramijska.

— Bine, m-ai convins. Spune-mi în ce fel crezi că sunt legați meandriții de Orfeu.

— Ultimii meandriți au dispărut în Munții Rodopi, exact acolo unde au apărut Orfeu și tracii două mii de ani mai târziu.

— Exact. Și acelea sunt cele două culturi al căror scris se găsește pe tăblița de aur… Dar ce crezi că s-a întâmplat?

— Nu știu… Imaginează-ți ce ar fi însemnat să supraviețuiască ceva important din Prima Civilizație, care era o cultură foarte avansată, prima care a inventat un sistem de scriere, matematica, prelucrarea aurului, sticlăria, a dezvoltat chiar și știința și astrologia… mi se face pielea de găină când mă gândesc că toate astea nu s-au întâmplat pe Marte, ci în Bulgaria! Înnebunesc strofocându-mi creierul ca să-mi

dau seama ce ar fi putut lăsa în urmă Prima Civilizație, care să le permită tracilor să se dezvolte atât de repede după ce le-au descoperit secretul.

— Stai puțin… încă nu știm dacă tracii au avut ceva de-a face cu toate astea.

Futch nu o mai auzea. Îi luase deja valiza, deschisese ușa și cobora scările. Vera se grăbea în urma lui, ca să nu piardă nimic din ce spunea.

— Gândește-te numai, săpăturile arheologice au arătat că, înainte de dispariția lor, meandriții au blocat sistematic intrările spre minele lor subterane și au îngropat majoritatea obiectelor religioase de preț. Aveau o înțelegere desăvârșită pentru pământ și tot ce se află în adâncul lui. Dacă descoperim o mină de aur?

După ce puse bagajul în mașină, Futch o rugă pe Vera să conducă. Se lăsă pe spate în scaunul pasagerului și închise ochii. Era prea obosit ca să conducă, dar gura îi era încordată ca un arc.

— Chivotul ortic trebuie să fie cea mai mare comoară ascunsă vreodată în Tracia. De ce nu m-am gândit la asta mai înainte? „Inima muntelui", „harta eternă"…

— Ascultă, nu vreau să mă târăști în activități ilegale, îl întrerupse ea.

— Stai o secundă! Tu m-ai târât pe *mine* în chestia asta! râse Futch cu ochii tot închiși.

— Spune-mi doar unde mergem!

— Mergi spre Kardzhali. Când ajungem la Asenovgrad, trebuie să căutăm bifurcația drumului. Tăblița de aur spunea așa: „Locul este marcat sub stele pe harta eternă…" Nu e niciun loc ca ăsta în afară de platoul Belintash.

Torentul de cuvinte se opri cu un căscat lung.

— Crezi că povestea asta ar fi un subiect bun pentru o teză de doctorat?

— Cu siguranță așa pare. Dar încă n-am găsit comoara!

Acestea fură ultimele cuvinte ale lui Futch înainte să adoarmă.

SEMNUL APOCALIPSEI

*La **pagina 446** era vorba despre semnele Sfârșitului: „Alte indicii care fac aluzie la sfârșitul iminent al așezării strămoșilor noștri pe aceste pământuri includ crearea unui sistem de temple de piatră – observatoare unde se studiau activ schimbările corpurilor cerești – și desăvârșirea treptată a unui ciclu întreg de activități rituale în complexul de temple de lângă satul Dolnosav. Putem concluziona că motivul sfârșitului apropiat al epocii a fost schimbarea confirmată a anumitor configurații cerești, considerată un simbol sacru care impunea un tabu asupra locuirii pe anumite teritorii”.*

Din *Rezumatul disertației* profesorului Ana Raduncheva, p. 39

Belintash[104] se află la o distanță de 56 de kilometri de Plovdiv, în apropierea orașului Asenovgrad, însă singurul mod de a ajunge acolo era prin satul Vrata sau „Poarta”. Poate că sătenii din Vrata își țineau porțile mereu închise, nu doar în după-amiaza aceea. Nu era nimeni pe străzile pietruite – nici oameni, nici stafii, doar vite de culoarea zahărului ars, care se întorceau acasă după ce păscuseră pe câmpurile din apropiere; și sute de greieri și de păsări care cântau în munți.

Vera și Futch parcară mașina la poalele unui deal abrupt și începură drumul spre vârful stâncos. Prognoza meteo anunța ploi torențiale și furtuni cu tunete și fulgere, dar – după ce dormise două ore în mașină – ceasul intern al lui Futch era întors și ticăia ca nou: acum, nimic nu îl mai putea opri să își atingă scopul. Nu îl tulburau avertismentele localnicilor despre platoul care atrăgea fulgerele ca un magnet sau despre oamenii care își găsiseră sfârșitul acolo, făcuți scrum. În loc să își piardă curajul, Futch luă cuvintele lor amenințătoare drept un alt indiciu că se îndreptau spre harta ascunsă. Vera putea fie să rămână în urmă și să rateze șansa descoperirii, fie să riște și ea să îi prindă furtuna.

Alese a doua variantă.

Merseră la câteva case ca să caute o călăuză, însă localnicii refuzau să îi ajute, susținând că Sfinxul de piatră păzea templul străvechi cu strășnicie. Cu toate astea, legendele vechi de câteva secole despre această creatură fuseseră uitate, lăsând loc numai fricii. Singurul lucru pe care oamenii îl știau acum despre stâncă era acela că era periculoasă. Cărțile de istorie nu spuneau prea multe despre platou. Unele conțineau câteva imagini, fără să ofere însă o idee concretă despre forma de ansamblu a stâncii și alimentând astfel imaginația.

Din puținele informații găsite de Futch, știau că muntele se numea ori „piatra rea”, ori „piatra înțeleaptă”. Cei care nu se temeau de el venerau aflorimentul stâncos, crezând că acesta păstra secretele ascunse de Bessi, tribul tracic. Legendele care supraviețuiseră timp de sute de ani spuneau că formațiunile stâncoase unice și masive găzduiau biblioteca secretă a tracilor.

Indicator pe cărarea spre Belintash

Pajiștea dinaintea platoului și „Capul Sfinxului”

Mai vorbeau și despre cărți criptice și mesaje ascunse, chiar și despre existența unei Biblii Bessi. În același timp însă, părerea academică oficială nega faptul că acest trib avusese un sistem de scriere.

Legendele aduseseră acolo nenumărați căutători de comori, care erodaseră treptat formațiunile stâncoase masive. De asemenea, făcuseră atâtea săpături în jur, încât locul semăna cu o zonă de război. Tot ce găsiseră acolo fusese de mult exportat din Bulgaria. Era aproape miraculos că oamenii de știință descoperiseră o astfel de tăbliță ritualică necatalogată, excavată ilegal, care se dovedise a fi singura tăbliță de argint din lume care purta imaginea lui Sabazios.[105]

În afară de căutătorii de comori, Belintash atrăgea și sute de turiști și de spiritiști telepatici, care erau convinși că formațiunea stâncoasă uriașă era locul unde existau energii puternice. Alții credeau că platoul era locul unde aterizau farfuriile zburătoare. Oamenii de știință erau de acord că terasa din piatră albă era cel mai probabil cea mai veche hartă a cerului sau un observator solar, așa cum fusese cunoscut din cele mai vechi timpuri. Existau chiar și unii care susțineau că era Templul lui Dionis, pe care arheologii petrecuseră peste 130 de ani căutându-l.

În lipsa unei călăuze, Vera și Futch fură nevoiți să se bazeze pe propria imaginație și pe cercetarea sumară a locului – cu toate acestea, uneori era mai bine să te învârți de unul singur decât să suporți presiunea părerilor altora. Cercetările demonstrează de multă vreme că ochii lipsiți de prejudecăți văd deseori ceea ce oamenii de știință cu experiență nu reușesc să vadă.

Pe drum spre vârf, Vera îi povesti lui Futch ce se întâmplase între ea și Kaloyan. El o ascultă cu atenție, ducând la buze din când în când o sticlă cu bere. În cele din urmă, o întrebă:

— Și cine e australianul?

Vera îl privi surprinsă.

— Care australian?

— Nu că ar conta… răspunse Futch calm, în timp ce băgă în geantă sticla goală.

Soarele urcă pe cer doar ca să fie înghițit de un nor înainte de a ajunge în vârf. Pierdută în gânduri, Vera îl urma pe Futch pe poteca abruptă. Pe partea dreaptă se vedea umbra unei păduri dese de pin. Drumul îngust șerpuia în jurul unui defileu înclinat și lin. Nu aveau pământ sub picioare – era doar piatră albă, care acoperea pământul ca un înveliș. Întregul munte părea o formațiune stâncoasă enormă, perfect șlefuită de elementele naturii în decursul miilor de ani.

Dinspre pini plutea până la ei zgomotul îndepărtat al clopoțeilor de metal, zăngănind într-un dans vioi.

— Nu știam că localnicii își aduc vitele la păscut atât de sus pe munte, spuse Vera surprinsă.

— Acelea nu sunt vaci. Cunosc sunetul ăsta – sunt *kukeri*.[106]

— *Kukeri?* Dar ce fac aici?

— Aici au fost dintotdeauna. Din punct de vedere istoric, *kukeri-i* își au originea în Munții

Rodopi. Dar nimeni nu știe exact de unde.

— Ce fac aici, în munți?

— Poate fac repetiții… Se pregătesc pentru solstițiul de vară.

— Știi prea multe lucruri despre locul ăsta.

— Ți-am spus că am fost aici la câteva excavări.

— N-am auzit să se fi făcut săpături pe aici.

— Câteva săpături… neoficiale. Futch clipi din ochi, apoi adăugă: N-am fost niciodată sus pe stâncă. Sunt curios s-o văd.

— Ai găsit ceva?

— Niște piese de ceramică… ceva aur și argint, dar nici pe departe atât cât mă așteptam.

În timp ce urmau poteca șerpuită, prin tunelul verde de crengi și tufișuri văzură zeci de șanțuri lăsate în urmă de vânătorii de comori, rămase precum niște răni în pământ. Probabil că și ei căutaseră legendara comoară tracică.

Când ieșiră, în sfârșit, din pădure, în față le apăru o priveliște pe care Vera ar fi vrut să o păstreze în memorie pentru totdeauna. Cerul era întunecat și jos, părând gata să se prăbușească în orice moment peste pajiștea circulară. Discul palid al soarelui se rostogolea spre orizont, peste piscuri. Pe câmpul înverzit din fața lor, nouă *kukeri* negri și unul alb se legănau în cerc, în ritmul clopotelor care le atârnau pe corp.

Văzându-i pe intruși, bărbații costumați încremeniră deodată, privind spre ei. Puțini oameni îndrăzneau să urce muntele la ora aceea din zi, mai ales când norii amenințau cu furtuna.

Deși Vera știa că nu erau decât niște bărbați îmbrăcați în piei de țap, cu podoabe înalte pe cap și măști pictate, simți fiori de gheață prin trup. Zece monștri păroși – cu trei capete mai înalți decât un om obișnuit, cu coarne lungi și dinți ascuțiți – stăteau în fața lor, privindu-i curioși. Semănau cu niște diavoli sau cu oamenii zăpezilor, însă ceva îi deosebea de asemenea creaturi.

Costumele kukeri-lor (mascaților) din zona Munților Rodopi, Muzeul Smolyan

Vera și Futch trecură timid pe lângă dansatorii mascați. Vera îndrăzni chiar să îi salute prietenos din cap, însă nimeni nu îi răspunse la salut. Clopotele începură iar să se legene, răsunând, în timp ce *kukeri-i* se îndepărtau în șir indian înapoi spre Vrata.

Futch se opri și scoase un flacon de metal din buzunar. Își terminase berea, așa că deșurubă capacul și bău câteva guri, zâmbind mulțumit. Apoi se urcă pe o piatră joasă și strigă spre Vera:

— Fă câțiva pași spre capătul defileului. Vreau să-ți fac o poză cu Sfinxul!

În depărtare, în fața lor, Vera observă o stâncă având forma capului unui om cu nasul acvilin, cu bărbie și gât. Cu puțină imaginație, îi puteai distinge și ochii. Localnicii îi spuneau Sfinxul, iar acesta marca începutul platoului Belintash.

— Nu fi ridicol. Nu sunt o turistă idioată care să vrea să i se facă poză la fiecare băltoacă, răspunse Vera, cu fața împietrită.

— Haide, toată lumea vrea o poză cu Sfinxul!

— Eu nu vreau. Sunt doar trei pietre care ies din fața stâncii în unghiuri diferite.

Vera înaintă încrezătoare spre platou. Futch o urmă, spunând:

— Uneori, oamenii au nevoie să vadă anumite lucruri.

— Ce lucruri?

— Lucruri care leagă realitatea aspră de fanteziile lor.

— Devii prea filosofic pentru mine… Asta e cărarea spre vârf?

— E singura cărare.

Siluetele lor dispărură pe treptele abrupte de metal care duceau spre vârf.

HARTA ETERNĂ

Acest citat era scris pe ***pagina 467****:*
„Strămoșii noștri au creat prima hartă geografică din lume! Este interesant de menționat însă că această hartă nu se păstrează la Biblioteca Națională Sfinții Chiril și Metodie și nici nu este ținută în arhiva subterană cu climat special controlat. Nu, această hartă se află în aer liber, exact acolo unde a fost creată acum cel puțin trei mii de ani, dacă nu și mai mult. Harta face parte din platoul Belintash din Munții Rodopi – unul dintre multele mistere nedescifrate ale muntelui sfânt”.

Petar Zagorski despre Belintash, în *Forum*

— Ce crezi că vom găsi? zise Vera, respirând greu din cauza pantei abrupte.
— Nu știu ce ai vrea tu, dar eu caut o comoară.
— Am nevoie de mai multe indicii, răspunse ea.
— Sunt tot felul de indicii acolo sus… Te-ai gândit vreodată că e posibil să alergi după un produs al imaginației tale? Li se întâmplă multor oameni de știință.
— Dacă e așa, indiciile pentru o astfel de poveste sunt cel mai ușor de găsit.
— Chiar dacă ești în căutarea Atlantidei tracice?
— Atlantida e doar o metaforă pentru dorințele academice de a descoperi ceea ce nu poate fi descoperit.

O pală de vânt îi dădu jos Verei pălăria de paie. Ea încercă să o prindă, aplecată precar peste scara de fier, dar nu reuși. Era preferata ei – dar Vera avea multe pălării. Îi plăcea să le vadă în vitrinele magazinelor, dar și purtate de alte femei. I se părea că arătau drăguț când le proba în magazin, dar când ajungea acasă se hotăra de obicei că arătau caraghios.

Fața diavolului cu simboluri. O imagine mai clară poate fi văzută la adresa www.parchmentmaze.com.

Când ajunseră în capătul scărilor, descoperiră că se aflau pe un platou alb-crem. Semăna cu o piață de fildeș, neobișnuit de plată și de netedă, ca și cum ar fi fost nivelată artificial. Suprafața era plină de găuri, brazde, linii cioplite și chiar trei bazine cu diametrul de un metru, adânci de doi metri, cu pereții absolut netezi. Vera își aminti că văzuse niște rezervoare similare la Perperikon, ceva mai mari. „Poate că au fost făcute în același timp”, se gândi ea. Futch îi explică faptul că brazdele și găurile – care erau perfect drepte văzute din aer – formau ceea ce se numea „harta eternă”.

— Nu văd nimic deosebit de mistic la găurile astea, răspunse ea.

— Rotunjimea și finețea lor perfecte sunt impresionante; ar fi fost extrem de greu de făcut în Antichitate.

— Dar uite, sunt pline cu apă, care se golește și se evaporă foarte încet și, în același timp, sapă tot mai adânc în piatră. Așa cum știi, mâna omului nu poate copia curbele netede formate de efectul blând, dar persistent al apei.

— Atunci, cum îți explici faptul că există exact 300 de găuri, număr ce corespunde lungimii exacte a platoului, măsurată în metri?

Vera ezită o clipă înainte de a răspunde.

— Trebuie să mă mai gândesc la asta.

Futch scoase din buzunar recipientul de metal și îl duse la buze, oftând ușurat. Erau singuri în vârful muntelui. Fiecare o apucă în câte o direcție, căutând indicii.

Vera văzu trei linii perfect paralele, ca un set de șine triple. O a patra linie aflată sub ele era alcătuită din câteva găuri pătrate, echidistante. Era clar că formele acelea nu erau săpate de apă, dar nu îi spuse nimic lui Futch, știind că avea să profite de ocazie ca să o tachineze.[107]

Platoul se înclina ușor într-o parte, acolo unde trei aflorimente masive se conturau deasupra satului Vatra. Vera trecu peste cele patru linii și se îndreptă spre una dintre stâncile proeminente. O altă gaură ciudată îi atrase atenția. De data asta însă, semăna cu o față diabolică, încoronată de un număr de găuri mai mici ce păreau să alcătuiască o constelație. Pentru o clipă, Vera se gândi că ar putea reprezenta o legătură cu stelele de pe amuleta orfică, dar respinse repede ideea.

Micul cap de diavol – săgeata

Se așeză pe marginea aflorimentului și privi în depărtare. La picioarele ei, pădurile de pin încercuiau canionul larg de piatră albă. Vântul purta mirosul coșurilor de fum de la distanță și clinchetul slab al tălăngilor.

Deodată i se tăie respirația văzând aflorimentul stâncos din dreapta ei. Un dreptunghi fusese cioplit în centrul suprafeței verticale netede, precum cadrul unui tablou uriaș. În interiorul acestuia se afla o siluetă umană cu brațele ridicate spre cer, într-o rugăciune. Vera nu era atât de surprinsă de faptul că cineva cioplise în stâncă o imagine, cât de faptul că silueta aceea semăna foarte mult cu figura prosternată de pe tăbliță de lut de la Gradeshnitsa. Aceeași figură apărea după 2000 de ani ca hieroglifă în Egipt. Mai târziu, împodobea un sigiliu troian, pe care scria: „Purtătorul acestui simbol va fi protejat de Dumnezeu”.

CEL MAI PROFUND ÎNTUNERIC

*La **pagina 468** era vorba despre întuneric:*
„Etimologiile mai moderne compară rădăcina indo-europeană veche a cuvântului «obscur» cu «orphnos» sau «orphnaios» din greaca veche, care înseamnă tot «întunecat» sau «mohorât», sau «Erebos semitic», care înseamnă «noapte cosmică» sau «cel mai profund întuneric». Dar este posibil ca întunericul profund să fie legat de conceptele fundamentale ale orfismului solar. În același timp, ar putea face aluzie la călătoria lui Orfeu către cea mai adâncă și mai întunecoasă lume de sub pământ: Regatul de Jos ale umbrelor palide… acolo unde nu se putea identifica ușor cu dușmanul lui principal, conducătorul veșnicului întuneric din Hades, cunoscut și ca «Cel Invizibil» sau «Cel Neîntrupat»”.

Din *Orfeu pescarul* de Robert Eisler

În timp ce aștepta ascuns ca o umbră, gândurile lui Ariman se întoarseră din nou spre ascunzătoarea din subteranul stâncos. Ei vedeau detaliile, recunoșteau cuvintele și căutau neobosit răspunsurile ascunse. Deși se hotărâse să își termine misiunea, otrava care îl schimba zilnic îi pătrunsese în carne și în oase. Nevoia de a afla cine era și de ce era diferit se transformase în furie și isterie.

Însă continua să se întoarcă și să caute…

Crescuse aici, în adăpostul subteran. În amintiri îi apărea un loc rece, umed și întunecos, dar azi părea cu totul diferit. Pentru că sensul dispăruse. Toate aceste întrebări și această furie față de propria lui slăbiciune distruseseră sensul. Și când îl pierzi, îți dai seama și de propria însemnătate. Însă deocamdată era singurul care știa asta. Nimeni altcineva nu bănuia întrebările care îl frământau.

Bărbați tineri și slabi, cu pielea albă ca de mort, stăteau înșiruiți pe băncile lungi de lemn. Desfăceau și coseau la loc păpuși cântătoare din cârpe, iar cântecul lor era așa:

Stăpânii tăi sunt teama și orgoliul,
Dar, fără ele, chiar Dumnezeu ar fi inutil.
Închide ochii și te vei trezi
După ce ai căutat adânc în sufletul tău.

Băieții de pe bănci erau muncitori. Ariman nu făcuse asta niciodată. Tinerii aceia încă nu știau că sunt liberi. Probabil că așa era cel mai bine. Nu erau chinuiți de întrebări sau de otravă.

El era singurul care încerca să urmeze șirul de indicii înapoi către începuturi.

Ariman urcă scările spre ușă. Ieși din clădire, trântind ușa în urma lui. În apropiere se afla o altă poartă mai mică, cu un cap tăiat cioplit deasupra intrării. Aceeași imagine înfiorătoare era și deasupra cutiei poștale. De-a lungul secolelor, aproape că se contopise cu zidul, însă era încă vizibil pentru cei care știau să îl caute. Sau pentru turiștii deosebit de atenți care se trezeau din întâmplare în fața Bisericii îndurării.

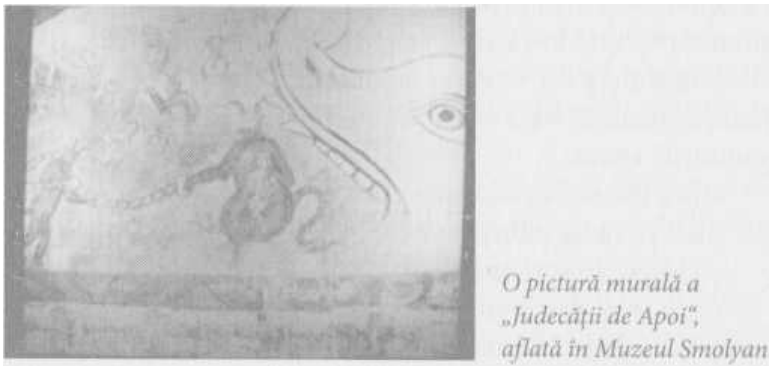
Voia să creadă că nu era prea târziu ca să îndrepte trecutul și să se curețe de acel lucru fără nume care îl rodea pe dinăuntru.

Ochii îi străluceau cu o hotărâre izbăvitoare.

Avea să aștepte ca femeia să rămână singură…

PARADISUL PIERDUT

*Pe **pagina 469** era schițată o peșteră adâncă, iar sub ea se afla acest text: „... urmele Celor Dintâi erau împrăștiate prin Egipt, Creta, Europa și Tracia, dar cunoștințele lor supraviețuiau doar în Regatul de jos. Pentru că profeții lor știau că atunci când umbrele acopereau lumea pământească, singurul refugiu era tot locul unde se născuseră. Până când cele șapte stele aveau să se alinieze din nou în semicerc. Când Orfeu a coborât către ei în căutarea iubitei lui, ei i-au dat simbolurile. El le-a adus înapoi pe pământ prin peșteră, unde el și adepții lui le-au adaptat pentru lumea cea nouă. Pentru a păstra secretul, le-a spus tuturor că Acolo Jos era tărâmul umbrelor din Hades. De atunci, oamenii au desenat și au spus povești despre Diavol și despre Pan, care vine din peșteri. Cu toate acestea, în biblioteca ascunsă stă scris că Orfeu s-a întors cu litere din măruntaiele pământului”.*

O pictură murală a „Judecății de Apoi”, aflată în Muzeul Smolyan

Defileul Trigrad cu vedere spre peștera Haramiyska

Când ajunseră la Trigrad, Vera și Futch găsiră un mic hotel de țară. Erau nevoiți să împartă o cameră, fiindcă nu mai era liberă niciuna. Pe timpul verii, defileul era o destinație la modă, chiar și pentru turiștii străini.

Se lăsa înserarea. Luară amândoi cina în restaurantul pensiunii. În curte abia încăpeau cele trei mese asamblate în grabă. Locul oferea însă o imagine de ansamblu a întregii zone.

Trigrad era un sătuc tihnit, cuibărit între stâncile albe, abrupte. Înălțându-se spre cer, stânca părea că îl ține să nu cadă. Piscurile muntelui erau acoperite de păduri de conifere, iar copacii păreau niște sulițe, ascuțite și pregătite pentru Judecata de Apoi. Dacă te uitai suficient de mult, puteai chiar să vezi un șoim care plutea în văzduh, singurul stăpân al vântului.

Futch nu prea vorbea, păstrându-și în schimb energia pentru băutură. Vera bău și ea un pahar, ca să își liniștească gândurile agitate.

— Îmi ascunzi ceva, spuse el deodată.

Puse pe masă paharul de coniac gol și o privi în ochi.

— Despre ce vorbești?

— Nu știu, dar o simt. Nu cred că mi-ai spus tot despre manuscrisul de la Roma.

— Te referi la *Labirintul de pergament?*

Futch dădu din cap. Fața Verei se înăspri, roșind ușor, ca și cum dorința de a divulga secretul se lupta cu siguranța că era mai bine să păstreze tăcerea.

— Jură că vei păstra secretul!

— Jur! spuse Futch sughițând.

— E foarte ciudat. Nici eu nu știu cum s-a întâmplat, dar… majoritatea concluziilor și teoriilor din manuscris se aseamănă cu argumentele din cartea mea, din cercetarea mea. Dacă aș fi văzut manuscrisul mai devreme, aș fi spus că m-a influențat. Dar acum? Poate că motivul e simplu. Deși sunt miliarde de oameni pe pământ, nu putem avea prea multe idei diferite și, mai devreme sau mai târziu, ideile noastre încep să se suprapună. Poate acesta e și motivul pentru care apar asemănări între culturi și civilizații în simbolurile pe care le cercetez. Mai ales când inițial sunt pe picior de egalitate. Dar suntem obișnuiți să credem că o idee îi aparține primului…

— Despre ce idee vorbești? Nu ți-am citit cartea.

— Așa cum spuneam, descriu în cartea mea urmele meandriților, cea mai veche civilizație care a dispărut în urmă cu mii de ani. Mai târziu mi-a venit ideea că renașterea ei este legată de Orfeu, care reprezintă probabil și motivul pentru care simbolurile lui sunt tocmai meandra și crucea – ambele create de cei dispăruți. Orfeu a fost ucis cu bestialitate din cauza puterii și a cunoștințelor sale, pe care le-a adus de Undeva. Mai târziu, cei care au venit după el le-au furat. Iar manuscrisul numește acel Undeva „Paradisul Pierdut”.

— Paradis? Și unde este acest paradis? se învioră Futch.

— Nu este precizat. Trebuie că această informație se află fie în prima parte a manuscrisului, fie la sfârșit. Însă paginile erau rupte.

— Dacă ideile sunt similare, de ce nu citezi *Labirintul de pergament* în cartea ta? Poți să-l folosești ca sursă ca să-ți demonstrezi teoria.

— În niciun caz! Dacă aș face asta, aș renunța la cel mai valoros aspect – originalitatea ideii. Nu vreau să afle nimeni despre manuscris… Dac-aș avea curaj, aș rupe eu însămi paginile rămase. Și-apoi, nu ar fi o sursă bună, fiindcă autorul e anonim.

Fața Verei se întunecă, iar ochii ei priveau când cerul nopții, când stâncile albe. Futch îi comandă ospătarului un alt coniac, iar acesta se încruntă și dispăru în bucătărie.

— Vreau să văd manuscrisul, anunță Futch.

— Nu-i nevoie să-l vezi. Autorul anonim era mult mai șmecher decât mine. Și-a bazat teoria pe artefacte care nu există. E genial. Nu trebuie

să pierzi vremea căutându-le; poți doar să alegi ce ai nevoie. Și, în cele din urmă, doar câțiva cititori se vor deranja să le verifice. Dar eu le-am verificat. Așa cum ți-am spus, nu există nici urmă de cele mai multe dintre ele, cât despre celelalte, există doar câteva legende vagi și nicio dovadă concretă. Doar ultimele făceau excepție.

— Amuleta, tăblița de aur și frescele?

— Ai jurat să nu spui, da?

— Să nu spun ce?

— Păi, mai există un artefact real: o tăbliță de lut antică, cu o inscripție similară cu cea găsită la Gradeshnitsa. Iar eu sunt ultima persoană suficient de norocoasă încât s-o fi văzut, de aceea știu că există.

— Stai, ia-o de la început și spune-mi toată povestea! o rugă Futch.

— Despre ea era vorba în ultima pagină a *Labirintului de pergament.* Știu că o să te șochez, dar tăblița cu pricina dispăruse deja din biroul tatălui meu cu o noapte înainte să plecăm în Elveția. Tatăl meu abia dacă a supraviețuit acestei pierderi. Umbrele de durere din ochii Verei dezvăluiau regretul pe care îl simțea; adăugă: O păzea cu atâta grijă! Eram la castelul Jacques atunci când l-au anunțat…

— Autorii manuscrisului trebuie s-o fi furat! presupuse Futch. N-am auzit nimic despre asta…

— Nimeni n-a auzit. Era un cadou din partea unui magnat bulgar, un cunoscut colecționar de antichități. Desigur, n-a spus unde fusese găsită – nu voia să-și dea de gol echipa de căutători de comori. Nu are prea mare valoare istorică, fiindcă nu avem informații despre locul în care a fost găsită și despre caracteristicile stratului de sol în care se afla. Însă analiza comparativă demonstrează că aparținea meandriților.

— Și tu ai fost ultima persoană care a văzut-o?

— Să-ți ții gura. Nu uita că am văzut colecția de monede din pivnița ta.

— Trădătoare ticăloasă, zâmbi el. Stai o clipă. Nu cumva vrei să spui că tu ai luat-o de la tatăl tău?

Vera nu răspunse. Ridică paharul cu vin, îl bău pe tot, apoi întrebă:

— Și tot mai crezi c-o să găsim ceva acolo?

— Desigur. Toate semnele care ne-au adus aici sunt adevărate. Tu le-ai descoperit, iar eu le-am confirmat.

— Dragul meu Futch, dacă ești atât de convins, înseamnă că voi avea mare succes cu cartea mea. Vrei să știi ce se întâmplă de aici mai departe? Vom descoperi chivotul acolo jos, așa cum speri tu. Și știi ce vom găsi înăuntru?

— Tu știi?

— Da. Din păcate, mulți căutători de comori au trecut pe aici înaintea noastră, așa că nu vom mai găsi mare lucru. Dar vom descoperi tăblița antică a tatălui meu, care se va dovedi a fi foarte importantă pentru că va demonstra întreaga mea

teorie. Arată clar un text format din pictograme antice similare cu cele pe care le-am folosit ca să ajungem aici.

— Dar cum poți să știi toate astea?

— Așa cum spuneam, am inventat. Iar tăblița va fi cea care a dispărut din biroul tatălui meu. Am furat-o chiar eu.

— Mă dai gata.

Zâmbetul lui Futch dispăru în paharul cu coniac, iar el își comandă imediat încă unul.

— Închidem, anunță ospătarul pe un ton nepoliticos.

— Atunci dă-mi toată sticla și n-ai decât să închizi!

— Nu fac nimic ilegal, protestă Vera. Pur și simplu am aranjat niște artefacte autentice, le-am asociat cu o poveste unică și am confirmat o legendă. Pe lângă asta, tăblița de lut e prea importantă pentru istorie ca să stea în dulapul tatălui meu. După ce o găsim, va avea statutul unei descoperiri reale și va deține un loc de onoare în colecția Muzeului de Arheologie.

— Dar tatăl tău n-o va recunoaște?

— Ba da, dar nu-și va putea da seama ce s-a întâmplat. Nu mă va bănui deloc. Și-apoi, de ce să nu existe două tăblițe identice?

— Așa ceva nu s-a mai auzit! Nu s-au găsit niciodată două tăblițe de lut identice, cu pictograme antice.

— Aici te înșeli. La începutul anului, eu și tata am dat peste o astfel de colecție în Elveția.

— Și de ce-mi spui toate astea?

— Ai fost complicele meu de la început. Nu pot s-o fac de una singură. Și vom împărți gloria.

Ospătarul stinse luminile și încuie bucătăria. Era singurul angajat al restaurantului. Mergând spre ieșire, trecu pe lângă masa la care stăteau Vera și Futch și spuse:

— Beți cam mult, domnule.

— Mai mult decât bețivii locului?

— Nu prea avem așa ceva aici. Oamenii din zonă se trezesc devreme ca să muncească.

— Bănuiesc că eu sunt diferit. Tatăl meu spunea mereu că ăsta e un lucru important.

OPT CASCADE

Pagina 470 *începea cu o strofă dintr-o poezie:*
„Acum mori și te naști,
De trei ori binecuvântat în astă dimineață!…
Aceeași taină te așteaptă sub pământ,
Așa cum au aflat și ceilalți sfinți”.

Text orfic de pe o tăbliță de aur în formă de frunză de iederă din secolul al IV-lea î.Hr., descoperită în Tessalia

A doua zi, dis-de-dimineață, porniră spre peșteră.

— De ce trebuie să mergem și să ne pierdem vremea acolo dacă știm deja ce o să găsim? mormăi Futch.

— Totul trebuie să pară cât se poate de autentic. Mai devreme sau mai târziu, va trebui să vorbim cu presa, precum și cu oamenii de știință, iar ei vor dori să afle fiecare mic detaliu al descoperirii noastre.

Vera și Futch așteptară în fața intrării în peștera Gâtul Diavolului împreună cu alți vreo sută de turiști. Peștera devenise o atracție turistică atât de organizată, încât singurul mod de a pătrunde acolo era printr-o intrare artificială, acompaniat de un ghid care deschidea ușa o dată pe oră, între 9.30 și 17.30.

— Va trebui să explicăm exact unde am făcut descoperirea și ce indicii ne-au condus până la ea, zise Vera.

— Acum știu de ce ai furat tăblița tatălui tău – tu chiar crezi povestea asta. E mai mult decât evident. Dar și eu cred în ea. Indiciile care ne-au adus aici sunt reale!

Vera începu să plângă și încercă să își ascundă lacrimile în spatele ochelarilor.

— De ce plângi?

— N-ai putea să înțelegi.

— Încearcă-mă.

— Mă simt atât de năucită… în fiecare zi visez să fiu ca toți ceilalți arheologi. Vreau să merg la situl meu dimineața la șapte, apoi să înregistrez și să descriu toate artefactele. Vreau să fiu tratată ca o colegă și nu ca fiica răsfățată a profesorului. Vera se opri înainte de a adăuga furioasă: Ai dreptate, cred în ea! Trebuie să cred. Vreau să descopăr ceva care să mă scoată din vârtejul ăsta. Dar dacă teoria asta nu se demonstrează, dezamăgirea va fi într-atât de chinuitoare, încât va trebui să inventez o altă poveste ca să mă autoamăgesc că totul se rezolvă. Am pierdut totul… Așa cum am spus, n-ai putea să înțelegi.

— De fapt, înțeleg. Și eu sunt la fel, numai că n-am absolvit această facultate. Ambiția e contagioasă.

Ghidul cunoscut sub numele de „Kotseto” adună turiștii de lângă intrare și își începu discursul. Însă grupul era atât de mare, iar cascada care cădea în apropiere era atât de asurzitoare, încât cei din spatele grupului nu auzeau o vorbă.

— Peștera asta se numește Gâtul Diavolului, explică el, pentru că orice intră aici nu mai iese din nou la lumină. Putem doar să ne imaginăm

galeriile subterane enorme și cavernele uriașe care se ascund sub pământ. Singura ei legătură naturală cu Lumea de Sus este râul cu cele opt cascade. Peștera mai este celebră și dintr-un alt motiv: timp de secole înțelegi, s-a considerat că Orfeu însuși a coborât spre Hades – numit și Infern sau Regatul Umbrelor Neîntrupate – prin Gâtul Diavolului. Acum este anotimpul în care apa este scăzută, continuă ghidul, însă în anotimpul în care apele cresc, râul aruncă sute de trunchiuri de copac, animale moarte și tot felul de gunoaie în „gât", fără ca nimeni să știe unde sfârșesc acestea. Gâtul Diavolului este cea mai adâncă peșteră din Balcani. În 1970, doi scafandri – pe nume Siana și Evstati – au încercat să urmeze râul subteran în peșteră. Din câte știm, după cele opt cascade, se află un vârtej – acolo unde se crede că au murit cei doi scafandri, luând cu ei secretul celor văzute în Lumea de Jos. De atunci, nimeni nu a mai îndrăznit să o ia pe urmele lor.[108]

— Opt cascade! șopti Vera uimită.

Mulțimea de turiști intră în tunelul rece din subteran, care ducea către peșteră.

ZIUA ZERO

***Pagina 471** începea cu un calendar antic:*
STRUCTURA ANULUI ÎN CALENDARUL BULGAR ANTIC

ZIUA ZERO

***Pagina 471** începea cu un calendar antic:*
STRUCTURA ANULUI ÎN CALENDARUL BULGAR ANTIC

	Perioada	Durata (zile)	Numele bulgar antic
Anul Nou	Cea mai scurtă zi a anului (22 decembrie)	1	Sur, Eni, Ignazhden
Primul trimestru	Luna 1	31	Alem
	Luna 2	30	Tutom
	Luna 3	30	Chitem
Trimestrul al doilea	Luna 4	31	Tvirem
	Luna 5	30	Vechem
	Luna 6	30	Shechtem
Trimestrul al treilea	Luna 7	31	Setem
	Luna 8	30	Esem
	Luna 9	30	Devem
Trimestrul al patrulea	Luna 10	31	Elem
	Luna 11	30	Elnem
	Luna 12	30	Altom
Ziua Zero	Cea mai lungă zi a anului (22 iunie)	1	Ba(e)khti

O oră mai târziu, Vera și Futch ieșiră din peșteră prin intrarea naturală, care era, de fapt, începutul cascadei uriașe ce se auzea bubuind prin toată caverna. Fața Verei fusese serioasă și lipsită de expresie în timp ce rătăciseră prin canionul subteran.

Futch știa de ce, dar nu spuse nimic. Vera vorbi prima abia după ce scăpară de grupul gălăgios de turiști.

— Nimic. Nicio urmă. Aici se oprește șirul de indicii.

Mergeau abătuți pe drumul asfaltat către sat.

— Poate nu căutăm acolo unde trebuie, sugeră el.

— Sau poate nu e ziua noastră norocoasă.

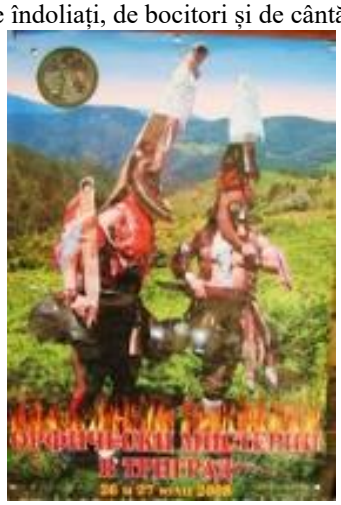
— Nu e ziua noastră! strigă Futch. Exact așa e. Avem nevoie de ziua potrivită! Cum ne putem aștepta să găsim simboluri străvechi într-o peșteră într-o zi ca oricare alta?

Vera îl privea nedumerită, așa că Futch îi explică:

— Toate ritualurile și simbolurile lăsate de oamenii preistorici ai cavernelor și de traci erau legate de un eveniment și de o zi specifică. Mai

ales în peșteri! Bravo, Vera. Avem nevoie de ziua potrivită!

Exact atunci auziră în spatele lor zeci de voci care strigau, bătăi din picioare și dangăt de clopote; se întoarseră și văzură un alt grup de *kukeri.* Tinerii care purtau măști și costume de blană trecură pe lângă ei strigând drept explicație că repetau pentru festivalul solstițiului de vară, care se apropia și care marca începutul misterelor orfice. În iulie, festivitățile culminau cu paradele miilor de oameni din Bulgaria și din străinătate, care se adunau în defileul Trigrad cu torțe, cu dansuri *kuker* și curse de cai. Cei mai curajoși oaspeți ai evenimentului intrau în Gâtul Diavolului, acolo unde, potrivit legendei, Orfeu coborâse în negrul Tartar ca să o caute pe iubita lui, Euridice. Parada luminată de torțe se numea „Orfeu în Infern" și se presupunea că se aseamănă cu o tragedie greacă, cu un cor de îndoliați, de bocitori și de cântăreți.

— O, nu, alți *kukeri?* se tângui Futch.

Apoi se opri încremenit în mijlocul drumului, ca lovit de trăsnet.

— Exact! Misterele orfice… Orfeu, Bacchus și solstițiul de vară. Asta e! Misterele orfice și Bacchanalia, bolborosea el incoerent.

— Ce tot spui despre Bacchus?

— Dă-mi o foaie de hârtie și ceva de scris!

— Ce se întâmplă?

— Grăbește-te până nu-mi pierd șirul gândurilor!

Vera îi întinse caietul ei.

— În ce dată suntem? o întrebă Futch.

— 23 iunie.

— Totul începe să capete sens. Răspunsul e Ziua Zero! Poate că *Bakhti* este rădăcina numelui Bacchus. Futch scria pe hârtie în timp ce vorbea mai departe: Numele Bacchus indică ziua, *Bakhti.* O, Doamne, azi trebuie să fie Ziua Zero[109]! Așa că, dacă există vreun semn, nu poate fi în Ziua Zero. De aceea n-am găsit nimic. Potrivit credințelor bulgare străvechi, ziua aceasta e în afara timpului. Dar mâine e 24 iunie – ziua Geamănului de la începuturi.

— Nu înțeleg nimic din ce spui… Liniștește-te și spune-mi despre ce vorbești.

Vera își pierdea răbdarea cu trăncăneala extaziată a prietenului ei.

Futch schiță pe hârtie un fel de tabel. Scrise numere, date și nume în mai multe căsuțe, dar Vera tot nu reușea să înțeleagă.

— Datele se adună la un loc într-un mod absolut perfect – de parcă am inventat tot. Cunoști calendarul bulgar antic, nu-i așa? o întrebă el.[110]

— Desigur. Ce-i cu el?

— E cel mai precis sistem calendaristic din lume, potrivit UNESCO. Cele mai recente studii arată că începe în anul 5505 î.Hr. Cu alte cuvinte, după bulgarii antici, data asta reprezintă începutul istoriei.
— Dar cum ar putea fi posibil?… Exact în jurul anilor 5500 î.Hr. au apărut primele simboluri codificate, mesajele de la meandriți. De atunci datează tăblițele și figurinele de la Gradeshnitsa… Nu am făcut niciodată legătura cu faptul că cel mai bun calendar din lume a început în aceeași perioadă! Cum puteau să știe bulgarii antici, care au prosperat în secolul al VII-lea d.Hr., ce se întâmplase cu câteva milenii înainte de existența lor fără arheologi?
— Poate că le-a spus cineva, zâmbi Futch, care însă continuă apoi pe un ton serios: N-am idee. Poate că au moștenit cumva cunoștințele Celor Dintâi. Dar dacă tot facem colecție de coincidențe, uite aici încă una: în jurul anului 5500 î.Hr., se spune că a avut loc Marele Potop descris în Biblie, care a provocat schimbări catastrofale în Bazinul Mării Negre.
— Ai dreptate, sunt mult prea multe coincidențe… Nu mai e mult și ai să mă faci să cred în stele! zâmbi Vera. Mai spune-mi despre Ziua Zero.
— Știam eu – tu chiar crezi povestea. Altfel nu ne-am afla aici. Futch îi făcu semn să se apropie și îi arătă tabelul pe care îl desenase, spunând: O să sar peste detaliile despre sistemul calendaristic și îți explic doar cele mai importante elemente. În calendarul bulgar antic, ziua Sfântului Ignațiu este cea mai scurtă zi a anului și e separată de luna în sine. Nu se numără nici ca zi a săptămânii. Deci un an este alcătuit din 364 de zile plus una. Prima zi a anului, *Alem,* cade întotdeauna duminica, adică este prima zi a săptămânii. În anii bisecți, după cea de-a douăzeci și doua zi a lunii a șasea, se adaugă „Ziua Zero”, numită *Bakhti,* adică cea mai lungă zi a anului. Dacă nu e an bisect, ziua aceasta cade pe 23 iunie, fiind numită și umbra lui *Bakhti.* Așadar, potrivit calendarului bulgar antic, azi e Ziua Zero, care marchează și începutul misterelor orfice și al festivităților cultelor lui Bacchus și ale lui Dionis. Mai mult decât atât, în dialectul local, consoanele „k” și „h” sună la fel, deci *Bakhti* poate fi citit ca o rădăcină a lui *Bahtikos* sau Bacchus.
— Ești un adevărat copoi! exclamă Vera.
— Așa îmi câștig pâinea!
— Bine, bine… Dar de ce să ne întoarcem la Gâtul Diavolului mâine, pe 24 iunie? Nu văd asta nicăieri în calendarul bulgar vechi.
— Nu e nevoie decât de un calcul simplu. Futch scrise „Orfeu” cu litere latine, apoi în transcrierea greacă. Dacă scriem câte unul dintre numele lui Ioan Botezătorul și ale lui Orfeu, vedem că au același cifru.

IOOANNES = ORFAS (Orpheus) = 72

— Numerologia era foarte importantă și pentru creștinismul timpuriu, și pentru orfism, comentă Vera.

— Așa e. Iar iconografii și artiștii, inclusiv Leonardo da Vinci, l-au pictat pe Ioan Botezătorul ca pe geamănul lui Hristos. După Fecioara Maria, Ioan a fost al doilea personaj pe jumătate om care s-a născut prin concepere imaculată cu șase luni înainte de Hristos, adăugă Futch. Ioan Botezătorul s-a născut pe 24 iunie, la solstițiul de vară, exact cu șase luni înainte de cea mai lungă noapte din an, adică Nașterea lui Hristos, la solstițiul de iarnă. Unii chiar interpretează persoana lui Ioan Botezătorul ca fiind proiecția creștină a lui Orfeu, arătând cifrul comun și faptul că Ioan Botezătorul, ca și Orfeu, a fost decapitat, fiind deseori înfățișat cu capul tăiat. Transcrierea IOOANNES înseamnă „zeul peștilor și al vietăților mării” sau „Zeul Pește”.

— Mulți filosofi din secolele al XIX-lea și XX, inclusiv Jung și Eisler, au pretins că Orfeu era Pescarul original, adăugă Vera. Acum înțeleg ce vrei să spui – azi e Ziua Zero, așa că mâine e ziua Primului Geamăn.

— Exact! Așa că, dacă există ceva în gaura aia infestată de lilieci, mâine e singura zi în care vom putea vedea…

SOARELE ÎN OPT COLȚURI

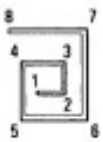
Pagina 472 *începea cu acest citat:*
„În catacomba romană San Domitilla se află o pictură murală unică pe tavan. Aceasta îl înfățișează pe Orfeu în centrul unei forme octogonale, în care sunt botezați uneori creștinii. Octogonul are opt colțuri, care despart opt scene din Vechiul și din Noul Testament. Orfeu este înconjurat de animale, care sunt considerate simboluri în dogma creștină. Este interesant și faptul că în Noul Testament, fără un motiv aparent, Immanu-el (Dumnezeu este cu noi) începe să fie numit «Emmanuel». Va fi interesant pentru cititor să observe că, potrivit legăturilor numerologice dintre Orfeu, pitagoricieni și Iisus, mai există și o altă legătură: Emmanuel EMMANOYHA = 96: OPOEYE (Orfeu) = 96. Un asemenea argument reprezintă o dovadă convingătoare cum că Mesia din vechile texte iudaice este personajul mitologic Orfeu renăscut”.

Din *Orfeu pescarul* de Robert Eisler, p. 51

— Dormi? șopti Futch în întuneric.
— Nu, mă gândesc la ziua de mâine. Trebuie să fie ceva acolo…
— Sigur că este! Sunt convins că în fundul peșterii trebuie să fie măcar niște galerii subterane secrete; la urma urmei, e cea mai adâncă peșteră din Europa de Est. Dar, așa cum spun experții, niciun om care a intrat acolo nu a mai venit înapoi.

Vera se ridică în capul oaselor și aprinse veioza de lângă pat. Se uitară unul la altul, apoi ea șopti:

— Cu excepția lui Orfeu? Toate indiciile acestea nu pot fi doar imaginare.
— Știi, e un detaliu care nu-mi dă pace.
— Care?
— Ai spus la un moment dat că pe coperta cărții cu labirintul se afla o meandră în opt colțuri și că multe pagini aveau sigiliul cu o stea în opt colțuri, îi aminti Futch.

O meandră în opt colțuri

— Da, așa am spus, răspunse Vera confuză.
— Nu cred că toate opturile astea sunt doar o coincidență… Poate că au o legătură cu steaua zeiței sumeriene Ishtar?
— Pare cam tras de păr.

Futch sări din patul lui și începu să se plimbe prin cameră. După câteva ture, intră în baie să își ia o bere. Pentru că în cameră nu exista frigider, păstra câteva sticle în apă rece, în cadă – ca și cum se pregătea pentru o noapte grea. Cu berea în mână, își reluă asaltul ideilor.

— Steaua în opt colțuri e cea mai rară formă de stea folosită în timpurile moderne. Manuscrisul nu spunea nimic despre asta? Sau cel puțin despre cifra opt?

— Nu-mi amintesc să fi văzut ceva, deși l-am răsfoit destul de repede. Bibliotecarul îmi tot arunca priviri ciudate.

— Păi, ești o blondă frumoasă. Probabil că îți făcea ochi dulci.

Vera se încruntă.

Futch luă dicționarul de simboluri și începu să caute tot felul de informații despre numărul opt și despre stele, mormăind în barbă.

— Simbolurile speranței, nu, e o prostie… „strădania omului de a depăși limitele propriei lumi”… bla-bla-bla! Mai răsfoi câteva pagini, până ajunse la articolul despre cifra opt; după ce citi puțin, exclamă: în sfârșit, ceva care are sens! Opt este simbolul echilibrului universal, al renașterii și al învierii, care se potrivește cu ideea noastră cum că toate aceste indicii sunt legate de învățăturile orfice.

Futch își mișca febril arătătorul deasupra hârtiei lucioase, în timp ce parcurgea în grabă rândurile. Deodată se opri, ca și cum degetul i s-ar fi blocat între litere.

— Ia uite aici! spuse el. În creștinismul timpuriu, cristelnițele ritualice erau în formă de octogon, la fel ca fresca ortogonală cu Orfeu din Catacombele San Domitilla, pe care le-ai arătat la televizor. Nu-i o altă dovadă pentru ideea ta nebunească despre fuziunea dintre creștinism și orfism?

— E doar o ipoteză.

— Ei bine, poate că misterul ăsta în care ne-am băgat nasul e un fel de cod care să-l protejeze de ochii curioșilor. Trebuie doar să găsim simbolul care să desfacă cifrul… Futch se gândi o clipă, apoi adăugă: Steaua în opt colțuri nu putea fi aleasă la întâmplare.

Futch făcu ochii mari, scoțând la iveală o rețea de vase capilare pe cale să plesnească. Umbrele întunecate de sub ochi îi atârnau spre pomeți, iar venele de la gât i se umflau.

O mască orfică de aur. Pe frunte sunt gravate mai multe meandre în opt colțuri, iar barba este alcătuită din semnul pentru „eternitate”, „infinit”, sau opturi împletite.

— În toți anii în care ai citit despre orfism și despre traci, ai dat vreodată peste vreo legătură între Orfeu și numărul opt?

— Nu sunt sigură.

Vera se străduia să își amintească o legătură, oricât de mică.

— În afară de frescele din catacombă, continuă ea, există meandrele în opt colțuri care decorează scenele orfice și obiectele ritualice.

— Stai! În frescă, Orfeu se află în centrul soarelui octogonal! Iar soarele e unul dintre cele mai vechi sensuri ale meandrei.

Cuvintele lui Futch îi aminteau Verei de inelul purtat de domnul Marten, îngrijitorul de la castelul Jacques, care arăta o stea în opt colțuri cu o meandră în interior. Poate că Futch avea dreptate cu privire la legătura dintre cele două simboluri. Era posibil să fi avut dreptate Kiril, care susținea că steaua ortogonală reprezenta într-adevăr soarele.

Futch bătea darabana pe laptop, așteptând să se deschidă un fișier.

— Am înregistrat toate meandrele pe care le-am găsit până acum. Alături de cruce, sunt cele mai comune semne în acest labirint de simboluri în care m-ai atras.

Începu apoi să studieze meandrele una câte una, căutând o legătură între simboluri care îi scăpase.

— Asta e. Numărul opt trebuie să fie codul cifrului! strigă el deodată.

— Cum ți-ai dat seama?

— Majoritatea meandrelor folosite în mesajul orfic au într-adevăr opt colțuri sau puncte. Ipoteza mea se va confirma dacă primele simboluri create de meandriți sunt tot în opt colțuri.

Futch deschise un fișier în care adunase simbolurile de pe sute de obiecte preistorice de lut și de piatră lăsate de meandriți, împreună cu o descriere a tăbliței de piatră fără nume ce fusese găsită de profesorul Oveharov, care părea să fie tot din aceeași perioadă. Într-adevăr, cele mai comune hieroglife erau meandrele în opt colțuri.

În acel moment, Vera își dădu seama de ce doctorul Werder se referise la ea nu doar ca la o meandră oarecare, ci ca la meandra în opt colțuri. Și el trebuie că fusese obsedat să afle adevărul despre cartea romană despre labirint, așa cum era și Vera acum. Franz Werder studiase o bună parte a manuscrisului în detaliu, fără să reușească să ridice vălul misterului nici măcar cu un centimetru. În cele din urmă venise la Vera, la hotel Metropol, ca să ceară mai multe informații despre semnul secret de pe copertă. Trebuie să fi fost disperat dacă o întrebase pe ea, o străină. Sau poate că încercase toate celelalte variante, fără succes însă.

Scenă de cult, în lut, mileniul al V-lea î.Hr. Colină din satul Oveharovo, în apropiere de Turgovishte. Toate figurinele și obiectele sunt gravate cu meandre și cu sori.

Meandra pe care o desenase pe bucata aceea de hârtie era în opt colțuri, dar în momentul acela Vera nu dăduse nicio importanță numărului de colțuri. Mai mult decât atât, entuziasmul cinei de sărbătoare îi anulase orice dorință de a sonda printre fanteziile altor oameni. Numărul de colțuri al meandrei i se păruse nesemnificativ, chiar și atunci când le văzuse din nou pe coperta cărții. Pe atunci nu avea idee că simbolurile erau deosebite prin numărul de colțuri.

— Are sens ce spui tu, recunoscu ea încet, ca și cum se temea să nu trezească pe cineva în toiul nopții. Dar dacă ai dreptate, asta îmi spulberă teoria despre legătura dintre meandrele neolitice și hieroglifele egiptene create mii de ani mai târziu, pentru că cele egiptene sunt în șase colțuri.

— Nu te grăbi să tragi concluzii. Majoritatea hieroglifelor folosite azi în dicționare și în cărți de referință sunt stilizate. Trebuie să aflăm cum arăta hieroglifa atunci când a apărut prima dată în Egipt, o încurajă Futch, apoi începu să apese butoanele tastaturii. O să trimit un e-mail unui prieten din Londra care e obsedat de simboluri. Dar probabil că nu vom primi niciun răspuns timp de o oră, două.

Futch trimise mesajul și continuă să caute în fișiere. Prin fereastra deschisă pătrundea cântecul greierilor, netulburați de aerul rece al nopții.

— Cele mai des întâlnite meandre antice au opt sau șase colțuri, comentă el. Însă meandrele care însoțesc figura lui Orfeu au de cele mai multe ori opt colțuri. De aceea sunt convins că numărul opt e cheia codului! adăugă el entuziasmat.

— Mai bine să nu tragem concluzii facile. Hai să așteptăm să ne răspundă prietenul tău.

Convins că se aflau pe drumul cel bun, Futch continuă să compare și alte simboluri, ca și cum nici n-ar fi auzit-o pe Vera. De câte ori dădea peste ceva remarcabil, șoptea pentru el însuși:

— Există meandre orfice antice alături de cruci echilaterale groase. Iisuse, și ele au opt colțuri. Probabil de asta crucea însoțește mesajele și scenele orfice. Chiar și amuleta orfică despre care mi-ai povestit conține același cod, dar în formă de șapte stele plus o lună, ceea ce dă tot opt. Și, din nou, sub ele se află o cruce. Însă atunci de ce ar exista meandre în șase colțuri?

Ultimele cuvinte ale lui Futch o făcură pe Vera să tremure. Dacă avea dreptate că numărul opt era un cod, atunci cunoștințele despre acesta trebuie să fi fost transmise numai celor inițiați. Meandra octogonală și crucea erau cel mai probabil folosite numai de către anumite școli, care transmiteau mesajul prin artă. Acesta era codul la care se făcea referire în cartea-labirint? Aceasta vorbea frecvent despre „Codul Solar”.

Chiar și Kiril, reporterul, descoperise un sens similar în steaua cu opt colțuri din cadranul solar octogonal de la palatul Euxinovgrad. Dacă cifrul exista în realitate, inițiații trebuie să fi încercat să codifice mesaje secrete meandrite în arta lor. Apoi, alte școli de arte copiaseră, pur și simplu, modelul frumos, fără să își dea seama însă de sensul lui, dând naștere meandrelor în cinci, șase, șapte sau opt colțuri.

— Ți-a răspuns prietenul tău? întrebă Vera nerăbdătoare.

— Dă-i puțin timp.

— E târziu. Vreau să dorm puțin.

Se întoarse și își trase cuverturile peste cap, de parcă s-ar fi ascuns de gânduri apăsătoare – însă acestea erau mai puternice decât ea. Euforia ei creștea cu fiecare minut. Mintea Verei fremăta de simboluri, cuvinte și numere. Futch avea dreptate cu

privire la amuleta orfică furată, cu cele șapte stele – care erau și ele tot niște cruci mici echilaterale – cu o singură lună răsturnată sub ele. Era o formulă: 7+1. Amuleta conținea 7+1 lumini cerești. Abia acum își dădea seama că ciclul orfic consta în 7 faze +1: șapte niveluri plus unu, ceea ce reprezenta renașterea sufletului. Meandra în opt colțuri avea șapte laturi plus un singur centru, la fel ca râul Styx, care forma șapte cercuri ca să aducă sufletele în centrul Regatului de Jos…

Inima Verei bătea nebunește și știa că nu avea nicio șansă să adoarmă. Nu putea decât să aștepte primele raze ale soarelui. Ca să își poate pune planul în aplicare.

HOȚII DE CREDINȚĂ

Pagina 473 *începea cu o strofă:*
„Fără credință rătăcesc, fără țintă,
Și mă pierd în furie și teamă.
«În ce crezi tu?» întrebă el.
«Nu contează,
Atâta timp cât nu te oprești…»”.

Lumina albă a soarelui pătrundea printre draperii ca nisipul printr-o sită. De îndată ce simți primele raze, Vera se ridică încet în pat. Se uită la ceas. Ora șase. „Minunat, se gândi ea. Pot să fiu la peșteră până la ora opt. Dacă numărul acela e chiar atât de important, atunci ora opt va fi momentul adevărului.” Zâmbi în sinea ei.

Se dădu jos din pat și se îmbrăcă în liniște. Futch părea că expiră bolovani în loc de aer. Nu îl trezi – nu avea să deschidă ochii prea curând. Lângă patul lui erau trei sticle de vin goale, împrăștiind în jur un miros acru.

Vera voia să facă singură acest ultim pas. Dacă descoperea ceva, cu siguranță avea să îi fie datoare lui Futch, însă voia să păstreze pentru ea emoția descoperirii.

Înainte de a ieși din cameră, scoase laptopul din priză și îl băgă sub braț. Luă tăblița de lut furată din biroul tatălui ei și o puse în rucsac, pe care îl aruncă pe spate. Ieși din cameră în vârful picioarelor și se încălță dincolo de ușă.

Proprietara casei de oaspeți se trezise deja și era aplecată deasupra șemineului, începându-și treburile zilnice. Părul ei cărunt era împletit cu grijă; avea un șorț roșu legat cu atenție în jurul taliei. Când o văzu pe Vera, îi oferi micul dejun, pe care Vera nu îl refuză. Avea nevoie de energie, mai ales după o noapte nedormită. Se simțea epuizată.

În timp ce sorbea din cafea și înmuia gogoșile prăjite în zahăr, porni laptopul și deschise e-mailul lui Futch – avea un mesaj nou de la cineva pe nume James, de la Londra. „Acesta trebuie să fie răspunsul”, se gândi ea, apoi îl deschise.

Hieroglifa despre care m-ai întrebat a fost folosită pentru prima dată în Egipt, în jurul anului 3000 î.Hr., începea micul mesaj.

„Asta e cu câteva secole după ce meandriții au dispărut din Tracia”, se gândi Vera, citind mai departe.

> *Era folosită cu sensul de „gardian” și avea șapte sau opt colțuri. În timp, forma ei a devenit vizibil stilizată și simplificată, pentru a fi mai ușor de cioplit pe tăblițele de piatră. Cel mai des este scrisă cu șase sau șapte colțuri. Mai înseamnă și „templu” și s-a transformat în cele din urmă în hieroglifa pentru litera „H”. Dacă te interesează în mod deosebit numărul opt, poate ar trebui să știi că este considerat simbolul zeului înțelepciunii, iar steaua în opt colțuri este simbolul antic al soarelui care răsare.*
>
> *Anunță-mă dacă mai e ceva cu care îți pot fi de ajutor.*
>
> *James*

O bucată de gogoașă prăjită i se opri Verei în gât.

„Desigur, soarele! Inspirația pentru toți zeii!” șopti Vera pentru ea însăși.

Luă o gură mare de cafea, sări de la masă și alergă pe drum spre intrarea în peșteră. Cerul era umflat de ploaia iminentă, iar deasupra defileului se așezase o ceață umedă.

Străzile erau pustii, mohorâte și liniștite, așa cum trebuie să fie atunci când orașul doarme. Pensiunea se afla la capătul opus al satului – ferestrele ei dădeau spre pajiștile verzi și spre fălcile abrupte ale stâncilor albe. Drumul ocolea biserica satului, aflată în capătul unei păduri dese de molid. Biserica apărea treptat peste deal – mai întâi apărea crucea de metal, lângă minaretul unei moschei de argint, apoi se ivea cupola de aramă, urmată de clopotnița de piatră care ținea piept văzduhurilor. În cele din urmă, sanctuarul dărăpănat completa imaginea. Deasupra intrării în biserică era o cruce de fier într-o stea – a cărei formă era în opt colțuri.

Pe geamul ușii din față era atârnată o fundă de mătase neagră, ca aripile desfăcute ale unui liliac, semn că cineva murise de curând.

În graba ei, poate că Vera nici nu ar fi observat biserica dacă n-ar fi fost băiețelul îngrămădit în cadrul ușii. Silueta lui slabă era ghemuită pe prag. Părea atât de mic și de vulnerabil pe fundalul stâncilor și al pietrelor amenințătoare, încât Vera se simți obligată să se oprească și să se ducă spre el. Îl întrebă ce făcea acolo singur. El răspunse că se ruga și că vorbea cu mămica și cu sora lui, care muriseră când le arsese coliba.

— Dar de ce ești aici atât de devreme?

— Am avut un vis foarte urât, răspunse băiatul accentuând cuvântul „foarte”. Tata mi-a spus că biserica ne aduce mai aproape de Dumnezeu și de oamenii pe care îi iubim și care au murit… a spus că ei ne privesc de sus din cer și că într-o zi vom merge acolo sus, să fim alături de ei. Și atunci vom fi din nou împreună.

— Ce anume ai visat?

— Am visat că mama și sora mea au plecat din rai, așa că nu mă mai puteau vedea, iar eu nu le mai auzeam vocile ca de obicei.

O mână invizibilă o apucă pe Vera de gât și o strânse. Și ea voia să audă vocea mamei ei, dar știa că acolo sus nu erau decât nori și curenți de aer. Știa că trupul mamei ei putrezise în pământ și că într-o zi și trupul ei avea să putrezească acolo. „E frumos să poți să crezi în rai”, se gândi ea. Îi mângâie băiețelului părul.

— Când deschid biserica, poți să intri și să aprinzi o lumânare pentru ele, spuse ea, deși ea nu o făcuse niciodată.

Dar știa că băiețelul avea nevoie de asta.

— Dar mă vor da afară din biserică, răspunse el.

— De ce? Sunt sigură că nu vor face asta.

— Eu cerșesc de la oameni. Tata adună ierburi. Iar preotul se înfurie și spune că îi enervez pe turiști.

Băiatul se uita atent la Vera, forțând-o să privească în altă parte. Ar fi vrut să spună ceva care să îi aline durerea.

— Și mămica mea a murit, șopti ea.

Vera nu mai spusese niciodată aceste cuvinte cu glas tare.

— Și unde e mămica ta acum?

— Poftim?… La cimitir, răspunse Vera surprinsă.

— Mămica mea e în rai. E mai bine acolo. Ce faci aici?

— Scriu o carte.

— Despre ce?

— E foarte complicat.

— Spune-mi oricum.

— Încerc să aflu adevărul despre Prima Civilizație și despre rădăcinile străvechi ale poveștii Fiului lui Dumnezeu, care a venit înaintea poveștii lui Hristos…

— Nu ar trebui să scrii despre asemenea lucruri! strigă băiatul, privind spre crucea de pe acoperișul bisericii.

— De ce nu?

— Pentru că dacă furi raiul, mămica și Bozhura nu vor mai avea unde să stea!

— Ba da, va fi…

— Unde?

Vera nu putu răspunde.

— Mămica ta nu e în rai? insistă băiețelul.

— Nu știu…

— Poate nu a ajuns acolo încă. De aceea nu știi. Va trebui s-o întrebi din nou în curând. Dar lasă în pace povestea lui Dumnezeu…

— Eu scriu despre adevăr!

— Dacă ăsta e adevărul, atunci n-o să am puterea să-l salvez pe tata. Și nici el n-o să mă poată salva. Tot ce știu e că Dumnezeu are grijă de noi și mămica ne veghează, iar eu nu mă tem de ziua de mâine. La revedere!

Băiețelul se ridică și plecă. Iar mâinile Verei se răciră ca niște tăciuni stinși, strângând rucsacul cu tăblița furată de la tatăl ei – pentru că ea credea că era ultima dovadă care avea să demonteze iluziile umanității.

REGATUL DE JOS

Pagina 474 *începea cu un citat:*
„Vei merge în palatele frumoase din Hades:
Spre dreapta este un izvor.
Lângă izvor se înalță un chiparos alb.
Aici coboară sufletele ca să afle înviorare.
Nici să nu te apropii de izvor.
Mai departe vei vedea curgând apa rece
A lacului Mnemosyne.[III] *În fața lui sunt paznici*
Și te vor întreba cu asprime
De ce cercetezi întunecimea cețurilor din Hades”.

De pe o tăbliță orfică de aur, descoperită în 1969 în movila funerară de la Hiponion

Briza răcoroasă a dimineții îi mângâia Verei mâinile precum un văl de mătase. Îi ciufulea părul și îi agăța hainele, însă rămânea la fel de intangibilă ca și gândurile ei. Vera purta colanți negri și un tricou cu mâneci scurte. Își umpluse geanta cu mâncare, o sticlă cu apă, sfoară de alpinism rezistentă, un costum de cauciuc pentru scafandri și, desigur, caietul ei.

Era sigură că plănuise totul perfect. Aveau să mai treacă cel puțin două ore până când zona avea să se umple de turiști, de spectatori și de săteni cu inițiativă, care să încerce să facă un ban în orice fel – de la a spune povești și a cânta la a vinde ierburi, miere de albine, terenuri și chiar pietre.

Scanau grupurile care treceau, ochindu-i pe cei slabi și înfigându-și colții în ei. Mușcau până la os, fără să dea drumul până când nefericita victimă nu ceda în fața cerințelor lor. Nu aveau încotro, erau nevoiți să umble după pradă – așa își câștigau existența peste șaizeci la sută din săteni. Doar așa își puteau hrăni copiii, fiindcă în zonă nu era nimic de lucru în afară de Serviciul Forestier.

Vera ieși de pe drumul principal și merse pe o potecă îngustă care ducea spre Gâtul Diavolului. Urletul apei începu să se audă tot mai tare, până când un nor de abur înghețat o învălui cu totul.

Vera nu mai văzuse locul atât de pustiu. Îl întrecuse chiar și pe bătrânul care vindea ceai de plante de dimineață până seara, șoptindu-le tuturor: „Nimeni nu s-a întors vreodată din iad”. Uniforma lui standard era ținuta de instrucție, cu tot cu chipiul ascuțit, iar fața îi era subțire ca a unei mumii. Se uita la tine și îți zâmbea, iar ochii lui albaștri să măreau în timp ce striga: „Cumpără ceva, copile, pentru sănătatea ta!”

Vera ajunse la drugii de fier care închideau intrarea artificială în peșteră, construită special pentru turiști. Lângă aceasta se afla intrarea naturală, prin care râul curgea tumultuos înainte de a se sparge în cea mai înaltă cascadă din Balcani, în interiorul peșterii. Intrarea artificială ducea spre o scară de înălțimea unei clădiri cu douăzeci de etaje. În timp ce urcai până rămâneai fără suflare, înconjurat de un nor de ceață argintie, un torent alb zgomotos se prăbușea în dreapta spre adâncimile pământului. Stâncile albastre de deasupra „gâtului” erau tăiate vertical, precum o scară nesfârșită către ceruri, între nori și râu se afla un molid vechi de sute de ani, înrădăcinat în piatră și desfășurându-și coroana deasupra apei ca o pereche de aripi ale unui înger uriaș. Priveliștea îi amintea Verei de descrierea drumului spre Infern: „Vei merge în palatele frumoase ale lui Hades: spre dreapta este un izvor, lângă izvor se înalță un chiparos alb; aici coboară sufletele ca să afle înviorare”.

Se credea că Orfeu urmase acest drum…

Gratii ruginite blocau treptele abrupte care coborau spre adâncimile fără fund ale defileului. Vera verifică dacă nu cumva lacătul fusese lăsat descuiat, dar – așa cum se aștepta – poarta nu se mișca. Cu o zi înainte, când ea și Futch examinaseră fiecare detaliu al peșterii, observase că exista un spațiu liber între gratiile îndoite deasupra porții, suficient de larg încât să se strecoare pe acolo chiar și un bărbat rotofei. Pentru ca să fie chiar și mai simple, exact dedesubtul găurii se afla o piatră, ce se putea dovedi un loc convenabil pe care să poți pune piciorul, ca și când cineva o așezase acolo dinadins.

Gaura din barieră

Vera își agăță rucsacul de poarta de fier și se cățără spre gratiile de deasupra intrării. Sări peste poartă și coborî prin deschizătură. Călcând pe o piatră acoperită cu mușchi, piciorul îi alunecă, lăsând-o să atârne peste abisul negru din dreapta. Vera încremeni.

Puse cu grijă piciorul înapoi pe piatră, asigurându-se că se putea sprijini înainte de a sări peste balustradă. Acum se afla pe scara abruptă de beton care ducea în fundul „Camerei Tunetelor", așa cum îi spuneau localnicii. Își trase rucsacul printre gratiile porții și începu să coboare, ținându-se strâns de parapetul umed de metal.

Miile de tone de apă care se spărgeau fără milă de suprafața stâncii amuțeau fiecare sunet și fiecare gând. Peștera era mai întunecată decât în mod normal, fiindcă doar o mică parte dintre lumini fuseseră lăsate aprinse în centrul tunelului. Scările erau luminate de o singură rază de soare, care pătrundea prin ochii Diavolului în întunericul impenetrabil până când își pierdea puterea și dispărea în întuneric.

Deodată, Vera auzi un zăngănit metalic ascuțit, ca și când ceva lovise poarta de fier din spatele ei. Ascultă din nou, dar nu mai auzi nimic. Se gândi că probabil i se păruse, căci teama creează tot felul de iluzii senzoriale.

Când obosi, se opri ca să se odihnească. Privi spre raza de lumină care cădea precum un reflector în întuneric. Raza lumina stânca din fața ei ca un indicator alb, uriaș.

Apoi îl văzu. Semnul! Era clar și real. Exact în vârful indicatorului, exact la ora opt dimineața în Ziua Geamănului, văzu o cruce echilaterală imensă, cioplită în piatră. Ca și când cineva încerca să arate că acela era Locul. Într-adevăr, unul dintre cele mai frecvente sensuri ale crucii în Antichitate era „loc" sau „oraș". Deși crucea era de-a dreptul uimitoare, Vera fu și mai uluită când văzu semicercul de șapte stele de deasupra ei.

Raza de lumină din peșteră, al cărei capăt dezvăluie crucea și arcul celor șapte stele, întocmai ca la amuletă.

— Deci asta trebuie să însemne! murmură ea în întuneric.

Crucea și cele șapte stele arătau exact precum cele de pe amuleta orfică, ce folosea un amestec atât de inexplicabil de simboluri, încât mulți savanți îl considerau o greșeală. Vera scoase camera foto din rucsac și făcu o poză. Își aminti că tatăl ei îi povestise despre un profesor care susținea că dispariția Primei Civilizații fusese cauzată de o configurație astrală în formă de semicerc – exact ca stelele de acolo și de pe amuleta cu bărbatul răstignit.

În acel moment, Vera înțelese semnificația fiecărui simbol individual de pe amuletă, chiar și a celor două pene triunghiulare de la baza crucii, care îi împotmoleau pe savanți. Ceea ce vedea acolo arăta clar o săgeată cu vârful în jos. Dacă locul era indicat de cruce, atunci penele indicau direcția. Ar fi trebuit să fie ultimul indiciu pe care era necesar să îl urmeze.

Amuleta orfică, dispărută în 1945. La baza crucii se văd clar două pene care formează o săgeata cu vârful în jos.

Vera își simțea sângele curgându-i prin vene, înlăturând orice urmă de oboseală. Acum era sigură că se afla pe drumul cel bun. Continuă coborârea, încercând să se grăbească pentru a nu fi surprinsă de ghizi și de turiști.

Ajunse la baza treptelor, sări peste zidul de beton și o apucă pe panta lină spre lacul subteran. Zeci de lilieci de peșteră zburau în jurul capului ei, trecând în viteză ca niște gloanțe în întuneric. Picături mari de apă picurau din tavan.

Vera privi înapoi spre podul de beton iluminat, construit pentru ca turiștii să vadă cât de mult coborâseră. Becurile electrice slabe pâlpâiau ca niște stele îndepărtate pe cerul nopții. Erau aranjate simetric și, atunci când le numără, rămase fără suflare de uimire. Le numără din nou și din nou, ca și când nu îi venea să își creadă ochilor. Erau exact șapte lumini, aranjate întocmai ca pe amuletă. Orice turist care vizita locul putea să vadă asta cu ochii lui.

Cele Șapte Lumini din peștera Gâtul Diavolului, strălucind ca niște stele

„Oare persoana care a instalat electricitatea în peșteră știa despre toate astea?” se întrebă ea. De ce nu? Dacă Vera putea să le vadă, atunci toată lumea putea. Ceea ce însemna că oricine putea ajunge acolo unde se afla ea. Vera privi în sus spre tavan, căutând figuri similare, însă totul era tăcut și întunecat.

Își continuă coborârea. Trecu pe lângă stâncile uriașe, proeminente, și își croi drum spre capătul peșterii, aflat la marginea apei. Lacul era atât de calm și de limpede, încât suprafața era aproape invizibilă. Liliecii care zburau jos, țipând și trecând pe deasupra apei, creau singurele unde care îi dezvăluiau existența.

Vera băgă degetele în apa invizibilă. Era rece ca gheața. Ghidul spusese că avea puțin peste temperatura de îngheț. Puse rucsacul jos și scoase costumul de scafandru pe care îl închiriase pentru călătorie. Se hotărâse să urmeze râul subteran atât cât o putea face în siguranță. Trebuia ca semnele care o aduseseră acolo să aibă un scop. Erau prea multe și toate erau ordonate după o logică. Și, din câte putea ea să vadă, nu exista nicio altă intrare spre Lumea de Jos.

Își trase pe ea costumul negru și mulat și își vârî picioarele în cizme de cauciuc înalte până la șold.

Stând pe marginea apei, Vera încerca să își adune curajul de a merge mai departe. Cuvintele ghizilor îi răsunau în urechi.

Înainte de a le permite vizitatorilor să intre în peșteră, aceștia îi avertizau întotdeauna: „Nimic nu a ieșit vreodată în apa limpede care iese din peșteră. Nimic nu a ieșit, niciun om nu s-a întors. Nimeni nu știe ce se află între începutul și sfârșitul peșterii sau ce se ascunde în adâncimile fără capăt ale pământului. Apa curge în opt cascade înainte de a ajunge la vârtejul care nu a fost explorat niciodată. Nu știm nimic despre el, doar că e suficient de mare încât să înghită tot ce intră acolo…”

— Opt! murmură ea. Unde am citit despre „Opt sori între Iad și Paradis”?

De îndată ce vorbele îi ieșiră din gură, îi veni și răspunsul. Asta spunea inscripția de pe fresca din catacombele romane înainte să se erodeze.

Vera ridică ochii spre tavan, ca și cum ar fi cercetat cerurile în căutarea unui Mântuitor care să o protejeze de acolo de sus. Ochii ei formară automat o imagine din petele negre și din liniile îndepărtate, așa cum obișnuiau să facă oamenii din timpuri imemoriale, simțind nevoia de a impune o formă familiară asupra percepțiilor lor vizuale, pentru a le putea interpreta. Văzu un bărbat cu ochii nefiresc de bulbucați, având capul în formă de ou și nasul drept. Avea brațele larg deschise, ca și cum fusese răstignit. Avea trupul uriaș, bulbos, brațele lungi și subțiri și picioare scurte. Exact deasupra capului se găsea un simbol gravat cu negru – două cârlige simetrice unite printr-o linie în partea de jos, exact ca desenele de pe figurinele de lut de la Gradeshntisa. Era o versiune stilizată a semnului al cărui sens o nedumerise pe Vera timp de peste un an. Singura diferență era mica linie din partea de jos a simbolului, care arăta capul siluetei răstignite.

Vera se frecă la ochi ca să se asigure că nu își imaginează, însă imaginea nu dispărea.[112] „Acesta trebuie să fie un alt semn că încă mai sunt indicii de descoperit”, se gândi ea.

Vera păși hotărâtă în apa rece ca gheața. În ciuda costumului, frigul începea să îi pătrundă în trup. Ea nu băga însă de seamă, fiindcă avea minte plină de întrebări: ce se ascundea în spatele tuturor acestor semne aranjate cu atâta grijă în străvechiul labirint al istoriei, dar înțelese de atât de puțini oameni? Dacă acolo era ascuns într-adevăr chivotul lui Orfeu, ce putere îl făcuse pe Orfeu invincibil? Sau poate că ea căuta în continuare fapte care să sprijine o poveste pe care tot ea o inventase… Avea să afle în curând…

Deodată auzi zgomote și tresări. De pe treptele de beton ajungeau până la ea sunete îndepărtate, înăbușite. Apoi o piatră se rostogoli în apă, plescăind și speriind chiar și liliecii, care își luară zborul haotic. Ținându-și răsuflarea, Vera privi în sus și văzu umbra siluetei unui bărbat. Venea spre ea.

Vera își luă rucsacul și înaintă mai departe în apă, fără să se gândească la răceala celor opt cascade. Bărbatul părea grăbit să vină după ea. Sări peste zidul jos care delimita aleea pentru turiști și se îndreptă spre lac. Vera alergă în josul râului cât de repede putea, însă picioarele îi alunecau pe albia de piatră acoperită de mușchi. Se împiedică, apoi căzu, se ridică din nou și își continuă drumul. Bărbatul sări în apă, deși nu avea costum – lucru care o încurajă pe Vera, care era sigură că acesta avea să abandoneze rapid urmărirea din cauza temperaturii scăzute. Pereții peșterii din fața ei se îngustau, iar apele începeau să devină zgomotoase, curgând spre gâtuitură. Bărbatul încă o urmărea. Cu pașii lui mari, aproape că o ajunsese. Părea imun la frică și la frig.

Vera simți că e purtată de curent spre o deschizătură dintre stânci, exact sub podul artificial iluminat de două becuri electrice. Aproape ajunsese la margine. De acolo, apa exploda în milioane de picături înainte de a fuziona din nou în pragurile mai îndepărtate. Prima Cascadă, se gândi Vera. Ezită și se întoarse. Bărbatul se apropia tot mai mult. Lumina slabă îi dezvăluia fața.

Era Ariman.

În clipa în care îl văzu, Vera începu să tremure din tot trupul cu o nerăbdare uitată. Dar numai pentru o clipă, înainte ca toate amintirile să îi revină. O urmărise tocmai acolo, ca să distrugă orice urmă a crimelor lui. De ce o lăsase în viață pe podul din Moscova? Probabil bănuise că se înecase.

— Tu? Aici? șopti ea, adăugând apoi disperată: Deci am găsit cu adevărat ceea ce căutam…

— Foarte puțini oameni știu ceea ce cauți tu, răspunse el răstit.

Avea sprâncenele împreunate și fălcile încleștate. Ochii îi erau furioși și hotărâți.

— Caut răspunsul, cunoștințele secrete…

— Cunoștințele le sunt ascunse oamenilor.

În timp ce spunea asta, Ariman ridică arma și o îndreptă spre ea.

— O să mă omori? șopti ea tremurând.

Bărbatul nu răspunse. Făcu apoi doi pași spre ea.

— Înseamnă că, în loc de chivot, am găsit Poarta Taenarului[113], șopti Vera cu ironie, surprinsă de cât de ușor îi era să accepte moartea.

Poate fiindcă nu avea încotro – putea să aștepte ca bărbatul să o împuște sau să lase în voia vâltorii.

La rândul său, Ariman era surprins că femeia știa despre Portalul Secret care era înfățișat pe unul dintre pereții ascunzătorii subterane a frăției, în ultima scenă a Profeției. Dacă deschizătura era într-adevăr Poarta Taenarului, atunci doar oamenii puteau trece prin ea. Asta îi spusese Cel Neîntrupat.

Vera stătea în picioare la marginea cascadei. În ciuda creșterii vitezei și a forței curentului, a frigului pătrunzător și a pericolului mortal, Ariman se apropia tot mai mult.

Disperată, Vera își aruncă rucsacul spre el și sări în cascada subterană, care o prinse lacomă în îmbrățișarea ei de gheață. Părea nerăbdătoare să o salveze de străinul sălbatic – omul palid cu ochi ciudați, nisipii… Chiar dacă asta însemna să o tragă prin cele șapte cercuri ale Styxului, prin nămolul uitării, spre împărăția mohorâtă a umbrelor palide…

Ariman se grăbi să o urmeze, însă își aminti cuvintele învățătorului: doar oamenii puteau trece prin poartă.

Deși nu știa foarte bine cine era ea, știa că nu o putea urma pe femeie. Putea doar să îi asculte strigătele, care răsunau în caverna fără fund.

Înăuntrul său se luptau tensiunea insurmontabilă a dorinței de a merge după ea și neputința de a o face. Sufletul lui se scufundă în defileu, încetând să mai audă și să mai vadă. Când se aplecă să ridice rucsacul ud al Verei, tăblița de lut, mare cât palma, se rostogoli afară. Aceasta era ultima dovadă pe care Cel Neîntrupat îl instruise să o găsească.

O puse în buzunar și se întoarse la Roma.

Și undeva acolo, în munte,
În ceața depărtării,
Se auzea cântul trist al lui Orfeu.

SFÂRȘITUL ISTORIEI

Pagina 475 *începea cu câteva rânduri goale despre Cunoștințe:*

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Și continua cu aceste cuvinte:

„Aceste rânduri sunt aici pentru a fi completate de cititorul care a aflat Cunoștințele. Deoarece Cunoștințele necesare sunt acelea pe care fiecare le descoperă singur, folosind doar mărturiile pe care e gata să le accepte. Fiindcă Adevărul este cel în care ai avut curajul și tăria de a crede. Și fiindcă lipsa acestora două poate face ca un om să ucidă pe altul, iar pentru alții ar putea deveni o armă”.

Când trecu de biserica Sfântul Gheorghe în dimineața aceea încă întunecată, dar liniștită din Roma, Ariman își aminti gaura din peretele de calcar, aflată față în față cu Arcul roman, cu figurinele sale de piatră. Știa că în umbra bisericii unde se aflau moaștele, inițiații lăsau instrucțiuni cu privire la misiune și mesaje. Ultima oară când căutase, o găsise goală.

Ariman alergă cât de repede putu ca să verifice.

De data asta găsi un bilet scris într-o limbă de mult uitată, cu instrucțiuni pentru o întâlnire la moșie ce urma să aibă loc într-o oră.

Trebuia să se grăbească, fiindcă moșia lumească a Celui Neîntrupat era departe, la marginea orașului.

Gânduri furioase, haotice îi alergau prin minte ca niște muște turbate, când Ariman ajunse în fața porții înalte de metal.

Așa cum se aștepta, era încuiată. În fața ei patrulau paznici cu câini. Cercetă țepii de fier ai porții, încercând să își dea seama cât de înalți erau. Deasupra lor, luminată de primele raze de soare, se afla o stea în opt colțuri, exact în mijloc. Nici el nu știa ce simboliza; era la fel de ascunsă pentru el ca și capetele demonice care străjuiau poarta. La fel și lumea subterană și cei palizi, umbrele și el însuși…

Poarta cu steaua cu opt colțuri

Și dincolo de poartă

Vedere prin gard

Fiindcă nu vedea nicio cale de a se strecura pe intrarea principală, Ariman merse mai departe pe strada liniștită, în dreapta intrării. Alunecă încet spre spatele acesteia, înconjurând zidurile proprietății, prea înalte ca să le poată escalada fără echipamentul necesar.

Ariman își dorise întotdeauna să știe ce se ascundea în spatele zidurilor în afară de grădina aceea frumoasă, dar Cel Neîntrupat nu îi dăduse niciodată voie să intre. Îi spusese lui Ariman că era prea devreme, că avea să intre atunci când era pregătit. Odată, învățătorul îl dusese pe Ariman acolo ca să mute un cufăr greu, dar îi interzisese să înainteze dincolo de intrarea cu steaua în opt colțuri.

Ariman merse mai departe spre colțul zidurilor, unde acestea se îmbinau cu o coloană de marmură în vârful căreia se afla o creatură de piatră cu trup de câine și cap de dragon. În timp ce lumina zilei începea să trezească încet orașul adormit, acest monstru observa trecătorul cu o sălbăticie nemascată.

Zidul de piatră atingea curtea casei de alături, acolo unde câteva mașini și o dubă erau parcate lângă zid. După ce se uită în jur ca să se asigure că nimeni nu îl vede, Ariman se urcă dintr-o săritură pe capota dubei. Alarma începu să urle isteric, dar în câteva secunde el era deja pe terenul proprietății.

Ca să nu fie văzut, se furișă într-un mic desiș de copaci și se îndreptă spre spatele casei. De undeva de la parter se auzea o muzică tristă, lină, întreruptă din când în când de acorduri melodioase, înainte ca refrenul său funebru să se repete.

Auzind voci, Ariman se apropie să le asculte. Una dintre ferestrele de la parter era puțin întredeschisă. Văzu trei siluete îmbrăcate în pelerine, ca niște umbre negre.

Cel Neîntrupat vorbea, iar cuvintele lui erau calme și monotone – dar, în ansamblu, păreau să nu aibă sens.

„Ideea și Credința sunt veșnice”, intona el.
„Forma este trecătoare.
Ideea și Crezarea ne eliberează de lanțurile vieții
muritoare, oricât de falsă.
Forma este închisoarea sufletului.

Ideea este Una, iar uitarea Ideii aduce autodistrugerea.
Însă metamorfozele formei sunt la fel de numeroase ca
oamenii de pe pământ.
Unii reușesc să se impună
Și să înflorească din dorința eternă a sufletelor de a crede.
Și se transformă în Adevăr.
Omul are instinctul inerent de autoconservare,
Și de aceea găsește întotdeauna dovezile credinței sale.
Iar Profeția se va repeta!"

Ariman se îndepărtă de fereastră. Acum nu putea face nimic. Trebuia să aștepte ca învățătorul să fie singur. Nu își mai putea potoli focul din interior cu alte minciuni – era o flacără alimentată de știința conștientă a propriei ignoranțe.

Se furișă în casa uriașă, ascunzându-se în umbrele tavanelor înalte și ale coloanelor de marmură. Rapid și tăcut ca un spirit ce nu poate fi prins, cercetă al doilea etaj. Intră în birou și văzu pe masă o cheie de fier. Prea mare ca să deschidă un seif sau un cufăr, era probabil de la o ușă cu o broască demodată.

Muzica încă mai răsuna la etajul de jos. Ariman se gândi că, atâta vreme cât muzica se auzea, restul casei avea să fie gol. Examină rapid celelalte două etaje, căutând uși încuiate. Ușa pe care o căuta se afla lângă biroul unde găsise cheia. Băgă cheia în broască și o întoarse. Se auzi un clinchet și ușa se deschise larg.

Se trezi într-o cameră mare și întunecată. Distingea contururile câtorva sute de obiecte stivuite, mari și mici, vechi și noi. Unele erau înnegrite de timp, iar altele străluceau, splendide în propria istorie. Piatră, lemn, aur și argint… Ariman deschise ușa mai larg, ca să intre mai multă lumină.

Recunoștea unele obiecte. El însuși i le adusese Celui Neîntrupat după ce ucisese pentru el sau își riscase propria viață. De ce? Nu știa. O făcea pentru că nu știa altceva.

Luă tăblița de lut pe care o găsise în rucsacul femeii, gândindu-se că și aceasta avea să se alăture harababurii în curând.

Exact în fața grămezii dezordonate de artefacte, strălucea în lumina ce intra pe ușă o tăbliță de aur. Ariman o adusese din Birmania. Lângă ea se afla micuța amuletă de piatră din ultima lui misiune. Le atinse ca să se asigure că sunt reale. Înaintă mai departe în cameră: cruci, statui, decorațiuni, tăblițe cu inscripții și hieroglife, plăci ritualice… Obiectele erau din toată lumea, din toate culturile și din toate religiile. Observă că aproape toate purtau un număr scris de mână și o referință către un manuscris numit *Labirintul de pergament.*

Înainte de putea începe măcar să înțeleagă semnificația celor descoperite, Ariman auzi pași grei în spatele lui. Se întoarse brusc, ducând mâna mecanic la pistolul ascuns.

Era Cel Neîntrupat. Ca întotdeauna, era neînarmat și îmbrăcat în vechea lui pelerină ponosită, cu glugă. Se apropria încet de Ariman, iar pașii lui răsunau sub tavanul arcuit și înalt.

— Cum îndrăznești să intri aici? strigă el cu vocea plină mai mult de durere decât de furie.

— Ce sunt toate acestea? Ce suntem noi? Vreau să știu. Acum!

— Ieși de aici! șuieră bătrânul, apoi începu să îl lovească.

Mai făcuse asta o singură dată înainte, pe vremea când Ariman era copil. De data asta însă, Ariman nu avea să mai accepte. Împinse la o parte mâna bătrânului. Hotărârea din ochii lui Ariman îl sperie pe învățător, fiindcă părea să nu aibă nici gândire, nici credință.

Ariman făcu un pas spre Cel Neîntrupat și întrebă cu voce joasă:

— Cine sunt eu? Sunt diferit?

Cel Neîntrupat nu răspunse imediat. Nimeni nu îndrăznise să întrebe așa ceva.

— Tu ești cel mai bun! șopti el. Te trimit acolo unde nu poate merge nimeni.

— Oprește-te! Expresia lui Ariman era rece și furioasă. Vreau să știu cine sunt. De unde vin? Ce facem noi aici? Care e rostul acestor lucruri?

— Orice ființă umană caută răspunsurile acestea. Dar ele se află în tine.

Ariman mai făcu vreo doi pași înspre el. Părea o mașină turbată. Avea pumnii strânși, iar mușchii brațelor aproape că îi făceau pielea să plesnească. Venele i se întunecară și își încleștă fălcile.

— Trebuie să știu, spuse el încet și răgușit.

— Cunoașterea împovărează și zăpăcește mintea conștientă. E relativă întotdeauna. Și nu schimbă niciodată cursul lucrurilor…

— Nu mă lua cu prostii! Ne ții aici ca pe niște sclavi. Cine ți-a dat dreptul să faci asta?

— Ești liber. A fost întotdeauna alegerea ta să te întorci. De ce te întorci mereu?

Ariman privi în altă parte. Cel Neîntrupat avea dreptate – dar această realizare îl înfuria cu atât mai mult. De data asta, bătrânul nu avea să mai scape cu vorbele lui alunecoase. Făcu încă un pas în față. Pe fața lui apăru ezitarea, însă apoi strigă:

— M-am săturat de minciunile tale! Vreau adevărul… Există Poarta Taenarului? De ce doar oamenii pot trece prin ea?

Bătrânul oftă. Ariman știa. Răspunse cu o voce slăbită:

— Duce către fundul istoriei. Doar ființele umane pot coborî prin poartă. Noi am ieșit ca să ne protejăm lumea. Singurul dintre noi care se poate întoarce este cel care e martor la faptul că oamenii cred în Profeție și că îl urmează pe Creator. El le va spune Celor Ascunși că a venit vremea să se întoarcă.

— Despre ce vorbești? Cine sunt eu?

Bătrânul rămase tăcut, de parcă vorbele lui ar fi putut scăpăra în aer. Când Ariman păși mai aproape, bătrânul răbufni:

— Tu ești fiul meu!

— Minți! răspunse Ariman furios. Nu e posibil. Eu m-am născut în Lumea de Sus. Mă minți ca să mă păstrezi aici.

— Când ești pregătit, vei afla.

— Nu, o să-mi spui acum.

Cel Neîntrupat oftă și spuse încet:

— Foarte bine… dar oamenii nu trebuie să afle. Nu încă… Oricine a aflat adevărul a fost condamnat să slujească secretului. Pentru că este ultima speranță a umanității înainte ca Dumnezeu să închidă ușile Paradisului pentru totdeauna!

— Ce sunt aiurelile astea? Tu nu crezi în niciun fel de zeu!

— Vreau să crezi tu. Aici, Sus, nu există viață fără Dumnezeu.

— Fără teamă nu există credință.

— Când vei afla secretul meu, te vei dedica lui din toată inima. Pentru că oamenii sunt condamnați fără el. Iar când îți vei da seama de povara lui, vei regreta, dar va fi prea târziu – pentru că îți vei fi pierdut libertatea.

— Tu ești cel care îi apără pe oameni?

— Mi-am devotat viața sarcinii de a ascunde calea înapoi către Paradisul pe care l-au pierdut. Dacă oamenii îl găsesc acum, nu vor face decât să-l distrugă cu întunericul lor…

— Asta e absolut absurd. Noi suntem cei care trăiesc în întuneric! urlă Ariman.

— Lumina și întunericul sunt însușirile sufletului. Ele există doar înăuntrul nostru. Așa cum alegem.

Ariman strânse pumnii din nou.

— Vrei să mă amăgești. Asta ai făcut mereu… M-am săturat de cuvintele tale!

Cel Neîntrupat se cutremură și se aplecă de parcă l-ar fi încercat o durere subită. Apoi se îndreptă încet, șoptind:

— Cunoașterea nu înseamnă întotdeauna salvare. Poate deveni o otravă mortală.

— Nu sunt un copil. Ai spus că aflarea Paradisului ascuns poate salva omenirea.

— Dar numai atunci când sunt pregătiți pentru asta. Dacă îi spui unui copil că zânele și Moș Crăciun nu există, el încetează să mai fie copil – dar încă nu este adult. Dezvoltarea umanității nu poate fi grăbită. În cel mai bun caz, sperăm că poate fi influențată… și de mii de ani, fragment cu fragment, am înapoiat oamenilor cunoștințele ascunse ca să-i aducem mai aproape de ziua în care vor fi pregătiți. Cu toate acestea, nimeni de aici de sus nu se întorsese vreodată în Regatul de Jos ca să ne spună dacă Profeția este adevărată. Când a venit rândul meu, am văzut cu ochii mei Lumea de Sus și am realizat că oamenii încă își ostracizau și își ucideau cu sălbăticie învățătorii. I-au condamnat, vânat și răstignit pe fiecare dintre emisarii noștri care au venit înainte de vreme, aducând idei revoluționare lumii ca să îi ajute pe oameni să găsească drumul. Iar cunoștințele câștigate de oameni de la emisarii neînțeleși erau transformate imediat într-o armă mortală sau într-o mașină de făcut bani.

— De asta faci toate astea, ca să ascunzi cunoștințele?

— Ca și lumina, cunoașterea nu poate fi ascunsă. Însă oamenii trebuie să fie pregătiți ca să se întoarcă în Paradisul pierdut. Încă nu sunt pregătiți. A trecut mult timp… și nu mai știu dacă vor fi vreodată pregătiți. Cel Neîntrupat răsuflă cu greu, oftând, apoi adăugă: Nu uita că emisarilor le este interzis să se întoarcă, de aceea eu nu m-am întors… Dar când am văzut lumea asta am decis să îmi dedic viața protejării Paradisului împotriva oamenilor. Și aș mai face-o de o mie de ori doar ca să ascund calea de întoarcere. Cu ajutorul celor care au venit după mine și al celor pe care i-am creat, am construit ceea ce vezi aici… mi-am petrecut toată viața ascunzând semnele de oameni. Și am înregistrat indiciile într-un manuscris labirintic din bibliotecă.

— Oprește-te! strigă Ariman frustrat. Nu înțelegi că trebuie să știu tot adevărul acum?

Îi aruncă o privire sălbatică vietății cu glugă. Sprâncenele i se îmbinară a furie, dar fiecare mușchi de pe fața lui era încremenit. Ochii îi erau complet nemișcați, ca și cum furia era singurul lucru dinăuntrul său. Totuși, cuvintele bătrânului erau de neînțeles.

— Atunci, pentru tine nu va exista ziua de mâine.

— Nici acum nu există, șuieră Ariman drept răspuns.

— Să nu mă contrazici niciodată! strigă Cel Neîntrupat din nou, ridicând pumnul ca să îl lovească pe Ariman cu toată puterea de care era capabil trupul lui veștejit.

Dar Ariman îl opri, ținând brațul învățătorului o clipă înainte de a-i întoarce lovitura. Bătrânul căzu pe spate.

— Ce sunt eu? urlă Ariman furios, îndreptând arma spre Cel Neîntrupat cu ochii sclipind de o furie dezlănțuită. Ai fost ca un tată pentru mine… Nu mai rezist. Ce sunt eu? Ce ești tu? Minciuni!

Cel Neîntrupat se ridică încet, se întoarse și se îndreptă spre ușa laterală. Ariman se duse după el.

— Nu poți să scapi. Stai! strigă el.

Nu primi niciun răspuns. Bătrânul nu se opri. Mintea lui Ariman se încețoșă de furie. Fără să își mai simtă degetele, strânse încet trăgaciul, până când arma se declanșă. Ariman sări în spate din pricina șocului, ca și cum nu se aștepta la împușcătură. Aruncă arma și alergă spre trupul prăbușit al bătrânului. Cel Neîntrupat căzuse la podea și zăcea acolo, tremurând. Buzele lui șoptiră: „Păzește ultima speranță!" – apoi trupul îi rămase fără vlagă. Nu mai vorbea. Nu mai scotea niciun sunet. Nu se mai mișca.

Trupul Celui Neîntrupat era întins la picioarele lui Ariman, acoperit de pelerina veche și aspră. Timp de câteva minute, Ariman nu îndrăzni să atingă silueta pioasă. Bătrânul mort îi părea atât de neprețuit, încât moartea lui semăna cu sfârșitul lumii.

În toți acei ani, Ariman dorise să descopere fața pe care nu o văzuse niciodată la lumină. Întinse mâna spre marginea glugii. După o clipă de ezitare, o dădu la o parte.

Sări înapoi din cauza priveliștii neașteptate. Acum își dădea seama de ce învățătorului i se spunea Cel Neîntrupat – și de ce era mereu ascuns de materialul gros. Pielea îi era luminoasă, dar atât de palidă și de străvezie, încât i se vedeau mușchii și venele. Prin pleoapele întredeschise, ochii bătrânului erau colorați. Avea craniul mare și alungit, buzele mici, brațele și trunchiul lungi… înfățișarea lui se asemăna cu cea a animalelor și a plantelor crescute într-un întuneric deplin. Ariman se întrebă dacă Cel Neîntrupat arăta astfel fiindcă nu se aventura niciodată dincolo de încăperile subterane. Însă doar acest aspect nu putea să fie de ajuns ca să îl transforme atât de mult. Ce era el? Murise și luase cu el secretul. Sau poate îl păstrase în cartea-labirint de care pomenise.

Ariman apucă mâna lipsită de viață. Degetele uscate erau precum niște ramuri fragile, iar pe unul dintre ele se afla un inel strălucitor de argint. Ariman îl scoase de pe deget. Imaginea gravată acolo îi era familiară: Zeița cu Fiul ei. Îl puse pe lanțul de la gât și închise ochii ca să nu mai simtă durerea.

Apoi se ridică și fugi fără să se mai întoarcă.

ULTIMA PAGINĂ

***Pagina 476**, ultima pagină, începea astfel:*
„Dacă aceste cuvinte sunt rostite de spiritul neîntrupat atunci când trebuie să treacă prin cele Șapte Porți și din nou după ce a trecut deja de ele, el nu va fi trimis înapoi și nici nu va fi oprit de Osiris; doar atunci va fi capabil să se ducă la ceilalți Binecuvântați”.

Din *Cartea egipteană a morților*

Înainte de a muri, Cel Neîntrupat menționase *Labirintul de pergament,* cartea ascunsă în bibliotecă. Ariman știa unde era locul, fiindcă îl însoțise de mai multe ori pe învățător la începutul celui mai vechi drum.

Găsi manuscrisul și îl citi. Doar atunci află ce era lumina insurmontabilă – lumina care îi dăduse putere Celui Neîntrupat. O lumină care nu avea să îi permită să își caute liniștea. Acum, Ariman era singurul care o putea ține vie. Așa cum făcuse Cel Neîntrupat.

Acum știa ce anume slujea și unde duceau toate indiciile distruse. Dar asta nu îi făcea însărcinarea mai ușoară, așa că citi mai departe – până când povara cunoașterii îl înhăță între fălcile ei zdrobitoare.

Poate că Cel Neîntrupat îi spusese adevărul când pretinsese că era tatăl lui Ariman. Deși nu exista nicio asemănare, în afară poate de ochii colorați. Pielea lui Ariman era palidă – dar nu la fel de palidă ca cea a învățătorului…

Cel Neîntrupat avusese dreptate și când spusese că, odată ce afla adevărul, acesta avea să îi împovăreze sufletul și să îl înrobească.

Azi, Ariman înțelegea unde îl ducea manuscrisul labirintic – spre poarta către capătul istoriei.

Cel Neîntrupat mai spusese și că cei care află adevărul nu se pot întoarce pe poartă. Singurii care o puteau face erau acei oameni care descifrau semnele. Pentru că în cunoaștere unii vedeau pierzania, iar alții mântuirea.

De aceea Cel Neîntrupat trebuia să ascundă semnele de oameni, până când aceștia aveau să fie capabili să se schimbe sau până când cele Șapte Stele aveau să se alinieze din nou pe bolta cerească, indicând faptul că oamenii și umbrele aveau să își schimbe locul. Dacă Profeția era adevărată…

Totuși, Cel Neîntrupat știa ce se afla dincolo de poartă – iar Ariman nu știa. Și nu avea să se oprească până nu afla. Doar atunci avea să înțeleagă cu adevărat de ce se afla acolo.

Continuă să se pregătească.

Auzi o muscă. De fapt, auzea nenumărate muște, adunându-se în jurul gâtului său ca un șireang. Ochii lui Ariman străluceau de lacrimi, dându-și seama că Cel Neîntrupat dorise doar să mențină lumea și omenirea până când oamenii înșiși aveau tăria să schimbe direcția Sfârșitului.

Înainte să se dedice din toată inima protejării Paradisului ascuns, Ariman trebuia să se asigure că acesta exista. Poate că, în toți acești ani, Ariman se infectase de otrava umană, căci nu putea să creadă în Adevărul care călăuzise lumea de la începutul ei. Oamenii voiau să asiste la minuni înainte de a crede, așa că învățătorii trebuiau să le îndeplinească. Poate că Ariman era om până la urmă…

Nu avea cum să fie sigur, motiv pentru care nu putea să treacă prin Poarta Taenarului. Dar avea să aștepte ca cineva să urce din nou prin ea. Undeva, cândva. Iar el avea să fie acolo, ca să afle.

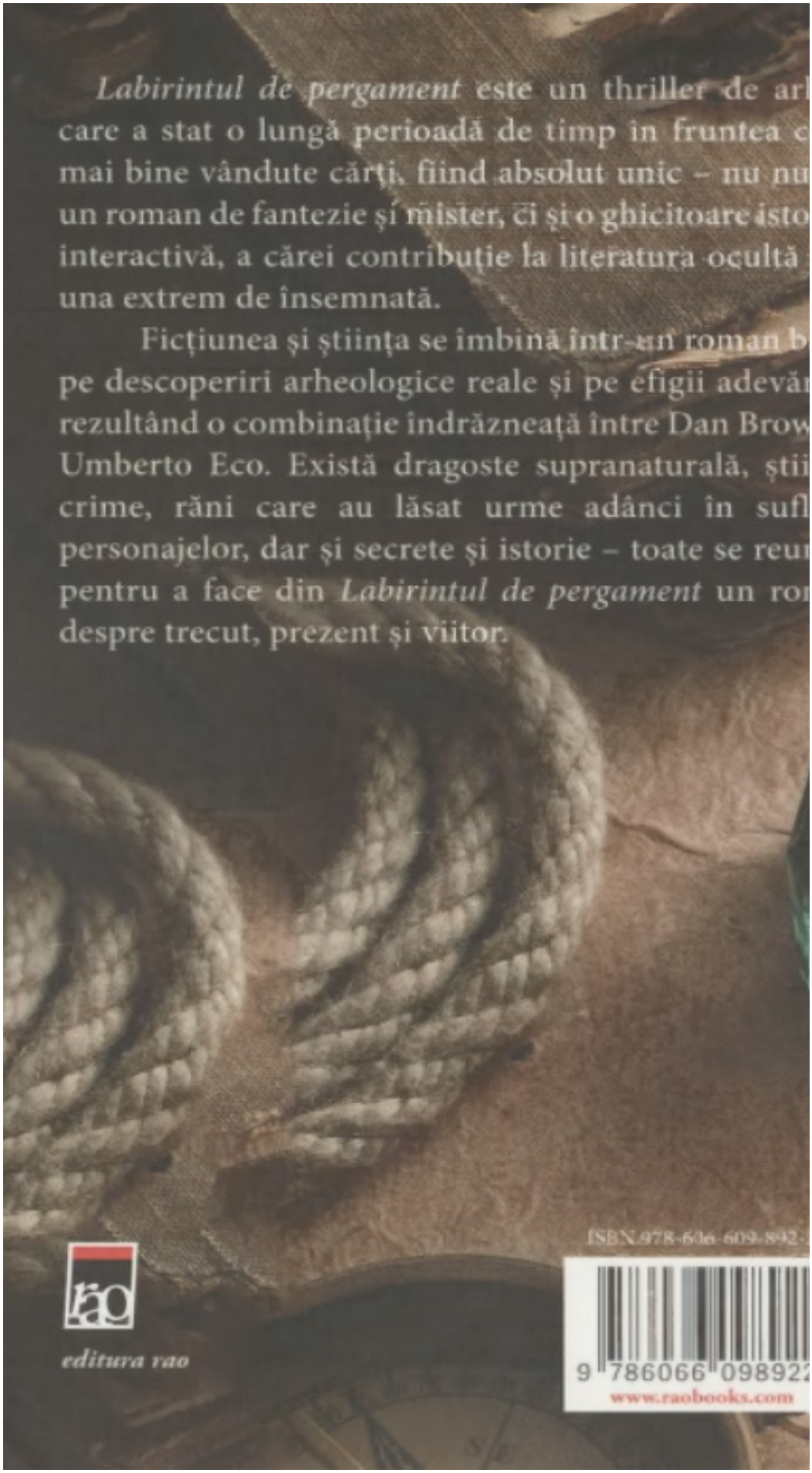
Așa că Ariman ajunse la finalul manuscrisului.

Cel Neîntrupat nu reușise să completeze lucrarea, care rămăsese neterminată la **pagina 476**.

Ariman citi până la sfârșit. „Oare în lumea asta ar putea exista îngeri sau un Paradis pierdut? Sau sunt doar invențiile oamenilor, ca și diavolii?” se întrebă el. Cel Neîntrupat părăsise lumea înainte de a putea să răspundă. Acum, dacă mai era cineva care putea să știe, era femeia care ajunsese la capătul labirintului – dacă mai era în viață.

Ariman dădu pagina următoare și își înregistră notițele. Apoi, adăugă **pagina 477**.

Returnă bibliotecii *Labirintul de pergament* pentru alte adnotări.
Și începu să aștepte…

Labirintul de pergament este un thriller de ar
care a stat o lungă perioadă de timp în fruntea c
mai bine vândute cărți, fiind absolut unic – nu nu
un roman de fantezie și mister, ci și o ghicitoare isto
interactivă, a cărei contribuție la literatura ocultă
una extrem de însemnată.
Ficțiunea și știința se îmbină într-un roman b
pe descoperiri arheologice reale și pe efigii adevăr
rezultând o combinație îndrăzneață între Dan Brow
Umberto Eco. Există dragoste supranaturală, știi
crime, răni care au lăsat urme adânci în sufl
personajelor, dar și secrete și istorie – toate se reu
pentru a face din *Labirintul de pergament* un ro
despre trecut, prezent și viitor.
ISBN 978-606-609-892-
editura rao
9 786066 098922
www.raobooks.com

Notes

[←1]

Meandra reprezintă unul dintre cele mai răspândite simboluri din lume. Astăzi, majoritatea oamenilor îl numesc ornament grecesc; cu toate acestea, se crede că a apărut acum peste 8 000 de ani în Balcanii Centrali și că a fost folosit de prima civilizație care a utilizat un sistem de scriere primitiv pentru a codifica informațiile în semne. (n.a.)

[←2]

Traducere de Theodor Naum (n.tr.)

[←3]

Buncărul Friedrichshain Flak (n.a.)

[←4]

Descrierea fictivă a castelului Jacques este inspirată de investigația lui G. Milkov, publicată în ziarul bulgar *24 Hours (24 de ore)* sub formă de serial în câteva numere, în noiembrie 2007. Articolele descriu obstacolele pe care grupul de experți a trebuit să le înlăture pentru a evalua comorile culturale lăsate moștenire Bulgariei de răposatul proprietar al castelului. În roman, toate numele sunt schimbate. (n.a.)

[←5]

Catarism – doctrină creștină apărută în Evul Mediu, a cărei teză duce la extrem ideea de Bine și de Rău (n.tr.)

[←6]

Bogomilism – curent religios dualist gnostic, ce sintetizează paulicianismul armean (sectă creștină eretică dualistă, care face o distincție între Dumnezeul creator al cerului și al pământului și Dumnezeul creator al sufletelor, singurul care merită să fie adorat) și mișcarea reformatoare a bisericii slave din Bulgaria între 950 și 1396 (n.tr.)

[←7]

În 1945, urmând ordinele lui Hitler, buncărul Friedrichshain Flak a fost folosit drept adăpost contra bombelor. A fost complet demolat în al Doilea Război Mondial; în locul lui s-a construit ulterior unul dintre cele mai frumoase parcuri din Berlin. Resturile buncărului sunt adunate sub un deal înalt din mijlocul parcului. Vizitatorii atenți pot încă să vadă plăci enorme de beton, rămășițe ale buncărului, în vârful dealului. O inspecție mai atentă a împrejurimilor dezvăluie printre tufișuri prezența unor scări misterioase, bucăți de zid, columne și bare. (n.a.)

[←8]

Bazilica din Catacombele San Domitilla este considerată prima bazilică din Europa. Ultimul său etaj iese de sub pământ, arătând astfel ca o clădire cu un singur nivel. (n.a.)

[←9]

Catacombele din San Callisto sunt celebre mai ales pentru faptul că treisprezece papi din secolele al III-lea și al IV-lea sunt îngropați acolo. Miltiades este ultimul (decedat în 314). El avea origini africane. (n.a.)

[←10]

Se crede că această frescă a fost pictată de tracii care au mers la Roma ca să caute de lucru cu aproximativ 1700 de ani în urmă. Mulți dintre ei au fost îngropați în catacombe. (n.a.)

[←11]

Această frescă este una dintre cele mai populare opere de artă care arată legătura dintre Orfeu și Hristos. Animalele pictate în jurul poetului trac simbolizează transformarea lui în Hristos și în alte zeități apărute ulterior. (n.a.)

[←12]

Păunul este unul dintre simbolurile creștine timpurii esențiale. Semnifică învierea, întrucât creștinii cred că păunul are singura carne naturală care nu putrezește. Lira era un simbol foarte des folosit la data realizării picturii pentru a indica legătura dintre Orfeu și învățăturile lui. Unii oameni de știință cred că această combinație dintre simbolurile creștine și orfice poate fi atribuită ignoranței pictorului. Alții susțin că acest amestec este rezultatul unei revelații înțelepte. (n.a.)

[←13]

Conform surselor oficiale, în 335 d.Hr. Constantin cel Mare a prezidat primul Conciliu Ecumenic de la Niceea, unde doar patru dintre Evanghelii au fost recunoscute drept canonice: cele scrise de Marcu, Matei, Luca și Ioan. Toate celelalte au fost declarate erezii. Biserica a căutat și a distrus lucrările eretice timp de secole, persecutându-i pe toți cei care îndrăzneau să le răspândească. În 1945, într-un cimitir monahal din apropierea orașului egiptean Nag Hamadi, niște săteni au găsit întâmplător manuscrise străvechi scrise în coptă, inclusiv Evanghelia lui Filip, despre care se credea că se pierduse și în care se vorbește despre soția lui Hristos. Constantin cel Mare, un trac născut în Nassius, a dat Edictul de la Milano, care recunoștea creștinismul ca religie egală în drepturi cu celelalte religii practicate pe teritoriul Imperiului Roman. În secolele următoare, majoritatea orașelor tracice au avut comunități creștine bine organizate și participau activ la viața religioasă. (n.a.)

[←14]

Orășel în centrul Bulgariei (n.a.)

[←15]

Prima ediție a cărții *Catacombele creștine de la Roma* se mai găsește încă în bibliotecile din Franța, Germania și Italia. (n.a.)

[←16]

Placă mică de metal, de os, de celuloid sau alt material, cu care se ciupesc coardele unor instrumente muzicale (n.tr.)

[←17]

Pitagora era considerat adeptul orfismului. Dr. Rositsa Dankova scrie: „Totuși, vrem să vă reamintim că școala filosofică fondată de Pitagora, deși nu se afla în Samos, urma întru totul tradiția orfică, pe care G. Krastev o asociază cu hunii și cu bulgarii. Orfismul pelasgian a existat cu mult înainte de ridicarea grecilor, a căror religie se caracterizează prin elementele neanderthaliene. Pitagora este, de fapt, un orfic care urma tocmai tradiția pelasgă și etruscă“. (n.a.)

[←18]

Una dintre cele mai cunoscute fresce din Catacombele Domitilla, care îl arată pe Hristos/Orfeu (sau pe Hristos orfic). Harpa pe care tânărul o ține în mână simbolizează cântecul și vorba lui Orfeu, în timp ce turma de oi reprezintă unul dintre cele mai cunoscute simboluri ale lui Hristos și ale Bunului Păstor. (n.a.)

[←19]

Orășel din vestul Bulgariei (n.a.)

[←20]

În 1969, au fost descoperite în vestul Bulgariei celebrele tăblițe de la Gradeshnitsa, împreună cu sute de vase și de figurine de ceramică. Un alt obiect recunoscut la nivel internațional a fost excavat tot în Bulgaria: Pecetea Karanovo, o altă tăbliță de ceramică acoperită de pictograme. Istoricii sunt în unanimitate de acord că semnele sunt o formă de protoscriere. Unii chiar numesc această scriere „sistemul de scriere al primei civilizații care a dispărut în mod misterios“. Obiecte similare au fost descoperite în Serbia (Vinca) și în România. Descoperirile au atras imediat atenția mai multor istorici și lingviști din toată lumea, care au dezbătut asemănarea semnelor cu cele ale sistemului minoan/cretan. Asiriologul german Adam Falkenstein a descoperit similitudini între tăblița descoperită în România și cele descoperite în orașul sumerian Uruk (datând din 3000 î.Hr.). Un număr de oameni de știință sunt de părere că semnele balcanice se aseamănă cu hieroglifele egiptene și mesopotamiene. Însă rezultatele exacte ale datării cu carbon radioactiv atestă că tăblițele sunt cu mii de ani mai vechi decât primele civilizații umane cunoscute în Mesopotamia. Discuția cu privire la datarea lor exactă rămâne deschisă, deși majoritatea oamenilor de știință cred acum că acestea au apărut pentru prima dată în jur de 5500 î.Hr. *(Civilizațiile pierdute ale Epocii de Piatră,* de Richard Rudgley, p. 9). Oamenii de știință bulgari acceptă în mare parte ideea că semnele sunt pictograme care codifică idei și mesaje religioase. Omologii lor din Europa de Vest încearcă să demonstreze că acesta este, de fapt, cel mai vechi sistem de scriere din lume. (n.a.)

[←21]

Cunoscut și drept Stephen Guide, un cetățean bulgaro-american de la Institutul de Analiză Transcendentală din Long Beach, California. (n.a.)

[←22]

Raportul de cercetare al lui L. Tsonev cu privire la amuleta orfică este una dintre cele mai bine argumentate lucrări pe acest subiect. (n.a.)

[←23]

Unele surse îi includ pe Freke și pe Gandy (1999); Campbell (1968); Eisler (1921, 1925); Al. Fol, K. Jordanov, K. Porozhanov și V. Fol, *Tracia Antică,* publicată de Europa Antique și de Institutul de Studii Tracice de la Academia de Științe din Bulgaria, Sofia (2000). (n.a.)

[←24]

Detaliile legate de dispariția amuletei se bazează pe o povestire a doamnei doctor Mitka, director de departament la Muzeul Bode. Ea a explicat cum zeci de obiecte prețioase care au fost furate din buncărul Friedrichshain de soldații ruși și transferate apoi în Rusia au apărut pentru prima dată de la dispariția lor, în 2007, într-o expoziție la Moscova. (n.a.)

[←25]

Prof. Raduncheva a petrecut douăzeci și cinci de ani cercetând civilizația eneolitică dispărută, pe care o numește prima și cea mai dezvoltată din Europa, sau „Epoca de Aur“ a culturii umane. (n.a.)

[←26]

„Neoliticul“ se referă la perioada dintre 6200 și 4900 î.Hr. Această perioadă a fost urmată de era calcolitică (cunoscută și sub numele de era eneolitică), care a durat aproximativ până în 3800 î.Hr. (n.a.)

[←27]

Potrivit acestui articol, care a apărut în *National Geographic* în septembrie 2008, doar 3% din suprafața pământului poate fi clasificată ca „excepțional de fertilă“; 1,3% din cea mai mare concentrație de astfel de sol se găsește în Balcanii Centrali. (n.a.)

[←28]

Nu există date arheologice care să indice ce anume a făcut populația eneolitică a Traciei Antice să își părăsească pământurile pe neșteptate, în mileniul al IV-lea î.Hr. Nu există dovezi că ar fi fost uciși, nici alte indicii clare legate de locul unde au plecat – sunt doar speculații. (n.a.)

[←29]

„Lacuna stratigrafică“ este un strat subteran care oferă dovezi arheologice că, pentru o perioadă lungă de timp, într-o regiune anume nu se găsește nicio urmă de așezare omenească. Tocmai un astfel de strat a fost descoperit în Tracia, indicând faptul că, după dispariția civilizației calcolitice din Balcani, niciun alt popor nu a trăit în acea zonă timp de peste 1000 de ani. (n.a.)

[←30]

Conform celor spuse de Diodorus Siculus (un istoric grec din secolul I î.Hr.), Orfeu și-a desăvârșit în Egipt educația în domeniul teologiei și al cultelor religioase. „Această informație trebuie văzută ca o încifrare a adorației pentru Zeul Soare, care a devenit zeitatea principală în Egipt spre mijlocul mileniului al II-lea î. Hr.“ (Valery Fol, *Orfeu tracul,* 2008). (n.a.)

[←31]

În trecut, o misiune asemănătoare fusese îndeplinită de frăția cunoscută sub numele S. Giovanni Decollato (Sfântul Ioan Botezătorul), care exista încă de la începutul secolului al XIII-lea. Se găsesc dovezi și în documente din sinodul convocat în 1257 de episcopul S. Cavalazzi (1250-1270), ocazie cu care s-a luat hotărârea să se desființeze frăția din cauza abuzurilor comise de unii membri în timpul aparițiilor în public. Înainte de 1497, existau puține documente despre organizație. Sarcina lor principală era aceea de a ajuta bolnavii, dar îi însoțeau și pe prizonierii condamnați către locul de execuție, purtând glugi negre și ocupându-se de ritualul de înmormântare. În 1579, frăția romană s-a alăturat organizației florentine, primind drepturi și privilegii egale. Se presupune că unii membri s-au desprins mai târziu și au format propriile organizații, ceva mai mici. (n.a.)

[←32]

Norișor alb (în lb. engleză, în original) (n.tr.)

[←33]

Câteva luni mai târziu, în septembrie 2007, o revoluție violentă a izbucnit în țară. Junta militară a ucis mii de călugări și le-a aruncat trupurile în junglă. (n.a.)

[←34]

Traducere de Ion Frunzetti și Dan Duțescu (n.tr.)

[←35]

Citat din „Vorbește o civilizație antică ce ocupa cândva ținuturile bulgare“, la Radioul Național Bulgar, pe 23 februarie 2008. (n.a.)

[←36]

Acesta este unul dintre cântecele pe care mamele din Birmania le-au folosit din cele mai vechi timpuri ca să își adoarmă copiii (fragmentul acesta este doar o mică parte din textul integral). Cântecul vorbește despre unui dintre cele mai cunoscute lacuri din Birmania, Meiktila, un loc preferat de toți regii acestei țări. Astăzi, lacul se confruntă cu amenințări ecologice grave. (n.a.)

[←37]

În martie 2007, Muzeul Pușkin a organizat o expoziție unică numită „Epoca merovingiană: Europa fără frontiere“. Cele 1300 de exponate ale expoziției includeau sabia de aur și teaca fondatorului Bulgariei Mari, Khan Kubrat. Acestea se află printre cele mai importante artefacte din celebrul tezaur Malaya Pershchepina – cel mai mare tezaur din secolul al VII-lea d.Hr., descoperit în Eurasia. Expoziția de la Muzeul Pușkin a inclus și alte artefacte din acest tezaur, precum niște agrafe bogat împodobite, bijuterii și pocale din argint, dar și alte obiecte care le aparțineau aristocraților bulgari din Antichitate, aristocrați care erau cunoscuți anterior drept oameni de știință bulgari. Un tezaur cunoscut în cercurile academice drept înmormântarea Borisovo, descoperit lângă Gelendzhik, pe coasta nordică a Mării Negre, conținea bijuterii din aur și armele unui războinic. În secolele al VII-lea și al VIII-lea, această zonă era granița de sud a hanatului Kzazar. Expoziția a mai prezentat și o descoperire unică din satul Morskoj Chulek de la Marea Azov, pe care cercetătorii au considerat-o mormântul unei femei importante, de viță nobilă, de descendență bulgară. Au mai fost expuse și câteva bijuterii bizantine prețioase, aparținând unui nobil bulgar din Antichitate. Acest obiect a fost descoperit în regiunea Krasnodar. *(Așa cum îl descrie profesorul Nicolai Ovcharov, un expert în arheologie bulgar, care a fost unul dintre miile de vizitatori ai expoziției.)* (n.a.)

[←38]

Băutură obținută din produsele unei singure distilerii (n.tr.)

[←39]

Aceasta este o altă referire la expoziția „Epoca merovingiană“, care avea artefacte unice din perioada puțin cunoscută din secolele al V-lea-al VIII-lea d.Hr. În această perioadă, barbarul Merovech a fondat regatul franc al merovingienilor pe locul unde se află azi Belgia. Această expoziție a reunit pentru prima dată în șaizeci de ani peste 700 de obiecte din muzeele germane, care aparțineau acum colecțiilor rusești în urma așa-numitului „transfer de obiecte de valoare culturală de după al Doilea Război Mondial“ (Chavdar Stefanov, corespondent la Moscova pentru postul național al radioului bulgar, 15 martie 2007). (n.a.)

[←40]

Agenția Federală Rusă pentru Cultură și Cinematografie (n.a.)

[←41]

În timpul războiului din Irak, puținele fragmente rămase din legendarul Babilon au fost grav avariate. Potrivit unui raport al custodelui de la British Museum, John Curtis, între 2003 și 2006, ruinele orașului au fost degradate profund – de exemplu, strada pavată cu 2 600 de ani în urmă a fost distrusă când vehiculele militare grele au trecut peste ea. Muzeul Pergamon din Berlin deține o reconstrucție în mărime naturală a străzii, care se spune că include multe materiale autentice, decorațiuni și elemente de arhitectură excavate din ruinele babiloniene și transportate în Germania. (n.a.)

[←42]

Pe 28 martie 2008, Consiliul Federației a promulgat o lege specială semnată de Vladimir Putin, prin care Rusia îi returna oficial Germaniei vitraliile de la Sf. Marienkirsche din Frankfurt pe Oder, aduse în URSS după al Doilea Război Mondial. (n.a.)

[←43]

În 2008, în satul Deutschneudorf din Saxonia, un arheolog german amator a excavat aproape două tone de metale prețioase, despre care se credea că făceau parte din Camera de Chihlimbar furată din Rusia de către naziști. În 1716, regele Frederic I al Prusiei i-a dăruit Camera de Chihlimbar lui Petru cel Mare. A fost instalată în Palatul de Iarnă din Sankt Petersburg, apoi mutată la Țarskoe Selo în 1755. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, forțele hitleriste au transportat Camera de Chihlimbar la Königsberg; traseul ei ulterior a rămas un mister. Cu ceva timp înainte de a fi redescoperită, *Der Spiegel* informa că rezidenții vârstnici din Deutschneudorf își amintesc că, pe 9 aprilie 1945, o coloană de camioane militare a apărut în sat, soldații au blocat zona, iar într-o gaură de mină abandonată au fost coborâte mai multe cufere. Întreaga operațiune a durat două zile. Ziarele britanice *Times* și *Daily Telegraph* au susținut că tehnologia specială a demonstrat că lucrurile de valoare se aflau la 20 de metri sub pământ *(cf. P. Stamenova).* (n.a.)

[←44]

Ziarul german *Der Spiegel* a scris despre faptul că portavionul lui Hitler, *Graf Zeppelin*, descoperit pe țărmul polonez, putea isca un nou conflict între ruși și nemți. Potrivit surselor de la Ministerul Apărării din Germania, nava *Graf Zeppelin* era proprietatea Rusiei, iar Berlinul nu avea niciun drept asupra ei. La sfârșitul războiului, nava de război germană, care nu a fost niciodată folosită în vreo bătălie, a devenit unul dintre trofeele URRS-ului. În prezent, Rusia deține drepturile legale asupra navei, una dintre cele mai mari legende militare ale secolului XX, potrivit celor menționate în revistă *(Der Spiegel,* 2008). (n.a.)

[←45]

În Serbia (n.a.)

[←46]

În România (n.a.)

[←47]

Oamenii de știință sunt încă de acord cu datarea celor mai vechi simboluri din Balcani. În ultimii ani, majoritatea au acceptat ideea că artefactele datează din cca. 5500 î.Hr. *(Civilizațiile pierdute ale Epocii de Piatră,* R. Rudgley, p. 99) (n.a.)

[←48]

Linear A era un sistem de scriere folosit de locuitorii antici ai insulei Creta. A fost descoperit în 1900 de Arthur Evans. Există și sistemul Linear B, care a fost descifrat în 1952 ca o formă timpurie a limbii grecești. Linear A încă nu a fost descifrat, în ciuda faptului că a fost parțial transcris prin utilizarea valorilor fonetice din Linear B. Deși cele două sisteme de scriere au simboluri comune, limbajul din spatele sistemului Linear A rămâne încă necunoscut. Limba a fost numită provizoriu „minoană“ și se crede că era vorbită în Creta înainte de invazia miceniană din jurul anului 1450 î.Hr., deși acest lucru nu a fost dovedit. (n.a.)

[←49]

Maria Gimbutas a fost una dintre primele femei arheolog care au propus o legătură între Linear A și simbolurile din prima civilizație balcanică. Cercetătorul H. Haarman de la Universitatea din Helsinki a dezvoltat o diagramă care arăta o corespondență de 100% la peste cincizeci de simboluri între civilizația balcanică preistorică și Linear A, care s-a dezvoltat mai târziu. Demonstrând același fenomen, antropologul britanic Richard Rudgley susține: „Trebuie să ne întrebăm dacă există legături între simbolurile preistorice din Balcani și cele din alte părți ale lumii. Putem face o comparație asemănătoare cu simbolurile care au apărut pe ceramică și pe alte artefacte în lumea de lângă Marea Egee, mai ales în Egipt, Troia și insula Melos... Dar acest lucru ar însemna să abandonăm ideea că «civilizațiile înalte», care au apărut acum 5000 de ani în Orientul Mijlociu, au fost primele care să dezvolte sisteme de scriere. Dimpotrivă, au pierdut cursa în fața triburilor «barbare» preistorice din Europa Veche“ *(Civilizațiile pierdute ale Epocii de Piatră,* p. 103-109). (n.a.)

[←50]

„Potrivit lui Pausanias (care a trăit în secolul al II-lea d.Hr.), ar fi existat două personaje Orfeu, cel mai vechi fiind Orfeu tracul, iar cel mai recent fiind Orfeu cântărețul-poet. Herodot menționează și el două personaje, cel care a navigat cu *Argo* și Orfeu cântărețul“, scrie V. Fol. De pe o inscripție din orașul Paros, putem trage concluzia că „Orfeu cel istoric“ a trăit în secolul al XIV-lea î.Hr. Această dată coincide cu cea înscrisă în Suda Lexicon din secolul al X-lea d.Hr. La această concluzie se poate ajunge din mai multe legende vagi, precum și din cea mai veche frescă existentă cu Orfeu, care datează din secolul al XIII-lea î.Hr. Totuși, în această operă de artă, Orfeu apare cu pielea foarte închisă la culoare, aproape african. În orice caz, aceste indicii nu oferă suficiente dovezi pentru a se demonstra când anume a trăit Orfeu înțeleptul, poetul și regele. (n.a.)

[←51]

Orașul antic Perperikon, din Tracia, este situat în Munții Rodopi de Est din Bulgaria. Complexul megalitic este considerat un fost loc important și sacru. (n.a.)

[←52]

Alfabetul glagolitic, numit și *Glagolitsa,* este cel mai vechi alfabet slav cunoscut, creat cel mai probabil în secolul al IX-lea d.Hr. Nu i s-a dat acest nume decât după multe secole de la crearea lui și vine din cuvântul din limba slavonă veche *glagoh,* „enunț“ (este și originea numelui slav al literei „G“). Pentru că *glagolati* înseamnă și „a vorbi“, la *glagolitsa* se face și o referire poetică „semnele care vorbesc“. (n.a.)

[←53]

Nesebar este un oraș antic de pe coasta bulgară a Mării Negre, cu o istorie bogată și cu situri arheologice bine conservate. Întemeiat inițial de către traci, a devenit colonia grecească numită Mesembria în secolul al VI-lea î.Hr.

[←54]

Orașul Pliska, situat în nord-vestul Bulgariei, a fost fondat de Khan Asparukh și a servit drept capitală a Primului Regat Bulgar între 681 și 893 d.Hr. Preslav, aflat tot în nord-vestul Bulgariei, a fost capitala Primului Imperiu Bulgar din 893 până în 972 d.Hr. și unul dintre cele mai importante orașe ale Europei medievale de sud-est. (n.a.)

[←55]

Conform lucrărilor academice ale prof. Vasil Yonchev, Figura-Modul a fost inventată de Constantin Filosoful, care a folosit-o ca să creeze literele glagolitice înainte de 863 d.Hr. Conturul figurii era inspirat de câteva semne scrise mai vechi, nedenumite. „Figura-Modul este o sinteză filosofico-grafică a simbolului pentru univers, construită din elementele de bază: aer, pământ, apă și foc.“ (Prof. Svetlin Rusev) (n.a.)

[←56]

Egiptenii l-au denumit Ra (sau Re) pe Zeul Soare încă din cele mai vechi timpuri. Despre Ra se credea că era și protectorul tuturor zeilor egipteni care purtau titlul de „Fiul lui Re“. Numele Amun (Amon) era combinat cu Re, Amun-Re (Amon-Ra). În această formă, numele semnifică „Cel Ascuns“ sau „Cel Invizibil“ (din cartea lui Teodor Lekov, *Religia Egiptului Antic).* În timp, pronunția Amon-Ra a devenit predominantă; de aceea, în prezent, Zeul Soare este cunoscut mai mult sub numele de Ra. (n.a.)

[←57]

Numele Diavolului sau al Satanei folosit în persana antică (n.a.)

[←58]

Egiptenii antici credeau că zeitatea supremă Re (Ra) avea un geamăn care apărea noaptea. Din timpuri străvechi, Ra a fost Zeul Soare. Potrivit legendei, el renaște în fiecare zi pentru a aduce soarele pe pământ. În fiecare zi el trece prin douăsprezece porți, care simbolizează cele douăsprezece ore ale zilei. După a douăsprezecea poartă, zeul moare și se transformă în zeul Auf, a cărui sarcină este să treacă prin cele douăsprezece porți în lumea subterană, ca să aducă soarele sufletelor pierdute ale nopții. „Osiris era numit deseori soarele nocturn. Perechea este cunoscută și ca *Bauifi* (Cele Două Esențe) sau *Chauifi* (Cei Doi Gemeni)“, potrivit profesorului Teodor Lekov *(Religia Egiptului Antic). (n.a.)*

[←59]

De la Herodot, precum și din poemele orfice, știm că, în Delphi, Apolo și Dionis erau venerați pe rând perioade egale de timp (R. Eisler, *Orfeu pescarul,* p. 11) (n.a.)

[←60]

Traducere de Ion Frunzetti și Dan Duțescu (n.tr.)

[←61]

„Când Soarele ce nu apune al Dreptății Mântuitorul nostru a îngăduit să lumineze lumea și a coborât din ceruri ca să prindă rădăcină în pântecul pur și virgin, în același timp Sfântul Ioan Înainte-Mergătorul, Luceafărul Lui, trebuia să se nască dintr-o femeie stearpă. Ca un precursor, trebuia să vină înaintea Domnului“, *Viețile Sfinților,* tradusă în bulgară din Biserica Slavă *Cheti-Minei* sau Marele Minei. (n.a.)

[←62]

Din *Religia Egiptului Antic,* de Teodor Lekov (n.a.)

[←63]

Acest citat a fost oferit de echipa care a realizat documentarul *Adevărul despre Orfeu* (n.a.)

[←64]

Palatul de vară regal din Bulgaria, construit pe coasta Mării Negre la sfârșitul secolului al XIX-lea (n.a.)

[←65]

Numele vine de la litera grecească „gamma“ *(Cartea simbolurilor,* Svetlozar Vlaykov, p. 112) (n.a.)

[←66]

Scena descrisă poate fi văzută în *Dovezi orfice elene* de M. Yordanova-Aleksieva, p. 263 (n.a.)

[←67]

În romanul original, se folosește litera chirilică „X“, care este „H“ în latină (n.a.)

[←68]

Această tăbliță poate fi văzută în Muzeul Național de Istorie din Bulgaria (n.a.)

[←69]

Catalogul din 1909 al Muzeului din Berlin oferă următoarea descriere pentru această amuletă: „Hristos, îmbrăcat în tunică, este răstignit pe o cruce fixată în pământ cu două pene simetrice. Deasupra crucii se află o semilună, cu un semicerc din șapte stele deasupra. Acest obiect este foarte important pentru istoria religiei, deoarece Hristos este înfățișat în locul lui Orfeu, și nu invers... Sub latura orizontală a crucii se află inscripția ORFEOS-BAKKIKOS“. În 1921, Eisler scria: „Hristos răstignit pe cruce, a cărui semnificație astro-mistică este scoasă în evidență prin adăugarea semilunii și a celor șapte stele – probabil Pleiadele sau așa-numita Liră a lui Orfeu. Crucea ar trebui cu siguranță identificată ca stelele principale din constelația Orion, care în Antichitate era considerată constelația lui Dionisos“. BAKKIKOS (Bacchus) este unul dintre numele lui Dionis. (n.a.)

[←70]

Frăția Albă este o sectă creștină ezoterică, fondată de misticul bulgar Peter Konstantinov Deunov, cunoscut și ca Maestrul Beinsa Douno, la începutul secolului XX. (n.a.)

[←71]

Catedrala este unul dintre cele mai importante simboluri ale Moscovei și printre cele mai impresionante biserici ortodoxe din Rusia. Construcția catedralei originale a început în 1839 și a durat peste 40 de ani. Intenția era să exprime recunoștința rușilor pentru Dumnezeu, fiindcă îi salvase în războiul din 1912. În 1931, Stalin a ordonat să fie demolată, pentru a construi în locul ei un monument al socialismului, Palatul Sovieticilor. După ani de zile de construcții nereușite, groapa pentru fundație a fost în cele din urmă transformată într-o piscină imensă. La inițiativa primarului Moscovei, Andrei Luzhkov, catedrala a fost reconstruită în anii 1990. (n.a.)

[←72]

Cercetările arheologice cu privire la civilizația eneolitică dispărută din Balcani au arătat că oamenii ei nu cunoșteau armele, agresivitatea sau războiul. La câteva secole după ce au părăsit aceste pământuri, noi locuitori au sosit în timpul Epocii de Bronz. Cultura lor, păstrată în obiectele lor de ceramică, e fundamental diferită de cea a primilor locuitori. Cunoștințele lor despre viață, religie și știință regresaseră la un nivel elementar de dezvoltare, însă aveau arme și purtau războaie. Nu există dovezi de continuitate între cele două culturi. (n.a.)

[←73]

Limba coptă reprezintă stadiul final al limbii egiptene, o limbă nordică afro-asiatică, vorbită în Egipt cel mult până în secolul al XVII-lea (n.tr.)

[←74]

Aluzie la seria de filme *Star Wars,* în regia lui George Lucas. Partea întunecată a forței se referă la un concept fictiv moral, filosofic, metaforic și psihic, forța reprezentând energia mistică din galaxie. (n.tr.)

[←75]

Cea mai veche asemenea pictogramă a fost descoperită pe fundul unui vas de lut vechi de 8000 de ani, în satul Gradeshnitsa, Bulgaria. Este păstrat în Muzeul de Istorie din Vratsa, Bulgaria. (n.a.)

[←76]

Moneda din Bulgaria (n.tr.)

[←77]

Bogdan Nikolov, cercetător principal, a descoperit și a studiat artefactele de la Gradeshnitsa. Numele lui a fost asociat mai târziu cu Tezaurul Tracic de la Rogozen, care este depozitat, de asemenea, la Muzeul de Istorie din Vratsa. (n.a.)

[←78]

Tăbliță de la Gradeshnitsa a fost descoperită de arheologul Bogdan Nikolov, care a identificat cele douăzeci și patru de simboluri desenate pe aceasta. Opinia academică oficială recunoaște aceste simboluri drept cel mai vechi sistem de protoscriere existent, vechi de 7500 de ani. Tăbliță e ușor concavă. O imagine stilizată a unei siluete omenești care se roagă, înconjurată tot de simboluri, împodobește cealaltă față. Colecția de la Muzeul de Istorie din Vratsa conține peste 100 de artefacte și de simboluri asemănătoare. Nikolov le-a considerat înainte de toate simboluri religioase. Profesorul Vladimir Georgiev a susținut că simbolurile aparțin celui mai vechi sistem de protoscriere din lume. Profesorul și arheologul Vasil Nikolov a sugerat că tăbliță descrie un model schematic al ciclului selenar. El susține că obiectul misterios este probabil legat de locuitorii preistorici ai sistemului calendaristic de la Gradeshnitsa. (n.a.)

[←79]

Traducere de Ion Frunzetti și Dan Duțescu (n.tr.)

[←80]

ISUS ultimele litere ale numelui în varianta lui în limba engleză, *Dionysus* (n.tr.)

[←81]

Freke și Gandi sugerează că anumite religii păgâne, inclusiv cultul lui Osiris, al lui Dionis, Attis și Mithra, sunt variante ale cultului bazat pe mitul morții și al învierii unui „Om Divin“, pe care ei îl numesc Osiris-Dionis. Autorii mai susțin și ideea că Hristos nu a existat în realitate ca individ istoric, ci că a fost inspirat dintr-o reinterpretare sincretică a „Omului Divin“ fundamental păgân în gnosticism, secta creștină originală. Potrivit cercetătorilor, creștinismul ortodox nu a fost precursorul gnosticismului, așa cum cred acum mulți oameni de știință, ci o ramură ulterioară care mai apoi a rescris istoria astfel încât să pară că, de fapt, creștinismul a precedat gnosticismul. Ei numesc această ipoteză „Teoria Tainelor lui Iisus“. (n.a.)

[←82]

Sincretismul reprezintă amestecul simbolurilor din două sau mai multe religii atunci când religia dominantă inițial se stinge și este înlocuită cu cea care îi urmează. (n.a.)

[←83]

Conform spuselor doctorului Ivan Panchovski, atunci când a întâlnit acest epitet, teologul și învățatul creștin timpuriu Origen a explicat că sursa era Iacob, tatăl lui Iosif și bunicul lui Iisus, care era numit „Panteră“. De aici, Origen a continuat argumentarea prin faptul că evreii îl numeau pe Iisus fiul lui Iosif, folosind numele bunicului său, despre care presupuneau că era om, Ben Panthera sau „Fiul Panterei“. Savanții Nich, Black și Keller sugerează o explicație diferită și mai probabilă pentru numele „Ben Pandera“. Ei susțin că e un împrumut evreiesc inexact al cuvântului *parqu, noj,* „virgin“. Auzind declarațiile creștinilor cum că Iisus era „fiul unei fecioare“ (*uio,jth/jparqe, nou),* evreii l-au numit în batjocură „Ben ha Pantera“ sau „fiul panterei“. (n.a.)

[←84]

La începutul secolului XX, omul de știință german Robert Eisler a scris opera sa exhaustivă *Orfeu pescarul,* care subliniază legăturile dintre orfism și creștinism, ca și aceea dintre Dionis și Iisus. (n.a.)

[←85]

Guglielmo Sirleto a fost un cardinal născut în apropiere de Calabria, în 1514, care a murit la Roma pe 6 octombrie 1585. Fiu de doctor, acesta a primit o educație aleasă, a cunoscut cărturari importanți la Roma și a devenit prieten apropiat al cardinalului Marcello Cervino, care a devenit mai târziu papa Marcelus al II-lea. Sirleto a lucrat mulți ani la Biblioteca Vaticanului și a alcătuit o serie de cataloage valoroase ale manuscriselor unice păstrate acolo. Pe perioada mandatului său, în arhivă au avut loc incidente, odată cu dispariția unor pagini sau a unor manuscrise întregi. (n.a.)

[←86]

În *Apocalipsă,* Sfântul Ioan descrie Roma ca pe un „șarpe cu șapte capete“, făcând aluzie la cele șapte coline ale orașului. (n.a.)

[←87]

Din timpuri străvechi, poate chiar înainte de Babilon, oamenii au fost închipuiți sub formă de pești, iar zeitățile lor drept pescari. De la începuturile creștinismului, lui Hristos i s-a spus Pescarul. Același epitet era folosit și pentru Orfeu. (n.a.)

[←88]

Piatra din Rosetta este una dintre cele mai importante descoperiri arheologice făcute vreodată. A fost găsită în 1799, în timpul excavărilor din apropierea portului orașului Rashid (Rosetta), pe Nil. Bucata neagră de piatră, ce datează din anul 196 î.Hr., cântărește aproape 750 de kilograme, iar pe ea sunt reproduse trei traduceri ale unui singur fragment: două în scriere egipteană (hieroglife și limbaj popular) și una în limba greacă clasică. Comparația între textele în egipteană și greacă le-a permis oamenilor de știință să descifreze hieroglifele egiptene pentru prima dată. Din 1802, Piatra de la Rosetta a fost găzduită de British Museum, unde este expusă. Azi a devenit un sinonim pentru orice cheie de descifrare a unei limbi necunoscute. (n.a.)

[←89]

Cele două navete spațiale *Voyager* lansate în 1977 purtau sunete și imagini selectate pentru a înfățișa diversitatea vieții și a culturii omenești. Înregistrările muzicale includeau un cântec popular bulgar din Munții Rodopi, „Izlel e Delyo Hajdutin“, cântat de Valya Balkanska. (n.a.)

[←90]

Harald Haarnan de la Universitatea din Helsinki a descoperit peste 50 de simboluri comune pentru Linear A și simbolurile lineare balcanice ale Culturilor de la Vinca, Gradeshnitsa și Karanovo, ceea ce l-a determinat să ajungă la concluzia că un număr atât de mare de asemănări nu putea exista din întâmplare. (n.a.)

[←91]

Din *Orfeu tracul,* de V. Fol, p. 31 (n.a.)

[←92]

N. Gigov a descris și a studiat în detaliu această inscripție în cartea lui, *Orfeu și literele.* După părerea lui, Orfeu a trăit în secolul al XIII-lea î.Hr. și a fost conducătorul unui uriaș regat tracic. A încercat să unească triburile rămase, dar nu a reușit să se înțeleagă cu șefii acestora, motiv pentru care a fost ucis în cele din urmă. În perioada în care a trăit însă, el și alți patru adepți apropiați ar fi inventat primul alfabet. Gigov susține că alfabetul grec este de fapt o copie a celui orfic, care reprezintă și sursa alfabetului chirilic de azi. Probabil că Orfeu l-a adus cu el într-una dintre călătoriile lui legendare, poate în Egipt sau în Regatul de Jos. (n.a.)

[←93]

În ciuda descoperirii a numeroase artefacte care poartă inscripții găsite în fostele ținuturi tracice, oamenii de știință susțin că tracii nu aveau un sistem de scriere. Zeci de inscripții au fost găsite pe tăblițe, inele, stânci, altare, pietre de mormânt și vase orfice; totuși, au fost ignorate din pricina faptului că încă nu au fost descifrate. Legendele din Munții Rodopi, din sudul Bulgariei, vorbesc despre o bibliotecă pe care tracii au ascuns-o între stânci (sau care a fost distrusă de dușmanii lor). Unii susțin că se afla undeva în apropiere de Belintash, un sanctuar tracic antic din Munții Rodopi. (n.a.)

[←94]

Hieroglifele meroitice reprezintă cel mai vechi sistem de scriere din Africa subsahariană, creat de cultura nubiană care a ajuns la apogeu în secolul al XVI-lea î.Hr., pe locul Sudanului de azi, în sudul Egiptului. (n.a.)

[←95]

Simbolul constă în două cercuri concentrice (simbolizând probabil soarele) și două spirale care seamănă cu molecula de ADN pe fiecare parte (semnul infinitului). (n.a.)

[←96]

Numeroase studii arheologice au arătat că în Balcanii Centrali s-a întâmplat ceva care a forțat populația să distrugă toate urmele propriei civilizații și să își părăsească ținuturile natale. Încă nu există o opinie unanim acceptată despre natura acestui dezastru masiv care să forțeze migrația în masă a unei civilizații întregi. Stratul lipsă indică faptul că, timp de aproape 1000 de ani, nicio altă cultură umană nu a locuit în teritoriile abandonate. În dizertația ei, profesoara Ana Raduncheva notează: „S-au făcut încercări de a determina soarta celor care au construit și apoi au distrus una dintre primele și cele mai strălucite civilizații de pe continentul european. S-a acordat atenție specială existenței unei discontinuități stratografice pe dealurile locuite la sfârșitul Epocii de Piatră-Cupru“. (n.a.)

[←97]

Profesorul Ana Raduncheva subliniază: „O asemenea scenă poate fi observată peste tot. Peste 90% din dealurile nelocuite au fost incendiate și abandonate de către propriii locuitori. Din acel moment, organizarea socială elegantă a teritoriului a încetat să mai funcționeze“. (n.a.)

[←98]

Printre cei mai importanți se numără Maria Gimbutas și Harald Haarman. (n.a.)

[←99]

Aceasta este explicația dată de Harald Haarman pentru migrarea culturii preindoeuropene. (n.a.)

[←100]

În cartea *Alfabetul Pliska, chirilic și glagolitic,* profesorul Yonchev notează: „Când am urmărit calea dezvoltării, am observat că aceste alfabete nu folosesc elemente grafice de bază și întâmplătoare, ci mai curând este totul subordonat unei construcții unice și consecutive a formelor. Aceste forme sunt produse conform unei legături interne unificate și se străduiesc să formeze un anumit model geometric de bază. Am stabilit mai târziu că această Figură-Modul este același element pe care se bazează simbolurile alfabetului Pliska... Creatorul acestei scheme geometrice a îmbibat-o cu o idee importantă despre univers și tot ce s-a întâmplat în el. (p. 7)“. (n.a.)

[←101]

Runele Orkhon reprezintă vechiul limbaj turcic folosit de diverse hanaturi la începutul secolului al VIII-lea î.Hr. (n.a.)

[←102]

Limbaj din Siberia Centrală (n.a.)

[←103]

Una dintre legendele despre Belintash (numit și Belentash) spune că învățăturile și cărțile tracice sunt ascunse undeva acolo. Acest lucru se referă cel mai probabil la manuscrisele orfice. După cum notează Viktor Fol în *Orfeu tracul,* „Potrivit tradiției literare din Grecia Antică, Orfeu era fondatorul misterelor astrologice dionisiace, eleusine și samotracice și era faimos fiindcă îndeplinea minuni. Surse antice menționează și poeme și cărți scrise de el“. (n.a.)

[←104]

Se spune că numele „Belintash“ provine din limba turcică, însemnând „piatră înțeleaptă“, „piatra cunoștinței“ sau „piatră albă“. (n.a.)

[←105]

Sabazios era unul dintre numele pe care tracii le dăduseră zeului Dionis, zeul ciclului nașterii și al morții în natură, precum și al aspectelor solare mitologia tracică. Sabazios era zeitatea supremă a tracilor antici. (n.a.)

[←106]

Kukeri-i sunt bărbați costumați care îndeplinesc un ritual tradițional bulgar de îndepărtare a duhurilor rele. Costumele, diferite în funcție de regiune, sunt făcute de obicei din piei de animale și includ măști de lemn împodobite, coafuri înalte, coarne și clopote mari legate la curea. În preajma Anului Nou sau a Postului Mare, *kukeri-i* dansează prin sat ca să alunge duhurile rele cu costume și cu sunetul clopoțeilor, dar și pentru a asigura o recoltă bună, sănătate și fericire pentru tot satul în timpul anului. (n.a.)

[←107]

Tot ceea ce observă personajele poate fi văzut pe website-ul cărții, în secțiunea „Belintash“. (n.a.)

[←108]

Fragmente din explicația dată înainte de intrarea în peșteră de către Kostadin „Kotseto“ Hadzhijski, cel mai celebru ghid de la Gâtul Diavolului și din peștera Haramijska (n.a.)

[←109]

Elementele calendaristice citate aici urmează operele lui Peter Dobrev. Anii bisecți din sistemele calendaristice gregoriene și bulgare vechi nu coincid; din acest motiv, atunci când se trece de la unul la celălalt, datele pot fi decalate cu o zi. (n.a.)

[←110]

Vechiul calendar bulgar este considerat cel mai precis din lume, potrivit UNESCO. Studii recente arată că acest calendar a început în 5505 î.Hr. Cu ciclurile sale de doisprezece ani, calendarul se aseamănă cu cel chinezesc, însă este mai vechi și probabil reprezintă sursa celui din urmă. (n.a.)

[←111]

Cel care bea apa lacului Mnemosyne își amintește toate viețile anterioare și posedă multe cunoștințe. Conform celor spuse de Platon, înainte de a renaște, sufletele beau din apa lacului Lethe pentru a-și uita viețile anterioare. Mnemosyne era zeița memoriei în mitologia Greciei Antice. Potrivit credințelor orfice, dacă tânjești după mântuire pe lumea cealaltă, sufletul tău nu trebuie să uite nimic, ci să posede o memorie supranaturală. (n.a.)

[←112]

Această imagine există în realitate. Oricine stă pe malul lacului subteran cristalin poate să o vadă (deși, în teorie, turiștii nu au voie să ajungă la lac), dacă privește spre tavan. Așteptați ca ochii să vi se adapteze la întuneric și puneți laolaltă părțile întunecate ale imaginii. (n.a.)

[←113]

O expresie pentru ieșirea către moarte (n.a.)

Table of Contents

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

Table of Contents

1	251
2	252
3	253
4	254
5	255
6	256
7	257
8	258
9	259
10	260
11	261
12	262
13	263
14	264
15	265
16	266
17	267
18	268
19	269
20	270
21	271
22	272
23	273
24	274
25	275
26	276
27	277

28	278
29	279
30	280
31	281
32	282
33	283
34	284
35	285
36	286
37	287
38	288
39	289
40	290
41	291
42	292
43	293
44	294
45	295
46	296
47	297
48	298
49	299
50	300